สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2565

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คำนำ

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้วิเคราะห์สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญในปี 2564 และคาดการณ์แนวโน้มปี 2565 ด้านการผลิต การตลาด การส่งออก การนำเข้าและราคาของสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และมาตรการในการพัฒนาสินค้าเกษตร

การจัดทำสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2565 สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย สมาคมผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร เกษตรกร รวมทั้งสื่อสารสนเทศต่าง ๆ หากมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อได้ที่สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร หมายเลขโทรศัพท์ 0-2940-7309

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ธันวาคม 2564

สารบัญ

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2565

กลุ่มพืชไร่ **7**

1. ข้าว 9
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 27
3. มันสำปะหลัง 37
4. อ้อยโรงงาน 49

กลุ่มพืชน้ำมัน **57**

5. ถั่วเหลือง 59
6. ปาล์มน้ำมัน 65

กลุ่มพืชสวน **77**

7. ยางพารา 79
8. กาแฟ 93
9. สับปะรด 107
10. ลำไย 119
11. ทุเรียน 127
12. มังคุด 135
13. มันฝรั่ง 141
14. กล้วยไม้ 149

กลุ่มปศุสัตว์และประมง **159**

15. ไก่เนื้อ 161
16. ไข่ไก่ 169
17. สุกร 173
18. โคเนื้อ 185
19. โคนม 195
20. กุ้ง 203
21. ปลาป่น 217

บทความพิเศษ **225**

แรงจูงใจของเกษตรต่อการเข้าร่วมโครงการประกันภัยสินค้าเกษตร 227
กองทุน FTA ภาคเกษตร ลุยปรับโฉมโคนมไทย รองรับการค้าเสรี 231
ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจรับมือของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 235

บรรณาธิการ **239**

กลุ่มพืชไร่

1 ข้าว

2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

3 มันสำปะหลัง

4 อ้อยโรงงาน

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

1
ข้าว

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตข้าวของโลกช่วงปี 2559/60 - 2563/64 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 491.59 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 เป็น 507.30 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.80 ต่อปี

ในปี 2563/64 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,030.63 ล้านไร่ ผลผลิต 507.30 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 734 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2562/63 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,010.56 ล้านไร่ ผลผลิต 498.91 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 738 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 และร้อยละ 1.68 ตามลำดับ สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 0.54 โดยประเทศที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ บราซิล กัมพูชา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีผลผลิตลดลง ได้แก่ บังคลาเทศ เมียนมา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไนจีเรีย

1.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2559/60 - 2563/64 เพิ่มขึ้นจาก 483.79 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 เป็น 501.59 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.97 ต่อปี

ในปี 2563/64 ความต้องการบริโภคมีปริมาณ 501.59 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 493.75 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.59 โดยประเทศที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ได้แก่ บังคลาเทศ บราซิล เมียนมา กัมพูชา จีน เนปาล ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีการบริโภคลดลง ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2559/60 - 2563/64 เพิ่มขึ้นจาก 48.50 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 เป็น 49.35 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 แต่อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 0.31 ต่อปี

1) การส่งออก

ในปี 2563/64 การส่งออกข้าวโลกมีปริมาณ 49.35 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 45.23 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.11 โดยประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย กัมพูชา จีน อินเดีย เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่ส่งออกลดลง ได้แก่ บราซิล เมียนมา สหภาพยุโรป กายานา ปากีสถาน ปารากวัย ตุรกี อุรุกวัย และไทย

ทั้งนี้ ปี 2563/64 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าอินเดียจะเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลก มีปริมาณส่งออก 20.00 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 40.53 ของการส่งออกข้าวโลก อันดับสอง ได้แก่ เวียดนาม มีปริมาณส่งออก 6.20 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 12.56 ของการส่งออกข้าวโลก และอันดับสาม ได้แก่ ไทย คาดว่ามีปริมาณส่งออก 5.60 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 11.35 ของการส่งออกข้าวโลก ตามลำดับ

2) การนำเข้า

ในปี 2563/64 การนำเข้าข้าวโลกมีปริมาณ 49.35 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 45.23 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.11 โดยประเทศที่นำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ บังคลาเทศ จีน ไอเวอรี่โคสต์ อียิปต์ เอธิโอเปีย กานา กินี อิรัก ญี่ปุ่น มาดากัสการ์ เนปาล ไนจีเรีย เซเนกัล แอฟริกาใต้ ส่วนประเทศที่นำเข้าลดลง ได้แก่ บราซิล สหภาพยุโรป อิหร่าน เคนยา มาเลเซีย เม็กซิโก โมซัมบิก ฟิลิปปินส์ ซาอุดิอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ ปี 2563/64 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าจีนจะนำเข้าปริมาณ 4.50 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 9.12 ของการนำเข้าข้าวโลก รองลงมา ได้แก่ บังคลาเทศ นำเข้าปริมาณ 2.50 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 5.07 ของการนำเข้าข้าวโลก และฟิลิปปินส์ นำเข้าปริมาณ 2.30 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 4.66 ของการนำเข้าข้าวโลก ตามลำดับ

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2559/60 - 2563/64 เพิ่มขึ้นจาก 150.42 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2559/60 เป็น 187.49 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.60 ต่อปี

ในปี 2563/64 สต็อกข้าวโลกมีปริมาณ 187.49 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 181.77 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.15 โดยประเทศที่มีสต็อกข้าวเพิ่มขึ้น ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีสต็อกข้าวลดลง ได้แก่ บังคลาเทศ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี

ปี 2559/60 - 2563/64 เนื้อที่เพาะปลูก และผลผลิต เพิ่มขึ้นจาก 58.65 ล้านไร่ ผลผลิต 25.24 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2559/60 เป็น 62.44 ล้านไร่ ผลผลิต 26.42 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.59 และร้อยละ 0.57 ต่อปี ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากในปี 2559/60 - 2560/61 มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ประกอบกับภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง และราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกในที่นาที่เคยปล่อยว่างไว้ สำหรับผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 430 กิโลกรัม ในปี 2559/60 เหลือ 423 กิโลกรัม ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.01 ต่อปี เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกใหญ่ของประเทศประสบปัญหาภัยธรรมชาติเกือบทุกปี ได้แก่ ฝนทิ้งช่วง และภัยแล้ง ในช่วงที่ข้าวกำลังเจริญเติบโต ส่งผลให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ บางพื้นที่ต้นข้าวยืนต้นตายเสียหายสิ้นเชิง นอกจากนี้ บางพื้นที่ยังประสบกับปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาด ขณะที่บางพื้นที่ได้รับผลกระทบจากพายุ เกิดปัญหาน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน ส่งผลให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ไม่เต็มพื้นที่ ผลผลิตต่อไร่ที่ได้จึงต่ำ

ในปี 2563/64 มีเนื้อที่เพาะปลูก 62.44 ล้านไร่ ผลผลิต 26.42 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 423 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2562/63 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 61.20 ล้านไร่ ผลผลิต 24.06 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 393 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.03 ร้อยละ 9.81 และร้อยละ 7.63 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่

เพาะปลูกจากนาที่ปล่อยว่างเมื่อปีที่ผ่านมา และบางส่วนปลูกทดแทนอ้อยโรงงานที่ครบอายุ สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำฝนที่มีเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ในภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

(2) ข้าวนาปรัง

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 10.46 ล้านไร่ ผลผลิต 6.62 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 633 กิโลกรัม ในปี 2560 เหลือ 8.63 ล้านไร่ ผลผลิต 5.44 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 630 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 8.43 ร้อยละ 9.10 และร้อยละ 0.72 ต่อปี ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากในปี 2562 ปริมาณน้ำฝนลดลงทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนในภาพรวมของประเทศลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 และยังส่งผลให้ ในปี 2563 เนื้อที่ปลูกข้าวในหลายภาคของประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งต่อเนื่อง ทำให้ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ และปริมาตรน้ำในเขื่อนที่ใช้การได้มีปริมาณไม่เพียงพอตลอดช่วงการเพาะปลูกข้าว สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว มีวัชพืชจำนวนมาก สภาพอากาศร้อน ส่งผลให้เมล็ดข้าวไม่สมบูรณ์ ผลผลิตในภาพรวมทั้งประเทศจึงลดลง

ในปี 2564 มีเนื้อที่เพาะปลูก 8.63 ล้านไร่ ผลผลิต 5.44 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 630 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 7.34 ล้านไร่ ผลผลิต 4.55 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 620 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.57 ร้อยละ 19.56 และร้อยละ 1.61 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเนื่องจากในปี 2564 ปริมาณน้ำมีเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก เกษตรกรจึงกลับมาเพาะปลูกในพื้นที่เดิมที่เคยปล่อยว่าง และปลูกแทนพืชชนิดอื่น เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว พืชผักอื่นๆ และในบางพื้นที่สามารถเพาะปลูกข้าวนาปรังได้ 2 รอบ สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว สภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต ไม่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง รวมทั้งการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชลดน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2559/60 - 2563/64 แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร กำหนดความต้องการใช้ในประเทศเพื่อการบริโภค อุตสาหกรรม และทำเมล็ดพันธุ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 15.32 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2559/60 เป็น 17.09 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการบริโภค และการใช้ในอาหารสัตว์

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 18.17 และร้อยละ 9.95 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากราคาข้าวไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ส่วนหนึ่งจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศคู่ค้าบางประเทศปรับเปลี่ยนไปนำเข้าข้าวจากประเทศที่มีราคาข้าวต่ำกว่าไทยแทน

ในปี 2564 คาดว่าจะสามารถส่งออกได้ประมาณ 6.00 ล้านตันข้าวสาร มูลค่าประมาณ 110,000 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2563 ที่ส่งออกได้ 5.73 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 115,914 ล้านบาท คาดว่าปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.71 แต่มูลค่าลดลงร้อยละ 5.10 โดยปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดต่างประเทศทั้งแอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชีย มีความต้องการข้าวขาวและข้าวนึ่งอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียม

ไว้ใช้ในช่วงเทศกาลปลายปีนี้ ประกอบกับตั้งแต่กลางปี 2564 เป็นต้นมา ค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาข้าวของไทยยังคงอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ การส่งออกข้าวขาวและข้าวนึ่งจึงมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากช่วงต้นปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในส่วนของข้าวหอมมะลิ แม้ว่าราคาข้าวจะปรับลดลงแล้ว แต่การส่งออกยังไม่กลับเข้าสู่ภาวะปกติ เนื่องจากยังคงมีปัญหาด้านโลจิสติกส์และค่าระวางเรือที่ปรับตัวสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะเส้นทางเดินเรือไปยังตลาดที่สำคัญ ได้แก่ อเมริกา และยุโรป ทั้งนี้ ในส่วนของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงปัจจัยหลักมาจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาที่เกษตรกรขายได้ของข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.58 และร้อยละ 2.89 ต่อปี ตามลำดับ โดยข้าวเปลือกหอมมะลิลดลงจากตันละ 11,433 บาท ในปี 2560 เหลือตันละ 9,600 บาท ในปี 2564 และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ลดลงจากตันละ 9,156 บาท ในปี 2560 เหลือตันละ 7,600 บาท ในปี 2564 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2560 - 2562 ก่อนเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 ข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มีราคาสูงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นข้าวคุณภาพดีที่ตลาดข้าวสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการบริโภค สำหรับราคาข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% มีแนวโน้มลดลง จากราคาตันละ 7,905 บาท ในปี 2560 เป็นตันละ 7,850 บาท ในปี 2564 แต่อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.72 ต่อปี เนื่องจากบางพื้นที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาฝนทิ้งช่วงในช่วงต้นฤดูเพาะปลูก และประสบอุทกภัยในช่วงใกล้เก็บเกี่ยว ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ลดลง ขณะที่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดข้าวเจ้าและข้าวนึ่งยังมีคำสั่งซื้อเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2564 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ของข้าวเปลือกหอมมะลิ อยู่ที่ตันละ 9,600 บาท ลดลงจากตันละ 10,916 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 12.06 ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ราคาตันละ 7,850 บาท ลดลงจากตันละ 8,600 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 8.72 และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ราคาตันละ 7,600 บาท ลดลงจากตันละ 10,648 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 28.63 เนื่องจากความต้องการข้าวทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศชะลอตัว จากที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ต่อเนื่องจากปี 2563 ส่งผลให้ต่างประเทศมีคำสั่งซื้อข้าวเข้ามาครั้งละไม่มาก ในลักษณะทยอยซื้อ ประกอบกับในช่วงต้นปีค่าเงินบาทแข็งค่า ส่งผลให้ราคาข้าวไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งมาก จึงมีบางประเทศปรับเปลี่ยนไปซื้อข้าวจากประเทศอื่นที่มีราคาถูกกว่าแทน สำหรับตลาดในประเทศ เนื่องจากที่ผ่านมารัฐบาลมีมาตรการจำกัดการเดินทางเข้าประเทศ มาตรการควบคุมการรวมกลุ่มของบุคคลจำนวนมาก ได้แก่ การจัดประชุม การจัดเลี้ยง และมาตรการจำกัดการนั่งรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในร้านอาหาร จึงมีผลให้ผู้ประกอบการโรงแรม และร้านอาหาร ลดปริมาณการสั่งซื้อข้าวสารและวัตถุดิบเพื่อใช้ในการประกอบอาหารด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี รัฐบาลได้ผ่อนคลายมาตรการล็อคดาวน์ และเปิดประเทศแล้วก็ตาม แต่ได้ตรงกับช่วงที่ผลผลิตข้าวนาปีออกสู่ตลาดพอดี จึงอาจจะไม่ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้ปรับสูงขึ้นทันในช่วงนี้

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.45 ต่อปี โดยลดลงจากตันละ 811 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,186 บาท/ตัน) ในปี 2560 เหลือตันละ

760 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24,700 บาท/ตัน) ในปี 2564 สำหรับราคาข้าวขาว 5% และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 4.49 และร้อยละ 3.45 ต่อปี ตามลำดับ โดยราคาข้าวขาว 5% สูงขึ้นจากตันละ 403 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,597 บาท/ตัน) ในปี 2560 เป็นตันละ 460 ดอลลาร์สหรัฐฯ (14,950 บาท/ตัน) ในปี 2564 และราคาข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ลดลงจากตันละ 706 ดอลลาร์สหรัฐฯ (23,868 บาท/ตัน) ในปี 2560 เหลือตันละ 685 ดอลลาร์สหรัฐฯ (22,263 บาท/ตัน) ในปี 2564

ในปี 2564 คาดว่าราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) ตันละ 760 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24,700 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 1,009 ดอลลาร์สหรัฐฯ (31,342 บาท/ตัน) ในปี 2563 ร้อยละ 24.68 และลดลงในรูปเงินบาทตันละ 6,642 บาท ข้าวขาว 5% ตันละ 460 ดอลลาร์สหรัฐฯ (14,950 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ (15,525 บาท/ตัน) ในปี 2563 ร้อยละ 8.00 และลดลงในรูปเงินบาทตันละ 575 บาท และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ตันละ 685 ดอลลาร์สหรัฐฯ (22,263 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 1,054 ดอลลาร์สหรัฐฯ (32,178 บาท/ตัน) ในปี 2563 ร้อยละ 35.01 และลดลงในรูปเงินบาทตันละ 9,915 บาท

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าปี 2564/65 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,032.94 ล้านไร่ ผลผลิต 511.72 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 739 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2563/64 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,030.63 ล้านไร่ ผลผลิต 507.30 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 734 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.22 ร้อยละ 0.87 และร้อยละ 0.68 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 511.27 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 501.59 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.93

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 48.67 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 49.35 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.37

1) การส่งออก

ประเทศที่คาดว่าส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ออสเตรเลีย บราซิล เมียนมาร์ ไทย ปากีสถานและเวียดนาม เป็นต้น ส่วนประเทศที่คาดว่าส่งออกลดลง เช่น กัมพูชา อินเดีย จีน และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

2) การนำเข้า

ประเทศที่คาดว่านำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น ไอวอรี่โคสต์ สหภาพยุโรป อิรัก ไนจีเรีย สหรัฐอเมริกา อิหร่าน โมซัมบิก และเนปาล เป็นต้น ส่วนประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าลดลง เช่น บังคลาเทศ บราซิล ซาอุดิอาระเบีย แอฟริกาใต้ ฟิลิปปินส์ และเซเนกัล เป็นต้น

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 187.94 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 187.49 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.24 โดยประเทศที่คาดว่าจะมีสต็อกข้าวคงเหลือเพิ่มขึ้น ได้แก่ บังคลาเทศ อินโดนีเซีย อินเดีย และไทย ส่วนประเทศที่คาดว่ามีสต็อกคงเหลือลดลง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม จีน และฟิลิปปินส์

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี ปี 2564/65 คาดการณ์ว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 62.60 ล้านไร่ ผลผลิต 26.02 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 416 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปีการผลิต 2563/64 ที่มีพื้นที่ 62.44 ล้านไร่ ผลผลิต 26.43 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 423 กิโลกรัม พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.26 แต่ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 1.53 และร้อยละ 1.65 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกคาดว่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2564 มากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้บางพื้นที่มีปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงฤดูเพาะปลูก เกษตรกรจึงขยายการเพาะปลูกในพื้นที่ว่าง นอกจากนี้ภาครัฐ มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่เหมาะสมหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต ได้แก่ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2564/65 รอบที่ 1 ส่งผลให้มีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากในบางพื้นที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ คาดว่าลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากประสบอุทกภัยในช่วงเดือนกันยายน 2564 ซึ่งเป็นช่วงใกล้เก็บเกี่ยว

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2564 - เมษายน 2565 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในเดือนพฤศจิกายน 2564 ปริมาณ 17.66 ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 67.91 ของผลผลิตข้าวนาปีทั้งหมด

(2) ข้าวนาปรัง ปี 2565 คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 10.30 ล้านไร่ ผลผลิต 6.60 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 641 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2564 ที่มีพื้นที่เพาะปลูก 8.63 ล้านไร่ ผลผลิต 5.43 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 630 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.31 ร้อยละ 21.47 และร้อยละ 1.75 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากคาดว่าจะมีปริมาณน้ำมากกว่า 2 ปีที่ผ่านมา (ปี 2562/63 และปี 2563/64) โดยเกษตรกรปลูกในพื้นที่นาปรังที่เคยปล่อยว่าง สำหรับผลผลิตต่อไร่ คาดว่าเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม 2565 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2565 ปริมาณรวม 3.90 ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 59.05 ของผลผลิตข้าวนาปรังทั้งหมด

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

จากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2564/65 กำหนดความต้องการใช้ในประเทศเพื่อการบริโภค อุตสาหกรรม และทำเมล็ดพันธุ์ มีปริมาณรวม 17.69 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจาก

17.09 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2563/64 ร้อยละ 3.51 เนื่องจากคาดว่ามีความต้องการใช้ที่มากขึ้น ทั้งจากการบริโภค และการแปรรูปในอุตสาหกรรม

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าไทยจะส่งออกได้ประมาณ 6.50 - 7.00 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากคาดว่าภาวะเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวต่อเนื่องจากช่วงกลางปี 2564 และจากการที่หลายประเทศได้ผ่อนปรน/ลดการใช้มาตรการและข้อจำกัดทางการค้าที่เคยมีในช่วงเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 ที่รุนแรง รวมทั้งการที่ประชาชนในแต่ละประเทศได้รับการฉีดวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้ทั่วถึงมากขึ้น จึงส่งผลให้แนวโน้มการค้าโลกกลับมาดีขึ้น ประเทศคู่ค้าที่สำคัญมีกำลังการซื้อสินค้าต่างๆ และมีคำสั่งซื้อข้าวเข้ามาเพิ่มขึ้น ซึ่งข้าวของไทยมีคุณภาพดีได้รับการยอมรับ และเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ค่าเงินบาทยังคงเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของต่างประเทศที่จะสั่งซื้อข้าวจากไทยได้

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาข้าวอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มดีขึ้น การค้ากลับมาเป็นปกติ ซึ่งสินค้าข้าวของไทยยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวของไทย

2.3.1 นโยบายข้าว ต่างประเทศมีนโยบาย/มาตรการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวไทยได้ เช่น **ฟิลิปปินส์** รัฐบาลได้ยกเลิกนโยบายการจำกัดการนำเข้าข้าวเชิงปริมาณ (Quantitative Restrictions : QR) และยุติการดำเนินงานของสำนักงานอาหารแห่งชาติ (National Food Authority : NFA) ในฐานะผู้นำเข้าข้าวรายเดียวของฟิลิปปินส์ โดยอนุญาตให้ผู้นำเข้าเอกชนสามารถนำเข้าข้าวได้อย่างเสรี ตามกฎหมายเปิดเสรีนำเข้าข้าว (Rice Tariffication Law) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2562 ทำให้การซื้อขายข้าวในรูปแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับ NFA ที่เคยเป็นหนึ่งในช่องทางการขายข้าวหลักของไทยกับฟิลิปปินส์ถูกยกเลิก ตลาดข้าวมีการแข่งขันมากขึ้น ส่งผลให้ผู้นำเข้าสามารถเลือกซื้อข้าวจากแหล่งอื่นที่มีราคาถูกกว่าข้าวไทย เช่น อินเดีย และเวียดนาม เป็นต้น เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่บริโภคข้าวขาวในตลาดระดับกลางและระดับล่างเป็นหลัก ประกอบกับเมื่อเดือนพฤษภาคม 2564 ฟิลิปปินส์ได้ปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทั่วไป (MFN Tariff Rates) สำหรับสินค้าข้าวเป็นการชั่วคราว 1 ปี จากในโควตา อัตราร้อยละ 40 และนอกโควตา อัตราร้อยละ 50 ปรับลดลงเหลือเท่ากันที่ร้อยละ 35 รวมทั้งในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2564 รัฐบาลได้ออกใบรับรองนำเข้าสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPSIC) สำหรับการนำเข้าข้าวเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากต้องการเพิ่มแหล่งนำเข้าข้าวนอกเหนือจากประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอุปทานข้าวในประเทศและเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงด้านอาหารท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและลดแรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อ **เวียดนาม** ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากข้อตกลงทางการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป (European Union Vietnam Free Trade Agreement : EVFTA) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2563 โดยเวียดนามได้รับจัดสรรโควตาข้าวภายใต้ความตกลงดังกล่าวปริมาณ 80,000 ตัน และยังได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ความตกลงการค้าเสรีกับสหราชอาณาจักร (The UK - Vietnam Free Trade Agreement : UKVFTA) โดยได้รับจัดสรรโควตาข้าวปริมาณ 13,358 ตัน ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2564 ทั้งนี้ สิทธิพิเศษภายใต้ความตกลงดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของข้าวเวียดนามในตลาดสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร

ได้มากขึ้น **ญี่ปุ่น** กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries) จะยุติการซื้อขายสัญญาข้าวล่วงหน้าที่ตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าโภคภัณฑ์โอซากาโดจิมะ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2565 โดยสัญญาข้าวคงค้างทั้งหมดจะหมดอายุภายในเดือนมิถุนายน 2565 อย่างไรก็ตาม สัญญาซื้อขายข้าวล่วงหน้าเป็นประโยชน์สำหรับเกษตรกรในการลดความเสี่ยงด้านราคาข้าวในอนาคต **บังคลาเทศ** คณะกรรมการรายได้แห่งชาติ (The National Board of Revenue; NBR) ออกคำสั่งกำกับดูแลตามกฎหมาย (Statutory Regulatory Order; SRO) เกี่ยวกับการลดภาษีนำเข้าข้าว (Import Duty on Rice) โดยลดภาษีนำเข้าข้าวเหลือร้อยละ 15 จากเดิมร้อยละ 25 เพื่อควบคุมราคาวัตถุดิบในตลาดท้องถิ่น และสนับสนุนให้ผู้ค้าข้าวมีการนำเข้าข้าวมากขึ้น เพื่อรักษาระดับราคาข้าวในประเทศให้อยู่ในระดับที่ประชาชนทั่วไปสามารถซื้อได้

2.3.2 รสนิยมการบริโภคข้าวของต่างชาติ ปัจจุบันความนิยมบริโภคข้าวของผู้บริโภคในต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยนิยมบริโภคข้าวขาวพื้นแข็ง เปลี่ยนไปนิยมบริโภคข้าวขาวพื้นนุ่มที่มีราคาไม่แพงมากขึ้น เนื่องจากมีรสชาติอร่อยและนุ่มกว่า ขณะที่ความพร้อมของการผลิตข้าวขาวพื้นนุ่ม (เช่น พันธุ์ กข79 และ กข87 เป็นต้น) เพื่อส่งออกของไทย คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตเพียงพอสำหรับตลาดส่งออกได้ภายในระยะเวลา 1 - 2 ปี

2.3.3 การระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง ตั้งแต่ช่วงปี 2563 - 2564 มีการระบาดของโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่องในเกือบทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ สำหรับประเทศคู่ค้าหรือประเทศผู้นำเข้าข้าวจากไทยที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ยังคงประสบปัญหาเศรษฐกิจที่ยังไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ทำให้ปัจจัยทางด้านราคาข้าวจึงมีผลต่อการตัดสินใจมากขึ้น เนื่องจากกำลังซื้อในประเทศมีไม่มากนัก เช่น ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินมาตรการเพื่อผลักดันการส่งออกข้าวด้วยการเร่งประชาสัมพันธ์ข้าวไทย และจัดการประชุมหารือออนไลน์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญของไทยอย่างต่อเนื่อง เช่น หารือกับผู้นำเข้าข้าวจาก มาเลเซีย ฮ่องกง และฟิลิปปินส์ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี โดยในระยะต่อไปมีแผนหารือกับผู้นำเข้าข้าวจาก บังกลาเทศ ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่อผลักดันและส่งเสริมให้ข้าวไทยมีส่วนแบ่งในตลาดโลกเพิ่มมากขึ้น

2.3.4 โลจิสติกส์ เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการส่งออกของข้าวไทย โดยเฉพาะปัญหาด้านต้นทุนการขนส่งทางเรือที่เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า จากความต้องการสินค้าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัว เกิดเป็นปัญหาการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์และการปรับขึ้นของค่าระวางเรืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดการชะลอตัวของการส่งออกข้าวไทย

2.3.5 การตลาดบนสื่อออนไลน์ ในต่างประเทศที่เป็นคู่ค้าข้าวกับไทย ได้แก่ จีน ผู้บริโภคในประเทศได้เปลี่ยนวิธีซื้อข้าวผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ซึ่งถือเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มผู้บริโภคนี้ เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม

2.3.6 ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน จากการที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงจากช่วงต้นปี 2564 ได้ส่งผลกระทบในทิศทางที่ดีขึ้นต่อความสามารถในการส่งออกข้าวของไทย ทำให้ราคาส่งออกข้าวไทยใกล้เคียงกับประเทศคู่แข่งมากขึ้น โดยในช่วงครึ่งปีแรก (ช่วงเดือนมกราคม - มิถุนายน 2564) อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 30.56 บาท เมื่อเทียบกับช่วงครึ่งปีหลัง (ช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม 2564) อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 32.83 บาท หรือค่าเงินบาทลดลงร้อยละ 6.91

2.3.7 ราคาข้าวไทย ราคาส่งออกข้าวไทย ปี 2564 (ช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม) มีแนวโน้มลดลงจากช่วงต้นปี โดยมีราคาที่สามารถแข่งขันได้กับประเทศเวียดนาม แต่ราคายังคงสูงกว่าประเทศผู้ส่งออกอื่นๆ เช่น อินเดีย และปากีสถาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ด้วยคุณภาพของสินค้าที่ได้เปรียบคู่แข่งมากกว่าด้านราคา ทำให้ตลาดต่างประเทศยังคงมีความต้องการข้าวจากไทย โดยราคาส่งออกข้าว 5% ของไทย เฉลี่ยตันละ 471 ดอลลาร์สหรัฐฯ เปรียบเทียบกับข้าว 5% ของเวียดนาม อินเดีย และปากีสถาน เฉลี่ยตันละ 469 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตันละ 388 ดอลลาร์สหรัฐฯ และตันละ 413 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าราคาข้าวไทยสูงกว่าราคาข้าวทั้ง 3 ประเทศ โดยสูงกว่าเวียดนามตันละ 2 ดอลลาร์สหรัฐฯ อินเดียตันละ 83 ดอลลาร์สหรัฐฯ และปากีสถานตันละ 58 ดอลลาร์สหรัฐ

2.3.8 ภัยธรรมชาติ ในปี 2564 ตั้งแต่ช่วงต้นฤดูกาลเพาะปลูกข้าวนาปี (เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม) เกษตรกรต้องประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ ได้แก่ ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วงในบางพื้นที่ของจังหวัดทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ส่งผลให้เกษตรกรต้องหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่อีกครั้ง หรือเลื่อนการเพาะปลูก นอกจากนี้ ในช่วงเดือนกันยายน 2564 เกษตรกรในภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องประสบกับอุทกภัยจากอิทธิพลของพายุเตี้ยนหมู่ ทำให้แหล่งผลิตข้าวบางพื้นที่เสียหายโดยเฉพาะนาในที่ลุ่ม อย่างไรก็ตาม ปริมาณฝนที่มากได้ส่งผลดีต่อนาในที่ดอน ซึ่งได้รับน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ในภาพรวมยังคงมีปริมาณผลผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก

ตารางที่ 1 **ผลผลิตข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	34.578	32.650	34.909	35.850	34.600	0.95	36.250	4.77
บราซิล	8.383	8.204	7.140	7.602	8.001	-1.68	8.024	0.29
เมียนมา	12.650	13.200	13.200	12.650	12.600	-0.50	12.600	0.00
กัมพูชา	5.256	5.554	5.742	5.740	5.783	2.27	5.900	2.02
จีน	147.766	148.873	148.490	146.730	148.300	-0.07	149.000	0.47
อินเดีย	109.698	112.760	116.480	118.870	122.270	2.73	125.000	2.23
อินโดนีเซีย	36.858	37.000	34.200	34.700	35.300	-1.49	35.350	0.14
ญี่ปุ่น	7.929	7.787	7.657	7.611	7.573	-1.14	7.560	-0.17
เกาหลีใต้	4.197	3.972	3.868	3.744	3.507	-3.98	3.816	8.81
เนปาล		3.431	3.736	3.696	3.696	2.15	3.700	0.11

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
ไนจีเรีย	4.536	4.470	4.538	5.040	4.890	2.74	5.000	2.25
ปากีสถาน	6.849	7.450	7.202	7.414	8.184	3.58	8.200	0.20
ฟิลิปปินส์	11.686	12.235	11.732	11.927	12.416	0.96	12.300	-0.93
เวียดนาม	27.400	27.657	27.344	27.100	27.438	-0.18	27.100	-1.23
สหรัฐอเมริกา	7.117	5.659	7.107	5.877	7.226	0.68	6.154	-14.84
ไทย	**19.200**	**20.577**	**20.340**	**17.655**	**18.863**	**-1.87**	**19.500**	**3.38**
อื่น ๆ	47.490	43.511	44.116	46.704	46.653	0.35	46.266	-0.83
รวม	**491.593**	**494.990**	**497.801**	**498.910**	**507.300**	0.80	**511.720**	**0.87**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 2 **บัญชีสมดุลข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
สต็อกต้นปี	135.048	150.422	163.737	176.609	181.774	**7.84**	187.486	3.14
ผลผลิต	491.593	494.990	497.801	498.910	507.300	**0.71**	511.720	0.87
นำเข้า	48.504	48.297	43.924	45.234	49.345	**-0.31**	48.699	-1.31
ใช้บริโภค	483.788	481.678	484.929	493.745	501.588	**0.97**	511.265	1.93
ส่งออก	48.504	48.297	43.924	45.234	49.346	**-0.31**	48.669	-1.37
สต็อกปลายปี	150.422	163.737	176.609	181.774	187.486	**5.60**	187.941	0.24

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 3 **การบริโภคข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	35.000	35.200	35.400	35.700	36.100	**0.76**	36.700	1.66
บราซิล	7.850	7.650	7.350	7.300	7.450	**-1.50**	7.450	0.00
เมียนมา	10.000	10.200	10.250	10.400	10.600	**1.37**	10.700	0.94
กัมพูชา	4.000	4.200	4.300	4.350	4.400	**2.28**	4.500	2.27
จีน	141.761	142.509	142.920	145.230	150.578	**1.41**	154.900	2.87
อียิปต์	4.300	4.200	4.200	4.300	4.300	**0.24**	4.250	-1.16
อินเดีย	95.838	98.669	99.160	101.950	100.005	**1.19**	103.500	3.49
อินโดนีเซีย	37.500	37.000	36.300	36.000	35.800	**-1.19**	35.600	-0.56
ญี่ปุ่น	8.730	8.600	8.400	8.350	8.250	**-1.42**	8.200	-0.61
เกาหลีใต้	4.435	4.746	4.572	4.100	4.000	**-3.47**	3.950	-1.25
เนปาล	4.033	4.101	4.376	4.506	4.896	**4.94**	5.000	2.12
ไนจีเรีย	6.700	6.750	6.800	6.850	6.900	**0.74**	6.950	0.72
ฟิลิปปินส์	12.900	13.250	14.100	14.300	14.450	**3.08**	14.550	0.69
เวียดนาม	22.000	21.500	21.200	21.250	21.500	**-0.58**	21.350	-0.70
สหรัฐอเมริกา	4.230	4.299	4.577	4.586	4.849	**3.44**	4.683	-3.42
ไทย	**12.000**	**11.000**	**11.800**	**12.300**	**12.700**	**2.28**	**13.000**	**2.36**
อื่น ๆ	72.511	67.804	69.224	72.273	74.810	**1.27**	75.982	1.57
รวม	**483.788**	**481.678**	**484.929**	**493.745**	**501.588**	**0.97**	**511.265**	**1.93**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณการส่งออกข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
อาร์เจนตินา	0.391	0.375	0.388	0.335	0.360	**-2.74**	0.350	-2.78
ออสเตรเลีย	0.187	0.262	0.134	0.042	0.060	**-42.78**	0.260	333.33
บราซิล	0.594	1.245	0.954	1.240	0.800	**6.09**	1.050	31.25
เมียนมา	3.350	2.750	2.700	2.300	1.650	**-14.74**	1.800	9.09
กัมพูชา	1.150	1.300	1.350	1.350	1.700	**8.54**	1.400	-17.65
จีน	1.173	2.059	2.720	2.265	2.300	**15.51**	2.100	-8.70
สหภาพยุโรป	0.456	0.570	0.527	0.506	0.450	**-1.45**	0.475	5.56
กายานา	0.455	0.414	0.496	0.520	0.470	**2.97**	0.470	0.00
อินเดีย	12.573	11.791	9.813	14.577	20.000	**12.08**	18.000	-10.00
ปากีสถาน	3.647	3.913	4.550	3.934	3.900	**1.40**	4.000	2.56
ปารากวัย	0.538	0.653	0.689	0.803	0.600	**4.34**	0.700	16.67
ตุรกี	0.280	0.213	0.202	0.234	0.215	**1.77**	0.220	2.33
อุรุกวัย	0.982	0.802	0.809	0.967	0.760	**-3.20**	0.850	11.84
เวียดนาม	6.488	6.590	6.581	6.167	6.200	**-1.56**	6.400	3.23
สหรัฐอเมริกา	3.349	2.776	3.142	2.858	2.950	**-2.22**	2.850	-3.39
ไทย	**11.615**	**11.213**	**7.562**	**5.706**	**5.600**	**-19.22**	**6.500**	**16.07**
อื่น ๆ	1.276	1.371	1.307	1.430	1.331	**1.27**	1.244	-6.54
รวม	**48.504**	**48.297**	**43.924**	**45.234**	**49.346**	**-0.31**	**48.669**	**-1.37**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 5 **ส่วนแบ่งการตลาดข้าวโลก ปี 2562/63 - 2564/65**

ปริมาณ: ล้านตันข้าวสาร
ส่วนแบ่งการตลาด: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2562/63		ปี 2563/64		ปี 2564/65	
	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด
อาร์เจนตินา	0.335	0.74	0.360	0.73	0.350	0.72
ออสเตรเลีย	0.042	0.09	0.060	0.12	0.260	0.53
บราซิล	1.240	2.74	0.800	1.62	1.050	2.16
เมียนมา	2.300	5.08	1.650	3.34	1.800	3.70
กัมพูชา	1.350	2.98	1.700	3.45	1.400	2.88
จีน	2.265	5.01	2.300	4.66	2.100	4.31
สหภาพยุโรป	0.506	1.12	0.450	0.91	0.475	0.98
กายานา	0.520	1.15	0.470	0.95	0.470	0.97
อินเดีย	14.577	32.23	20.000	40.53	18.000	36.98
ปากีสถาน	3.934	8.70	3.900	7.90	4.000	8.22
ปารากวัย	0.803	1.78	0.600	1.22	0.700	1.44
ตุรกี	0.234	0.52	0.215	0.44	0.220	0.45
อุรุกวัย	0.967	2.14	0.760	1.54	0.850	1.75
เวียดนาม	6.167	13.63	6.200	12.56	6.400	13.15
สหรัฐอเมริกา	2.858	6.32	2.950	5.98	2.850	5.86
ไทย	**5.706**	**12.61**	**5.600**	**11.35**	**6.500**	**13.36**
อื่น ๆ	1.430	3.16	1.331	2.70	1.244	2.56
รวม	**45.234**	**100.00**	**49.346**	**100.00**	**48.669**	**100.00**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 6 **ปริมาณการนำเข้าข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ		1.400	0.080	0.020	2.500	**3.59**	0.600	-76.00
บราซิล	0.758	0.537	0.691	0.853	0.730	**3.95**	0.650	-10.96
จีน	5.900	4.500	2.800	3.200	4.500	**-8.45**	4.500	0.00
ไอเวอรี่โคสต์	1.350	1.500	1.350	1.100	1.250	**-4.53**	1.300	4.00
อียิปต์		0.230	0.665	0.309	0.400	**9.35**	0.800	100.00
เอธิโอเปีย	0.390	0.600	0.520	0.700	0.750	**15.74**	0.850	13.33
สหภาพยุโรป	1.591	1.633	1.799	1.994	1.800	**4.57**	1.925	6.94
กานา	0.650	0.830	0.900	0.850	0.950	**8.14**	0.950	0.00
กินี	0.600	0.865	0.530	0.670	0.750	**1.93**	0.750	0.00
อิหร่าน	1.400	1.250	1.400	1.125	0.950	**-8.43**	1.250	31.58
อิรัก	1.161	1.237	1.263	0.970	1.150	**-2.59**	1.200	4.35
ญี่ปุ่น	0.678	0.670	0.678	0.676	0.685	**0.30**	0.685	0.00
เคนยา	0.625	0.600	0.610	0.600	0.590	**-1.15**	0.650	10.17
มาดากัสการ์	0.670	0.390	0.440	0.450	0.525	**-3.39**	0.700	33.33
มาเลเซีย	0.900	0.800	1.000	1.220	1.100	**8.58**	1.100	0.00
เม็กซิโก	0.913	0.776	0.740	0.843	0.750	**-3.06**	0.800	6.67
โมซัมบิก	0.710	0.530	0.635	0.655	0.625	**-0.43**	0.675	8.00
เนปาล	0.535	0.700	0.620	0.980	1.250	**22.55**	1.350	8.00
ไนจีเรีย	2.500	2.100	1.800	1.800	1.900	**-6.79**	2.000	5.26
ฟิลิปปินส์	1.200	2.500	2.900	2.450	2.300	**13.67**	2.200	-4.35
ซาอุดิอาระเบีย	1.195	1.290	1.425	1.613	1.500	**7.02**	1.400	-6.67
เซเนกัล	1.100	1.100	1.000	1.050	1.150	**0.42**	1.100	-4.35
แอฟริกาใต้	1.054	1.071	0.966	1.031	1.050	**-0.46**	1.000	-4.76
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	0.700	0.775	0.850	0.850	0.750	**2.33**	0.900	20.00
สหราชอาณาจักร	0.668	0.536	0.587	0.654	0.640	**1.14**	0.650	1.56
สหรัฐอเมริกา	0.787	0.916	0.982	1.210	1.125	**10.44**	1.150	2.22
อื่น ๆ	20.469	18.961	16.693	17.361	17.675	**-3.74**	17.564	-0.63
รวม	**48.504**	**48.297**	**43.924**	**45.234**	**49.345**	**-0.31**	**48.699**	**-1.31**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 7 **สต็อกปลายปีข้าวโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62	ปี 2562/63	ปี 2563/64 (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2564/65 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ		1.500	1.405	1.571	1.467	0.45	2.213	50.85
จีน	98.500	109.000	115.000	116.500	116.500	4.10	113.000	-3.00
อินเดีย	20.550	22.600	29.500	33.900	36.000	16.49	38.500	6.94
อินโดนีเซีย	3.215	5.563	4.063	3.313	3.411	-3.92	3.761	10.26
ฟิลิปปินส์	2.003	2.288	3.520	3.597	3.763	18.69	3.713	-1.33
เวียดนาม		1.034	1.097	1.180	2.568	32.34	2.418	-5.84
สหรัฐอเมริกา	1.462	0.933	1.424	0.910	1.387	-1.29	1.111	-19.90
ไทย	**4.238**	**2.852**	**4.080**	**3.979**	**4.742**	**5.74**	**4.942**	**4.22**
อื่น ๆ	20.454	17.967	16.520	16.824	17.648	-3.54	18.283	3.60
รวม	**150.422**	**163.737**	**176.609**	**181.774**	**187.486**	**5.60**	**187.941**	**0.24**

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 8 **เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของข้าวนาปี และนาปรัง ปี 2560 - 2565**

รายการ	ปี 2560 (ปี2559/60)	ปี 2561 (ปี2560/61)	ปี 2562 (ปี2561/62)	ปี 2563 (ปี2562/63)	ปี 2564 (ปี2563/64) (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2565 (ปี2564/65)* (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
ข้าวนาปี								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	58.645	59.221	59.981	61.197	62.438	**1.59**	62.600	0.26
- ผลผลิต (ล้านตัน)	25.236	24.934	25.178	24.064	26.424	**0.57**	26.019	-1.53
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	430	421	420	393	423	**-1.01**	416	-1.65
ข้าวนาปรัง								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	10.457	12.067	10.995	7.342	8.631	**-8.43**	10.298	19.31
- ผลผลิต (ล้านตัน)	6.621	7.965	7.170	4.554	5.435	**-9.10**	6.602	21.47
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	633	660	652	620	630	**-0.72**	641	1.75
ข้าวรวม								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	69.102	71.288	70.976	68.539	71.069	**0.17**	72.898	2.57
- ผลผลิต (ล้านตัน)	31.857	32.899	32.348	28.618	31.859	**-1.38**	32.621	2.39
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	461	461	456	418	448	**-1.55**	447	3.44

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 อุปสงค์และอุปทานข้าวของไทย ปี 2560 - 2565

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2560 (ปี 2559/60)	ปี 2561 (ปี 2560/61)	ปี 2562 (ปี 2561/62)	ปี 2563 (ปี 2562/63)	ปี 2564 (ปี 2563/64) (2)	อัตราเพิ่มร้อยละ	ปี 2565 (ปี 2564/65) (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
ผลผลิต	27.17	29.50	34.99	34.16	30.87	**4.10**	29.19	-5.44
ความต้องการใช้	15.32	15.65	17.11	17.10	17.09	**3.12**	17.69	3.51
การส่งออก	13.63	15.52	16.92	15.38	11.69	**-3.11**	9.23	-21.04
	(9.00)	(10.24)	(11.00)	(10.00)	(7.60)		(6.00)	

หมายเหตุ: ( ) หน่วยล้านตันข้าวสาร
อัตราแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร 1 : 0.65
ที่มา: แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2559/60 - 2564/65

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวของไทย ปี 2560 - 2565

ปี	ปริมาณ (ล้านตันข้าวสาร)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	11.674	175,161
2561	11.232	182,082
2562	7.584	130,585
2563	5.725	115,914
2564*	6.000	110,000
อัตราเพิ่มร้อยละ	**-18.17**	**-9.95**
2565*	6.50 - 7.00	120,000 - 129,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี 2560 - 2564

ปี	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวขาว			ข้าวเหนียวเมล็ดยาว		
	เกษตรกร	ส่งออก เอฟ.โอ.บี[1/]		เกษตรกร[2/]	ส่งออก เอฟ.โอ.บี[3/]		เกษตรกร[4/]	ส่งออก เอฟ.โอ.บี[5/]	
	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)
2560	11,433	811	27,186	7,905	403	13,597	9,156	706	23,868
2561	15,199	1,136	36,413	7,892	420	13,466	9,834	707	22,654
2562	14,282	1,159	35,652	7,812	418	12,850	13,863	1,111	34,077
2563	10,916	1,009	31,342	8,600	500	15,525	10,648	1,054	32,178
2564[6/]	9,600	760	24,700	7,850	460	14,950	7,600	685	22,263
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-6.58**	**-2.45**	**-3.36**	**0.72**	**4.49**	**3.38**	**-2.89**	**3.45**	**2.14**

หมายเหตุ: [1/] ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) [2/] ราคาข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้
[3/] ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าว 5% [4/] ราคาข้าวเปลือกเหนียวนาปีเมล็ดยาวที่เกษตรกรขายได้
[5/] ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% [6/] ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวของไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ปี 2564

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

รายการ	ข้าว 5%			
	ไทย	เวียดนาม	อินเดีย	ปากีสถาน
มกราคม	539	517	382	439
กุมภาพันธ์	556	522	394	450
มีนาคม	525	513	408	440
เมษายน	498	495	405	438
พฤษภาคม	493	494	395	440
มิถุนายน	474	485	390	434
กรกฎาคม	418	422	386	394
สิงหาคม	402	391	377	366
กันยายน	400	414	370	361
ตุลาคม	400	435	368	367
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.64 (1)	471	469	388	413
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.63 (2)	495	440	366	400
ผลต่าง (1) และ (2) (ร้อยละ)	**-4.85**	**6.59**	**6.01**	**3.25**

ที่มา: FAO rice price update, October 2021

ตารางที่ 13 **ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ปี 2564/65 รายเดือน**

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปีจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2564/65*									รวม
	ส.ค.64	ก.ย.64	ต.ค.64	พ.ย.64	ธ.ค.64	ม.ค.65	ก.พ.65	มี.ค.65	เม.ย.65	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	1.339	1.690	2.020	17.663	2.473	0.473	0.204	0.068	0.089	26.019
- ร้อยละ	5.14	6.49	7.76	67.91	9.50	1.82	0.78	0.26	0.34	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2564
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 **ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง ปี 2565 รายเดือน**

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปรังจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2565*									รวม
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	1.048	2.062	1.837	0.870	0.465	0.232	0.058	0.022	0.008	6.602
- ร้อยละ	15.87	31.23	27.82	13.19	7.05	3.51	0.88	0.34	0.11	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2564
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560/61 - 2564/65 ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 1,081.66 ล้านตัน ในปี 2560/61 เป็น 1,204.62 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.10 ต่อปี

ปี 2564/65 ผลผลิตมีปริมาณ 1,204.62 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,119.02 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 7.65 โดยสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 358.45 ล้านตัน ในปี 2563/64 เป็น 382.59 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.74 นอกจากนี้ จีน บราซิล สหภาพยุโรป อาร์เจนตินา ยูเครน อินเดีย และเม็กซิโก ผลิตได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560/61 - 2564/65 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 1,092.17 ล้านตัน ในปี 2560/61 เป็น 1,192.07 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี

ปี 2564/65 ความต้องการใช้มีปริมาณ 1,192.07 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,133.63 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 5.16 โดยสหรัฐอเมริกามีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก 306.49 ล้านตัน ในปี 2563/64 เป็น 313.20 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 นอกจากนี้ จีน สหภาพยุโรป บราซิล เม็กซิโก อินเดีย และแคนาดา มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

(2) การค้า

ปี 2560/61 - 2564/65 การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 154.37 ล้านตัน ในปี 2560/61 เป็น 190.35 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.86 ต่อปี

ปี 2564/65 การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 190.35 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 183.62 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 3.67 โดยประเทศอาร์เจนตินา ยูเครน บราซิล และรัสเซีย ส่งออกได้เพิ่มขึ้น ขณะที่ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก คือ สหรัฐอเมริกา ส่งออกได้ลดลงจาก 68.56 ล้านตัน ในปี 2563/64 เหลือ 63.00 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 8.11 เนื่องจากมีการนำผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาใช้ในการผลิตเอทานอลเพิ่มขึ้นจาก 107.72 ล้านตัน ในปี 2563/64 เป็น 133.35 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.79 สำหรับประเทศเม็กซิโก ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น

(3) ราคา

ปี 2559/60 - 2563/64 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากตันละ 4,935 บาท ในปี 2559/60 เป็นตันละ 5,702 บาท ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.33 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้ และการค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ปี 2563/64 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ตันละ 5,702 บาท เพิ่มขึ้นจากตันละ 4,773 บาท ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.46 เนื่องจากผู้นำเข้ารายใหญ่อย่างประเทศจีนเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้จีนมีความต้องการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากขึ้น จึงมีการนำเข้ามาเพื่อเก็บสต็อกไว้ใช้ภายในประเทศอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560/61 - 2564/65 เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6.58 ล้านไร่ ในปี 2560/61 เป็น 6.89 ล้านไร่ ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 ต่อปี เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้จูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกทดแทนอ้อยโรงงาน และมันสำปะหลังบางส่วน ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการปลูกข้าวโพดฤดูแล้งหลังนา เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศตั้งแต่ในช่วงปี 2559/60 - 2561/62 สำหรับผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.76 ต่อปี โดยเฉพาะในปี 2562/63 ที่เหลือเพียง 646 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงมากที่สุดในรอบ 5 ปี เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระบาด ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมปรับตัวลดลงจาก 4.82 ล้านตัน ในปี 2560/61 เป็น 4.78 ล้านตัน ในปี 2564/65 หรือลดลงร้อยละ 0.70 ต่อปี

ปี 2564/65 เนื้อที่เพาะปลูกมี 6.89 ล้านไร่ ลดลงจาก 7.03 ล้านไร่ ในปี 2563/64 ร้อยละ 1.99 เนื่องจากปีที่ผ่านมาเกษตรกรประสบปัญหาการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด ทำให้ต้นทุนในการพ่นยากำจัดการระบาดเพิ่มขึ้น อีกทั้งเมล็ดพันธุ์ราคาสูง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาอ้อยโรงงานและมันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า อีกทั้งยังมีเกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกข้าวนาปรัง เนื่องจากคาดว่าปริมาณน้ำจะมีเพียงพอต่อการเพาะปลูก สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 684 กิโลกรัม ในปี 2563/64 เป็น 694 กิโลกรัม ในปี 2564/65 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.46 เนื่องจากปีที่ผ่านมาเกษตรกรประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตเสียหาย ในปีนี้เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกให้ช้าลงเพื่อป้องกันปัญหาฝนทิ้งช่วงเหมือนกับปีที่ผ่านมา ประกอบกับปริมาณน้ำฝนในปีนี้มากกว่าและเพียงพอต่อการทำให้ต้นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เจริญเติบโตได้ดี อย่างไรก็ตามผลผลิตในภาพรวมคาดว่ายังคงลดลงเล็กน้อยจาก 4.81 ล้านตัน ในปี 2563/64 เหลือ 4.78 ล้านตัน ในปี 2564/65 ลดลงร้อยละ 0.62 ตามการลดลงของเนื้อที่เพาะปลูก

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2559 - 2563 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 7.82 ล้านตัน ในปี 2559 เป็น 8.34 ล้านตัน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.82 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้น ตามการขยายตัวของการเลี้ยงปศุสัตว์

ปี 2564 ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 8.38 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.34 ล้านตัน ในปี 2563 ร้อยละ 0.48

(2) การส่งออก

ปี 2559 - 2563 การส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปริมาณ 0.58 ล้านตัน มูลค่า 4,839.25 ล้านบาท ในปี 2559 เหลือปริมาณ 0.001 ล้านตัน มูลค่า 6.41 ล้านบาท ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 83.14 และร้อยละ 83.67 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้การส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าของไทย ได้แก่ ฮ่องกง อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น มีปริมาณลดลง

ปี 2564 คาดว่าการส่งออกมีปริมาณ 0.03 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.001 ล้านตัน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 30 เท่าตัว เนื่องจากประเทศคู่ค้า เช่น ฟิลิปปินส์ หมู่เกาะโซโลมอน อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2559 - 2563 การนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.12 ล้านตัน มูลค่า 678.19 ล้านบาท ในปี 2559 เป็นปริมาณ 1.59 ล้านตัน มูลค่า 8,687.96 ล้านบาท ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 103.09 และร้อยละ 105.63 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ยังผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ ตามการขยายตัวของภาคการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบอื่น เช่น ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และ DDGS (กากข้าวโพดที่เหลือจากขบวนการผลิตเอทานอล) มาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในสูตรอาหารสัตว์บางส่วนด้วย ทั้งนี้ ผู้นำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำหรับผู้นำเข้าทั่วไป ที่นำเข้าภายใต้กรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) จะนำเข้าได้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม ของทุกปี อัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 0

ปี 2564 คาดว่าการนำเข้ามีปริมาณ 1.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 1.59 ล้านตัน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.35 เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์

(4) ราคา

ราคาปี 2560 - 2564 มีแนวโน้มสูงขึ้นในทุกตลาด ดังนี้

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ (ความชื้นไม่เกิน 14.5%) มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 6.42 ต่อปี โดยราคาสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 6.10 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 8.50 บาท ในปี 2564

2) ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ

2.1) ราคาโรงงานอาหารสัตว์รับซื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 3.08 ต่อปี โดยราคารับซื้อสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 8.17 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 9.97 บาท ในปี 2564

2.2) ราคาไซโลรับซื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 5.50 ต่อปี โดยราคารับซื้อสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 7.01 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 9.53 บาท ในปี 2564

3) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 2.12 ต่อปี โดยราคาส่งออกสูงขึ้นจากตันละ 8,495 บาท ในปี 2560 เป็นตันละ 10,029 บาท ในปี 2564

ทั้งนี้ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปี 2564 เมื่อเทียบกับปี 2563 ปรับตัวสูงขึ้นในทุกตลาด เนื่องจากผลผลิตในภาพรวมของประเทศปรับตัวลดลงตามการลดลงของเนื้อที่เพาะปลูกเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ประกอบกับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ตามสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2565/66 คาดว่าเนื้อที่เพาะปลูกมี 6.82 ล้านไร่ ลดลงจาก 6.89 ล้านไร่ ในปี 2564/65 ร้อยละ 1.02 เนื่องจากในปีที่ผ่านมาราคาอ้อยโรงงาน และมันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้น เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ประกอบกับราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีราคาสูงขึ้น และยังมีค่าใช้จ่ายในการพ่นยาเพื่อกำจัดหนอนกระทู้ ทำให้ผลตอบแทนที่ได้น้อยลงแม้ว่าราคาจะสูงขึ้นก็ตาม สำหรับผลผลิตต่อไร่ คาดว่าเพิ่มขึ้นจาก 694 กิโลกรัม ในปี 2564/65 เป็น 703 กิโลกรัม ในปี 2565/66 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.30 หากสภาพอากาศเอื้ออำนวย และปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตตลอดช่วงการเพาะปลูก และคาดว่าเกษตรกรจะสามารถควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดได้ดีขึ้น ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.78 ล้านตัน ในปี 2564/65 เป็น 4.79 ล้านตัน ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.21

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ที่เริ่มฟื้นตัวจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้การบริโภคลดลง ดังนั้นความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์จึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปี 2564 เนื่องจากความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศมีเพิ่มขึ้น ทำให้การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ฮ่องกง อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น มีแนวโน้มลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศยังผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ ส่งผลให้ยังต้องมีการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะจากเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาอยู่ในเกณฑ์ดีใกล้เคียงกับปี 2564 เนื่องจากภาครัฐได้ดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2564/65 ต่อเนื่องจาก 2 ปีที่ผ่านมา และมาตรการคู่ขนาน ได้แก่ โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร และโครงการชดเชยดอกเบี้ยในการเก็บสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังดำเนินมาตรการอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย ได้แก่ 1) การดูแลความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) การดูแลความสมดุล โดยให้ผู้ประกอบการแจ้งปริมาณการครอบครอง การนำเข้า สถานที่เก็บ และการตรวจสอบสต็อก 3) การบริหารจัดการการนำเข้า โดยกำหนดช่วงเวลาการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำหรับผู้นำเข้าทั่วไป ควบคุมการขนย้ายในพื้นที่ติดแนวชายแดน และการกำหนดสัดส่วนการนำเข้าข้าวสาลีต่อการรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอัตรา 1 : 3 เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบกับราคาในประเทศ

ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีรายได้ที่แน่นอน และได้รับราคาที่เหมาะสมตามราคาตลาด ครอบคลุมต้นทุนและค่าขนส่งในช่วงที่ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำ

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการตลาด

(1) พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประมาณร้อยละ 49 อยู่ในพื้นที่ป่า และประมาณร้อยละ 35 อยู่ในเขตเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม ส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายทวงคืนพื้นที่ป่า และภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า ซึ่งอาจส่งผลให้การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นหากไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสมอื่นๆ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจจะขาดแคลนเพิ่มขึ้นสำหรับภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของไทย

(2) ปัญหาภัยธรรมชาติ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศ อยู่นอกเขตชลประทานและอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว การเกิดปัญหาภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วง อาจส่งผลต่อปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(3) ความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ปริมาณผลผลิตมากกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมด ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นหลัก การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความต้องการใช้จะส่งผลต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ

(4) การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน การนำเข้าทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากรอาจส่งผลกระทบต่อราคาภายในประเทศ โดยเฉพาะช่วงที่ผลผลิตภายในประเทศออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม ของทุกปี

(5) การนำเข้าพืชทดแทน การนำเข้าข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และ DDGS มาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อาจส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก ได้แก่ ปริมาณผลผลิตภายในประเทศ ความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ และราคาผลผลิตภายในประเทศ

ตารางที่ 1 **บัญชีสมดุลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2560/61 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อกต้นปี	ผลผลิต	ปริมาณการค้า		การใช้	สต็อกปลายปี
			นำเข้า	ส่งออก		
2560/61	351.82	1,081.66	154.37	154.37	1,092.17	341.41
2561/62	341.41	1,127.66	173.64	173.64	1,146.70	322.37
2562/63	322.37	1,119.68	175.71	175.71	1,135.57	306.48
2563/64	306.48	1,119.02	183.62	183.62	1,133.63	291.87
2564/65	291.87	1,204.62	190.35	190.35	1,192.07	304.47
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-4.70**	**2.10**	**4.86**	**4.86**	**1.65**	**-3.23**

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 2 **ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2560/61 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	2564/65	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	371.10	364.26	345.96	358.45	382.59	**0.45**
จีน	259.07	257.17	260.78	260.67	273.00	**1.19**
บราซิล	82.00	101.00	102.00	86.00	118.00	**5.84**
สหภาพยุโรป	62.02	64.35	66.74	64.41	67.85	**1.82**
อาร์เจนตินา	32.00	51.00	51.00	50.50	54.50	**11.13**
ยูเครน	24.12	35.81	35.89	30.30	38.00	**7.71**
อินเดีย	28.75	27.72	28.77	31.51	30.00	**2.16**
เม็กซิโก	27.57	27.67	26.66	27.35	28.00	**0.19**
อื่น ๆ	195.04	198.69	201.89	209.84	212.68	**2.30**
รวม	**1,081.66**	**1,127.66**	**1,119.68**	**1,119.02**	**1,204.62**	**2.10**

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 3 **ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2560/61 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	2564/65	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	313.99	310.39	309.55	306.49	313.20	**-0.18**
จีน	263.00	274.00	278.00	285.00	294.00	**2.66**
สหภาพยุโรป	75.20	85.00	78.80	76.10	78.00	**-0.37**
บราซิล	63.50	67.00	68.50	72.00	73.00	**3.57**
เม็กซิโก	42.50	44.10	43.80	43.70	44.20	**0.70**
อินเดีย	26.70	28.50	27.20	27.75	28.60	**1.11**
อียิปต์	15.90	16.20	16.90	16.40	16.40	**0.74**
แคนาดา	13.91	15.19	13.96	14.00	16.20	**2.26**
อื่น ๆ	277.47	306.32	298.86	292.19	328.47	**2.94**
รวม	**1,092.17**	**1,146.70**	**1,135.57**	**1,133.63**	**1,192.07**	**1.65**

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2560/61 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	2564/65	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	63.66	49.30	46.30	68.56	63.00	**3.14**
อาร์เจนตินา	24.20	32.88	39.92	36.54	40.50	**12.03**
ยูเครน	18.04	30.32	28.93	23.80	31.50	**9.12**
บราซิล	25.12	38.77	34.14	27.49	29.00	**-0.56**
รัสเซีย	5.53	2.77	4.07	3.90	4.50	**-0.71**
อื่น ๆ	17.83	19.60	22.36	23.33	21.85	**5.98**
รวม	**154.37**	**173.64**	**175.71**	**183.62**	**190.35**	**4.86**

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 5 **ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2560/61 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	2564/65	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
จีน	3.46	4.48	7.58	29.51	26.00	**80.74**
เม็กซิโก	16.13	16.66	16.53	16.50	17.00	**0.96**
ญี่ปุ่น	15.67	16.05	15.89	15.48	15.60	**-0.45**
สหภาพยุโรป	17.67	23.58	17.38	14.60	15.00	**-7.75**
เกาหลีใต้	10.02	10.86	11.88	11.71	11.50	**3.58**
เวียดนาม	9.40	10.90	12.00	11.20	11.50	**4.40**
อื่น ๆ	82.03	91.11	94.45	84.62	93.75	**1.95**
รวม	**154.37**	**173.64**	**175.71**	**183.62**	**190.35**	**4.86**

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 6 **ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ปี 2559/60 - 2563/64**

ปี	ราคาตลาดชิคาโก (บาท/ตัน)
2559/60	4,935
2560/61	4,593
2561/62	4,591
2562/63	4,773
2563/64	5,702
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.33**

ที่มา: Corn Futures Settlements, November 2021

ตารางที่ 7 **เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2560/61 - 2565/66**

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2560/61	6.58	4.82	733
2561/62	6.93	5.07	732
2562/63	7.02	4.54	646
2563/64	7.03	4.81	684
2564/65	6.89	4.78	694
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**1.07**	**-0.70**	**-1.76**
2565/66*	6.82	4.79	703
ผลต่าง 2564/65 และ 2565/66 (ร้อยละ)	**-1.02**	**0.21**	**1.30**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 **การใช้ในประเทศ การส่งออก และการนำเข้าของไทย ปี 2559 - 2564**

ปี	การใช้ในประเทศ[1/] (ล้านตัน)	การส่งออก[2/]		การนำเข้า[2/]	
		ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2559	7.82	0.58	4,839.25	0.12	678.19
2560	8.08	0.32	2,321.67	0.10	579.34
2561	8.24	0.08	685.41	0.15	900.93
2562	8.51	0.002	17.85	0.68	4,772.17
2563	8.34	0.001	6.41	1.59	8,687.96
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**1.82**	**-83.14**	**-83.67**	**103.09**	**105.63**
2564*	8.38	0.03		1.85	

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย
[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 9 **ราคาเกษตรกรขายได้ ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี 2560 - 2564**

ปี	เกษตรกรขายได้[1/] (บาท/กก.)	ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ[2/]		ส่งออก เอฟ.โอ.บี[3/] (บาท/ตัน)
		โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ (บาท/กก.)	ไซโลรับซื้อ (บาท/กก.)	
2560	6.10	8.17	7.01	8,495
2561	7.97	9.75	9.07	10,102
2562	7.67	9.07	8.40	9,263
2563	7.65	8.87	8.38	8,943
2564*	8.50	9.97	9.53	10,029
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**6.42**	**3.08**	**5.50**	**2.12**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] กรมการค้าภายใน
[3/] สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย

3
มันสำปะหลัง

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 ผลผลิตมันสำปะหลังของโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นจาก 291.08 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 303.57 ล้านตัน ในปี 2562 หรือสูงขึ้นร้อยละ 1.00 ต่อปี โดยผลผลิตมันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา ร้อยละ 63.28 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด รองลงมาคือ เอเชีย ร้อยละ 28.03 ละตินอเมริกา ร้อยละ 8.60 และโอเชียเนีย ร้อยละ 0.09 ตามลำดับ

ปี 2562 โลกมีผลผลิตมันสำปะหลัง 303.57 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่มีผลผลิต 295.05 ล้านตัน พบว่า ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.89 โดยทวีปแอฟริกา ทวีปเอเชียและทวีปโอเชียเนีย มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.07 ร้อยละ 1.55 และร้อยละ 4.00 ตามลำดับ สำหรับทวีปละตินอเมริกา มีผลผลิตลดลงร้อยละ 1.14 ทั้งนี้ ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ ไนจีเรีย ร้อยละ 19.50 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด รองลงมาคือ คองโก ร้อยละ 13.19 ไทย ร้อยละ 10.24 กานา ร้อยละ 7.40 และบราซิล ร้อยละ 5.76 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย เช่น อาหาร อาหารสัตว์ กระดาษ สิ่งทอ เครื่องสำอาง เคมีภัณฑ์ และพลังงาน เป็นต้น โดยประเทศผู้ผลิตที่สำคัญทั้งในทวีปแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งอยู่ในรูปหัวมันสดและในรูปผลิตภัณฑ์ โดยทวีปแอฟริกาจะเน้นการผลิตเพื่อบริโภคในประเทศเป็นหลัก มีแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในแอฟริกาฝั่งตะวันตก ทำให้สามารถลดการนำเข้าธัญพืชชนิดต่าง ๆ ได้ ส่วนภาคตะวันออกและภาคใต้ของแอฟริกาจะเพาะปลูกมันสำปะหลังสายพันธุ์ที่ทนกับสภาพอากาศแปรปรวนได้ดี จึงมีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ทวีปละตินอเมริกามีนโยบายส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังเชิงพาณิชย์เพื่อป้อนให้อุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นหลัก สำหรับทวีปเอเชียผลผลิตส่วนใหญ่เน้นใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากกว่าบริโภคโดยตรง โดยเฉพาะการปลูกมันสำปะหลังเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์และเอทานอลที่ขยายตัวต่อเนื่องจากมาตรการสนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ เพื่อลดการนำเข้าน้ำมันและปัญหามลพิษทางอากาศ บางประเทศ เช่น อินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ได้ให้ความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหารมากขึ้น โดยมีนโยบายในการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารทดแทนข้าว สำหรับประเทศไทย เวียดนาม และกัมพูชา มีความต้องการใช้ในประเทศประมาณร้อยละ 30 - 35 ของผลผลิตที่ผลิตได้ในประเทศ จึงเน้นการส่งออกเป็นหลัก

(2) การส่งออก

ปี 2559 - 2563 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก (หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) มีแนวโน้มลดลงจาก 3,490.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 เหลือ 3,339.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 2.03 ต่อปี

ปี 2563 การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก (หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) มีมูลค่า 3,339.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงขึ้นจาก 3,045.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2562 ร้อยละ 9.66 โดยไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก มีมูลค่าการส่งออก 1,815.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 54.36 ของมูลค่าการส่งออกโลก รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม และ สปป. ลาว มีมูลค่าการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 30.16 และร้อยละ 7.28 ของมูลค่าการส่งออกโลก ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2559 - 2563 มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก (หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) มีแนวโน้มลดลงจาก 3,628.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 เหลือ 3,333.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 3.60 ต่อปี

ปี 2563 การนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก (หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) มีมูลค่า 3,333.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงขึ้นจาก 3,123.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2562 ร้อยละ 6.75 โดยจีนเป็นผู้นำเข้าอันดับหนึ่งของโลก มีมูลค่าการนำเข้า 1,913.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 57.40 ของมูลค่าการนำเข้าโลก รองลงมา ได้แก่ ไทย และเวียดนาม มีมูลค่าการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 12.65 และร้อยละ 5.65 ของมูลค่าการส่งออกโลก ตามลำดับ ทั้งนี้แม้ว่าจีนผลิตมันสำปะหลังได้ แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ จึงต้องนำเข้าหัวมันสำปะหลังสดและมันสำปะหลังแปรรูปจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยจีนนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในรูปมันเส้นและแป้งมันจากไทยเป็นหลัก ซึ่งจีนเป็น 1 ใน 14 ประเทศคู่ค้าเอฟทีเอกับไทย (ได้แก่ อาเซียน จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ชิลี และฮ่องกง) จึงไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทย ทำให้ต้นทุนการนำเข้ามันสำปะหลังของจีนลดลงและส่งผลให้ตลาดมันสำปะหลังไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 8.71 ล้านไร่ และ 30.50 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 9.80 ล้านไร่ และ 32.50 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.07 และร้อยละ 1.15 ต่อปี ตามลำดับ เนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงปี 2562 - 2564 เนื่องจากราคาหัวมันสำปะหลังโรงงานที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2561 จนถึงกลางปี 2562 ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายจัดทำโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น โดยปลูกแทนในพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งปลูกในพื้นที่เดิมที่เคยปลูกและในพื้นที่ว่าง สำหรับผลผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มลดลงจาก 3,499 กิโลกรัมในปี 2560 เหลือ 3,318 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 1.86 ต่อปี เนื่องจากในช่วงปี 2563 ประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้

มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต หัวมันโตไม่เต็มที่ เกษตรกรบางส่วนต้องปลูกซ่อมทดแทนต้นมันที่แล้งตาย และบางส่วนต้องไถทิ้งแล้วปลูกใหม่

ปี 2564 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.80 ล้านไร่ ผลผลิต 32.50 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,318 กิโลกรัม เทียบกับปี 2563 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.92 ล้านไร่ ผลผลิต 29.00 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,252 กิโลกรัม พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.87 ร้อยละ 12.07 และร้อยละ 2.02 ตามลำดับ เนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังโรงงาน ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องปีที่ 2 จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกแทนอ้อยโรงงานที่ราคาตกต่ำอย่างต่อเนื่อง บางส่วนปลูกแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ประสบปัญหาการระบาดของหนอนกระทู้และได้รับความเสียหายจากภัยแล้งในปีที่แล้ว สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ประกอบกับเกษตรกรสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังได้ดี จึงส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่และผลผลิตในภาพรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

ผลผลิตมันสำปะหลังเข้าสู่กระบวนการแปรรูปทั้งหมด โดยแปรรูปเป็นมันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ และพลังงาน เป็นต้น โดยความต้องการใช้ภายในประเทศ ในแต่ละปีประมาณร้อยละ 30 - 35 ที่เหลือร้อยละ 65 - 70 เป็นการส่งออก

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2560 - 2564 ความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการใช้มันเส้นและมันอัดเม็ดขยายตัวจากการนำไปเป็นวัตถุดิบของอาหารสัตว์ไว้ใช้ในประเทศ สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตเอทานอลค่อนข้างทรงตัวเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ในปี 2564 มีการใช้มาตรการล็อกดาวน์ในหลายจังหวัด ทำให้การเดินทางโดยรถยนต์หรือเครื่องบินและการขนส่งลดลง ขณะที่ความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการนำไปประกอบอาหารหรือเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (มันเส้น มันอัดเม็ด มันฝาน และแป้งมันสำปะหลัง) ในปี 2560 มีแนวโน้มลดลงจาก 10.55 ล้านตัน เหลือปริมาณ 9.44 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.59 ต่อปี แต่มูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจาก มูลค่า 92,100 ล้านบาท เป็น 110,014 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.72 ต่อปี โดยปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมากอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 - 2562 เนื่องจากในปี 2560 จีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย เนื่องจากจีนระบายสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาต่ำ ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์จึงปรับเปลี่ยนไปใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิตมากขึ้น สำหรับปี 2561 เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังในประเทศลดลง รวมทั้งราคาส่งออกมันเส้นปรับตัวสูงขึ้น ทำให้การส่งออกลดลงโดยเฉพาะมันเส้นและต่อเนื่องถึงปี 2562 ปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมากขึ้น เนื่องจากราคามันเส้นอยู่ในเกณฑ์สูง และค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์ที่ใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับแอลกอฮอล์ที่ใช้ข้าวโพดเป็นวัตถุดิบได้ ส่วนปี 2563 รัฐบาลจีนมีนโยบายลดการปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตแอลกอฮอล์ ปรับเปลี่ยนไปปลูกถั่วเหลืองที่ไม่เพียงพอ

ต่อความต้องการใช้ในประเทศเพื่อลดการนำเข้า ส่งผลให้สต็อกข้าวโพดลดลง และราคาปรับสูงขึ้น ทำให้ราคามันเส้นที่จีนนำเข้าไปผลิตแอลกอฮอล์ เอทานอล และใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ปรับตัวสูงขึ้น โรงงานมันเส้นมีการแข่งขันกันซื้อหัวมันกับโรงงานแป้งมันสำปะหลังที่ตลาดขยายตัวได้ดีเช่นกัน สำหรับปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามความต้องการของตลาด ส่วนการส่งออกมันอัดเม็ด/มันฝานค่อนข้างทรงตัว มีปริมาณการส่งออกไม่มากในแต่ละปี

ปี 2564 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 9.44 ล้านตัน มูลค่า 110,014 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2563 ที่มีปริมาณส่งออก 6.90 ล้านตัน มูลค่า 81,038 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.81 และร้อยละ 35.76 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศคู่ค้ามีความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยอย่างต่อเนื่อง

ตลาดหลักที่สำคัญของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย **มันเส้น** ได้แก่ จีน **มันอัดเม็ด** ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเนเธอร์แลนด์ **แป้งมันสำปะหลังดิบ** ได้แก่ จีน ไต้หวัน อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น **แป้งมันสำปะหลังดัดแปร** ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน และอินโดนีเซีย

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หัวมันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด มันฝาน และแป้งมันสำปะหลัง ทั้งปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.47 และร้อยละ 4.26 ต่อปี ตามลำดับ โดยไทยต้องนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังภายในประเทศไม่เพียงพอสำหรับแปรรูปเพื่อส่งออก ประกอบกับประเทศจีนมีความต้องการมันเส้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมันเส้นของไทยไม่เพียงพอต่อการส่งออก ส่งผลให้ผู้ส่งออกมันเส้นของไทยต้องนำเข้ามันเส้น/มันฝานจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชาและ สปป.ลาว เนื่องจากมันเส้นมีราคาต่ำและคุณภาพดีกว่ามันเส้นไทย นำมารวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพ เพื่อส่งออกไปจีน สำหรับมันสำปะหลังสด ส่วนใหญ่จะนำเข้าโดยผู้ประกอบการโรงงานแป้งมันสำปะหลัง เพื่อนำมาแปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลัง

ปี 2564 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ 2.63 ล้านตัน มูลค่า 13,828 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2563 ที่มีปริมาณการนำเข้า 3.03 ล้านตัน มูลค่า 13,761 ล้านบาท พบว่าปริมาณนำเข้าลดลงร้อยละ 13.20 แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.49 โดยนำเข้ามันเส้น/มันฝานเพิ่มขึ้น ส่วนการนำเข้าหัวมันสดลดลง ขณะที่นำเข้าแป้งมันสำปะหลังใกล้เคียงเดิม

(4) ราคา

ปี 2560 - 2564 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ด และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.18 ร้อยละ 6.34 ร้อยละ 9.52 และร้อยละ 3.40 ต่อปี ตามลำดับ โดยในช่วงปี 2560 ประเทศคู่ค้าหลัก คือ จีน ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทยและกดราคาเพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดต่ำลงมาก อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2561 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้นจากปี 2560 ตามความต้องการของตลาด

ปี 2564 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.33 บาท ราคาส่งออกมันเส้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.76 บาท ราคาส่งออกมันอัดเม็ดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.42 บาท และราคาส่งออก

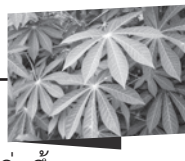

แป้งมันสำปะหลังเฉลี่ยกิโลกรัมละ 14.34 บาท เมื่อเทียบกับปี 2563 พบว่า ราคาที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.88 เนื่องจากในปี 2563 ผลผลิตมันสำปะหลังได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งในช่วงที่มันสำปะหลังกำลังลงหัว ส่งผลให้ชะงักการเจริญเติบโต หัวมันโตไม่เต็มที่ รวมทั้งบางพื้นที่ใช้ท่อนพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังไม่มีคุณภาพ หัวมันมีขนาดเล็ก แต่ในปี 2564 สภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ทำให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ส่วนราคาส่งออกมันเส้นและแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.98 และ ร้อยละ 10.56 ตามลำดับ สำหรับราคามันอัดเม็ดลดลง ร้อยละ 2.18

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่ามีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.66 ล้านไร่ ผลผลิต 32.73 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,387 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2564 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.80 ล้านไร่ ผลผลิต 32.50 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,318 กิโลกรัม พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลง ร้อยละ 1.43 ส่วนผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.71 และร้อยละ 2.08 ตามลำดับ เนื้อที่เก็บเกี่ยวคาดว่าลดลง เนื่องจากประสบอุทกภัยในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม 2564 ทำให้น้ำท่วมขัง มันเน่าเสียหาย ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ แต่ลดลงไม่มากจากที่คาดว่ามีเกษตรกรบางส่วนจะปลูกซ่อมหลังน้ำลด และสามารถเก็บเกี่ยวได้ทันในฤดูกาลเพาะปลูกนี้ สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าเพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำฝนเพียงพอในช่วงมันสำปะหลังเริ่มลงหัวและสะสมอาหาร ประกอบกับเกษตรกรสามารถควบคุมการแพร่ระบาดและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลังได้มากขึ้น โดยใช้ท่อนพันธุ์ดีและไม่เป็นโรค จึงส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นด้วย ถึงแม้บางจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตจะประสบอุทกภัยฝนตกหนัก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตมันเส้น แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2564

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2564 หลังการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจทั่วโลกจากสถานการณ์โรคโควิด-19 คลี่คลาย ทำให้อุตสาหกรรมต่อเนื่องทั่วโลกมีทิศทางดีขึ้นตามไปด้วย ซึ่งประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของไทย ยังมีความต้องการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยอย่างต่อเนื่อง

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ (หัวมันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด มันฝาน และแป้งมันสำปะหลัง) จะใกล้เคียงกับปี 2564 เนื่องจากมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการและผู้ส่งออกมันสำปะหลัง ส่งผลให้มีการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์จากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจากกัมพูชา และลาว เพื่อนำมาแปรรูป/รวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจะเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากประเทศคู่ค้ายังมีความต้องการใช้มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักของไทย

2.2 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังของไทย

2.2.1 ด้านการผลิต

(1) การเข้าถึงท่อนพันธุ์ดี เกษตรกรบางส่วนใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่ไม่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ หรือใช้พันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ทำให้ได้ผลผลิตไม่มีคุณภาพ เชื้อแป้งต่ำ ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ

(2) ภัยธรรมชาติ สถานการณ์ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้หัวมันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต หัวมันโตไม่เต็มที่ เกษตรกรบางส่วนต้องปลูกซ่อมทดแทนต้นมันสำปะหลังที่แล้งตาย หรืออาจต้องไถทิ้งและปลูกใหม่ ซึ่งหากเกษตรกรเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังขุดหัวมันสำปะหลังไม่ครบอายุการเก็บเกี่ยว จะทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงและผลผลิตในภาพรวมลดลง

2.2.2 ด้านการส่งออก

(1) นโยบายของประเทศคู่ค้าหลัก นโยบายของจีนที่อาจส่งผลต่อการส่งออกมันสำปะหลังของไทย ได้แก่ นโยบายด้านพลังงาน จีนมีเป้าหมายปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์สูงสุด (Peak Emission) ภายในปี ค.ศ. 2030 และบรรลุเป้าหมายในการสร้างสมดุลคาร์บอน (Carbon Neutrality) โดยจะลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงเป็นศูนย์ให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2060 ด้วยการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำ เช่น พลังงานหมุนเวียน เครือข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ และรถยนต์พลังงานใหม่ นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มีมาตรการปรับปรุงคุณภาพอากาศของจีน เช่น เปลี่ยนระบบทำความร้อนจากถ่านหินเป็นพลังงานสะอาด ใช้รถเมล์รุ่นใหม่ที่ใช้พลังงานสะอาด เพิ่มการใช้แก๊สโซฮอลล์เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นต้น นับเป็นโอกาสในการส่งออกมันสำปะหลังของไทยเพื่อเป็นวัตถุดิบสำคัญในการการผลิตเอทานอลและอาหารสัตว์ เนื่องจากมีต้นทุนที่ต่ำกว่าการใช้ข้าวโพดที่ผลิตในจีน อาจส่งผลให้จีนต้องการมันสำปะหลังจากไทยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันจีนมีการบังคับใช้มาตรการลดปริมาณฝุ่นเป็นนโยบายในการรักษาสิ่งแวดล้อม สำหรับมันสำปะหลังเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดฝุ่นสูงระหว่างการขนถ่าย เนื่องจากมีการนำเข้ามันสำปะหลังในลักษณะมันเทกองจากไทย ไม่มีการบรรจุภัณฑ์ที่มิดชิด อาจจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกมันสำปะหลังไทย ทั้งนี้จีนเคยประกาศห้ามการนำเข้ามันเส้นจากไทยหลังพบฝุ่นละออง โดยเปลี่ยนไปนำเข้ามันเส้นสับที่มีฝุ่นผงน้อยกว่าจากกัมพูชาและเวียดนามแทน

(2) พืชทดแทนมันสำปะหลัง โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศจีน ซึ่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นธัญญาหารที่จีนผลิตได้มากและมีความสำคัญ ต่อหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมเอทานอล การเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีผลกระทบต่อความต้องการมันเส้น ซึ่งเป็นสินค้าทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเอทานอลในจีน หากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจีนปรับตัวสูงขึ้น จะส่งผลให้จีนมีความต้องการมันเส้นจากไทยเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 **เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของโลก ปี 2558 - 2562**

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	161.34	162.51	165.54	167.19	172.00	**+1.58**
ผลผลิต (ล้านตัน)	291.08	290.65	286.71	295.05	303.57	**+1.00**
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	1,804	1,788	1,732	1,765	1,765	**-0.57**

ที่มา: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), September 2021

ตารางที่ 2 **การผลิตมันสำปะหลังแยกรายทวีป ปี 2560 - 2562**

ประเทศ	2560			2561			2562		
	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
แอฟริกา	127.34	172.94	1,358	130.24	184.59	1,417	135.23	192.10	1,421
เอเชีย	25.14	86.60	3,445	24.11	83.80	3,476	24.16	85.10	3,522
ละตินอเมริกา	12.94	26.93	2,082	12.72	26.41	2,077	12.48	26.11	2,092
โอเชียเนีย	0.13	0.25	1,942	0.13	0.25	1,957	0.13	0.26	1,968
โลก	**165.54**	**286.71**	**1,732**	**167.19**	**295.05**	**1,765**	**172.00**	**303.57**	**1,765**

ที่มา: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), September 2021

ตารางที่ 3 **ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของโลก 5 อันดับแรก ปี 2560 - 2562**

ประเทศ	2560			2561			2562		
	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
ไนจีเรีย	39.50	55.07	1,394	41.67	55.80	1,339	45.09	59.19	1,313
คองโก	28.96	37.70	1,302	29.85	38.87	1,302	30.75	40.05	1,303
ไทย	8.71	30.50	3,499	8.33	29.37	3,527	8.67	31.08	3,586
กานา	6.14	19.01	3,095	6.20	20.85	3,362	6.42	22.45	3,495
บราซิล	7.92	18.50	2,337	7.60	17.88	2,352	7.44	17.50	2,352
โลก	**165.54**	**286.71**	**1,732**	**167.19**	**295.05**	**1,765**	**172.00**	**303.57**	**1,765**

ที่มา: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), September 2021
ตัวเลขของไทย จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของเอเชีย 5 อันดับแรก ปี 2560 - 2562

ประเทศ	2560			2561			2562		
	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
ไทย	8.71	30.50	3,499	8.33	29.37	3,527	8.67	31.08	3,586
อินโดนีเซีย	4.83	19.05	3,944	4.36	16.12	3,698	4.00	14.59	3,644
กัมพูชา	2.86	11.87	4,154	3.01	12.81	4,254	3.16	13.74	4,353
เวียดนาม	3.33	10.27	3,085	3.21	9.85	3,071	3.25	10.11	3,113
อินเดีย	1.24	4.17	3,354	1.08	4.95	4,578	1.02	4.98	4,884
เอเชีย	**25.14**	**86.60**	**3,445**	**24.11**	**83.80**	**3,476**	**24.16**	**85.10**	**3,522**

ที่มา: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), September 2021
ตัวเลขของไทย จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลก ปี 2559 - 2563

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศผู้ส่งออก	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย	2,221.01	2,075.56	2,216.11	1,747.36	1,815.45	-5.59
เวียดนาม	994.79	1,030.91	946.27	951.85	1,007.22	-0.55
สปป. ลาว	71.19	100.12	91.99	110.85	243.12	+29.15
คอสตาริกา	78.21	82.26	88.06	98.60	93.38	+5.50
อินโดนีเซีย	12.25	8.38	7.49	8.940	40.39	+27.78
อื่น ๆ	112.80	125.52	140.04	127.76	139.93	+4.59
โลก	**3,490.25**	**3,422.75**	**3,489.96**	**3,045.36**	**3,339.49**	**-2.03**

หมายเหตุ: ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง คือ หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง
ที่มา: International Trade Centre, November 2021

ตารางที่ 6 **มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของโลก ปี 2559 - 2563**

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศผู้นำเข้า	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
จีน	2,107.82	2,194.78	2,069.75	1,673.00	1,913.53	-4.54
ไทย	317.61	377.38	270.40	267.55	421.68	2.25
เวียดนาม	236.13	334.44	253.62	220.39	188.25	-8.33
สหรัฐอเมริกา	139.29	138.03	163.58	175.51	168.36	6.39
ไต้หวัน	118.30	113.79	137.98	130.93	120.31	1.76
อื่น ๆ	709.31	646.90	735.65	655.69	521.70	-5.83
โลก	**3,628.45**	**3,805.31**	**3,630.98**	**3,123.07**	**3,333.82**	**-3.60**

หมายเหตุ: ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง คือ หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง
ที่มา: International Trade Centre, November 2021

ตารางที่ 7 **เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2560 - 2565**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565*
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	8.714	8.327	8.667	8.918	9.796	3.07	9.664
ผลผลิต (ล้านตัน)	30.495	29.368	31.080	28.999	32.499	1.15	32.730
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	3,499	3,527	3,586	3,252	3,318	-1.86	3,387

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ พฤศจิกายน 2564
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มันเส้น		มันอัดเม็ด/มันฝาน		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
					แป้งดิบ		แป้งดัดแปร			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	6.36	36,080	0.04	204	3.134	35,059	1.011	20,757	10.545	92,100
2561	3.99	28,424	0.01	89	2.939	44,630	1.035	24,375	7.974	97,518
2562	2.40	16,278	0.01	104	2.836	38,512	1.041	23,784	6.287	78,678
2563	3.07	21,425	0.01	112	2.782	36,106	1.035	23,395	6.897	81,038
2564*	4.75	35,968	0.02	192	3.511	47,704	1.162	26,150	9.443	110,014
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-8.11**	**-2.85**	**-12.94**	**1.09**	**1.74**	**4.12**	**2.79**	**4.30**	**-3.59**	**1.72**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 9 **ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	หัวมันสำปะหลังสด		มันเส้น/มันอัดเม็ด /มันฝาน		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
					แป้งดิบ		แป้งดัดแปร			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	0.41	909	2.48	11,865	0.002	34	0.014	692	2.906	13,500
2561	0.59	1,250	1.53	7,464	0.002	31	0.016	770	2.138	9,515
2562	0.90	1,775	1.25	6,521	0.001	13	0.016	755	2.167	9,064
2563	0.72	1,297	2.29	11,810	0.005	81	0.011	573	3.026	13,761
2564*	0.40	823	2.21	12,281	0.004	64	0.013	660	2.627	13,828
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**1.51**	**-1.61**	**1.74**	**5.42**	**25.89**	**24.93**	**-5.09**	**-3.83**	**1.47**	**4.26**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 10 **ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคามันสำปะหลังเชื้อแป้ง 25% ที่เกษตรกรขายได้ 1/	1.67	2.33	2.46	2.18	2.33	**6.18**
ราคาส่งออกมันเส้น 2/	5.65	7.26	6.83	7.12	7.76	**6.34**
ราคาส่งออกมันอัดเม็ด 2/	6.42	8.35	8.79	9.63	9.42	**9.52**
ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง 2/	11.17	15.30	13.59	12.97	14.34	**3.40**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: 1/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2/ กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

4
อ้อยโรงงาน

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2559/60 - 2563/64 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกมีแนวโน้มลดลงจาก 172.14 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 166.47 ล้านตัน ในปี 2562/63 แต่เพิ่มขึ้นเป็น 180.12 ล้านตัน ในปี 2563/64 อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวม 5 ปี มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.63 ต่อปี

สำหรับปี 2563/64 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 180.12 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 166.47 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.20 โดยบราซิลซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำตาลทรายดิบรายใหญ่ของโลก ผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 30.30 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 42.05 ล้านตัน ในปี 2563/64 นอกจากนี้ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ เช่น อินเดีย จีน และสหรัฐอเมริกา ผลิตได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2559/60 - 2563/64 การบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 169.00 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 171.10 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.09 ต่อปี

สำหรับปี 2563/64 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 171.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 170.74 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.21 โดยประเทศที่มีความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้น เช่น อินเดีย จีน และอินโดนีเซีย

(2) การส่งออก

ปี 2559/60 - 2563/64 การส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกมีแนวโน้มลดลงจาก 60.05 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 53.15 ล้านตัน ในปี 2562/63 แต่เพิ่มขึ้นเป็น 62.69 ล้านตัน ในปี 2563/64 อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวม 5 ปี มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.27 ต่อปี

สำหรับปี 2563/64 การส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 62.69 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 53.15 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.95 โดยประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น บราซิล และอินเดีย

(3) การนำเข้า

ปี 2559/60 - 2563/64 การนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกมีแนวโน้มลดลงจาก 55.28 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 55.17 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.60 ต่อปี

สำหรับปี 2563/64 การนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 55.17 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 52.95 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.19 โดยประเทศที่นำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น จีน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

(4) ราคา

ปี 2560 - 2564 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กสูงขึ้นจาก 15.81 เซนต์ต่อปอนด์ (กิโลกรัมละ 11.77 บาท) ในปี 2560 เป็น 17.53 เซนต์ต่อปอนด์ (กิโลกรัมละ 12.84 บาท) ในปี 2564 หรือสูงขึ้นร้อยละ 2.61 ต่อปี เนื่องจากมาตรการผ่อนคลายล็อกดาวน์ ราคาน้ำมันดิบพุ่งสูงขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อราคาเอทานอล และกระตุ้นให้โรงงานน้ำตาลในประเทศบราซิลนำอ้อยไปผลิตเอทานอลและลดการผลิตน้ำตาลลง ส่งผลให้ปริมาณน้ำตาลทรายลดลง

สำหรับปี 2564 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก 17.53 เซนต์ต่อปอนด์ (กิโลกรัมละ 12.84 บาท) สูงขึ้นจาก 12.89 เซนต์ต่อปอนด์ (กิโลกรัมละ 8.82 บาท) ในปี 2563 ร้อยละ 36.00 (สูงขึ้นในรูปเงินบาทกิโลกรัมละ 4.02 บาท)

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2559/60 - 2563/64 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของอ้อยโรงงาน มีแนวโน้มลดลงจาก 9.75 ล้านไร่ ผลผลิต 92.95 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 9.53 ตัน ในปี 2559/60 เหลือ 9.28 ล้านไร่ ผลผลิต 66.95 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 7.21 ตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.75 ร้อยละ 11.71 และร้อยละ 11.05 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง ส่งผลให้ผลผลิตและ ผลผลิตต่อไร่ลดลง

สำหรับปี 2563/64 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.28 ล้านไร่ และผลผลิต 66.95 ล้านตัน ลดลงจาก 11.46 ล้านไร่ และผลผลิต 74.89 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 19.02 และร้อยละ 10.60 ตามลำดับ สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 6.53 ตัน ในปี 2562/63 เป็น 7.21 ตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.41

1.2.2 การผลิตน้ำตาล

ปี 2559/60 - 2563/64 ผลผลิตน้ำตาลทรายมีแนวโน้มลดลงจาก 10.02 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 7.59 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 10.68 ต่อปี

สำหรับปี 2563/64 ผลผลิตน้ำตาลทรายมีปริมาณ 7.59 ล้านตัน ลดลงจาก 8.29 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 8.44

1.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 การบริโภคน้ำตาลทรายภายในประเทศและความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรม มีแนวโน้มลดลงจาก 2.60 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 2.49 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.98 ต่อปี

สำหรับปี 2564 คาดว่าการบริโภคน้ำตาลทรายภายในประเทศมีปริมาณ 2.49 ล้านต้น เพิ่มขึ้นจาก 2.48 ล้านตัน ในปี 2563 ร้อยละ 0.40 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ความต้องการใช้น้ำตาลเพื่อใช้ผลิตแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อเพิ่มขึ้น และปัจจัยหนุนจากเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัวหลังสถานการณ์โควิด-19 จากความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อาหาร และนม และกำลังซื้อของประชาชนที่บริโภคน้ำตาลทรายหลังการผ่อนคลายมาตรการ Lockdown

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกน้ำตาลทรายมีแนวโน้มลดลงจากปริมาณ 5.89 ล้านตัน มูลค่า 93,240 ล้านบาท ในปี 2560 เหลือ 5.00 ล้านตัน มูลค่า 51,000 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 8.14 และร้อยละ 16.21 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับปี 2564 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลทรายมีปริมาณ 5.00 ล้านตัน มูลค่า 51,000 ล้านบาท ลดลงจาก 5.49 ล้านตัน มูลค่า 55,668 ล้านบาท ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 8.92 และร้อยละ 8.39 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าน้ำตาลทรายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 494 ตัน มูลค่า 20 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 86,000 ตัน มูลค่า 1,122 ล้านบาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 414.35 และร้อยละ 247.97 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับปี 2564 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลทรายมีปริมาณ 86,000 ตัน มูลค่า 1,122 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 82,356 ตัน มูลค่า 1,075 ล้านบาท ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42 และร้อยละ 4.37 ตามลำดับ

(4) ราคา

1) ราคาอ้อย

ราคาอ้อยขั้นต้นมีการปรับตัวในทิศทางเดียวกับราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลก โดยราคาอ้อยขั้นต้นปี 2559/60 - 2563/64 มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.15 ต่อปี จากตันละ 1,050 บาท ในปี 2559/60 เหลือตันละ 920 บาท ในปี 2563/64 เนื่องจากราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลกมีความผันผวน และมีการปรับตัวลดลง

สำหรับปี 2563/64 ราคาอ้อยขั้นต้นตันละ 920 บาท ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. มีอัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 55.20 บาทต่อตัน สูงขึ้นจากตันละ 750 บาท ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. อัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 45.00 บาทต่อตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 22.67

2) ราคาส่งออกน้ำตาลทราย

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบและน้ำตาลทรายขาวมีแนวโน้มลดลง โดยราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบลดลงจากตันละ 14,789 บาท ในปี 2560 เหลือตันละ 12,100 บาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.69 ต่อปี และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวลดลงจากตันละ 16,756 บาท ในปี 2560 เหลือตันละ 14,800 บาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 2.45 ต่อปี

สำหรับปี 2564 คาดว่าราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบตันละ 12,100 บาท สูงขึ้นจากตันละ 9,086 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 33.17 ส่วนราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวตันละ 14,800 บาท สูงขึ้นจากตันละ 11,482 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 28.90

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2564/65 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา ประมาณการผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 181.08 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 180.12 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 0.53 โดยคาดว่าประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ เช่น อินเดีย สหภาพยุโรป และไทย จะผลิตได้เพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2564/65 คาดว่าการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 174.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 171.10 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 2.02 โดยคาดว่าความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของอินเดีย สหภาพยุโรป จีน และสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2564/65 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 63.12 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 62.69 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 0.69 โดยคาดว่าออสเตเลีย สหภาพยุโรป และไทย จะส่งออกได้เพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2564/65 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 54.23 ล้านตัน ลดลงจาก 55.17 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 1.70

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กเคลื่อนไหวอยู่ในช่วง 20 – 21 เซนต์ต่อปอนด์

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2564/65 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 9.90 ล้านไร่ ผลผลิต 77.75 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 7.85 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.28 ล้านไร่ 66.95 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 7.21 ตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 6.68 ร้อยละ 16.13 และร้อยละ 8.88 ตามลำดับ เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้อต่อการเพาะปลูกจากปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการสร้างความเชื่อมั่นด้วยการประกันราคารับซื้ออ้อยให้แก่ชาวไร่อ้อย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพาะปลูก นอกจากนี้ มาตรการส่งเสริมของภาครัฐที่ให้ความสำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อตัดอ้อยสด ทำให้ชาวไร่อ้อยมีรายได้จากการเพาะปลูกอ้อยเพื่อส่งมอบให้แก่โรงงาน รองรับความต้องการบริโภคน้ำตาลที่คาดว่าจะฟื้นตัวดีขึ้นหลังสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลาย

2.2.2 การผลิตน้ำตาลและกากน้ำตาล

ปี 2564/65 คาดว่าผลผลิตอ้อยโรงงานอยู่ที่ 77.75 ล้านตัน สามารถผลิตน้ำตาลทรายได้ 10.15 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.59 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 33.73 ส่วนกากน้ำตาลปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 3.89 ล้านตัน

2.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ได้กำหนดปริมาณน้ำตาลทรายสำหรับบริโภคภายในประเทศปี 2565 จำนวน 2.50 ล้านตัน ใกล้เคียงกับปี 2564

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลทรายจะมีปริมาณ 6.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.00 ล้านตันในปี 2564 ร้อยละ 30

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลทรายจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปี 2564

(4) ราคา

ราคาอ้อยขั้นต้น

ราคาอ้อยขั้นต้นปี 2564/65 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) โดยกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

ภาวะเศรษฐกิจและราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลก

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อราคาอ้อยขั้นต้นและราคาอ้อยขั้นสุดท้ายของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย คือ ราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินเหรียญสหรัฐอเมริกากับค่าเงินบาทของไทย เนื่องจากไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 2 ของโลกรองจากบราซิล นอกจากนี้ราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกยังส่งผลต่อเสถียรภาพของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลทรายของไทยกว่าร้อยละ 75 ส่งออกไปตลาดต่างประเทศ

ปัจจัยบวก ผลผลิตพืชผลน้ำตาลของบราซิลในปี 2564/65 ที่คาดว่าจะลดลงเนื่องจากได้รับความเสียหายจากน้ำค้างแข็งและภัยแล้ง และราคาน้ำมันที่สูงขึ้น รวมถึงความต้องการบริโภคน้ำตาลทั่วโลกเพิ่มขึ้น หลังจากเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวจากสถานการณ์ระบาดโควิด-19 ซึ่งจะทำให้อุตสากรรมน้ำตาลของไทยกระเตื้องขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความต้องการจากภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องในส่วนของอาหารและเครื่องดื่ม

ปัจจัยลบ ภาวะเศรษฐกิจโลก และประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยยังชะลอตัว การปรับขึ้นภาษีความหวานในหลายประเทศ กระแสรักสุขภาพทั่วโลก

ตารางที่ 1 **ผลผลิต การบริโภค ส่งออก และนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตันน้ำตาลทรายดิบ

ปี	ผลผลิต	การบริโภค	ส่งออก	นำเข้า
2559/60	172.14	169.00	60.05	55.28
2560/61	194.22	173.46	65.80	56.01
2561/62	179.16	173.04	57.77	53.76
2562/63	166.47	170.74	53.15	52.95
2563/64	180.12	171.10	62.69	55.17
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**-0.63**	**0.09**	**-1.27**	**-0.60**
2564/65	181.08	174.55	63.12	54.23

ที่มา: Sugar, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 2 **ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก ปี 2560 - 2564**

ปี	2560	2561	2562	2563	2564 (ม.ค.-ต.ค.)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เซนต์/ปอนด์	15.81	12.25	12.36	12.89	17.53	2.61
บาท/กิโลกรัม	11.77	8.66	8.38	8.82	12.84	1.94

ที่มา: USDA (World and U.S. Sugar and Corn Sweetener Prices) (ICE contract No.11- F.O.B. New York Board of Trade), November 2021

ตารางที่ 3 **เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และผลผลิตน้ำตาลทรายของไทย ปี 2559/60 - 2564/65**

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)
2559/60	9.75	92.95	9.53	10.02
2560/61	11.19	134.93	12.06	14.71
2561/62	11.47	130.97	11.42	14.58
2562/63	11.46	74.89	6.53	8.29
2563/64	9.28	66.95	7.21	7.59
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.75**	**-11.71**	**-11.05**	**-10.68**
2564/65*	9.90	77.75	7.85	10.15

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 4 **ราคาอ้อย ปี 2559/60 - 2563/64**

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาอ้อยขั้นต้น	1,050	880	700	750	920	-4.15
ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย	1,084	791	681	833	-	-8.97

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 5 **ราคาส่งออกน้ำตาลทรายของไทย ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
น้ำตาลทรายดิบ	14,789	9,828	9,068	9,086	12,100	-4.69
น้ำตาลทรายขาว	16,756	11,479	10,534	11,482	14,800	-2.45

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 **การบริโภคในประเทศ การส่งออก และการนำเข้าน้ำตาลทรายของไทย ปี 2560 - 2565**

ปี	การบริโภคในประเทศ[1/] (ล้านตัน)	ส่งออก[2/]		นำเข้า[2/]	
		ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	2.60	5.89	93,240	0.0005	20
2561	2.51	9.25	97,692	0.0002	13
2562	2.48	9.95	96,159	0.0003	15
2563	2.48	5.49	55,668	0.08	1,075
2564*	2.49	5.00	51,000	0.09	1,122
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.98**	**-8.14**	**-16.21**	**414.35**	**247.97**
2565*	2.50	6.50		0.09	

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
[2/] กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

กลุ่มพืชน้ำมัน

5 ถั่วเหลือง

6 ปาล์มน้ำมัน

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

5
ถั่วเหลือง

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2559/60 - 2563/64 ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.80 ต่อปี โดยในปี 2563/64 มีผลผลิตรวม 366.23 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 339.86 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 7.76 เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย และมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล เป็นต้น ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกาและอาร์เจนตินา มีผลผลิตรวม 298.95 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 81.63 ของผลผลิตโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2559/60 - 2563/64 ความต้องการใช้ถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 ต่อปี โดยในปี 2563/64 มีปริมาณ 316.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 312.48 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 1.14 ประเทศที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ จีน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา และบราซิล สำหรับสต็อกสิ้นปี 2559/60 - 2563/64 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.60 ต่อปี โดยในปี 2563/64 มีปริมาณ 100.11 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 95.49 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 4.84

(2) การส่งออก

ปี 2559/60 - 2563/64 การส่งออกถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.00 ต่อปี โดยในปี 2563/64 มีการส่งออก 164.80 ล้านตัน ลดลงจาก 165.06 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 0.16 ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และปารากวัย มีปริมาณการส่งออกรวม 149.91 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 90.96 ของปริมาณการส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2559/60 - 2563/64 การนำเข้าถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.52 ต่อปี โดยในปี 2563/64 มีการนำเข้า 166.24 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 164.97 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 0.77 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุดคือ จีน มีการนำเข้า 99.76 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 60.01 ของปริมาณการนำเข้าโลก สำหรับไทยนำเข้าถั่วเหลืองเป็นอันดับ 6 ของโลก โดยในปี 2563/64 มีปริมาณการนำเข้า 4.16 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของปริมาณการนำเข้าโลก

(4) ราคา

ปี 2559/60 - 2563/64 ราคาถั่วเหลืองโลกในตลาดสำคัญมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกตลาด โดยตลาดสหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา และรอตเตอร์ดัม สูงขึ้นร้อยละ 6.73 ร้อยละ 5.83 ร้อยละ 5.98 และร้อยละ 6.24 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2563/64 ตลาดสหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา และรอตเตอร์ดัม ราคาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562/63 ร้อยละ 52.31 ร้อยละ 44.69 ร้อยละ 48.31 และร้อยละ 48.16 ตามลำดับ

เนื่องจากความต้องการใช้ของจีนเพิ่มขึ้นหลังจากโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ในสุกรคลี่คลาย และความต้องการใช้น้ำมันถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น รวมทั้งสต็อกของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญอย่างสหรัฐอเมริกาลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560/61 - 2564/65 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตถั่วเหลือง และผลผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.91 ร้อยละ 4.78 และร้อยละ 0.94 ตามลำดับ โดยในปี 2564/65 มีเนื้อที่เพาะปลูก 0.128 ล้านไร่ ลดลงจาก 0.130 ล้านไร่ในปี 2563/64 ร้อยละ 1.54 แต่มีผลผลิต 35,930 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 271 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 35,836 ตัน และ 268 กิโลกรัม ในปี 2563/64 ร้อยละ 0.26 และร้อยละ 1.12 ตามลำดับ เนื่องจากราคาในปี 2564 อยู่ในเกณฑ์ดีดึงดูดให้เกษตรกรเอาใจใส่ในการผลิตมากขึ้น ส่งผลให้ต้นถั่วเหลืองให้ผลผลิตดีขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2560 - 2564 ความต้องการใช้ถั่วเหลืองในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.00 ต่อปี โดยในปี 2564 มีความต้องการใช้ในประเทศ 3.94 ล้านตัน ลดลงจาก 4.08 ล้านตัน ในปี 2563 ร้อยละ 3.43 เนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การใช้จ่ายของผู้บริโภคลดลงส่งผลให้อุตสาหกรรมที่ใช้ถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบมีการผลิตสินค้าลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 35.54 ต่อปี โดยในปี 2564 คาดว่าจะส่งออกปริมาณ 600 ตัน ลดลงจาก 1,718 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 65.08 เนื่องจากราคาถั่วเหลืองในตลาดโลกอยู่ในระดับสูงทำให้ผู้ประกอบการหันมาใช้เมล็ดถั่วเหลืองในประเทศเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าถั่วเหลืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.60 ต่อปี โดยในปี 2564 คาดว่าจะนำเข้าปริมาณ 3.90 ล้านตัน ลดลงจาก 4.04 ล้านตัน ในปี 2563 ร้อยละ 3.47 แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และแคนาดา โดยเป็นการนำเข้าเพื่อสกัดน้ำมันมากที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 73.38 ของการนำเข้าทั้งหมด

(4) ราคา

4.1) ปี 2560 - 2564 ราคาถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ (เกรดคละ) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.36 ต่อปี โดยในปี 2564 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 17.50 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 16.71 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 4.73

4.2) ปี 2560 - 2564 ราคาถั่วเหลืองนำเข้า ณ ท่าเรือเกาะสีชัง มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 5.66 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาถั่วเหลืองนำเข้า ณ ท่าเรือเกาะสีชัง เฉลี่ยกิโลกรัมละ 20.00 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 12.51 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 59.87 ซึ่งราคาสูงขึ้นไปในทิศทางเดียวกับราคาในตลาดโลก

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2564/65 คาดว่าผลผลิตถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 384.01 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 366.23 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 4.85 โดยในปี 2564/65 คาดว่าประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา มีผลผลิตรวม 313.93 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 81.75 ของผลผลิตโลก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2564/65 คาดว่าความต้องการใช้ถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันของโลกมีปริมาณ 328.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 316.04 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 4.04 เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง เพื่อการอุปโภคและบริโภค และอาหารสัตว์ของโลกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสำหรับสต็อกถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 103.78 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 100.11 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 3.67

(2) การส่งออก

ปี 2564/65 คาดว่าการส่งออกถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 172.09 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 164.80 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 4.42 โดยประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และปารากวัย

(3) การนำเข้า

ปี 2564/65 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 169.78 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 166.24 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 2.13 โดยจีนนำเข้ามากที่สุดปริมาณ 100.00 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 58.90 ของปริมาณการนำเข้าโลกเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่ดีขึ้นหลังจากสถานการณ์โรค ASF คลี่คลาย

(4) ราคา

ปี 2564/65 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดโลกจะปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้น ประกอบกับสต็อกถั่วเหลืองของประเทศผู้ผลิตและผู้ใช้รายใหญ่ของโลกเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565/66 คาดว่าผลผลิตและเนื้อที่เพาะปลูกลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา โดยปี 2565/66 คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 0.126 ล้านไร่ ผลผลิต 35,659 ตัน ลดลงจาก 0.128 ล้านไร่ ผลผลิต 35,930 ตัน ในปี 2564/65 ร้อยละ 1.56 และร้อยละ 0.75 เนื่องจากถั่วเหลืองเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนน้อยกว่าพืชอื่น เมื่อมีปริมาณน้ำที่เพียงพอเกษตรกรบางส่วนจึงหันไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งบางพื้นที่หันไปปลูกถั่วเหลืองสำหรับทำพันธุ์

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ความต้องการใช้ในประเทศ ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองมีปริมาณ 4.04 ล้านตัน โดยมีสัดส่วนการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ร้อยละ 0.87 และนำเข้าร้อยละ 99.13 ของปริมาณ

ความต้องการใช้ทั้งหมด สำหรับความต้องการใช้ในประเทศจะใช้ในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมัน อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร และทำพันธุ์ ร้อยละ 74.35 ร้อยละ 25.60 และร้อยละ 0.05 ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองของไทยใกล้เคียงกับปี 2564 ประมาณ 500 - 600 ตัน

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองมีปริมาณ 4.00 ล้านตัน เพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ของภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตลาดเมล็ดถั่วเหลือง

จากการที่ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศจีนกลับมาใช้ถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นหลังจากสถานการณ์โรค ASF คลี่คลาย ประกอบกับสต็อกถั่วเหลืองของสหรัฐอเมริกามีปริมาณลดลงค่อนข้างมาก ทำให้ราคาถั่วเหลืองในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นในทุกตลาดถึงร้อยละ 45.00 - 52.00 ส่งผลให้ผู้ประกอบการในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้นำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองอันดับที่ 6 มีต้นทุนเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ดังกล่าวก็ทำให้ผู้ประกอบการภายในประเทศแข่งขันกันซื้อเมล็ดถั่วเหลืองในประเทศมากขึ้น ทำให้ราคาถั่วเหลืองในประเทศไทยปรับตัวสูงขึ้นไปด้วย

ตารางที่ 1 สมดุลถั่วเหลืองโลกปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2564/65
1. ผลผลิต	350.18	343.40	361.32	339.86	366.23	**0.80**	384.01
2. นำเข้า	144.82	153.82	145.79	164.97	166.24	**3.52**	169.78
3. ส่งออก	147.57	153.24	148.94	165.06	164.80	**3.00**	172.09
4. ความต้องการใช้เพื่อสกัดน้ำมัน	287.67	295.00	298.58	312.48	316.04	**2.49**	328.82
5. สต็อกสิ้นปี	94.88	100.11	114.10	95.49	100.11	**0.60**	103.78

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 2 **ราคาถั่วเหลืองตลาดโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน

รายการ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. สหรัฐอเมริกา	351	337	307	325	495	**6.73**
2. บราซิล (เอฟ.โอ.บี.)	385	396	360	367	531	**5.83**
3. อาร์เจนตินา (เอฟ.โอ.บี.)	376	386	347	354	525	**5.98**
4. รอตเตอร์ดัม (ซี.ไอ.เอฟ.)	404	403	370	380	563	**6.24**

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 3 **เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2560/61 - 2564/65**

รายการ	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	2564/65	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2565/66
1. เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	0.152	0.151	0.104	0.130	0.128	**-4.91**	0.126
2. ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	42,829	41,165	26,283	35,836	35,930	**-4.78**	35,659
3. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	282	272	252	268	271	**-0.94**	284

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 **สมดุลถั่วเหลืองของไทย ปี 2560 - 2565**

หน่วย: ตัน

ปี	ผลิต	นำเข้า[3/]	รวม (Supply)	ความต้องการใช้ภายในประเทศ			ส่งออก[3/]	รวม (Demand)
				สกัดน้ำมัน	ทำพันธุ์	แปรรูปฯ		
2560	39,575	2,745,686	2,785,261	1,936,773	2,738	841,790	3,960	2,785,261
2561	43,546	2,722,969	2,766,515	1,908,771	2,724	851,837	3,183	2,766,515
2562	37,440	3,209,277	3,246717	2,158,112	1,855	1,083,551	3,199	3,246,717
2563	35,836	4,044,716	4,080,552	2,788,838	2,332	1,287,664	1,718	4,080,552
2564[1/]	35,930	3,900,000	3,935,930	2,960,488	2,300	972,542	600	3,935,930
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.81**	**11.60**	**11.41**	**13.06**	**-4.92**	**7.27**	**-35.54**	**11.41**
2565[2/]	35,659	4,000,000	4,035,659	3,000,000	2,262	1,037,897	500	4,035,659

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, [3/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 **ราคาถั่วเหลืองของไทย ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. ราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ (เกรดคละ)	15.73	16.38	15.97	16.71	17.50	**2.36**
2. ราคานำเข้า ณ ท่าเรือเกาะสีชัง	14.51	13.71	12.28	12.51	20.00	**5.66**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 **ความต้องการใช้ในประเทศถั่วเหลืองของไทย ปี 2560 - 2565**

หน่วย: ตัน

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2565
ความต้องการใช้	**2,781,301**	**2,763,332**	**3,243,518**	**4,078,834**	**3,935,330**	**11.44**	**4,035,159**
1. สกัดน้ำมัน	1,936,773	1,908,771	2,158,112	2,788,838	2,960,488	**13.06**	3,000,000
2. แปรรูปฯ	841,790	851,837	1,081,551	1,287,664	972,542	**7.27**	1,032,897
3. ทำพันธุ์	2,738	2,724	1,855	2,332	2,300	**-4.92**	2,262

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

6
ปาล์มน้ำมัน

1.สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2559/60 - 2563/64 ผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.58 ต่อปี แต่จากมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มาเลเซียขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน ส่งผลกระทบกับผลผลิตน้ำมันปาล์มโดยรวมของโลก ส่งผลให้ปี 2563/64 มีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 72.87 ล้านตัน ลดลงจาก 72.97 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 0.15 โดยในปี 2563/64 อินโดนีเซียผลิตน้ำมันปาล์มได้ 43.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 42.50 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 2.35 ขณะที่มาเลเซียผลิตน้ำมันปาล์มได้ 17.85 ล้านตัน ลดลงจาก 19.26 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 7.28 ทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 84.20 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก สำหรับไทยผลิตได้เป็นอันดับที่ 3 ของโลก และสามารถผลิตได้ 2.80 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.84 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2559/60 - 2563/64 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.44 ต่อปี โดยปี 2563/64 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม 73.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 71.62 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 2.33 เนื่องจากการลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มของอินเดียส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าสูงขึ้น และจีนนำเข้าน้ำมันปาล์มมากขึ้นเพื่อทดแทนปัญหาการขาดแคลนน้ำมันถั่วเหลืองโดยในปี 2563/2564 ประเทศที่ใช้น้ำมันปาล์มมากที่สุด คือ อินโดนีเซีย 15.28 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ อินเดีย 8.97 ล้านตัน จีน 6.85 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 6.76 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2559/60 - 2563/64 ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.54 ต่อปี โดยปี 2563/64 มีปริมาณการส่งออก 47.95 ล้านตัน ลดลงจาก 48.45 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 1.02 เนื่องจากผลผลิตของมาเลเซียลดลงจากการขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้มีการส่งออกลดลง โดยประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 26.87 ล้านตัน และมาเลเซีย 15.87 ล้านตัน ตามลำดับ โดยทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการส่งออกรวมกันร้อยละ 89.13 ของการส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2559/60 - 2563/64 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.61 ต่อปี โดยปี 2563/64 มีปริมาณการนำเข้า 47.54 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 47.21 ล้านตัน ในปี 2562/63 ร้อยละ 0.69 เนื่องจากอินเดียลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มทำให้มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น และจีนมีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น โดยประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 8.47 ล้านตัน จีน 6.82 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 6.20 ล้านตัน ตามลำดับ

(4) ราคา

1) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซียปี 2560-2564 ในสกุลริงกิต และเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้ว พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.94 ต่อปี และร้อยละ 10.65 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 4,394.69 ริงกิต (34.42 บาทต่อกิโลกรัม) เพิ่มขึ้นจาก 2,794.44 ริงกิต (21.12 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2563 ร้อยละ 57.27 และเพิ่มขึ้นในรูปเงินบาท ร้อยละ 63.02 เนื่องจากราคาน้ำมันพืชในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นทำให้น้ำมันปาล์มซึ่งมีราคาถูกกว่าราคาน้ำมันพืชอื่นเป็นที่ต้องการมากขึ้น

2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดรอตเตอร์ดัมปี 2560 - 2564 ในสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ และเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้ว พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.89 ต่อปี และร้อยละ 1.16 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 1,201.38 ดอลลาร์สหรัฐฯ (38.60 บาทต่อกิโลกรัม) เพิ่มขึ้นจาก 713.52 ดอลลาร์สหรัฐฯ (22.37 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2563 ร้อยละ 68.37 และเพิ่มขึ้นในรูปเงินบาทร้อยละ 72.56

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.06 ต่อปี และร้อยละ 3.53 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.45 ต่อปี เนื่องจากผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้มีภาวะฝนทิ้งช่วง โดยเฉพาะในแหล่งผลิตที่สำคัญโดยปี 2564 มีเนื้อที่ให้ผล 6.08 ล้านไร่ ผลผลิต 16.79 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,764 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 5.87 ล้านไร่ ผลผลิต 16.22 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,763 กิโลกรัม ในปี 2563 ร้อยละ 3.58 ร้อยละ 3.51 และร้อยละ 0.04 ตามลำดับ เนื่องจากภาคใต้ที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของไทย มีปริมาณน้ำฝนมากขึ้นในช่วงปลายปี 2563 รวมทั้งในปี 2564 มีฝนตกต่อเนื่อง การกระจายของฝนดี ส่งผลทำให้ต้นปาล์มน้ำมันที่จะให้ผลผลิตในช่วงกลางถึงปลายปี 2564 ได้รับน้ำเพียงพอ และการพัฒนาของทะลายสมบูรณ์ดี

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560 - 2564 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภคของไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.53 ต่อปี ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อพลังงานทดแทนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.62 ต่อปีโดยปี 2564 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภค 1.24 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.03 ล้านตันในปี 2563 ร้อยละ 19.75 และมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อพลังงานทดแทน 1.14 ล้านตัน ลดลงจาก 1.50 ล้านตันในปี 2563 ร้อยละ 23.60 เนื่องจากมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ภาคการขนส่งและระบบโลจิสติกส์มีการใช้น้ำมันดีเซลลดลง ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานทดแทนลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 ต่อปี และร้อยละ 8.16 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 มีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ 606,583 ตัน มูลค่า 22,208 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 297,917 ตัน มูลค่า 6,419 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 103.61 และร้อยละ 235.53 เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกอยู่ในระดับสูง

ส่งผลทำให้ไทยมีความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออก

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 8.30 ต่อปี และร้อยละ 13.62 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 มีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ 46,658 ตัน มูลค่า 1,791 ล้านบาท ลดลงจาก 91,272 ตัน มูลค่า 2,926 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 48.88 และร้อยละ 38.80 ตามลำดับ

(4) ราคา

ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ปริมาณการใช้ และสต็อกภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก โดยราคามีความเคลื่อนไหว ดังนี้

1) ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.39 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.56 บาท เพิ่มขึ้นจาก 4.27 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 53.59

2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.37 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 37.20 บาท เพิ่มขึ้นจาก 28.10 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 32.39

3) ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.70 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 39.61 บาท เพิ่มขึ้นจาก 31.24 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 26.79

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกปี 2564/65 มีปริมาณ 76.54 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 72.87 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 5.04 เนื่องจากการผ่อนคลายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันของมาเลเซียคลี่คลาย จึงคาดว่าจะทำให้ผลผลิตน้ำมันปาล์มโลกเพิ่มมากขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2564/65 คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลก 74.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 73.29 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 2.14 เนื่องจากตลาดโลกยังคงมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 15.45 ล้านตัน อินเดีย 8.74 ล้านตัน จีน 7.12 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 6.87 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2564/65 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลก 52.13 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 48.87 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 8.82 เนื่องจากอินโดนีเซียและมาเลเซียมีการขยายตลาดส่งออกไปยังประเทศในตะวันออกกลาง แอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มคลี่คลาย ทำให้ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 29.50 ล้านตัน และมาเลเซีย 17.22 ล้านตัน ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2564/65 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลก 50.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 47.54 ล้านตัน ในปี 2563/64 ร้อยละ 6.42 เนื่องจากอินเดีย จีน สหภาพยุโรป และปากีสถาน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น โดยประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มที่สำคัญได้แก่ อินเดีย 8.60 ล้านตัน จีน 7.20 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 6.85 ล้านตัน ตามลำดับ

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาโดยเคลื่อนไหวตามสถานการณ์ราคาพืชน้ำมันโลก ซึ่งมีแนวโน้มทรงตัวอยู่ในระดับสูงและจากปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณความต้องการใช้ ทำให้ ณ สิ้นปี 2565 จะมีสต็อกน้ำมันปาล์มโลกอยู่ที่ 13.07 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 12.97 ล้านตัน ในปี 2564 ร้อยละ 0.74 ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก (อ้างอิงตลาดมาเลเซีย) จะเคลื่อนไหวเฉลี่ยตันละ 4,330.00 ริงกิต (34.64 บาทต่อกิโลกรัม)

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 6.20 ล้านไร่ ผลผลิต 17.39 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,804 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 6.08 ล้านไร่ ผลผลิต 16.79 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,764 กิโลกรัม ในปี 2564 ร้อยละ 1.97 ร้อยละ 3.57 และร้อยละ 1.45 ตามลำดับ เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยประกอบกับการดูแลจัดการที่ดีในปี 2563 - 2564 เพราะราคาปาล์มน้ำมันดีต่อเนื่อง ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่ตกต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงปลายปี 2563 ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นด้วย

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค 1.26 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.24 ล้านตัน ในปี 2564 ร้อยละ 1.86 ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานทดแทน 1.12 ล้านตัน ลดลงจาก 1.14 ล้านตัน ในปี 2564 ร้อยละ 2.01 เนื่องจากภาครัฐผ่อนคลายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การท่องเที่ยวและการเดินทางเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ราคาน้ำมันดิบและราคาน้ำมันปาล์มดิบที่นำมาผลิตไบโอดีเซล (บี 100) อยู่ในระดับสูงในช่วงปลายปี 2564 ทำให้ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น ภาครัฐจึงมีมาตรการปรับลดสัดส่วนการผสมไบโอดีเซล (บี 100) ในน้ำมันดีเซล

หมุนเร็ว จากเดิมมี 3 ชนิด คือ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี7 บี10 และ บี20 เหลือเพียง 1 ชนิด คือ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี7 เพื่อลดต้นทุนการผลิตและราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลง โดยเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565 ซึ่งอาจส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานทดแทนมีแนวโน้มลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย 550,000 ตัน มูลค่า 20,600 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 606,583 ตัน มูลค่า 22,208 ล้านบาท ในปี 2564 ร้อยละ 9.33 และ ร้อยละ 7.24 ตามลำดับ เนื่องจากคาดว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ในขณะที่ราคาน้ำมันปาล์มของไทยเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลก และยังคงอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจสูงกว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกในบางช่วง ส่งผลทำให้ไทยมีความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ในช่วงดังกล่าวลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย 45,000 ตัน มูลค่า 1,760 ล้านบาท ลดลงเล็กน้อยจากปริมาณ 46,658 ตัน มูลค่า 1,791 ล้านบาท ในปี 2564 ร้อยละ 3.55 และ ร้อยละ 1.71 ตามลำดับ เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับสูง ส่วนต่างราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกกับราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไม่มาก จึงไม่จูงใจให้มีการนำเข้า

(4) ราคา

จากการคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาราคาน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศจะเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลก และจากที่คาดว่าปี 2565 ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยจะมีปริมาณมากขึ้น ขณะที่ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซลมีแนวโน้มลดลง อาจทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทยจะเคลื่อนไหวเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 30.00 บาท และส่งผลให้ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.40 บาท

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตการส่งออก และราคา

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) อินเดียมีการประกาศปรับลดอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรมอาหารและค่าครองชีพของประชาชนในประเทศ ส่งผลทำให้อินเดียมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น

(2) เนื่องจากการขาดแคลนไฟฟ้าของจีนและมาตรการคุมเข้มการใช้พลังงานของรัฐบาลจีน จึงต้องมีการจำกัดการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ รวมถึงอุตสาหกรรมน้ำมันพืชของจีนส่งผลทำให้จีนต้องมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น เพื่อทดแทนน้ำมันพืชในประเทศที่มีปริมาณลดลงและรองรับความต้องการที่มากขึ้นในช่วงเทศกาลของจีน

(3) สถานการณ์ราคาพืชน้ำมันโลกทรงตัวอยู่ในระดับสูง ประกอบกับมาเลเซียมีปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มลดลง เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ไทยมีความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์มากขึ้น รวมทั้งราคาน้ำมันปาล์มดิบและปาล์มน้ำมันของไทยมีการปรับตัวสูงขึ้นตามการเคลื่อนไหวของราคาตลาดโลก

(4) ค่าเงินบาทของไทยที่อ่อนค่าลง ประกอบกับราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกอยู่ในระดับสูง ส่งผลบวกต่อการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย

(5) คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2564 มีมติเห็นชอบมาตรการส่งเสริมการขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ซึ่งดำเนินการในสินค้านำร่อง 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์สารหล่อลื่นพื้นฐาน (Base oil) 2) น้ำมันหม้อแปลงไฟฟ้าชีวภาพ (Bio -Transformer oil) 3) สารซักล้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สารตั้งต้น MES) 4) น้ำมันหล่อลื่นและจาระบีชีวภาพ (Bio Lubricants and Greases) 5) พาราฟิน (Paraffin) และ 6) สารกำจัดศัตรูพืช/แมลง (Pesticides/ Insecticides) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบมาตรการดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2564 นอกจากนี้ได้มีการกำหนดสินค้านำร่องเพิ่มเติมอีก 2 ผลิตภัณฑ์ คือ น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ กรีนดีเซล (Green Hydrogenated Diesel: BHD) และน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานชีวภาพ ไบโอเจ็ต (Biojet Fuels) ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่มีการกำหนดเป้าหมายในระยะยาว (ปี 2571 - 2580) ให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นสูง เพื่อเพิ่มความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบทดแทนความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลที่มีแนวโน้มลดลงในอนาคต

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) ราคาปุ๋ยเคมีปรับตัวสูงขึ้นส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสูงขึ้น

(2) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีการจำกัดการเดินทาง ส่งผลให้ภาคการขนส่งและระบบโลจิสติกส์มีการใช้น้ำมันดีเซลลดลง และทำให้มีการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลลดลง

(3) ภาครัฐมีมาตรการปรับลดสัดส่วนการผสมไบโอดีเซล (บี 100) ในน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว จากเดิมมี 3 ชนิด คือ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี7 บี10 และ บี20 เหลือเพียง 1 ชนิด คือ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี7 โดยเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565 เพื่อลดต้นทุนการผลิตและราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลง ซึ่งจะส่งผลทำให้มีการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลลดลง

(4) การยกเลิกการชดเชยราคาเชื้อเพลิงชีวภาพ ตาม พ.ร.บ.กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2562 ที่จะต้องมีการดำเนินการภายในปี 2565 ซึ่งจะทำให้ราคาเชื้อเพลิงชีวภาพปรับตัวสูงขึ้น อาจส่งผลให้มีปริมาณการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพลดลง และทำให้มีการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลลดลง อย่างไรก็ตาม ตามกรอบของกฎหมายการยกเลิกการชดเชยราคาเชื้อเพลิงชีวภาพยังสามารถขอขยายเวลาการดำเนินการได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 2 ปี

(5) ภาครัฐผลักดันมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงของไทยให้เป็นมาตรฐาน EURO 5 เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 เป็นต้นไป ซึ่งน้ำมันไบโอดีเซลที่จะรองรับกับเครื่องยนต์มาตรฐาน EURO 5 และเป็นที่ยอมรับจากสมาคมผู้ผลิตรถยนต์ญี่ปุ่น (Japan Automobile Manufacturers Association: JAMA) คือ น้ำมันไบโอดีเซลหมุนเร็ว บี7 เท่านั้น จะส่งผลทำให้มีการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลลดลง อย่างไรก็ตาม ในปี 2567 รถยนต์ใหม่ที่เป็นมาตรฐาน EURO 5 จะคิดเป็นเพียงร้อยละ 1 ของรถยนต์ดีเซลทั้งหมดที่ใช้งานอยู่ในประเทศ ในระยะสั้นจึงอาจจะกระทบต่อปริมาณการใช้ไบโอดีเซลไม่มากนัก

(6) นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle: EV) ตามนโยบาย 30@30 ซึ่งมีเป้าหมายการผลิตรถ ZEV (Zero Emission Vehicle) หรือรถยนต์ที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 30 ของการผลิตยานยนต์ทั้งหมดในปี ค.ศ. 2030 หรือ พ.ศ. 2573 ซึ่งจะส่งผลทำให้การใช้ไบโอดีเซลและน้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลลดลงในอนาคต

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มโลกปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	นำเข้า	ส่งออก	ความต้องการใช้	สต็อกคงเหลือ
2559/60	65.25	46.43	49.07	61.41	10.01
2560/61	70.54	46.59	48.83	66.06	12.34
2561/62	74.17	50.21	51.91	71.13	13.68
2562/63	72.97	47.21	48.45	71.62	13.80
2563/64[1/]	72.87	47.54	47.95	73.29	12.97
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.58**	**0.61**	**-0.54**	**4.44**	**6.51**
2564/65[2/]	76.54	50.59	52.18	74.85	13.07

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64

ที่มา: Oilseeds,World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 2 **อุปสงค์ อุปทาน น้ำมันปาล์ม รายประเทศปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2564/65[2/]
ผลผลิต								
อินโดนีเซีย	36.00	39.50	41.50	42.50	43.50	4.62	59.70	44.50
มาเลเซีย	18.86	19.68	20.80	19.26	17.85	-1.31	24.50	19.70
ไทย	2.50	2.78	3.03	2.65	2.80	1.82	3.84	3.12
อื่น ๆ	7.89	8.57	8.83	8.57	8.71	1.98	11.96	9.22
รวม	**65.25**	**70.54**	**74.17**	**72.97**	**72.87**	**2.58**	**100.00**	**76.54**
นำเข้า								
อินเดีย	9.34	8.61	9.71	7.40	8.47	-3.41	17.82	8.60
จีน	4.88	5.32	6.80	6.72	6.82	9.44	14.34	7.20
สหภาพยุโรป	6.96	6.83	7.07	7.11	6.20	-1.90	13.04	6.85
ปากีสถาน	3.08	3.09	3.18	3.28	3.35	2.31	7.05	3.55
อื่น ๆ	22.17	22.74	23.46	22.71	22.70	0.46	47.75	24.39
รวม	**46.43**	**46.59**	**50.21**	**47.21**	**47.54**	**0.61**	**100.00**	**50.59**
ส่งออก								
อินโดนีเซีย	27.63	26.97	28.28	26.25	26.87	-0.82	56.04	29.50
มาเลเซีย	16.31	16.47	18.36	17.21	15.87	-0.12	33.09	17.22
อื่น ๆ	5.13	5.39	5.27	4.99	5.21	-0.44	10.87	5.46
รวม	**49.07**	**48.83**	**51.91**	**48.45**	**47.95**	**-0.54**	**100.00**	**52.18**
การบริโภค								
อินโดนีเซีย	9.13	11.56	13.49	14.55	15.28	13.43	20.84	15.45
อินเดีย	3.15	8.75	9.09	8.41	8.97	22.79	12.24	8.74
จีน	4.75	5.10	7.01	6.43	6.85	10.14	9.35	7.12
สหภาพยุโรป	6.52	6.58	6.55	6.71	6.76	0.93	9.22	6.87
ปากีสถาน	3.00	3.15	3.25	3.29	3.41	3.06	4.65	3.49
อื่น ๆ	34.87	30.93	31.75	32.23	32.03	5.74	43.70	33.20
รวม	**61.41**	**66.06**	**71.13**	**71.62**	**73.29**	**4.44**	**100.00**	**74.85**
สต็อกคงเหลือ								
อินโดนีเซีย	2.11	3.09	2.91	4.63	5.98	28.23	46.09	5.53
มาเลเซีย	2.02	2.53	2.50	1.79	1.71	-6.55	13.17	1.72
อื่น ๆ	5.88	6.72	8.27	7.39	5.28	-1.20	40.74	5.82
รวม	**10.01**	**12.34**	**13.68**	**13.80**	**12.97**	**6.51**	**100.00**	**13.07**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2021

ตารางที่ 3 ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกปี 2560 - 2565

ปี	ตลาดมาเลเซีย[3/]		ตลาดรอตเตอร์ดัม[4/]	
	ริงกิต/ตัน	บาท/กก.	ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน	บาท/กก.
2560	2,779.34	22.24	717.30	24.48
2561	2,261.56	18.39	595.32	19.30
2562	2,187.48	16.60	568.46	17.70
2563	2,794.44	21.12	713.52	22.37
2564[1/]	4,394.69	34.42	1,201.38	38.60
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**11.94**	**10.65**	**12.89**	**11.16**
2565[2/]	4,330.00	34.64	1,189.37	39.25

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64
ที่มา: [3/] BURSA MALAYSIA [4/] ตลาดรอตเตอร์ดัม

ตารางที่ 4 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2560 - 2565

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2560	4.98	14.45	2,901
2561	5.34	15.48	2,902
2562	5.67	16.42	2,895
2563	5.87	16.22	2,763
2564[1/]	6.08	16.79	2,764
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**5.06**	**3.53**	**-1.45**
2565[2/]	6.20	17.39	2,804

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มดิบของไทย ปี 2560 - 2565

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อกต้นปี (1)	ผลผลิต (2)	นำเข้า (3)	รวม (4)	ส่งออก (5)	บริโภคภายใน (6)		สต็อกปลายปี (7)	รวม (8)
						บริโภค	พลังงานทดแทน		
2560	0.293	2.626	0.006	2.925	0.303	1.166	0.971	0.485	2.925
2561	0.485	2.778	0.003	3.266	0.373	1.227	1.200	0.466	3.266
2562	0.466	3.034	0.004	3.504	0.296	1.362	1.527	0.319	3.504
2563	0.319	2.652	0.003	2.974	0.236	1.033	1.496	0.209	2.974
2564[1/]	0.209	2.930	0.001	3.140	0.544	1.237	1.143	0.216	3.140
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-10.33**	**1.74**	**-36.90**	**0.48**	**7.39**	**-0.53**	**5.62**	**-21.50**	**0.48**
2565[2/]	0.216	3.130	0.001	3.347	0.480	1.260	1.120	0.487	3.347

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64
ที่มา: กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2565

รายการ	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	429,959	11,752	81,797	3,783
2561	474,840	10,792	70,646	2,834
2562	380,869	6,661	72,959	2,376
2563	297,917	6,619	91,272	2,926
2564[1/]	606,583	22,208	46,658	1,791
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.25**	**8.16**	**-8.30**	**-13.62**
2565[2/]	550,000	20,600	45,000	1,760

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2560 - 2565

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
ผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้	4.10	3.11	2.60	4.27	6.56	**13.39**	5.40
น้ำมันปาล์มดิบตลาดขายส่ง กทม.	24.88	19.57	18.23	28.10	37.20	**12.37**	30.00
น้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย	22.24	18.39	16.60	21.12	34.42	**10.65**	34.64
น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ตลาดขายส่ง กทม.	28.96	23.16	21.58	31.24	39.61	**9.70**	32.50

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ประมาณการ พ.ย. 64
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

กลุ่มพืชสวน

7 ยางพารา

8 กาแฟ

9 สับปะรด

10 ลำไย

11 ทุเรียน

12 มังคุด

13 มันฝรั่ง

14 กล้วยไม้

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

7
ยางพารา

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นใน 2 ปีแรกจาก 88.14 ล้านไร่ ในปี 2560 เป็น 88.35 ล้านไร่ ในปี 2561 จากนั้นลดลงเหลือ 87.50 ล้านไร่ ในปี 2564 โดยภาพรวมตลอด 5 ปีที่ผ่านมาลดลงร้อยละ 0.27 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นจาก 13.38 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 13.54 ล้านตัน ในปี 2564 โดยภาพรวมตลอด 5 ปี ผลผลิตโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.06 ต่อปี เนื่องจากการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 2553 - 2554 ทั้งในประเทศผู้ผลิตหลักและประเทศผู้ปลูกยางพาราใหม่มีเนื้อที่กรีดที่เริ่มให้ผลผลิตและเนื้อที่กรีดบางส่วนอยู่ในช่วงอายุยางที่เริ่มให้ผลผลิตสูง

ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย ในปี 2564 มีเนื้อที่ปลูกยางพารารวม 58.40 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.36 ของเนื้อที่ปลูกยางพาราของโลก และมีผลผลิตรวม 9.70 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 71.64 ของผลผลิตโลก โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารามากที่สุดในโลก มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 22.87 ล้านไร่ ในปี 2560 เพิ่มเป็น 23.60 ล้านไร่ ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.78 ต่อปี ซึ่งมีผลผลิตมากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากไทย โดยผลผลิตลดลงจาก 3.62 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 3.12 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.64 ต่อปี สำหรับเวียดนามมีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากอินโดนีเซีย ไทย และมาเลเซีย โดยมีเนื้อที่ปลูกลดลงจาก 6.07 ล้านไร่ ในปี 2560 เหลือ 5.76 ล้านไร่ ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 1.34 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.09 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 1.23 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.23 ต่อปี

1.1.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 13.33 ล้านตัน ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 14.03 ล้านตัน ในปี 2564 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ปริมาณการใช้ยางพาราของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.32 ต่อปี โดยความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) จีน เป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศสูงจึงทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยางล้อ อุปกรณ์และอะไหล่รถยนต์ เป็นต้น ทำให้จีนมีความต้องการใช้ยางพารา เพื่ออุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน โดยในปี 2560 - 2564 การใช้ยางของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 5.39 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 5.95 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.96 ต่อปี

(2) สหภาพยุโรป มีความต้องการใช้ยางพาราจาก 1.24 ล้านตัน ในปี 2560 ลดลงเหลือ 1.15 ล้านตัน ในปี 2564 ส่งผลให้ภาพรวมการใช้ยางลดลงร้อยละ 3.13 ต่อปี เนื่องจากการนำเข้ายางพาราส่วนใหญ่เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมยางรถยนต์ ความต้องการใช้จึงผันแปรตามการเติบโตของอุตสาหกรรมรถยนต์เป็นหลัก และตั้งแต่ปี 2562 เศรษฐกิจชะลอตัวทำให้การลงทุนรวมทั้งการซื้อขายรถยนต์ลดลง

(3) อินเดีย มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 1.08 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 1.19 ล้านตัน ในปี 2564 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การใช้ยางเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.34 ต่อปี เนื่องจากอินเดียมีมาตรการลดการนำเข้าเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราในประเทศโดยการกำหนดอัตราภาษีนำเข้าที่สูง ผู้นำเข้าและผู้ผลิตยางล้อในอินเดียจึงมีต้นทุนสูงทำให้มีการนำเข้ายางเพื่อใช้แปรรูปผลิตภัณฑ์ลดลง

(4) สหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้ยางพาราลดลงจาก 0.96 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 0.81 ล้านตัน ในปี 2563 และเพิ่มขึ้นเป็น 0.97 ล้านตัน ในปี 2564 ส่งผลให้ภาพรวมการใช้ยางลดลงร้อยละ 1.78 ต่อปี

(5) ญี่ปุ่น มีความต้องการใช้ยางพาราลดลงจาก 0.68 ล้านตัน ในปี 2560 ลดลงเหลือ 0.66 ล้านตัน ในปี 2564 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางของญี่ปุ่นลดลงร้อยละ 2.59 ต่อปี

2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกยางพาราโลกเพิ่มขึ้นจาก 12.17 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 12.49 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.09 ต่อปี โดยการส่งออกยางพาราของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญนอกจากไทยมีดังนี้

(1) อินโดนีเซีย ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยการส่งออกลดลงจาก 3.28 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 2.66 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 5.83 ต่อปี

(2) เวียดนาม ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 3 ของโลก ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 1.38 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 1.84 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.07 ต่อปี

(3) มาเลเซีย ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 4 ของโลก มีปริมาณการส่งออกลดลงจาก 1.22 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 1.07 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 2.77 ต่อปี โดยปริมาณการส่งออกส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ

3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ในช่วง 2 ปีแรกราคายางพาราในตลาดโลกปรับตัวลดลง เนื่องจากเศรษฐกิจโลกได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และลุกลามไปทั่วโลก รวมทั้งจีนซึ่งเป็นผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของโลก ทำให้การรับซื้อและการลงทุนชะลอตัว และในช่วง 3 ปีหลัง จากปี 2562 ต่อเนื่องถึงปี 2564 ราคายางพาราในตลาดโลกปรับตัวดีขึ้น โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสิงคโปร์: SGX

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ลดลงจากกิโลกรัมละ 198.74 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2560 เหลือกิโลกรัมละ 155.11 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2561 และปรับสูงขึ้นต่อเนื่องเป็นกิโลกรัมละ 209.57 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2564 โดยภาพรวมราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.34 ต่อปี เมื่อพิจารณาอยู่ในรูปของเงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 67.20 บาท ในปี 2560 เหลือกิโลกรัมละ 49.66 บาท ในปี 2561 และปรับเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 65.61 บาท ในปี 2564 ภาพรวมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.43 ต่อปี

ราคายางแท่ง ลดลงจากกิโลกรัมละ 163.95 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2560 เหลือกิโลกรัมละ 136.51 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2561 และปรับสูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 167.43 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2564 โดยภาพรวมราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.06 ต่อปี เมื่อพิจารณาอยู่ในรูปของเงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 55.38 บาท

ในปี 2560 เหลือกิโลกรัมละ 40.76 บาท ในปี 2563 และปรับเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 52.86 บาท ในปี 2564 ภาพรวมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาปรับลดลงร้อยละ 1.62 ต่อปี

(2) ราคาซื้อขายในตลาดล่วงหน้าญี่ปุ่น

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 เมื่อพิจารณาในรูปของเงินเยนลดลงจากกิโลกรัมละ 234.36 เยน ในปี 2560 ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 169.54 เยน ในปี 2561 และปรับสูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 231.76 เยน ในปี 2564 โดยภาพรวมราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.55 ต่อปี และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทลดลงจากกิโลกรัมละ 70.12 บาท ในปี 2560 ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 48.83 บาท ในปี 2561 และปรับสูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 65.94 บาท ในปี 2564 โดยภาพรวมราคายางปรับตัวลดลงร้อยละ 0.45 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีเนื้อที่กรีดเพิ่มขึ้นจาก 19.11 ล้านไร่ ในปี 2560 เป็น 21.93 ล้านไร่ ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.76 ต่อปี และผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 4.43 ล้านตันยางแห้ง ในปี 2560 เป็น 4.82 ล้านตันยางแห้ง ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 237 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2560 เหลือ 223 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 2.02 ต่อปี โดยเนื้อที่กรีดได้และผลผลิตเพิ่มขึ้นมีสาเหตุจากในช่วงปี 2553 - 2554 ราคายางพาราอยู่ในระดับสูงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกโดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย แต่ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตยางมากที่สุดของโลก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรลดลงจาก 13,680.43 บาทต่อไร่ ในปี 2560 เหลือ 13,201.11 บาทต่อไร่ ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.90 ต่อปี แต่ผลผลิตต่อไร่ที่ลดลงในแต่ละปีส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้นจาก 57.97 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2560 เป็น 59.20 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 ต่อปี

1.2.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้

(1) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดของยาง

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทยลดลงจาก 653,243 ตัน ในปี 2560 เหลือ 623,000 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 1.76 ต่อปี โดยความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดได้ดังนี้

(1.1) ยางแผ่นรมควัน มีการใช้ในประเทศลดลงจาก 151,420 ตัน ในปี 2560 เหลือ 78,026 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 15.56 ต่อปี

(1.2) ยางแท่ง มีการใช้ในประเทศลดลงจาก 277,106 ตัน ในปี 2560 เหลือ 223,602 ตัน ในปี 2561 และเพิ่มขึ้นเป็น 302,002 ตัน ในปี 2564 โดยภาพรวมการใช้ยางแท่งลดลงร้อยละ 0.03 ต่อปี

(1.3) น้ำยางข้น มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 178,293 ตัน ในปี 2560 เป็น 218,872 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.92 ต่อปี

(1.4) ยางอื่น ๆ มีการใช้ในประเทศลดลงจาก 46,424 ตัน ในปี 2560 เหลือ 24,100 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 12.57 ต่อปี

(2) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทยแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

(2.1) อุตสาหกรรมยางล้อ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้ยางพารามากที่สุด มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 412,801 ตัน ในปี 2560 เหลือ 380,705 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.65 ต่อปี

(2.2) อุตสาหกรรมถุงมือยาง มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 55,367 ตัน ในปี 2560 เป็น 60,747 ตัน ในปี 2564 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.82 ต่อปี

(2.3) อุตสาหกรรมยางยืด มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 111,500 ตัน ในปี 2560 เหลือ 111,163 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.001 ต่อปี

(2.4) อุตสาหกรรมยางรัดของ มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 27,546 ตัน ในปี 2560 เหลือ 10,994 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 18.65 ต่อปี

(2.5) อุตสาหกรรมอื่น ๆ มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 46,029 ตัน ในปี 2560 เป็น 59,392 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.89 ต่อปี

2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ภาพรวมการส่งออกยางพาราของไทยมีอัตราขยายตัวลดลงร้อยละ 2.77 ต่อปี จาก 4.42 ล้านตัน ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 4.32 ล้านตัน ในปี 2561 และลดลงเหลือ 3.96 ล้านตัน ในปี 2564 เนื่องจาก ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมาประเทศจีนมีความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2562 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันการส่งออกยางพาราของไทยได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ประมาณการส่งออกยางพาราของไทยในปี 2563 ลดลงเหลือ 3.74 ล้านตัน และในปี 2564 สถานการณ์การใช้ยางโลกปรับตัวดีขึ้น คาดว่าจะส่งผลให้ไทยส่งออกเพิ่มขึ้นได้เป็น 3.96 ล้านตัน ซึ่งสถานการณ์การขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ยังคงส่งผลให้ปริมาณส่งออกยางพาราไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้เท่าที่ควร สำหรับการส่งออกยางของไทยจำแนกตามชนิดผลิตภัณฑ์ จากข้อมูลการส่งออกสินค้ายางพาราของกรมศุลกากร พบว่า ยางผสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 ต่อปี สำหรับการส่งออกยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางคอมปาวด์ และยางอื่น ๆ มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 10.86 ร้อยละ 2.83 ร้อยละ 2.08 ร้อยละ 10.80 และร้อยละ 15.17 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่

2.1) จีน มีการนำเข้ายางพาราจากไทย 2.71 ล้านตัน ในปี 2560 ลดลงเหลือ 2.44 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.56 ต่อปี

2.2) มาเลเซีย มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นจาก 0.35 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 0.37 ล้านตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.38 ต่อปี

2.3) ญี่ปุ่น มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.21 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 0.19 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.61 ต่อปี

2.4) สหรัฐอเมริกา นำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.18 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 0.22 ล้านตัน ในปี 2562 และลดลงเหลือ 0.19 ล้านตัน ในปี 2564 ทำให้ในภาพรวมการส่งออกยางพาราไปสหรัฐอเมริกาลดลงร้อยละ 0.03 ต่อปี

3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคายางพาราในประเทศปรับตัวลดลงต่ำ เนื่องจากความกังวลของนักลงทุนที่มีต่อความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะในปี 2562 ได้รับผลจากมาตรการทางด้านการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาทำให้ราคายางยังคงผันผวนและปรับตัวในกรอบจำกัด และลดลงต่อเนื่องมาจนถึงเดือนกรกฎาคมของปี 2563 เนื่องจากผลของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้นักลงทุนชะลอการซื้อขายยาง และราคายางกลับมาปรับตัวสูงขึ้นในไตรมาสที่สามของปี 2563 เนื่องจากมีฝนตกหนักในพื้นที่ปลูกยางหลายพื้นที่ รวมทั้งขาดแคลนแรงงานกรีดและแรงงานในโรงงานแปรรูปยาง จนถึงปี 2564 ซึ่งยังคงได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงานรวมถึงการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมยางล้อรถยนต์ของประเทศจีน โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

3.1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ราคายางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางก้อนคละ และน้ำยางสดที่เกษตรกรขายได้ในช่วงปี 2560 - ตุลาคม 2564 ลดลงร้อยละ 0.57 ร้อยละ 3.16 และร้อยละ 0.97 ต่อปี ตามลำดับ

3.2) ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา

ราคาประมูลยางแผ่นดิบคุณภาพ 3 และยางแผ่นรมควันชั้น 3 ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลาในช่วงปี 2560 - ตุลาคม 2564 ลดลงร้อยละ 1.05 และร้อยละ 1.13 ต่อปี ตามลำดับ

3.3) ราคาส่งออก FOB. กรุงเทพฯ

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง 20 และน้ำยางข้น ในช่วงปี 2560 - ตุลาคม 2564 ลดลงร้อยละ 0.36 ร้อยละ 2.77 และร้อยละ 0.35 ต่อปี ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าผลผลิตยางพาราโลกจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางพาราใหม่ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนามได้ขยายเนื้อที่ปลูกยางในช่วงปี 2553 - 2555 ขณะนี้เริ่มเปิดกรีดได้และหลายพื้นที่อายุยางอยู่ในช่วงที่เริ่มให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเนื้อที่กรีดของไทยส่วนใหญ่เป็นต้นยางที่มีอายุอยู่ในช่วงที่ให้ผลผลิตสูงเช่นกัน

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้ยางพาราของโลกจะปรับตัวสูงขึ้นจากปี 2564 จากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จะคลี่คลายมากขึ้นหลังมีการกระจายวัคซีนและอัตราการรักษาจนหายที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ปัจจัยลบจากการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ในการขนส่งยางพาราไปยังประเทศผู้ใช้ และแนวโน้มการกลายพันธุ์ของโรคโควิด 19

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการส่งออกยางพาราในตลาดโลกจะปรับตัวสูงขึ้นจากปีผ่านมาโดยสัมพันธ์กับการใช้ยางโลก เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีแนวโน้มดีขึ้นจากการพัฒนาวัคซีนต้านไวรัส และกองทุนทางการเงินระหว่างประเทศคาดว่าเศรษฐกิจโลกยังมีการขยายตัว

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคายางพาราโลกมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีปัจจัยบวกจากการคาดการณ์สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีแนวโน้มดีขึ้นจากการพัฒนาวัคซีนต้านไวรัส และการคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ขณะที่ปัจจัยลบ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาที่อาจส่งผลให้ความต้องการใช้ยางของโลกชะลอตัวลง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าจะมีเนื้อที่กรีด 21.84 ล้านไร่ ลดลงจาก 21.93 ล้านไร่ ของปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.41 เนื่องจากเกษตรกรโค่นต้นยางอายุมากแล้วปรับเปลี่ยนไปปลูกไม้ผล ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง เป็นต้น สำหรับผลผลิตคาดว่ามีประมาณ 4.90 ล้านตันยางแห้ง เพิ่มขึ้นจาก 4.82 ล้านตันยางแห้งของปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.66 ผลผลิตต่อไร่ในปี 2565 คาดว่าเพิ่มขึ้นเป็น 228 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) จาก 223 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 โดยผลผลิตต่อเนื้อที่กรีดได้คาดว่ายังคงเพิ่มขึ้นเนื่องจากต้นยางพาราที่กรีดได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง ประกอบกับปริมาณน้ำฝนมีเพียงพอต้นยางสมบูรณ์ดี อย่างไรก็ตามผลผลิตต่อไร่จะเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากบางพื้นที่ขาดแคลนแรงงานกรีดจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 รวมทั้งยังคงมีผลกระทบจากโรคใบร่วงในพื้นที่ปลูกยางพารา เช่น จังหวัดนราธิวาส ยะลา เป็นต้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าการใช้ยางพาราจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ยางพาราภายในประเทศให้มากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกยางพาราของไทยจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ของโลกมีแนวโน้มคลี่คลายจากการกระจายวัคซีนต้านไวรัส ขณะที่การเพิ่มขึ้นของผลผลิตในพื้นที่เริ่มเปิดกรีดต้นยางที่ปลูกใหม่เมื่อ 6 - 7 ปีก่อนและการเพิ่มขึ้นของปริมาณส่งออกยางของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนาม (CLMV) และความไม่แน่นอนของนโยบายทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกายังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกยางของไทย

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคายางพาราในประเทศมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากแนวโน้มการใช้ยางโลกที่ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2564

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) เนื้อที่กรีดได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุยางที่ให้ผลผลิตสูง

(2) สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของยางพารา

(3) การดูแลรักษาของเกษตรกร

(4) โรคระบาดของต้นยาง

(5) การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวกลับเข้าสู่ประเทศไทยทั้งแรงงานกรีดยางและแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

(1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

(2) อัตราแลกเปลี่ยนและราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกผันผวน ส่งผลกระทบต่อราคายาง

(3) ผลผลิตยางพาราของโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(4) ราคายางสังเคราะห์ต่ำกว่าราคายางธรรมชาติ ทำให้ผู้ใช้ไปใช้ยางสังเคราะห์แทนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ 1 **การผลิตยางพาราโลก ปี 2560 - 2564**

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)						ผลผลิต (ล้านตัน)					
	ไทย**	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม	ไทย**	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม
2560	19.11	22.87	6.07	6.76	33.33	88.14	4.43	3.62	1.09	0.74	3.50	13.38
2561	20.02	22.94	6.01	6.78	32.60	88.35	4.74	3.63	1.14	0.60	3.73	13.84
2562	20.46	22.98	5.88	6.96	31.64	87.92	4.77	3.30	1.19	0.64	3.94	13.84
2563	21.98	23.29	5.83	7.12	29.04	87.25	4.79	3.04	1.23	0.51	4.03	13.60
2564*	21.93	23.60	5.76	7.11	29.10	87.50	4.82	3.12	1.23	0.53	3.84	13.54
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.76**	**0.78**	**-1.34**	**1.50**	**-3.80**	**-0.27**	**1.81**	**-4.64**	**3.23**	**-7.97**	**2.66**	**0.06**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

** ข้อมูลศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: องค์กรยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 2 ผลผลิต ปริมาณการใช้ และการส่งออกยางพาราของโลก ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	ปริมาณการใช้	ส่งออก
2560	13.38	13.33	12.17
2561	13.84	13.89	12.09
2562	13.84	13.91	11.61
2563	13.60	12.95	11.59
2564*	13.54	14.03	12.49
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.06**	**0.32**	**0.09**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: องค์กรยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้ใช้ที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	จีน	สหภาพยุโรป	อินเดีย	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น
2560	13.33	5.39	1.24	1.08	0.96	0.68
2561	13.89	5.67	1.23	1.22	0.99	0.71
2562	13.91	5.67	1.19	1.14	1.00	0.71
2563	12.95	5.65	1.04	1.04	0.81	0.58
2564*	14.03	5.95	1.15	1.19	0.97	0.66
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.32**	**1.96**	**-3.13**	**0.34**	**-1.78**	**-2.59**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: องค์กรยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 4 **การส่งออกยางพาราของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	ไทย	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย
2560	12.17	4.24	3.28	1.38	1.22
2561	12.09	4.32	2.95	1.50	1.12
2562	11.61	3.94	2.58	1.64	1.06
2563	11.59	3.74	2.46	1.67	1.10
2564*	12.49	3.96	2.66	1.84	1.07
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.09**	**-2.77**	**-5.83**	**7.07**	**-2.77**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: องค์กรยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 5 **ราคายางพาราในตลาดล่วงหน้าสิงคโปร์และตลาดล่วงหน้าญี่ปุ่น ปี 2560 - 2564**

ปี	ตลาดล่วงหน้าสิงคโปร์ (SGX)				ตลาดล่วงหน้าญี่ปุ่น	
	ยางแผ่นรมควันชั้น 3		ยางแท่ง 20		ยางแผ่นรมควันชั้น 3	
	Cent US/กก.	บาท/กก.	Cent US/กก.	บาท/กก.	เยน/กก.	บาท/กก.
2560	198.74	67.20	163.95	55.38	234.36	70.12
2561	155.11	49.66	136.51	43.74	169.54	48.83
2562	165.11	50.65	140.67	43.15	186.39	52.22
2563	175.76	54.37	131.62	40.76	183.08	52.79
2564*	209.57	65.61	167.43	52.86	231.76	65.94
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.34**	**0.43**	**0.06**	**-1.62**	**0.55**	**-0.45**

หมายเหตุ: * มกราคม - ตุลาคม
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 เนื้อที่กรีด ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทย ปี 2560 - 2564

ปี	เนื้อที่กรีด (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)		ผลผลิต/ไร่ (ยางดิบ) (กก.)
		ยางดิบ	ยางแห้ง	
2560	19.11	4.51	4.43	237
2561	20.02	4.81	4.74	240
2562	20.46	4.84	4.77	237
2563	21.98	4.86	4.79	221
2564*	21.93	4.89	4.82	223
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.76**	**1.74**	**1.74**	**-2.02**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกร ปี 2560 - 2564

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2560	9,318.74	4,361.69	13,680.43	57.97
2561	9,170.46	4,238.93	13,409.39	55.87
2562	9,013.09	4,247.40	13,260.49	58.67
2563	8,925.77	4,236.44	13,162.21	59.56
2564*	8,954.56	4,246.55	13,201.11	59.20
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.06**	**-0.54**	**-0.90**	**1.07**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 **ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศแยกตามชนิดของยาง ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	อื่น ๆ	รวม
2560	151,420	277,106	178,293	46,424	653,243
2561	125,490	274,373	188,241	43,531	631,635
2562	47,686	223,602	357,181	34,615	663,084
2563	87,132	230,214	222,061	42,178	581,585
2564*	78,026	302,002	218,872	24,100	623,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-15.56**	**-0.03**	**5.92**	**-12.57**	**-1.76**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กองการยาง กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 9 **การใช้ยางพาราในประเทศแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ตัน

ปี	ยางล้อ	ถุงมือยาง	ยางยืด	ยางรัดของ	อื่น ๆ	รวม
2560	412,801	55,367	111,500	27,546	46,029	653,243
2561	416,049	51,537	113,850	4,723	45,476	631,635
2562	413,019	64,378	111,471	8,605	65,611	663,084
2563	303,895	75,366	114,530	3,764	84,030	581,585
2564*	380,705	60,747	111,163	10,994	59,392	623,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-4.65**	**5.82**	**0.001**	**-18.65**	**11.89**	**-1.76**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กองการยาง กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 10 การส่งออกยางพาราของไทยแยกตามชนิดยาง ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	ยางคอมปาวด์	ยางผสม	อื่น ๆ	รวม
2560	0.71	1.54	0.71	0.07	1.12	0.09	4.24
2561	0.56	1.49	0.77	0.08	1.34	0.08	4.32
2562	0.48	1.48	0.67	0.05	1.20	0.06	3.94
2563	0.38	1.09	0.68	0.05	1.49	0.05	3.74
2564*	0.49	1.56	0.68	0.05	1.13	0.05	3.96
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-10.68**	**-2.83**	**-2.08**	**-10.80**	**1.25**	**-15.17**	**-2.77**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 11 การส่งออกยางพาราของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ปี	จีน	มาเลเซีย	ญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา	อื่นๆ	รวม
2560	2.71	0.35	0.21	0.18	0.79	4.24
2561	2.68	0.38	0.21	0.19	0.86	4.32
2562	2.27	0.38	0.20	0.22	0.87	3.94
2563	2.30	0.39	0.16	0.17	0.72	3.74
2564*	2.44	0.37	0.19	0.19	0.77	3.96
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.56**	**1.38**	**-4.61**	**-0.03**	**-2.26**	**-2.77**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 12 **ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ และราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา ปี 2560 - ตุลาคม 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ [1/]			ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา [2/]	
	ยางแผ่นดิบ คุณภาพ 3	ยางก้อนคละ	น้ำยางสด	ยางแผ่นดิบ คุณภาพ 3	ยางแผ่น รมควันชั้น 3
2560	55.81	25.65	50.98	60.65	63.61
2561	40.96	19.56	37.62	43.58	45.83
2562	41.04	19.81	37.49	44.75	47.23
2563	44.85	18.53	40.70	46.59	49.61
2564*	51.83	22.44	46.67	55.65	57.77
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.57**	**-3.16**	**-0.97**	**-1.05**	**-1.13**

หมายเหตุ: * มกราคม - ตุลาคม
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] การยางแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 13 **ราคายางพาราส่งออก FOB. กรุงเทพฯ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ยางแผ่นรมควันชั้น 3	ยางแท่ง 20	น้ำยางข้น
2560	69.22	59.51	45.62
2561	50.74	44.94	35.33
2562	51.73	45.51	35.69
2563	54.52	42.89	36.93
2564*	65.58	52.93	43.85
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.36**	**-2.77**	**-0.35**

หมายเหตุ: * มกราคม - ตุลาคม
ที่มา: การยางแห่งประเทศไทย

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

8
กาแฟ

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟโลกเพิ่มขึ้นจาก 9.66 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 10.55 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.37 ต่อปี เนื่องจากประเทศบราซิลที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ มีสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ส่งผลให้ผลผลิตของโลกเพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ บราซิล รองลงมา คือ เวียดนาม และโคลัมเบีย

(1) บราซิล เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิการายใหญ่อันดับ 1 ของโลกหรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 39.72 ของผลผลิตโลกโดยในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 3.37 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 4.19 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.01 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟพันธุ์อะราบิกา มีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 2.74 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 2.98 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.32 และกาแฟพันธุ์โรบัสตาเพิ่มขึ้นจาก 0.63 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.21 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.34 ต่อปี

(2) เวียดนาม เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก รองจากบราซิล หรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 16.49 ของผลผลิตโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตารายใหญ่อันดับ 1 ของโลก โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.60 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.74 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.36 ต่อปี โดยกาแฟพันธุ์โรบัสตามีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.54 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.68 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 ต่อปี

(3) โคลัมเบีย เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก หรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 8.15 ของผลผลิตโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโคลัมเบียลดลงจาก 0.88 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 0.86 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.22 ต่อปี

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก เพิ่มขึ้นจาก 9.32 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 9.79 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.10 ต่อปี โดยประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีความต้องการเพิ่มขึ้นจาก 2.34 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 2.43 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.35 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นจาก 1.53 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.55 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45 ต่อปี และบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 1.30 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.40 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.72 ต่อปี

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป เพิ่มขึ้นจาก 7.99 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 8.54 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.69 ต่อปี โดยประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ได้แก่ บราซิล ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 1.98 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 2.70 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.41 ต่อปี รองลงมาได้แก่ เวียดนามส่งออกลดลงจาก 1.59 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 1.54 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.50 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออกลดลงจาก 0.83 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 0.78 ล้านตัน ในปี 2562/63 และเพิ่มเป็น 0.83 ล้านตัน ในปี 2563/64 ทำให้ภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.26

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.76 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 7.22 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี โดยประเทศบราซิลมีการส่งออกมากที่สุดจาก 1.76 ล้านตัน ในปี 2559/60 เพิ่มขึ้นเป็น 2.46 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.10 ต่อปี รองลงมาได้แก่ เวียดนามส่งออก 1.43 ล้านตัน ในปี 2559/60 ลดลงเหลือ 1.38 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.79 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.76 ล้านตัน ในปี 2559/60 ลดลงเหลือ 0.75 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.12 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.98 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 1.02 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.01 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จากปริมาณ 0.22 ล้านตัน ในปี 2559/60 เพิ่มขึ้นเป็น 0.24 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 ต่อปี รองลงมาได้แก่ มาเลเซียส่งออก 0.18 ล้านตัน ในปี 2559/60 ทรงตัว 0.18 ล้านตัน ในปี 2563/64 และเวียดนามส่งออก 0.12 ล้านตัน ในปี 2559/60 เพิ่มขึ้นเป็น 0.14 ล้านตัน ในปี 2562/63 และลดลงเหลือ 0.12 ล้านตัน ในปี 2563/64 ทำให้ภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.74 ต่อปี

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 7.75 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 7.98 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.63 ต่อปี โดยประเทศผู้นำเข้ากาแฟที่สำคัญได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 2.61 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 2.70 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.68 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกานำเข้าลดลงจาก 1.59 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 1.55 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.44 ต่อปี และญี่ปุ่นนำเข้าลดลงจาก 0.48 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 0.45 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.72 ต่อปี

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.49 ล้านตัน ในปี 2559/60 เป็น 6.78 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.83 ต่อปี โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีการนำเข้ามากที่สุด เพิ่มขึ้นจาก 2.61 ล้านตัน ในปี 2559/60 เพิ่มขึ้นเป็น 2.70 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.68 ต่อปี รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกานำเข้าลดลงจาก 1.55 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 1.47 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.33 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปลดลงจาก 1.03 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 0.94 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 1.71 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้ามากที่สุด ลดลงจาก 0.36 ล้านตัน ในปี 2559/60 เหลือ 0.30 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 4.50 ต่อปี รองลงมาได้แก่ จีนนำเข้า 0.11 ล้านตัน ในปี 2559/60 ลดลงเหลือ 0.09 ล้านตัน ในปี 2561/62 และเพิ่มขึ้นเป็น 0.11 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.96 ต่อปี

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากกิโลกรัมละ 79.26 บาท ในปี 2559/60 เหลือกิโลกรัมละ 56.51 บาท ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 9.07 ต่อปี และราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาตลาดนิวยอร์ก เพิ่มขึ้นจากราคากิโลกรัมละ 122.20 บาท ในปี 2559/60 เป็นกิโลกรัมละ125.69 บาท ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 ต่อปี สำหรับราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดลอนดอน ลดลงจากกิโลกรัมละ 79.70 บาท ในปี 2559/60 เหลือกิโลกรัมละ 49.38 บาท ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 13.16 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 262,965 ไร่ ในปี 2559/60 เหลือ 228,555 ไร่ ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 4.56 ต่อปี ส่วนผลผลิตลดลงจาก 26,855 ตัน ในปี 2559/60 เหลือ 21,773 ตัน ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 5.00 ต่อปี และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงจาก 102 กิโลกรัม ในปี 2559/60 เหลือ 95 กิโลกรัม ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 0.48 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออกเพื่อปลูกใหม่ รวมทั้งโค่นต้นกาแฟที่ปลูกแซมพืชอื่นที่เริ่มให้ผลแล้ว เช่น ทุเรียน เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ต้นทุนต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 61.21 บาท ในปี 2560 เป็น 73.13 บาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.74 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ประกอบกับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น จาก 85,234 ตัน ในปี 2560 เพิ่มเป็น 86,701 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.71 ต่อปี เนื่องจากกระแสความนิยมดื่มกาแฟคั่วบด และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟของไทยมีปริมาณ 528 ตัน ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 699 ตัน ในปี 2561 และลดลงเหลือ 611 ตัน ในปี 2564 โดยภาพรวมลดลงร้อยละ 1.11 ต่อปี และมูลค่า 100 ล้านบาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 137 ล้านบาท ในปี 2561 และลดลงเหลือ 112 ล้านบาท ในปี 2564 โดยภาพรวมลดลงร้อยละ 1.59 ต่อปี สำหรับการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปมีปริมาณ 11,043 ตัน และมูลค่า 739 ล้านบาท ในปี 2560 ลดลงเหลือ 9,129 ตัน และมูลค่า 640 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.68 และ 1.20 ต่อปีตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตในประเทศมีแนวโน้มที่ลดลงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 59,029 ตัน ในปี 2560 เป็น 59,759 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.72 ต่อปี และมูลค่าลดลงจาก 5,014 ล้านบาท ในปี 2560 เหลือ 4,943 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 13.64 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูป สำหรับกาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก ปริมาณ 18,062 ตัน และมูลค่า 2,097 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 21,141 ตัน และมูลค่า 2,071 ล้านบาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.25 และ 21.28 ต่อปีตามลำดับ

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้ ลดลงจากกิโลกรัมละ 82.50 บาท ในปี 2559/60 เหลือกิโลกรัมละ 66.63 บาท ในปี 2563/64 หรือลดลงร้อยละ 4.57 ต่อปีสำหรับราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ117.33 บาท ในปี 2559/60 เป็นกิโลกรัมละ 142.30 บาท ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.86 ต่อปี เนื่องจากเป็นไปตามทิศทางของราคาตลาดโลก

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture : USDA) ณ เดือนมิถุนายน 2564 ได้ประมาณการการผลิตและการตลาดกาแฟ ปี 2564/65 ดังนี้

2.1.1 การผลิต

ผลผลิตกาแฟโลกปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 9.89 ล้านตัน ลดลงจาก 10.55 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมาหรือลดลงร้อยละ 6.26 โดยมีประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ บราซิล ผลผลิตลดลงเหลือ 3.38 ล้านตัน หรือลดลงร้อยละ 19.33 ของปีที่ผ่านมา เนื่องจากปัญหาภัยแล้งและมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในช่วงที่ต้นกาแฟออกดอกในพื้นที่ปลูกที่สำคัญส่วนประเทศเวียดนาม ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 1.85 ล้านต้น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.32 ของปีที่ผ่านมา เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย

สำหรับผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโลกปี 2564/65 คาดว่าจะอยู่ที่ 5.26 ล้านตัน ลดลงจาก 6.13 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 14.19 เนื่องจากบราซิลซึ่งเป็นผู้ผลิตกาแฟอะราบิการายใหญ่มีผลผลิตลดลง

ส่วนผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลกปี 2564/65 คาดว่าจะอยู่ที่ 4.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.42 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.75 เนื่องจากผู้ผลิตกาแฟโรบัสตาของโลกส่วนใหญ่มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2564/65 คาดว่าจะอยู่ที่ 9.90 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.79 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.12 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา

(2) การส่งออก

การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลกปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 8.18 ล้านตัน ลดลงจาก 8.54 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 4.22 เนื่องจากผลผลิตของประเทศบราซิลที่เป็นผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่ของโลกลดลง โดยประเทศที่ส่งออกมากที่สุดได้แก่ บราซิล คาดว่าจะส่งออก 2.11 ล้านตัน ลดลงจาก 2.70 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 21.85 รองลงมาได้แก่ เวียดนาม คาดว่าจะส่งออก 1.73 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.54 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.34 และโคลัมเบีย คาดว่าจะส่งออก 0.81 ล้านตัน ลดลงจาก 0.83 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 2.41

(3) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลกปี 2564/65 คาดว่าจะมีปริมาณ 7.72 ล้านตัน ลดลงจาก 7.98 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 3.26 โดยประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป คาดว่าจะนำเข้า 2.55 ล้านตัน ลดลงจาก 2.70 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 5.56 และสหรัฐอเมริกาคาดว่าจะนำเข้า 1.54 ล้านตัน ลดลงจาก 1.55 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 0.65

(4) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟตลาดโลก คาดว่าจะสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตของโลกน้อยกว่าปริมาณความต้องการใช้ของโลก

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

สำหรับปี 2564/65 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผลประมาณ 234,850 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 228,555 ไร่ ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.75 เนื่องจากต้นกาแฟ ที่ปลูกเมื่อปี 2561 เริ่มให้ผล โดยเฉพาะในแหล่งผลิตภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย น่าน แม่ฮ่องสอน เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรมีการปลูกเพิ่มในสวนผลไม้และพื้นที่ว่าง จากราคากาแฟพันธุ์อะราบิกาที่เกษตรกรขายได้ ในปี 2559 มีราคาดี ประกอบกับภาครัฐมีการส่งเสริมให้ปลูกกาแฟเป็นพืชทางเลือก สำหรับผลผลิตประมาณ 24,135 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 21,773 ตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.85 และผลผลิตต่อไร่ประมาณ 103 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 95 กิโลกรัม ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.42 ตามลำดับ เนื่องจากต้นกาแฟพันธุ์อะราบิกาที่เริ่มติดผลได้รับน้ำฝนที่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของผลกาแฟสมบูรณ์มากกว่าปีที่ผ่านมา และต้นกาแฟพันธุ์โรบัสตาอยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเกษตรกรมีการดูแลรักษาที่ดี ประกอบกับได้รับน้ำฝนที่เพียงพอ จึงทำให้ออกดอกและติดผลมากกว่าปีที่ผ่านมา

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในปี 2565 คาดว่ามีความต้องการใช้ 89,208 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 86,701 ตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.89 เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออก

(2) การส่งออก

คาดว่าการส่งออกเมล็ดกาแฟจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าผลผลิตภายในประเทศจะเพิ่มขึ้น แต่ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการส่งออกเมล็ดกาแฟใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

(3) การนำเข้า

คาดว่าจะมีการนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศและนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก

(4) ราคา

ในปี 2564 คาดว่าราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้จะลดลง ราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาที่เกษตรกรขายได้จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาเป็นไปตามทิศทางของตลาดโลก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) ราคากาแฟในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลง ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ได้แก่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล เช่น ทุเรียนแซมในสวนกาแฟ และเริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรจึงโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก ทำให้ผลผลิตมีแนวโน้มลดลง

(2) สภาพอากาศแปรปรวน ฝนตกหนักในช่วงกาแฟติดดอก ทำให้ดอกกาแฟร่วง และสภาพอากาศแล้งยาวนาน ต้นกาแฟได้รับน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ติดผลน้อย

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น จากกระแสความต้องการบริโภคในประเทศ ในขณะที่ผลผลิตในประเทศมีแนวโน้มลดลงจากช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ทำให้การส่งออกเมล็ดกาแฟมีปริมาณลดลง

ตารางที่ 1 **ผลผลิตกาแฟของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
บราซิล	3.37	3.13	3.99	3.63	4.19	6.01	3.38
เวียดนาม	1.60	1.76	1.82	1.88	1.74	2.36	1.85
โคลัมเบีย	0.88	0.83	0.83	0.85	0.86	-0.22	0.85
อินโดนีเซีย	0.64	0.62	0.64	0.64	0.64	0.32	0.64
เอธิโอเปีย	0.42	0.42	0.44	0.45	0.46	2.54	0.46
ฮอนดูรัส	0.45	0.46	0.45	0.34	0.37	-6.70	0.33
ยูกันดา	0.29	0.28	0.28	0.33	0.36	6.15	0.36
อินเดีย	0.31	0.32	0.32	0.30	0.31	-0.64	0.32
เม็กซิโก	0.20	0.24	0.21	0.22	0.21	0.11	0.22
เปรู	0.25	0.26	0.26	0.24	0.20	-5.13	0.24
อื่น ๆ	1.25	1.27	1.36	1.28	1.21	-0.57	1.24
รวม	**9.66**	**9.59**	**10.60**	**10.16**	**10.55**	**2.37**	**9.89**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 2 **ผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
บราซิล	2.74	2.37	2.98	2.52	2.98	2.32	2.10
โคลัมเบีย	0.88	0.83	0.83	0.85	0.86	-0.22	0.85
เอธิโอเปีย	0.42	0.42	0.44	0.45	0.46	2.54	0.46
ฮอนดูรัส	0.45	0.46	0.45	0.34	0.37	-6.70	0.33
เปรู	0.25	0.26	0.26	0.24	0.20	-5.13	0.24
กัวเตมาลา	0.20	0.22	0.21	0.21	0.19	-1.48	0.20
เม็กซิโก	0.19	0.23	0.19	0.19	0.18	-2.95	0.18
นิคารากัว	0.16	0.16	0.17	0.16	0.15	-1.28	0.16
จีน	0.11	0.12	0.13	0.11	0.11	-0.87	0.11
คอสตาริกา	0.08	0.09	0.08	0.09	0.09	2.38	0.09
อื่น ๆ	0.58	0.55	0.60	0.55	0.54	-2.28	0.54
รวม	**6.06**	**5.71**	**6.34**	**5.71**	**6.13**	**0.23**	**5.26**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 3 **ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
เวียดนาม	1.54	1.70	1.76	1.81	1.68	2.40	1.78
บราซิล	0.63	0.76	1.01	1.11	1.21	18.34	1.28
อินโดนีเซีย	0.56	0.56	0.56	0.57	0.56	0.18	0.56
ยูกันดา	0.23	0.20	0.22	0.27	0.30	8.67	0.30
อินเดีย	0.22	0.22	0.22	0.21	0.23	0.42	0.24
มาเลเซีย	0.13	0.13	0.13	0.11	0.12	-3.22	0.12
โกตดิวัวร์	0.07	0.08	0.12	0.10	0.06	-0.85	0.09
แทนซาเนีย	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04	9.01	0.04
เม็กซิโก	0.01	0.01	0.03	0.03	0.03	39.04	0.03
แคเมอรูน	0.03	0.02	0.02	0.03	0.03	4.14	0.03
อื่น ๆ	0.17	0.17	0.15	0.17	0.16	-1.21	0.16
รวม	**3.60**	**3.88**	**4.26**	**4.44**	**4.42**	**5.60**	**4.63**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 4 ความต้องการใช้กาแฟของโลก ปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
สหภาพยุโรป	2.34	2.52	2.53	2.42	2.43	0.35	2.48
สหรัฐอเมริกา	1.53	1.53	1.63	1.56	1.55	0.45	1.58
บราซิล	1.30	1.35	1.39	1.38	1.40	1.72	1.42
ญี่ปุ่น	0.49	0.49	0.47	0.46	0.45	-2.31	0.46
ฟิลิปปินส์	0.42	0.39	0.37	0.37	0.37	-3.02	0.38
แคนาดา	0.27	0.29	0.29	0.29	0.30	2.13	0.30
อินโดนีเซีย	0.19	0.21	0.26	0.29	0.27	10.80	0.28
รัสเซีย	0.28	0.27	0.30	0.28	0.25	-1.88	0.25
จีน	0.19	0.19	0.20	0.22	0.23	5.43	0.24
สหราชอาณาจักร	0.26	0.23	0.24	0.23	0.22	-3.29	0.22
อื่น ๆ	2.05	2.16	2.27	2.24	2.32	2.88	2.29
รวม	**9.32**	**9.63**	**9.95**	**9.74**	**9.79**	**1.10**	**9.90**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 5 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
บราซิล	1.98	1.83	2.49	2.42	2.70	9.41	2.11
เวียดนาม	1.59	1.79	1.70	1.64	1.54	-1.50	1.73
โคลัมเบีย	0.83	0.76	0.82	0.78	0.83	0.26	0.81
อินโดนีเซีย	0.49	0.48	0.37	0.43	0.46	-2.34	0.47
ยูกันดา	0.28	0.26	0.27	0.32	0.35	6.76	0.35
อินเดีย	0.37	0.37	0.35	0.31	0.34	-3.40	0.34
ฮอนดูรัส	0.43	0.43	0.41	0.31	0.34	-7.66	0.31
เอธิโอเปีย	0.23	0.23	0.25	0.25	0.24	1.70	0.25
สหภาพยุโรป	0.15	0.17	0.18	0.21	0.21	9.25	0.19
เปรู	0.24	0.25	0.26	0.22	0.20	-4.81	0.23
อื่น ๆ	1.40	1.45	1.46	1.41	1.33	-1.30	1.39
รวม	**7.99**	**8.02**	**8.56**	**8.30**	**8.54**	**1.69**	**8.18**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 6 **ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
บราซิล	1.76	1.62	2.24	2.17	2.46	10.10	1.92
เวียดนาม	1.43	1.64	1.54	1.47	1.38	-1.79	1.56
โคลัมเบีย	0.76	0.70	0.75	0.71	0.75	-0.12	0.74
อินโดนีเซีย	0.44	0.42	0.29	0.37	0.39	-3.61	0.39
ยูกันดา	0.28	0.26	0.27	0.32	0.35	6.76	0.35
ฮอนดูรัส	0.43	0.43	0.41	0.31	0.34	-7.66	0.31
เอธิโอเปีย	0.23	0.23	0.25	0.25	0.24	1.70	0.25
อินเดีย	0.26	0.25	0.24	0.20	0.22	-5.42	0.22
เปรู	0.24	0.25	0.26	0.22	0.20	-4.81	0.23
กัวเตมาลา	0.20	0.21	0.22	0.19	0.19	-2.01	0.19
อื่น ๆ	0.73	0.77	0.81	0.79	0.70	-0.58	0.77
รวม	**6.76**	**6.78**	**7.28**	**7.00**	**7.22**	**1.65**	**6.93**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 7 **ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
บราซิล	0.22	0.21	0.24	0.24	0.24	3.12	0.19
มาเลเซีย	0.18	0.18	0.19	0.18	0.18	0.00	0.17
เวียดนาม	0.12	0.13	0.13	0.14	0.12	0.74	0.14
อินเดีย	0.11	0.12	0.11	0.11	0.12	0.87	0.12
สหภาพยุโรป	0.05	0.06	0.07	0.07	0.08	11.56	0.07
อินโดนีเซีย	0.05	0.06	0.07	0.06	0.07	6.96	0.07
โคลัมเบีย	0.05	0.05	0.05	0.06	0.06	5.62	0.05
เม็กซิโก	0.06	0.06	0.06	0.06	0.05	-3.58	0.06
เอกวาดอร์	0.03	0.03	0.02	0.02	0.03	-4.62	0.02
จีน	0.04	0.03	0.02	0.01	0.02	16.90	0.02
อื่น ๆ	0.07	0.06	0.05	0.06	0.05	-9.25	0.05
รวม	**0.98**	**0.99**	**1.02**	**1.01**	**1.02**	**1.01**	**0.97**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 8 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
สหภาพยุโรป	2.61	2.67	2.75	2.67	2.70	0.68	2.55
สหรัฐอเมริกา	1.59	1.49	1.68	1.50	1.55	-0.44	1.54
ญี่ปุ่น	0.48	0.46	0.50	0.44	0.45	-1.72	0.43
ฟิลิปปินส์	0.39	0.37	0.37	0.34	0.35	-2.97	0.34
แคนาดา	0.27	0.29	0.29	0.29	0.30	2.13	0.30
รัสเซีย	0.28	0.27	0.30	0.28	0.25	-1.88	0.25
สหราชอาณาจักร	0.26	0.23	0.24	0.23	0.22	-3.29	0.22
จีน	0.21	0.17	0.16	0.18	0.21	0.57	0.20
สวิตเซอร์แลนด์	0.16	0.17	0.17	0.18	0.20	5.16	0.18
สาธารณรัฐเกาหลี	0.16	0.16	0.17	0.18	0.18	3.60	0.18
อื่น ๆ	1.34	1.51	1.62	1.53	1.57	3.35	1.53
รวม	**7.75**	**7.79**	**8.25**	**7.82**	**7.98**	**0.63**	**7.72**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
สหภาพยุโรป	2.61	2.67	2.75	2.67	2.70	0.68	2.55
สหรัฐอเมริกา	1.55	1.47	1.63	1.43	1.47	-1.33	1.45
ญี่ปุ่น	0.42	0.39	0.44	0.39	0.42	0.00	0.40
รัสเซีย	0.16	0.17	0.18	0.19	0.20	5.73	0.20
สวิตเซอร์แลนด์	0.16	0.17	0.17	0.18	0.20	5.16	0.18
แคนาดา	0.18	0.18	0.19	0.17	0.18	-0.57	0.18
สาธารณรัฐเกาหลี	0.15	0.14	0.15	0.16	0.16	2.66	0.16
สหราชอาณาจักร	0.16	0.17	0.19	0.16	0.15	-1.88	0.15
แอลจีเรีย	0.13	0.14	0.14	0.12	0.13	-1.53	0.12
มาเลเซีย	0.09	0.09	0.11	0.10	0.11	5.20	0.10
อื่น ๆ	0.88	1.01	1.07	1.00	1.06	3.69	1.03
รวม	**6.49**	**6.60**	**7.02**	**6.57**	**6.78**	**0.83**	**6.52**

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 10 **ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2559/60 - 2564/65**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	2563/64	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2564/65
ฟิลิปปินส์	0.36	0.33	0.33	0.30	0.30	-4.50	0.29
จีน	0.11	0.10	0.09	0.11	0.11	0.96	0.11
แคนาดา	0.08	0.09	0.08	0.09	0.09	2.38	0.10
สหรัฐอเมริกา	0.03	0.01	0.03	0.05	0.05	30.10	0.05
อินโดนีเซีย	0.02	0.05	0.06	0.05	0.04	14.87	0.04
สหราชอาณาจักร	0.07	0.02	0.01	0.04	0.03	-9.53	0.03
ญี่ปุ่น	0.06	0.07	0.05	0.04	0.03	-17.68	0.03
รัสเซีย	0.10	0.07	0.08	0.06	0.02	-28.63	0.03
ยูเครน	0.03	0.03	0.02	0.02	0.02	-11.45	0.02
แอฟริกาใต้	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.00	0.02
อื่น ๆ	0.15	0.18	0.20	0.20	0.23	10.08	0.21
รวม	**1.03**	**0.97**	**0.97**	**0.98**	**0.94**	**-1.71**	0.93

ที่มา: United States Department of Agriculture, June 2021

ตารางที่ 11 **เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2559/60 - 2564/65**

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2559/60	262,965	26,855	102
2560/61	270,605	24,689	91
2561/62	246,894	26,424	107
2562/63	224,683	22,483	100
2563/64	228,555	21,773	95
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-4.56**	**-5.00**	**-0.48**
2564/65*	234,850	24,135	103

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2560 - 2564

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2560	4,609.65	1,633.81	6,243.46	61.21
2561	4,488.76	1,668.93	6,157.69	67.67
2562	5,061.08	2,077.57	7,138.65	66.72
2563	4,821.28	2,091.31	6,912.59	68.44
2564*	4,847.46	2,099.80	6,947.26	73.13
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**1.74**	**7.55**	**3.35**	**3.74**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2560 - 2565

ปี	ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน (ตัน)
2560	85,234
2561	91,993
2562	81,592
2563	95,471
2564*	86,701
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.71**
2565*	89,208

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2560 - 2565

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป**	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	528	100	11,043	739
2561	699	137	10,270	662
2562	602	124	7,441	574
2563	467	93	9,301	782
2564*	611	112	9,129	640
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.11**	**-1.59**	**-4.68**	**-1.20**
2565*	640	115	10,510	663

หมายเหตุ: * ประมาณการ
** แปลงหน่วยเป็นสารกาแฟ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 15 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2560 - 2565

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป**	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	59,029	5,014	18,062	2,097
2561	65,597	4,494	18,742	2,041
2562	49,365	3,346	18,753	1,837
2563	64,467	4,030	23,647	2,583
2564*	59,759	4,943	21,141	2,071
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.72**	**-13.64**	**56.25**	**21.28**
2565*	61,133	5,013	21,448	2,124

หมายเหตุ: * ประมาณการ
** แปลงหน่วยเป็นสารกาแฟ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 16 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ปี 2559/60 - 2564/65

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคากาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้[1/]	ราคากาแฟอะราบิกาที่เกษตรกรขายได้[1/]	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก)[2/]	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก)[2/]	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน)[3/]
2559/60	82.50	117.33	79.26	122.20	79.70
2560/61	69.74	126.93	62.62	96.17	64.02
2561/62	67.47	106.48	53.58	90.52	49.57
2562/63	66.98	114.41	47.61	102.44	40.68
2563/64	66.63	142.30	56.51	125.69	49.38
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-4.57**	**2.86**	**-9.07**	**1.20**	**-13.16**
2564/65*	65.63	143.47	55.61	126.84	48.15

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] International Coffee Organization, October 2021
[3/] Robusta Coffee Futures/Global Derivatives, October 2021

9
สับปะรด

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.41 ต่อปี เพิ่มจาก 27.71 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 28.50 ล้านตัน ในปี 2564 โดยในปี 2564 ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 1.83 เนื่องจาก สภาพอากาศเอื้ออำนวย ทำให้ผลผลิตสับปะรดภาพรวมปรับเพิ่มขึ้น ประเทศผู้ผลิตสำคัญได้แก่ คอสตาริกา ฟิลิปปินส์ บราซิล จีน อินโดนีเซีย และไทย ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 50.76 ของผลผลิตทั้งหมด

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 6.34 และร้อยละ 2.48 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 5.84 และร้อยละ 3.09 ตามลำดับ ประเทศที่ส่งออกมากที่สุด คือ ไทย 0.32 ล้านตัน มูลค่า 358.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ 0.27 ล้านตัน มูลค่า 241.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และอินโดนีเซีย 0.19 ล้านตัน มูลค่า 236.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนการส่งออกรวมร้อยละ 82.07 ของปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องโลก

2) น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 3.30 และร้อยละ 2.65 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 4.81 และร้อยละ 0.48 ตามลำดับ ประเทศที่ส่งออกมากที่สุด คือ คอสตาริกา 0.19 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ 0.18 ล้านตัน และเนเธอร์แลนด์ 0.10 ล้านตัน ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนการส่งออกรวมร้อยละ 65.67 ของปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดโลก สำหรับมูลค่าการส่งออกปี 2564 ฟิลิปปินส์ส่งออกมากที่สุด 122.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ คอสตาริกา 121.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเนเธอร์แลนด์ 110.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 5.64 และร้อยละ 2.82 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ปริมาณและมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 9.88 และร้อยละ 5.43 ตามลำดับ ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา 0.27 ล้านตัน มูลค่า 356.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เยอรมนี 0.08 ล้านตัน มูลค่า 100.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสเปน 0.04 ล้านตัน มูลค่า 62.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนการนำเข้ารวมร้อยละ 44.84 ของการนำเข้าสับปะรดกระป๋องโลก

2) น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 1.07 และร้อยละ 1.61 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ปริมาณนำเข้าลดจากปี 2563 ร้อยละ 4.87 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด

คือ สหรัฐอเมริกา 0.16 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ 0.11 ล้านตัน และฝรั่งเศส 0.05 ล้านตัน ตามลำดับ มีสัดส่วนการนำเข้ารวมร้อยละ 49.12 ของปริมาณการนำเข้าน้ำสับปะรดโลก สำหรับมูลค่าการนำเข้าปี 2564 ประเทศเนเธอร์แลนด์นำเข้ามากที่สุด 101.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 91.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และฝรั่งเศส 51.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.10 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 2.53 ประเทศเนเธอร์แลนด์ ส่งออกราคาสูงที่สุดตันละ 2,070 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เคนยา ตันละ 1,560 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเวียดนาม ตันละ 1,470 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.65 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 4.44 ประเทศไทย ส่งออกราคาสูงที่สุดตันละ 1,560 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย ตันละ 1,475 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเนเธอร์แลนด์ตันละ 1,105 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

2) ราคานำเข้า

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ราคานำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.96 ต่อปี โดยปี 2564 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 4.35 ประเทศสเปน นำเข้าราคาสูงที่สุดตันละ 1,540 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ตันละ 1,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ และสหรัฐอเมริกา ตันละ 1,295 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ราคานำเข้าลดลงร้อยละ 0.57 ต่อปี โดยปี 2564 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 7.81 ประเทศสเปน นำเข้าราคาสูงที่สุดตันละ 1,215 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ ฝรั่งเศส ตันละ 1,110 ดอลลาร์สหรัฐฯ และสหรัฐอเมริกา ตันละ 948 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 5.37 และร้อยละ 7.76 และร้อยละ 2.57 ต่อปี ตามลำดับ จากเนื้อที่เก็บเกี่ยว 557,958 ไร่ ผลผลิต 2.32 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 4,173 กิโลกรัม ในปี 2560 ลดลงเหลือเนื้อที่เก็บเกี่ยว 475,990 ไร่ ผลผลิต 1.84 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 3,855 กิโลกรัม ในปี 2564 เนื่องจากช่วงปี 2560 - 2561 ปริมาณผลผลิตเกินความต้องการของตลาด ราคาสับปะรดปรับตัวลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพอากาศแล้ง ส่งผลให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกในช่วงปี 2562 - 2563 เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตจึงมีแนวโน้มลดลง สำหรับปี 2564 เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 5.83 ร้อยละ 9.17 และร้อยละ 3.16 ตามลำดับ เนื่องจากราคารับซื้อสับปะรดโรงงานปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี 2562 ถึงปี 2564 จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกสับปะรด และปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นสับปะรด

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ผลผลิตสับปะรด (พันธุ์ปัตตาเวีย) ประมาณร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด ใช้เพื่อบริโภคภายในประเทศ และผลผลิตประมาณร้อยละ 80 ของผลผลิตทั้งหมด จะเข้าสู่โรงงานแปรรูปเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อส่งออกไปต่างประเทศ

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 14.68 และร้อยละ 12.32 ต่อปี จากปริมาณ 0.69 ล้านตัน มูลค่า 27,040 ล้านบาท ในปี 2560 ลดลงเหลือปริมาณ 0.41 ล้านตัน มูลค่า 15,700 ล้านบาท ในปี 2564 ตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์สำคัญ ได้แก่

1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 13.91 และร้อยละ 11.65 ต่อปี ตามลำดับ จากปริมาณ 0.54 ล้านตัน มูลค่า 19,475 ล้านบาท ในปี 2560 ลดลงเหลือปริมาณ 0.32 ล้านตัน มูลค่า 11,450 ล้านบาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 0.29 ล้านตัน มูลค่า 10,798 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 11.71 และร้อยละ 6.03 ตามลำดับ

2) น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 24.86 และร้อยละ 19.24 ต่อปี ตามลำดับ จากปริมาณ 0.11 ล้านตัน มูลค่า 4,684 ล้านบาท ในปี 2560 ลดลงเหลือปริมาณ 0.044 ล้านตัน มูลค่า 2,150 ล้านบาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 0.042 ล้านตัน มูลค่า 2,017 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 3.93 และร้อยละ 6.61 ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

- สับปะรดโรงงาน ปี 2560 - 2564 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.02 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 4.95 บาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 6.50 บาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากกิโลกรัมละ 10.68 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 39.14 เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากโรคโควิด 19 ทำให้ภาวะตลาดชะลอตัว ผู้ประกอบการต้องปรับราคาให้สอดคล้องกับปริมาณวัตถุดิบและภาวะตลาด

- สับปะรดบริโภคสด (พันธุ์ปัตตาเวีย) ปี 2560 - 2564 ราคาสับปะรดบริโภคสดที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.04 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 10.47 บาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 10.50 บาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ราคาสับปะรดบริโภคที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากกิโลกรัมละ 13.92 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 24.57 เนื่องจาก ผลกระทบจากโรคโควิด 19 ทำให้ภาวะตลาดและความต้องการในประเทศชะลอตัว

2) ราคาจำหน่ายส่งตลาดกรุงเทพฯ ปี 2560 - 2564 ราคาจำหน่ายส่งสับปะรดบริโภคสด (ศรีราชา เบอร์ 1) เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.47 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 18.62 บาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 20.00 บาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ราคาจำหน่ายส่งตลาดกรุงเทพฯ ลดลงจากกิโลกรัมละ 22.55 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 11.31

3) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.16 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 36.37 บาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 38.00 บาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 37.17 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 2.25

- น้ำสับปะรด ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.62 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 42.41 บาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 52.00 บาท ในปี 2564 โดยปี 2564 ราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 48.09 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 8.14

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

คาดว่า ผลผลิตสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากสภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการผลิต รวมทั้งคาดว่าภาวะตลาดมีแนวโน้มดีขึ้น จูงใจให้มีการผลิตเพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

คาดว่า ปริมาณการส่งออกและนำเข้าผลิตภัณฑ์สับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตโลกที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการผ่อนปรนมาตรการป้องกันโรคโควิด 19 ทำให้ความต้องการของตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.1.3 ราคา

คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจาก ผลผลิตโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและตัวแทนการค้า (Broker) จะเสนอซื้อในปริมาณที่เพิ่มขึ้น โดยจะปรับราคารับซื้อจากประเทศผู้ผลิตลดลงจากปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นการเฉลี่ยต้นทุน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่า ปี 2565 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 481,916 ไร่ ผลผลิตรวม 1.90 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,949 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.24 ร้อยละ 3.70 และร้อยละ 2.44 ตามลำดับ เนื่องจากต้นสับปะรดที่ปลูกช่วงปลายปี 2563 และช่วงต้นปี 2564 เริ่มให้ผลผลิต รวมทั้งราคาสับปะรดปีที่ผ่านมายังเป็นที่พอใจสำหรับเกษตรกร และคาดว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นสับปะรด

2.2.2 การตลาด

(1) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ คาดว่าราคาจะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ทำให้โรงงานแปรรูปสับปะรดต้องปรับแผนการผลิต เพื่อให้มีต้นทุนสอดคล้องกับราคาตลาดและราคาส่งออกผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก

2) ราคาส่งออก คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทย จะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตของไทยและของโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาวะตลาดมีทิศทางดีขึ้น

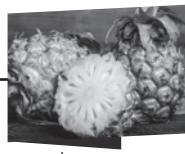

จะทำให้ประเทศผู้ผลิตเพิ่มกำลังการผลิต และเสนอราคาจำหน่ายให้ตัวแทนการค้า (Broker) ในระดับราคาที่ลดลงจากปีที่ผ่านมา

(2) การส่งออก

คาดว่า การส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามปริมาณผลผลิต รวมทั้งการผ่อนปรนมาตรการป้องกันโรคโควิด 19 จะทำให้ความต้องการของตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

(1) สภาพอากาศ เนื่องจากการปลูกสับปะรดส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่บริเวณเชิงเขา อาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติและสภาพอากาศหนาวเย็น โดยคาดว่า ปี 2565 สภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการผลิต ปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ทำให้ต้นมีความสมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) พฤติกรรมการตอบสนองต่อราคาของเกษตรกร โดยในช่วงปี 2563 โรงงานแปรรูปปรับราคารับซื้อเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกสับปะรดในปี 2563 ส่งผลให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตในปี 2564 และปี 2565 ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการวัตถุดิบของโรงงานแปรรูป ผันผวนตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยนอกเหนือการควบคุม อย่างไรก็ตาม เกษตรกรสามารถลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสับปะรด โดยปรับแผนการผลิตเพื่อผลิตเป็นสับปะรดเพื่อบริโภคสดเพิ่มขึ้น ทดแทนการผลิตเป็นวัตถุดิบเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูป

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

(1) ผลกระทบจากมาตรการป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้มีมาตรการปิดประเทศ (ล็อกดาวน์) การปิดด่านศุลกากร การหยุดให้บริการอำนวยความสะดวกทางการค้า ห้ามเคลื่อนย้ายแรงงาน ต้นทุนในระบบโลจิสติกส์ปรับสูงขึ้น ทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว เป็นปัจจัยกระทบต่อความต้องการสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรดในประเทศและตลาดโลก โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวและร้านอาหาร ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การปรับตัวของราคาเหล็กที่ผลิตบรรจุภัณฑ์ ค่าระวางเรือ ทำให้ต้นทุนการผลิตและค่าขนส่งในภาคอุตสาหกรรมสับปะรดไทยปรับตัวเพิ่มขึ้น กระทบต่อความสามารถในการส่งออกของไทย หากการฉีดวัคซีนมีความก้าวหน้าและการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ จะทำให้เศรษฐกิจและความต้องการของตลาดปรับตัวในทิศทางดีขึ้น

(2) ปริมาณผลผลิตสับปะรดโลกและราคาสินค้าของประเทศผู้ผลิตสำคัญ คาดว่าปี 2565 สภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตสับปะรดโลก โดยเฉพาะผู้ผลิตและส่งออกสำคัญ คือฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ที่มีการผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่ มีเครือข่ายการค้าในหลายประเทศ รวมทั้งการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (Generalized system of Preferences: GSP) ทำให้มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่ำ จะสามารถเสนอราคาจำหน่ายสินค้าในตลาดโลกต่ำกว่าสินค้าจากประเทศไทย

(3) แนวโน้มการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้ความต้องการสับปะรดสดและน้ำผลไม้แบบคั้นสดในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปและน้ำสับปะรดชะลอตัว

(4) การประกาศยุติการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duties: AD) ของประเทศออสเตรเลีย เป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรดของไทย

ตารางที่ 1 **ผลผลิตสับปะรดของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563 1/	2564 1/	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
คอสตาริกา	3.32	3.42	3.33	3.24	3.31	**-0.59**
ฟิลิปปินส์	2.67	2.73	2.75	2.70	2.73	**0.33**
บราซิล	2.31	2.65	2.43	2.22	2.27	**-2.09**
จีน	2.05	2.06	2.16	2.12	2.18	**1.59**
อินโดนีเซีย	1.80	1.81	2.20	2.10	2.14	**5.14**
ไทย 2/	2.32	2.35	1.83	1.68	1.84	**-7.76**
อื่น ๆ	13.79	13.85	14.07	13.39	14.03	**1.55**
รวม	**27.71**	**28.43**	**28.32**	**27.99**	**28.50**	**0.41**

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
2/ ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), November 2021

ตารางที่ 2 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563 1/		2564 1/		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	0.53	574.05	0.48	400.33	0.39	337.02	0.29	345.00	0.32	358.00	**-13.88**	**-10.35**
ฟิลิปปินส์	0.32	277.33	0.24	192.16	0.23	181.94	0.27	235.00	0.27	241.00	**-2.38**	**-0.79**
อินโดนีเซีย	0.17	196.79	0.19	157.38	0.19	162.16	0.19	232.00	0.19	236.00	**1.80**	**7.80**
เคนย่า	0.04	50.56	0.03	38.26	0.04	58.76	0.05	73.00	0.05	77.00	**8.27**	**16.04**
เนเธอร์แลนด์	0.03	45.93	0.03	45.00	0.03	37.84	0.02	47.00	0.02	47.00	**-4.22**	**0.90**
เวียดนาม	0.02	30.47	0.01	14.87	0.01	14.32	0.02	29.00	0.02	30.00	**7.71**	**6.57**
อื่น ๆ	0.11	140.79	0.08	110.30	0.08	99.72	0.07	106.00	0.08	111.00	**-7.88**	**-5.02**
รวม	**1.23**	**1,315.92**	**1.05**	**958.30**	**0.96**	**891.75**	**0.90**	**1,067.00**	**0.96**	**1,100.00**	**-6.34**	**-2.48**

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563 1/		2564 1/		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ฟิลิปปินส์	0.15	107.37	0.14	82.76	0.15	100.92	0.18	119.00	0.18	122.00	**6.72**	**6.38**
คอสตาริกา	0.20	156.45	0.18	104.55	0.18	94.24	0.19	117.00	0.19	121.00	**-0.58**	**-3.93**
เนเธอร์แลนด์	0.12	116.30	0.13	90.15	0.09	86.43	0.10	107.00	0.10	110.00	**-7.15**	**0.60**
ไทย	0.11	138.16	0.11	111.47	0.09	92.23	0.04	64.00	0.04	68.00	**-24.85**	**-17.90**
อินโดนีเซีย	0.03	39.31	0.03	28.80	0.03	28.83	0.02	38.00	0.03	39.00	**-3.55**	**2.65**
สเปน	0.01	11.58	0.01	9.05	0.01	9.29	0.02	17.00	0.02	18.00	**27.36**	**16.33**
อื่น ๆ	0.20	167.17	0.15	150.92	0.16	142.31	0.14	157.00	0.16	144.00	**-4.39**	**-2.56**
รวม	**0.82**	**736.33**	**0.74**	**577.70**	**0.70**	**554.25**	**0.69**	**619.00**	**0.72**	**622.00**	-3.30	-2.65

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563 1/		2564 1/		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	0.32	389.07	0.30	317.48	0.29	309.90	0.25	333.00	0.27	356.00	**-4.31**	**-1.29**
เยอรมนี	0.08	104.53	0.07	76.91	0.07	65.67	0.07	94.00	0.08	100.00	**0.32**	**1.13**
สเปน	0.06	101.12	0.05	61.81	0.04	50.98	0.04	57.00	0.04	62.00	**-10.20**	**-10.05**
รัสเซีย	0.06	53.49	0.06	54.21	0.05	43.08	0.05	51.00	0.05	50.00	**-6.00**	**-1.94**
เนเธอร์แลนด์	0.04	49.69	0.03	40.57	0.03	35.93	0.03	42.00	0.03	41.00	**-2.91**	**-3.44**
สหราชอาณาจักร	0.04	58.86	0.04	41.66	0.04	37.47	0.03	41.00	0.03	45.00	**-8.45**	**-5.38**
อื่น ๆ	0.49	608.66	0.42	475.61	0.39	454.12	0.34	486.00	0.38	510.00	**-7.01**	**-3.27**
รวม	**1.08**	**1,365.41**	**0.97**	**1,068.24**	**0.91**	**997.16**	**0.81**	**1,104.00**	**0.89**	**1,164.00**	-5.64	-2.82

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563 1/		2564 1/		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	0.10	116.46	0.09	82.16	0.09	69.69	0.11	98.00	0.11	101.00	**2.92**	**-1.08**
สหรัฐอเมริกา	0.25	116.18	0.16	66.06	0.15	68.37	0.18	89.00	0.16	91.00	**-7.30**	**-1.89**
ฝรั่งเศส	0.04	55.13	0.05	52.80	0.05	44.82	0.05	49.00	0.05	51.00	**0.01**	**-2.28**
สเปน	0.04	44.96	0.05	41.43	0.04	35.71	0.04	40.00	0.03	41.00	**-2.93**	**-2.17**
เยอรมนี	0.04	46.99	0.05	40.45	0.05	34.05	0.05	37.00	0.04	39.00	**0.04**	**-4.51**
สหราชอาณาจักร	0.02	29.12	0.02	21.64	0.02	19.69	0.03	27.00	0.03	28.00	**14.35**	**1.44**
อื่น ๆ	0.20	292.55	0.21	231.02	0.22	220.06	0.21	256.00	0.21	262.00	**1.48**	**-1.17**
รวม	**0.69**	**701.40**	**0.63**	**535.55**	**0.62**	**492.38**	**0.67**	**596.00**	**0.64**	**613.00**	**-1.07**	**-1.61**

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 6 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง ของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2560 - 2564

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563 1/	2564 1/	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,789	1,674	1,459	2,117	2,070	**5.41**
เคนย่า	1,208	1,269	1,389	1,515	1,560	**7.12**
เวียดนาม	1,457	1,768	1,337	1,584	1,470	**-0.91**
อินโดนีเซีย	1,140	849	863	1,251	1,250	**5.90**
ไทย	1,074	839	865	1,188	1,100	**4.05**
ฟิลิปปินส์	864	790	805	881	890	**1.70**
เฉลี่ยโลก	**1,069**	**914**	**927**	**1,180**	**1,150**	**4.10**

หมายเหตุ: 1/ ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 7 **ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563[1/]	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย	1,251	980	1,080	1,537	1,560	**9.33**
อินโดนีเซีย	1,415	970	1,079	1,628	1,475	**6.19**
เนเธอร์แลนด์	944	683	917	1,098	1,105	**8.22**
สเปน	1,372	1,160	1,063	991	940	**-8.74**
ฟิลิปปินส์	718	612	690	671	680	**-0.15**
คอสตาริกา	763	587	538	627	625	**-3.29**
เฉลี่ยโลก	**897**	**777**	**791**	**900**	**860**	**0.65**

หมายเหตุ: [1/] ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 8 **ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋อง ของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563[1/]	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,585	1,364	1,209	1,493	1,540	**0.33**
เนเธอร์แลนด์	1,414	1,143	1,021	1,409	1,500	**3.33**
สหรัฐอเมริกา	1,235	1,061	1,051	1,320	1,295	**3.18**
เยอรมนี	1,293	1,066	903	1,291	1,220	**0.76**
สหราชอาณาจักร	1,404	1,264	1,171	1,496	1,255	**-0.56**
รัสเซีย	917	844	891	1,067	1,010	**4.38**
เฉลี่ยโลก	**1,264**	**1,099**	**1,093**	**1,370**	**1,310**	**2.96**

หมายเหตุ: [1/] ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 9 **ราคานำเข้าน้ำสับปะรด ของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563[1/]	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,224	899	850	985	1,215	**0.76**
ฝรั่งเศส	1,231	985	887	960	1,110	**-2.30**
เนเธอร์แลนด์	1,177	885	785	923	948	**-3.83**
เยอรมนี	1,125	818	728	823	885	**-4.63**
สหราชอาณาจักร	1,372	982	1,254	821	805	**-11.71**
สหรัฐอเมริกา	466	412	446	492	570	**5.96**
เฉลี่ยโลก	**1,011**	**850**	**796**	**890**	**960**	**-0.57**

หมายเหตุ: [1/] ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: The International Trade Centre (ITC), November 2021

ตารางที่ 10 **เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ สับปะรดของไทย ปี 2560 - 2565**

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2560	557,958	2.32	4,173
2561	568,394	2.35	4,136
2562	485,399	1.83	3,760
2563	449,777	1.68	3,737
2564*	475,990	1.84	3,855
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-5.37**	**-7.76**	**-2.57**
2565*	481,916	1.90	3,949

หมายเหตุ: * ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 **ปริมาณ มูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋อง น้ำสับปะรดและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของไทย ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	สับปะรดกระป๋อง		น้ำสับปะรด		อื่นๆ (กวน สด แห้ง แช่แข็ง)		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	0.54	19,475	0.11	4,684	0.04	2,882	0.69	27,040
2561	0.48	12,877	0.11	3,601	0.05	2,569	0.64	19,047
2562	0.39	10,459	0.09	2,861	0.04	2,339	0.52	15,661
2563	0.29	10,798	0.04	2,017	0.03	2,359	0.36	15,174
2564*	0.32	11,450	0.04	2,150	0.04	2,100	0.41	15,700
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-13.91**	**-11.65**	**-24.86**	**-19.24**	**-3.30**	**-6.93**	**-14.68**	**-12.32**

หมายเหตุ: * ประมาณการ (สับปะรดกระป๋อง รหัส 200820, น้ำสับปะรด รวมรหัส 200941 และ 200949) ณ พฤศจิกายน 2564

ที่มา: กรมศุลกากร รวบรวมโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 **ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาจำหน่ายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ [1/]		ราคาจำหน่ายส่ง [2/]	ราคาส่งออก [3/]	
	สับปะรดโรงงาน	สับปะรดบริโภคสด	สับปะรดบริโภคสด	สับปะรดกระป๋อง	น้ำสับปะรด
2560	4.95	10.47	18.62	36.37	42.41
2561	2.97	7.09	16.80	26.98	31.65
2562	5.91	7.95	18.32	26.84	33.50
2563	10.68	13.92	22.55	37.17	48.09
2564*	6.50	10.50	20.00	38.00	52.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**20.02**	**7.04**	**4.47**	**4.16**	**8.62**

หมายเหตุ: * ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2564)

ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, [2/] กรมการค้าภายใน (ศรีราชาเบอร์ 1), [3/] การคำนวณข้อมูลกรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

10
ลำไย

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 1,451,714 ไร่ ในปี 2560 เป็น 1,655,036 ไร่ ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.13 ต่อปี ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1,200,804 ตัน ในปี 2560 เป็น 1,437,740 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 ต่อปี และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 827 กิโลกรัมในปี 2560 เป็น 869 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.004 ต่อปี เนื่องจากผลมาจากภาครัฐให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาราคาลำไยตกต่ำในแต่ละปี ราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้จึงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีมาตรการ การส่งเสริมการแปรรูปและการส่งเสริมการตลาด ประกอบกับความต้องการบริโภคลำไยจากต่างประเทศ ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกลำไยเพิ่มขึ้น

ปี 2564 มีเนื้อที่ให้ผล 1,655,036 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,583,820 ไร่ ในปี 2563 ร้อยละ 4.50 และผลผลิต 1,437,740 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,182,462 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 21.59 และผลผลิตต่อไร่ 869 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 747 กิโลกรัม ในปี 2563 ร้อยละ 16.33 เนื่องจากสภาพอากาศหนาวเย็นเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผลกว่าปี 2563 ประกอบกับมีฝนตกต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี 2563 ถึงกุมภาพันธ์ 2564 ทำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงออกดอกและช่วงติดผลอ่อน แม้ว่าจะมีฝนทิ้งช่วงในเดือนมีนาคมและเมษายน 2564 ส่งผลให้บางพื้นที่ต้นลำไยขาดน้ำและสลัดลูกทิ้งบางส่วน รวมทั้งฝนที่ตกในเดือนพฤษภาคม ทำให้ผลปริแตกเสียหายบ้าง แต่เนื่องจากการออกดอกและติดผลมีมากกว่าปีที่แล้ว ทำให้ภาพรวมผลผลิตยังคงเพิ่มขึ้นทั้งจากการเพิ่มขึ้นของทั้งเนื้อที่ให้ผลและผลผลิตต่อไร่

1.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

ปี 2560 - 2564 ปริมาณความต้องการบริโภคลำไยสดและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 120,008 ตัน ในปี 2560 เป็น 287,578 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.47 ต่อปี เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีการประชาสัมพันธ์บริโภคผลไม้ไทยในหลายช่องทาง และมีช่องทางออนไลน์ในการซื้อขายมากขึ้นสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตลำไย ส่วนใหญ่ที่บริโภคในประเทศจะอยู่ในรูปลำไยสด สำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้แก่ ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง มีการบริโภคในประเทศเล็กน้อย ปี 2564 มีการบริโภคลำไยภายในประเทศ 287,578 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 118,246 ตัน ในปี 2563 เป็น 1.43 เท่า เนื่องจากการส่งออกชะลอตัวจากผลกระทบโรคระบาด โควิด 19 จึงทำให้มีการส่งเสริมการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ส่งออกลำไยรายใหญ่ของโลก โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปลำไยสด และลำไยอบแห้งทั้งนี้ ในช่วงปี 2560 - 2564 การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ลดลงจากปริมาณ 952,951 ตัน มูลค่า 32,864.02 ล้านบาท ในปี 2560 เหลือปริมาณ 572,435 ตัน มูลค่า 23,254.50 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงในอัตราร้อยละ 11.48 ต่อปี และร้อยละ 8.09 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2564 มีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 572,435 ตัน มูลค่า 23,254.50 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 631,534 ตัน มูลค่า 24,695.51 ล้านบาท ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 9.35 และร้อยละ 6.20 ตามลำดับ เนื่องจากปี 2564 ยังมีการระบาดจากโรคโควิด 19 ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาระบบโลจิสติกส์ ต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงขึ้น และการขนส่งล่าช้า มีการชะลอการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ สำหรับการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

1) ลำไยสด ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกลำไยสดลดลงในอัตราร้อยละ 10.69 ต่อปี ตลาดส่งออกหลักของลำไยสด ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยในปี 2564 การส่งออกลำไยสดมีปริมาณ 450,000 ตัน ลดลงจาก 464,824 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 3.19 และปี 2564 มีมูลค่า 17,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 16,844.49 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 0.92

2) ลำไยอบแห้ง ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 14.41 ต่อปี ตลาดส่งออกหลักของลำไยอบแห้ง ได้แก่ จีน เวียดนาม และฮ่องกง โดยในปี 2564 การส่งออกลำไยอบแห้งมีปริมาณ 113,000 ตัน มูลค่า 5,600 ล้านบาท ลดลงจาก 115,504 ตัน มูลค่า 7,057.74 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 27.33 และร้อยละ 20.65 ตามลำดับ

3) ลำไยกระป๋อง ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกลำไยกระป๋องลดลงในอัตราร้อยละ 6.88 ต่อปี ตลาดส่งออกหลักของลำไยกระป๋อง ได้แก่ มาเลเซีย จีน และอินโดนีเซีย โดยในปี 2564 การส่งออกลำไยกระป๋องมีปริมาณ 9,400 ตัน มูลค่า 650 ล้านบาท เทียบกับปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 11,128 ตัน มูลค่า 784.56 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 15.53 และร้อยละ 17.15 ตามลำดับ

4) ลำไยแช่แข็ง ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกลำไยแช่แข็งเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 31.18 ต่อปี ตลาดส่งออกหลักของลำไยแช่แข็ง ได้แก่ จีน ฮ่องกง และญี่ปุ่น ในปี 2564 การส่งออกลำไยแช่แข็งมีปริมาณ 35 ตัน มูลค่า 4.50 ล้านบาท เทียบกับปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 77 ตัน มูลค่า 8.72 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 54.55 และร้อยละ 48.39 ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด AA ลดลงจากกิโลกรัมละ 29.03 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 27.00 บาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.27 ต่อปี ขณะที่ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด A ลดลงจากกิโลกรัมละ 22.35 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 22.00 บาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 2.11 ต่อปี

ปี 2560 - 2564 ราคาลำไยอบแห้งเกรด AA สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 90.67 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 130 บาท ในปี 2564 หรือสูงขึ้นร้อยละ 13.21 ต่อปี ราคาลำไยอบแห้งเกรด A เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 55.80 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 94.00 บาท ในปี 2564 หรือสูงขึ้นร้อยละ 15.76 และ ราคาลำไยอบแห้งเกรด B สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 31.55 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 40.00 บาท ในปี 2564 หรือสูงขึ้นร้อยละ 3.84 ต่อปี

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด และลำไยกระป๋อง สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 28.88 บาท และ 63.57 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 37.78 บาท และ 69.15 บาท ในปี 2564 หรือสูงขึ้น

ร้อยละ 7.10 และร้อยละ 1.68 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยอบแห้งและลำไยแช่แข็ง ลดลงจากกิโลกรัมละ 51.94 บาท และ 180.77 บาท ในปี 2560 เหลือกิโลกรัมละ 49.56 บาท และ 128.57 บาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 2.11 และร้อยละ 4.27 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2564 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด ลำไยอบแห้ง และลำไยแช่แข็ง กิโลกรัมละ 37.78 บาท 49.56 บาท และ 128.57 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 36.24 บาท 45.39 บาท และ 113.25 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 4.25 ร้อยละ 9.19 และร้อยละ 13.53 ตามลำดับ ส่วนลำไยกระป๋อง กิโลกรัมละ 69.15 บาท ลดลงจาก จากกิโลกรัมละ 70.50 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 1.92

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 การผลิต

คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 1,729,853 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,655,036 ไร่ ในปี 2564 ร้อยละ 4.52 จากต้นลำไยที่ปลูกในปี 2562 ซึ่งเกษตรกรปลูกแทนพืชอื่น เช่น ลิ้นจี่ ยางพารา และพื้นที่ว่างเปล่า เริ่มให้ผลผลิตได้ในปีนี้ ซึ่งจูงใจให้เกษตรกรปลูกลำไยเพิ่ม ซึ่งลำไยไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน เวียดนาม ฮ่องกง และอินโดนีเซีย สำหรับผลผลิตคาดว่า มีปริมาณ 1,515,351 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,437,740 ตัน ในปี 2564 ร้อยละ 5.40 ขณะที่ผลผลิตต่อไร่ 876 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 869 กิโลกรัม ในปี 2564 ร้อยละ 0.81 เนื่องจากสภาพอากาศหนาวเย็นเอื้ออำนวย ไม่ประสบภัยแล้งในช่วงออกดอกและช่วงติดผลอ่อน รวมทั้งเกษตรกรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น

2.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

คาดว่าความต้องการบริโภคลำไยภายในประเทศประมาณ 303,070 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 287,578 ตัน ในปี 2564 ร้อยละ 5.39 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น และมาตรการส่งเสริมการบริโภคผลไม้ภายในประเทศของภาครัฐ ประกอบกับการส่งออกที่ชะลอตัวจากโรคระบาดโควิด 19

(2) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ 508,050 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 11.25 เนื่องจากคาดว่าเกิดความไม่แน่นอนของสถานการณ์โรคโควิด19 การส่งออกยังคงชะลอตัวและมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ค่าระวางเรือที่สูงขึ้น ระบบโลจิสติกส์ที่ยังคงมีปัญหาในช่วงฤดูกาลที่ผลผลิตออกกระจุกตัว แม้ว่ายังความต้องการบริโภคลำไยจาก จีน และฮ่องกง รวมทั้งประเทศอาเซียนโดยเฉพาะเวียดนามและอินโดนีเซีย

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาลำไยสดทั้งช่อ ลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้จะมีแนวโน้มทรงตัวใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากความไม่แน่นอนจากสถานการณ์โรคโควิด19 และการชะลอตัวของการส่งออก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) สภาวะโลกร้อน

สภาวะโลกร้อนส่งผลให้สภาพภูมิอากาศเกิดการเปลี่ยนแปลงและธรรมชาติเกิดความแปรปรวน ทำให้เกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง เช่น ภัยแล้ง และบางครั้งมีฝนตกชุก ส่งผลให้พื้นที่ปลูกและผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย รวมทั้งส่งผลต่อการติดดอกออกผล ทำให้ผลผลิตออกล่าช้าและไม่ได้คุณภาพ และหากสภาพอากาศแปรปรวนเกิดขึ้นในช่วงสำคัญระหว่างการให้ผลผลิต อาจมีผลทำให้ไม่มีผลผลิตเลยก็เป็นได้ อีกทั้งหากฝนตกชุกในช่วงใกล้เก็บเกี่ยว ก็ส่งผลให้ผลลำไยแตก เสียหายช่วงระหว่างเก็บเกี่ยวอีกด้วย ดังนั้น จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทย ทั้งนี้คาดว่า ในปี 2565 สภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณฝนเพียงพอ ส่งผลให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564

(2) ราคาผลผลิตลำไย

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) ราคาลำไยของไทยมีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิต แต่เนื่องจากลำไยของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดจีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย เกษตรกรยังคงขยายเนื้อที่ปลูกลำไย และดูแลรักษาต้นลำไย ทำให้เนื้อที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้นราคาผลผลิตลำไยอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทยในปี 2565 โดยหากราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลง อาจทำให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นในอัตราลดลง

(3) มาตรการของรัฐ

การแก้ปัญหาราคาลำไยตกต่ำในปี 2564 ที่มีสาเหตุหลักมาจากการสั่งซื้อจากประเทศจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักมีปริมาณลดลง โดยรัฐบาลได้ดำเนินมาตรการต่างๆ ดังนี้

(3.1) สนับสนุนความช่วยเหลือด้านตลาดในประเทศ โดยรับซื้อผ่านข้อตกลง ระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับห้างค้าส่ง-ค้าปลีก ตลาดกลางสินค้าเกษตร โรงงานแปรรูป รวมถึงช่วยกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต เพื่อจำหน่ายในตลาดปลายทางทั่วประเทศ อาทิ ร้านธงฟ้า รถโมบายผลไม้ และสถานีบริการน้ำมัน

(3.2) สนับสนุนค่าบริหารจัดการในการรวบรวมและกระจายผลผลิตลำไยให้แก่จังหวัดแหล่งผลิตลำไยในอัตรา 3 บาทต่อกิโลกรัม

(3.3) รับซื้อผลผลิตลำไยรูดร่วงโดยตรงจากเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตรและวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำไปสู่การแปรรูป

(3.4) สนับสนุนค่าบริหารจัดการผลักดันส่งออกผลไม้กิโลกรัมละ 5 บาท

(3.5) ร่วมกับบริษัทไปรษณีย์ไทย สนับสนุนกล่องบรรจุผลไม้และค่าขนส่งฟรี รวม 200,000 กล่อง ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกผลไม้และผู้ประกอบการ online

นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดแผนส่งเสริมการบริโภคลำไยใน 12 เมืองใหญ่ของจีน เช่น อู่ฮั่น คุนหมิง เซี่ยงไฮ้ และฮ่องกง เป็นต้น รวมทั้งตลาดในอินเดียส่งเสริมการบริโภคใน 4 รัฐ ประกอบด้วย รัฐเบงกอลตะวันตก รัฐหรยานา รัฐอุตตรประเทศ และรัฐเตลังคานา

2.3.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก

(1) ความต้องการบริโภคของตลาดต่างประเทศในช่วงการเกิดโรคโควิด 19

ลำไยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70-80 ของผลผลิตทั้งหมดจะส่งออกไปตลาดต่างประเทศ ในรูปของลำไยสด และลำไยอบแห้ง โดยลำไยสดและลำไยอบแห้งของไทยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ในต่างประเทศ เนื่องจากลำไยไทยมีรสชาติและคุณภาพดี ดังนั้น ความต้องการบริโภคลำไยของตลาดต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก โดยความต้องการบริโภคลำไยที่มากขึ้น ทำให้การส่งออกลำไยเพิ่มขึ้น แต่ในช่วงตั้งแต่ต้นปี 2564 ที่ผ่านมา ประสบปัญหาโรคโควิด 19 ระลอกใหม่ส่งผลให้จีนต้องมีมาตรการป้องกันโรคระบาดโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าเกษตรในหลายชนิด โดยเฉพาะลำไย ทำให้ส่งผ่านด่านไปยังจีนล่าช้ากว่ากำหนดและมีต้นทุนโลจิสติกส์ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ความต้องการนำเข้าของจีนลดลงได้ ซึ่งในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้น จีนได้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบการนำเข้าผลไม้ตั้งแต่ด่านนำเข้า และให้ความสำคัญถึงการจัดการของโรงคัดบรรจุจากประเทศต้นทางที่ทำการส่งออกในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคว่าจะไม่มีเชื้อโควิด-19 ติดไปกับสินค้า ซึ่งภาครัฐของไทยได้มีการแจ้งเตือนไปยังผู้ประกอบการผลไม้ไทยให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของจีนอย่างเคร่งครัด และกำหนดมาตรการต่างๆ ให้โรงคัดบรรจุผลไม้ปฏิบัติตามตั้งแต่กระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว และการจัดการภายในโรงคัดบรรจุ เพื่อความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลไม้ไทยในตลาดจีน รวมถึงมาตรการทางด้านศัตรูพืชที่อาจจะติดไปกับสินค้า เพื่อป้องกันผลกระทบด้านการส่งออกที่อาจจะเกิดขึ้น

(2) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรและการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐของประเทศจีน

จีนเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยรายใหญ่ของไทย ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของจีนจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดราคาประเมินซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ให้สูงขึ้น และการกำหนดให้สวนลำไยต้องผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน GAP และโรงคัดบรรจุต้องผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน GMP ก่อนการส่งออกไปจีน

สำหรับกรณี จีนตรวจพบศัตรูพืช (เพลี้ยแป้ง) ปะปนไปในลำไย จากผู้ประกอบการซึ่งเป็นโรงคัดแยกและบรรจุลำไยทั้งหมดจำนวน 66 ราย จึงได้ระงับการนำเข้าลำไยทันที ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม 2564 ซึ่งทูตพาณิชย์และทูตเกษตรที่ประเทศจีน ได้เจรจาปลดล็อกสำเร็จ ให้ล้งทุกล้งในประเทศไทยที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสุขอนามัย สามารถรวบรวมลำไยและส่งออกไปยังตลาดจีนได้ นอกจากนี้ยังได้เตรียมการเจรจาการค้าออนไลน์กับเวียดนาม เพื่อหาตลาดทดแทนการส่งออกไปจีน และมีแผนจะจัดอินสโตร์โปรโมชั่น ที่กัมพูชา และอินเดีย รวมทั้งเพิ่มความเข้มงวดให้ชาวสวนลำไย แรงงานเก็บ และการจัดการภายในโรงคัดบรรจุช่วยกันตรวจสอบดูแลรักษาคุณภาพผลผลิตตั้งแต่ในสวน ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลำไยไทยในอนาคต

ในปี 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงนามพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดในการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ผ่านประเทศที่สามระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ร่วมกับกระทรวงการศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเปิดด่านนำเข้าผลไม้จากไทยไปจีนเพิ่มเติม ส่งผลให้มีด่านนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 16 ด่าน โดยเป็นด่านของไทย 6 ด่าน (เชียงของ มุกดาหาร นครพนม บ้านผักกาด บึงกาฬ หนองคาย) ซึ่งด่านหนองคายที่เปิดเพิ่มมา เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการขนส่งผลไม้ของไทยไปจีน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทย

อีกทั้งช่วยลดความแออัดจากการขนส่งผลไม้ไทยไปจีนในเส้นทางเดิมและรองรับเส้นทางรถไฟสายจีน - สปป.ลาว ที่จะเปิดใช้ในเดือนธันวาคม 2564 และด่านของจีน 10 ด่าน (โหย่วอี้กว่าน โม่ฮาน ตงซิง ด่านรถไฟผิงเสียง ด่านรถไฟโม่ฮาน เหอโข่ว ด่านรถไฟเหอโข่ว หลงปัง เทียนเป่า และสุยโข่ว) ซึ่งผู้ประกอบการไทยจะมีทางเลือกในการใช้เส้นทางขนส่งเพิ่มขึ้น สามารถเลือกใช้เส้นทางที่สะดวกและเหมาะสม และลดต้นทุนการขนส่งผลไม้ซึ่งมีอายุการเก็บรักษาสั้น

(3) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยที่สำคัญของไทย ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของอินโดนีเซียจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ควบคุมให้ผลไม้นำเข้าต้องมีมาตรฐานความปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี และสารชีวภาพที่เกินกว่าระดับสูงสุดที่กำหนด รวมทั้งการขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการที่ใช้ตรวจสอบระบบความปลอดภัยทางด้านอาหารเพื่อการส่งออกต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐบาล ซึ่งการบังคับใช้มาตรการเหล่านี้ อาจส่งผลให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

(4) ต้นทุนโลจิสติกส์

จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ส่งผลให้ค่าระวางเรือปรับตัวสูงขึ้น ขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อต้นทุนค่าขนส่ง และระยะเวลาส่งสินค้าที่ใช้เวลามากขึ้น ทำให้ต้นทุนโลจิสกติกส์ปรับตัวสูงขึ้นไปทั่วโลก ซึ่งกระทบต่อปริมาณการส่งออกเป็นอย่างมาก อาจเกิดการชะลอตัว เมื่อผู้ประกอบการแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น จนอาจมีผลทำให้มีการปรับราคาลำไยให้สูงขึ้น เมื่อปรับราคาสูงขึ้นอาจเกิดภาวะชะลอตัวของการส่งออก เพราะลูกค้าซื้อสินค้าน้อยลง หรือเลื่อนการสั่งซื้อออกไปได้

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลำไย ปี 2560 - 2565

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)
2560	1,451,714	1,200,804	827
2561	1,512,429	1,246,421	824
2562	1,537,320	1,176,361	765
2563	1,583,820	1,182,462	747
2564*	1,655,036	1,437,740	869
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.13**	**3.12**	**0.004**
2565*	1,729,853	1,515,351	876

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 **การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2565**

ปี	ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ[1/] (ตัน)	การส่งออก[2/]	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	120,008	952,951	32,864.02
2561	124,642	771,408	28,757.72
2562	117,636	760,055	30,446.89
2563	118,246	631,534	24,695.51
2564*	287,578	572,435	23,254.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**18.47**	**-11.48**	**-8.09**
2565*	303,070	508,050	22,706

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร [2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 **การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี ปี 2560 - 2565**

ปี	ลำไยสด		ลำไยอบแห้ง		ลำไยกระป๋อง		ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	727,164	20,998.41	214,053	11,118.04	11,722	745.22	13	2.35
2561	551,454	17,219.25	205,320	10,504.17	14,597	1031.01	37	3.28
2562	583,297	20,810.01	164,593	8,783.05	12,136	848.83	29	5.01
2563	464,824	16,844.49	155,504	7,057.74	11,128	784.56	77	8.72
2564*	450,000	17,000.00	113,000	5,600.00	9,400	650	35	4.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-10.69**	**-4.35**	**-14.41**	**-16.22**	**-6.88**	**-5.32**	**31.18**	**25.57**
2565*	402,000	17,000	97,000	5,000	9,000	700	50	6

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร รวบรวมโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ราคาลำไยสดและลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้ ปี 2560 - 2564

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)				
	ลำไยสดทั้งช่อ		ลำไยอบแห้ง		
	เกรด AA	เกรด A	เกรด AA	เกรด A	เกรด B
2560	29.03	22.35	90.67	55.80	31.55
2561	33.05	26.72	72.39	53.66	32.93
2562	35.20	26.31	98.64	69.57	38.26
2563	27.40	22.28	121.81	81.70	29.85
2564*	27.00	22.00	130.00	94.00	40.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.27**	**-2.11**	**13.21**	**15.76**	**3.84**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2564

ปี	ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี (บาท/กก.)			
	ลำไยสด	ลำไยอบแห้ง	ลำไยกระป๋อง	ลำไยแช่แข็ง
2560	28.88	51.94	63.57	180.77
2561	31.23	51.16	70.63	88.65
2562	35.68	53.36	69.94	172.76
2563	36.24	45.39	70.50	113.25
2564*	37.78	49.56	69.15	128.57
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**7.10**	**-2.11**	**1.68**	**-4.27**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: จากการคำนวณข้อมูลในตารางที่ 3

11
ทุเรียน

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 643,030 ไร่ 663,066 ตัน และ 1,031 กิโลกรัม ในปี 2560 เป็น 854,986 ไร่ 1,201,458 ตัน และ 1,405 กิโลกรัม ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.64 ร้อยละ 17.04 และร้อยละ 8.73 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากการขยายเนื้อที่ปลูกใหม่ปี 2560 จากการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกรที่หันมาปลูกทุเรียนแทนพืชอื่น เช่น ยางพารา เงาะ ลองกอง และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ประกอบกับราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง จึงจูงใจให้เกษตรกรบำรุงดูแลรักษาสวนทุเรียนเป็นอย่างดี

ปี 2564 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 797,553 ไร่ ผลผลิต 1,115,999 ตัน และ 1,399 กิโลกรัม ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.20 ร้อยละ 7.66 และร้อยละ 0.43 ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากทุเรียนที่ปลูกในปี 2559 ของแหล่งผลิตที่สำคัญทางภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เริ่มเก็บเกี่ยวและให้ผลผลิตได้ ยกเว้นภาคเหนือที่ประสบภัยแล้งในช่วงต้นปี 2563 ทำให้ทุเรียนยืนต้นตาย สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในช่วงปลายปี 2563 มีฝนตกอย่างต่อเนื่อง ต้นทุเรียนได้รับน้ำเพียงพอต้นสมบูรณ์พร้อมสำหรับการออกดอกสามารถออกดอกและติดผลดีกว่าปีที่แล้ว ประกอบกับราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงให้การบำรุงดูแลดีขึ้น ส่งผลให้ต้นทุเรียนสมบูรณ์ให้ผลผลิตได้มากขึ้น ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศจึงเพิ่มขึ้นด้วย

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 147,290 ตัน ในปี 2560 เป็น 291,429 ตัน ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.73 ต่อปี ซึ่งการบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปทุเรียนผลสด

ปี 2564 การบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 454,230 ตัน ในปี 2563 หรือร้อยละ 35.84 เนื่องจากทุเรียนเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะตลาดจีน ส่งผลให้ราคาส่งออกสูงกว่าราคาในประเทศ จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มการส่งออก ประกอบกับเส้นทางการขนส่งไปยังจีนในปัจจุบันมีทั้งทางเรือจากท่าเรือแหลมฉบังทางบกจากเส้นทาง R9 เส้นทาง R3A และเส้นทาง R12 รวมทั้งทางเครื่องบิน และมีการจำหน่ายผ่านระบบสั่งซื้อล่วงหน้า (Pre-Order platform) ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ บริษัทเอกชน และสหกรณ์ผลไม้ อาทิ สหกรณ์เมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการสร้างแบรนด์ทุเรียนไทยตามแนวทางเกษตรสร้างสรรค์ (Creative Agriculture) เกษตรกรชาวสวนทุเรียนและสหกรณ์จึงเน้นการส่งออกทุเรียนมากขึ้น ทั้งนี้ การบริโภคภายในประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด และปริมาณการส่งออก

(2) การส่งออก

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก ตลาดหลักสำคัญคือ จีน โดยส่งออกในรูปทุเรียนสดมากกว่าร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด ในปี 2560 - 2564 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นจาก 505,426 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 515,776 ตัน) มูลค่า 24,943 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 904,597 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 910,029 ตัน) มูลค่า 115,095 ล้านบาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.96 และร้อยละ 45.88 ต่อปี ตามลำดับ แบ่งเป็น

1) ทุเรียนสด เพิ่มขึ้นจาก 490,489 ตัน มูลค่า 22,098.44 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 860,532 ตัน มูลค่า 105,946.99 ล้านบาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.42 และร้อยละ 47.87 ต่อปี ตามลำดับ

2) ทุเรียนแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจาก 13,303 ตัน มูลค่า 2,275.63 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 43,245 ตัน มูลค่า 8,797.83 ล้านบาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.17 และร้อยละ 35.45 ต่อปี ตามลำดับ

3) ทุเรียนอบแห้ง ลดลงจาก 545 ตัน มูลค่า 431.33 ล้านบาท ในปี 2560 เหลือ 333 ตัน มูลค่า 288.24 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 13.54 และร้อยละ 11.45 ต่อปี ตามลำดับ

4) ทุเรียนกวน ลดลงจาก 1,089 ตัน มูลค่า 137.55 ล้านบาท ในปี 2560 เหลือ 487 ตัน มูลค่า 62.42 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 16.93 และร้อยละ 14.52 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2564 การส่งออกทุเรียนและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 653,476 ตัน มูลค่า 72,567 ล้านบาท (คิดเป็นทุเรียนสด 620,893 ตัน) ในปี 2563 เป็น 904,597 ตัน มูลค่า 115,095 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.43 และร้อยละ 58.61 ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความต้องการของตลาดจีนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2546 จีนเริ่มยกเว้นภาษีนำเข้าทุเรียนสดให้ไทยภายใต้ความตกลงการค้าเสรี (FTA) อาเซียน - จีน ทำให้ทุเรียนไทยมีศักยภาพทางการแข่งขันเพิ่มขึ้น สามารถครองส่วนแบ่งตลาดจีนเป็นอับดับหนึ่งในปัจจุบัน

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 71.81 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 113.98 บาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.66 ต่อปี สำหรับราคาทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 44.38 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 72.34 บาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.62 ต่อปี

ปี 2564 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละและทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 102.15 บาท และกิโลกรัมละ 68.28 บาท ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.58 และร้อยละ 5.95 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2560 - 2564 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองและทุเรียนพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 95.18 บาท และกิโลกรัมละ 71.57 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 120.13 บาท และกิโลกรัมละ 90.69 บาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.73 และร้อยละ 5.20 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2564 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 81.78 บาท ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.90 ขณะที่ทุเรียนพันธุ์หมอนทองลดลงจากกิโลกรัมละ 123.95 บาท ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 3.08

3) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง และทุเรียนกวนเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 45.05 บาท กิโลกรัมละ 171.06 บาท และกิโลกรัมละ 126.32 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 123.09 บาท กิโลกรัมละ 196.66 บาท และกิโลกรัมละ 132.41 บาท ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.23 ร้อยละ 1.78 และร้อยละ 3.53 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2564 ราคาส่งออกทุเรียนสดและทุเรียนกวน เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 105.70 บาท และกิโลกรัมละ 131.89 บาท ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.45 และร้อยละ 0.39 ตามลำดับ ขณะที่ทุเรียนแช่แข็งลดลงจากกิโลกรัมละ 210.34 บาท ในปี 2563 หรือลดลงร้อยละ 6.50

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 914,635 ไร่ ผลผลิต 1,321,648 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,445 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 854,986 ไร่ ผลผลิต 1,201,458 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,405 กิโลกรัม ในปี 2564 ร้อยละ 6.98 ร้อยละ 10.00 และร้อยละ 2.85 ตามลำดับ เนื่องจากการขยายเนื้อที่ปลูกใหม่ปี 2560 ราคาอยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่องจูงใจให้เกษตรกรบำรุงดูแลรักษาดีขึ้น และปรับเปลี่ยนพื้นที่มาปลูกทุเรียนแทนพืชอื่น เช่น ลองกอง เงาะ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ทั้งนี้ หากสภาพภูมิอากาศในปี 2565 เอื้ออำนวยต่อการติดดอกและออกผล คาดว่าจะส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าความต้องการบริโภคทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศปริมาณ 326,639 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 12.08 เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น และกระแสนิยมในการบริโภคทุเรียนเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม และเดือนสิงหาคม

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยมีปริมาณ 995,009 ตัน (คิดเป็นปริมาณตันสด 1,000,694 ตัน) แยกเป็น ทุเรียนสด 946,585 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 47,570 ตัน ทุเรียนอบแห้ง 353 ตัน และทุเรียนกวน 502 ตัน เนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดจีน ประกอบกับการพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ของจีนให้รองรับพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคที่มีมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคของจีนในมณฑลต่างๆ เข้าถึงการบริโภคทุเรียนได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ นโยบายส่งเสริมการส่งออกผลไม้ไทยไปตลาดโลก เน้นใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (FTA) โดยเฉพาะความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งประเทศสมาชิก จะทยอยลดภาษีนำเข้าทุเรียนและผลไม้ส่วนใหญ่ที่ส่งออกจากไทยจนเหลือศูนย์ภายในปีที่ได้มีการตกลงกันไว้ คาดว่าจะทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออกจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดจีน จึงส่งผลให้ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม ราคาที่เกษตรกรขายได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านการผลิต

1) ปัญหาโรครากเน่า โคนเน่า (ไฟทอปเธอร่า) ที่เกิดจากเชื้อราในทุเรียน และโรคเชื้อราสีชมพู ทั้งในช่วงก่อนให้ผลผลิตและหลังจากให้ผลผลิตแล้วทำให้ต้นทุเรียนทรุดโทรมและตายได้ ส่งผลให้อัตราการรอดของต้นทุเรียนลดลง และคุณภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด หากมีการดูแลจัดการสวนที่ดีจะช่วยให้ต้นทุเรียนมีความสมบูรณ์ ต้านทานต่อโรคแมลงต่าง ๆ และลดความเสียหายจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ รวมทั้งช่วยให้คุณภาพ ขนาด และรูปทรง ตรงกับความต้องการของตลาดมากขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากสภาวะโลกร้อน ทำให้สภาพอากาศแปรปรวน เกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น และผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย รวมทั้งทำให้ผลผลิตออกล่าช้าและไม่ได้คุณภาพ ทั้งนี้หากในปี 2565 สภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณฝนเพียงพอ คาดว่าจะส่งผลให้ผลผลิตทุเรียนในภาพรวมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านการตลาด

1) ความต้องการของตลาดจีน จากข้อมูลการสำรวจของไทยพบว่ามีแนวโน้มการบริโภคทุเรียนจากไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในช่วงต้นปี 2563 การระบาดของโรคโควิด 19 จีนมีการปิดด่านนำเข้าและปิดเมืองต่าง ๆ ส่งผลให้ประสบปัญหาด้านการขนส่ง และการกระจายสินค้าในตลาดจีนเกิดความล่าช้า ผู้ประกอบการบางรายจึงปรับเปลี่ยนเส้นทางการขนส่งจากทางบกไปส่งออกทางเรือแทน ทั้งนี้ ภาครัฐได้เตรียมมาตรการการกระจายผลผลิตภายในประเทศ การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เช่น การทำตลาดออนไลน์ ประชาสัมพันธ์และขยายตลาดผลไม้ไทยทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ร่วมกับบริษัทผู้นำเข้าจีน และการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง จึงทำให้การกระจายผลผลิตภายในประเทศและการส่งออกกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ตลาดทุเรียนของไทยจึงขยายตัวมากขึ้น

2) กฎระเบียบการนำเข้าผลไม้ของจีน มีความเข้มงวดมากขึ้น โดยกำหนดให้สวนผลไม้ที่ปลูกเพื่อส่งออกไปยังจีน 5 ชนิด (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลิ้นจี่ ลำไย) ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ส่วนโรงคัดบรรจุต้องผ่านมาตรฐานหลักปฏิบัติที่ดีในการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช (Good Manufacturing Practice: GMP) ส่งผลให้เกษตรกรและผู้ประกอบการมีการปรับตัวเพื่อยกระดับมาตรฐานของผลไม้ไทยที่จะส่งออกให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2564 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบเพิ่มจุดนำเข้าและส่งออกในภาคผนวกของพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดในการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ผ่านประเทศที่ 3 โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ได้หารือกับสำนักงานศุลกากรจีน เห็นชอบร่วมกันเพิ่มจุดนำเข้าและส่งออกจำนวน 7 ด่าน คือ จีนเพิ่มจำนวน 6 ด่าน ได้แก่ ด่านหลงปัง ด่านรถไฟโม่ฮาน ด่านสุยโข่ว ด่านเห่อโข่ว ด่านรถไฟเห่อโข่ว และ ด่านเทียนป่าว ส่วนไทยเพิ่ม จำนวน 1 ด่าน ได้แก่ ด่านหนองคาย เพื่อรองรับการส่งสินค้าผ่านรถไฟความเร็วสูงระหว่าง สปป.ลาว - จีน โดยด่านที่เพิ่มขึ้นนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมการเปิดด่านสากลใหม่ของจีน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกทำให้ผู้ส่งออกผลไม้ไทยนำผลไม้เข้าจีนได้รวดเร็วขึ้น และยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งด้วย

3) ต้นทุนโลจิสติกส์ จากสถานการณ์โรคโควิด 19 ส่งผลให้ค่าระวางเรือปรับตัวสูงขึ้น จากการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ สายเรือขนส่งขนาดใหญ่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ประกอบกับความแออัดและการขนส่งสินค้าขึ้นบนเรือใหญ่ไม่เพียงพอ ทำให้ผู้นำเข้าต้องชะลอคำสั่งซื้อใหม่ล่าช้าออกไปด้วย นอกจากนี้ รูปแบบการขนส่งทุเรียนทางทะเลจะมีการบริหารจัดการที่ซับซ้อนมากกว่าสินค้าอื่น ๆ โดยต้องควบคุมอุณหภูมิและบริหารจัดการระยะเวลาการจัดส่งเพื่อให้ทุเรียนสุกพอดี โดยเฉพาะในแต่ละมณฑลของจีน จะใช้ระยะเวลาการขนส่งไม่เท่ากัน หากการขนส่งล่าช้าผลทุเรียนจะสุกเกินกว่า 75-85% ทำให้เป็นสินค้าตกเกรด และถูกผู้ซื้อกดราคา

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ทุเรียน ปี 2560 - 2565

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)
2560	643,030	663,066	1,031
2561	675,343	759,829	1,125
2562	723,749	1,018,161	1,407
2563	797,553	1,115,999	1,399
2564*	854,986	1,201,458	1,405
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**7.64**	**17.04**	**8.73**
2565*	914,635	1,321,648	1,445

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 **การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2564**

ปี	การบริโภคในรูปผลสดภายในประเทศ[1/] (ตัน)	การส่งออก[2/]		
		ปริมาณ (ตันสด)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	147,290	515,776	505,426	24,943
2561	229,376	530,453	519,101	35,399
2562	327,364	690,797	682,807	51,181
2563	454,230	661,769	653,476	72,567
2564*	291,429	910,029	904,597	115,095
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**22.73**	**14.53**	**14.96**	**45.88**
2565*	326,639	1,000,694	995,009	126,589

หมายเหตุ: * ประมาณการ
อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก. และทุเรียนสด 6กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.
ที่มา: 1/ จากการคำนวณ
2/ กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 **การส่งออกทุเรียนแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2560 – 2564**

ปริมาณ: ตัน / มูลค่า: ล้านบาท

ปี	ทุเรียนสด		ทุเรียนแช่แข็ง		ทุเรียนอบแห้ง		ทุเรียนกวน		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	490,489	22,098.44	13,303	2,275.63	545	431.33	1,089	137.55	505,426	24,943
2561	496,943	30,186.97	20,222	4,710.15	418	346.19	1,518	155.47	519,101	35,399
2562	655,395	45,481.46	25,986	5,370.49	215	197.72	1,211	131.75	682,807	51,181
2563	620,893	65,630.90	31,134	6,548.65	262	229.68	1,187	157.27	653,476	72,567
2564*	860,532	105,946.99	43,245	8,797.83	333	288.24	487	62.42	904,597	115,095
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**14.42**	**47.87**	**32.17**	**35.45**	**-13.54**	**-11.45**	**-16.93**	**-14.52**	**14.96**	**45.88**
2565*	946,585	116,541.69	47,570	9,677.61	353	305.53	502	64.29	995,009	126,589

หมายเหตุ: * ประมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก.

ทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 **ราคาที่เกษตรกรขายได้ราคาขายส่งและราคาส่งออกทุเรียน ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/]		ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ[2/]		ราคาส่งออก[3/]		
	หมอนทอง	ชะนี	หมอนทอง	ชะนี	ทุเรียนสด	ทุเรียนแช่แข็ง	ทุเรียนกวน
2560	71.81	44.38	95.18	71.57	45.05	171.06	126.32
2561	78.16	42.51	102.93	79.12	60.74	232.93	102.45
2562	99.86	63.37	116.41	83.85	69.41	206.67	108.80
2563	102.15	68.28	123.95	81.78	105.70	210.34	131.89
2564*	113.98	72.34	120.13	90.69	123.09	196.66	132.41
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**12.66**	**15.62**	**6.73**	**5.20**	**29.23**	**1.78**	**3.53**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] กรมการค้าภายใน
[3/] จากการคำนวณในตารางที่ 3

12
มังคุด

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.57 ร้อยละ 9.81 และร้อยละ 9.18 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 มีเนื้อที่ให้ผล 424,690 ไร่ ผลผลิต 270,441 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 637 กิโลกรัม ลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 1.25 ร้อยละ 19.72 และร้อยละ 18.65 ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรในแหล่งผลิตสำคัญในภาคตะวันออก โค่นต้นมังคุดที่อายุมาก เพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกทุเรียนซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า และแหล่งผลิตทางภาคใต้ โค่นต้นมังคุดที่ปลูกแซมยางพาราและทุเรียน ส่วนผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากแหล่งผลิตภาคตะวันออก สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย มีฝนตกติดต่อกันในช่วงปลายปี 2563 ความชื้นในดินสูง ประกอบกับสภาพอากาศหนาวเย็นยาวนานในช่วงต้นปี 2564 ไม่เหมาะสมกับการออกดอก ทำให้ออกดอกน้อย ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศลดลง

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคภายในประเทศในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 3.53 ต่อปี โดยปี 2564 การบริโภคภายในประเทศ 14,637 ตัน ลดลงจาก 44,714 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 67.27 เนื่องจากผลผลิตรวมทั้งประเทศลดลงจากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ การบริโภคภายในประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดและการส่งออก

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกมังคุดรายใหญ่ของโลก โดยส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปมังคุดผลสด ในปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.28 และร้อยละ 26.91 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ปริมาณการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ 255,804 ตัน ลดลงจาก 292,147 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 12.44 ขณะที่มีมูลค่า 17,063.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 15,040.17 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 13.46 เนื่องจากผลผลิตจากภาคตะวันออกลดลงจากสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย และจากการระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านระบบโลจิสติกส์ ต้นทุนโลจิสติกส์สูงขึ้น และการขนส่งล่าช้าจากมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดโรคโควิด 19 โดยเฉพาะการขนส่งผ่านประเทศที่สามไปยังจีนซึ่งเป็นตลาดหลัก ทำให้การส่งออกในภาพรวมลดลง ซึ่งสามารแยกตามผลิตภัณฑ์ได้ ดังนี้

1) มังคุดสด ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.29 และร้อยละ 26.95 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 มีปริมาณการส่งออก 255,759 ตัน ลดลงจาก 291,951 ตัน ในปี 2563 ร้อยละ 12.40 ขณะที่มีมูลค่า 17,059.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 15,020.92 ล้านบาท ในปี 2563 ร้อยละ 13.57 โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ จีน เวียดนาม และฮ่องกง

2) มังคุดแช่แข็ง ปี 2560 - 2564 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลง ร้อยละ 8.54 และร้อยละ 15.85 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 มีการส่งออก 45 ตัน มูลค่า 4.07 ล้านบาท ลดลงจาก 196 ตัน มูลค่า 19.25 ล้านบาท

ในปี 2563 ร้อยละ 77.04 และร้อยละ 78.86 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหรัฐอเมริกา

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.01 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 48.77 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 39.63 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 23.06 เนื่องจากผลผลิตในภาคตะวันออกลดลงเป็นอย่างมาก ประกอบกับผลผลิตมีคุณภาพดีกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้ราคามังคุดในช่วงต้นฤดูสูง แม้ว่าในช่วงผลผลิตภาคใต้ออกสู่ตลาด ราคามังคุดที่เกษตรกรขายได้จะปรับตัวลดลง จากผลผลิตภาคใต้ที่เพิ่มขึ้นและออกสู่ตลาดพร้อมกัน ประกอบกับปัญหาโรคระบาดโควิด 19 ทำให้ขาดแคลนล้งรับซื้อและแรงงาน รวมทั้งปัญหาระบบการขนส่งทำให้การกระจายผลผลิตเกิดความล่าช้า

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2560 - 2564 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันในภาพรวมลดลงร้อยละ 2.58 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคากิโลกรัมละ 42.09 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 35.47 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 18.66

3) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกมังคุดสดเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.16 ต่อปี ขณะที่ราคามังคุดแช่แข็งลดลงร้อยละ 8.09 ต่อปี โดยปี 2564 ราคาส่งออกมังคุดสดกิโลกรัมละ 66.70 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 51.45 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 29.64 เนื่องจากผลผลิตลดลง และมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ขณะที่ราคามังคุดแช่แข็งกิโลกรัมละ 90.44 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 97.96 บาท ในปี 2563 ร้อยละ 7.67

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าเนื้อที่ให้ผล 422,272 ไร่ ลดลงจาก 424,690 ไร่ ในปี 2564 ร้อยละ 0.57 เนื่องจากแหล่งผลิตสำคัญในภาคกลาง เกษตรกรโค่นต้นมังคุดที่อายุมาก เพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกทุเรียน ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ขณะที่ปริมาณผลผลิต 342,463 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 811 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากผลผลิต 270,441 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 637 กิโลกรัม ในปี 2564 ร้อยละ 26.63 และร้อยละ 27.32 ตามลำดับ เนื่องจากคาดว่าสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล มีปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงก่อนออกตาดอก และไม่มีฝนตกในช่วงออกดอก ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่า ความต้องการบริโภคมังคุดภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศของภาครัฐ รวมทั้งมีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่า การส่งออกมังคุดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากตลาดต่างประเทศยังคงมีความต้องการมังคุดสดอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมการขยายตลาดส่งออกมากขึ้น ทั้งนี้การส่งออกยังมีปัจจัยด้านอื่นประกอบ เช่น มาตรการในการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ตาม เกษตรกรต้องมีการผลิตมังคุดคุณภาพ และได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดปลายทาง

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่า ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกยังอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ราคาขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด และคุณภาพผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

สภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออกดอกติดผลของต้นมังคุด หากสภาพภูมิอากาศเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล จะส่งผลให้มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น แต่หากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน มีปริมาณน้ำฝนมากและมีช่วงแล้งสั้นทำให้ต้นมังคุดแตกใบอ่อนแทนการติดผล ส่งผลให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ทั้งนี้ การออกดอกติดผลขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นมังคุดด้วย นอกจากนี้สภาพอากาศและการดูแลรักษา การจัดการสวนของเกษตรกรจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต หากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยหรือเกษตรกรดูแลรักษาไม่ดี จะทำให้ผลผลิตมังคุดไม่ได้คุณภาพ เช่น ลูกเล็ก เนื้อแก้ว และยางไหล เป็นต้น ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของตลาด

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านการตลาด

1) ความต้องการของตลาดต่างประเทศ เนื่องจากมังคุดเป็นสินค้าเกษตรที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) ผลผลิตร้อยละ 80 - 90 ของผลผลิตทั้งหมดจะส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ จีน ซึ่งมีความต้องการมังคุดของไทยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความต้องการของตลาดต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก รวมถึงราคาที่เกษตรกรขายได้ ทั้งนี้ เกษตรกรควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและเป็นไปตามมาตรฐาน ข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า ซึ่งมีความเข้มงวดในการนำเข้ามากขึ้น เช่น สวนของเกษตรกรต้องได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) และโรงคัดบรรจุต้องผ่านมาตรฐานหลักปฏิบัติที่ดีในการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช (Good Manufacturing Practice: GMP) เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านโลจิสติกส์ จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ปี 2564 เกิดปัญหาด้านการขนส่ง อัตราค่าระวางเรือปรับตัวสูงขึ้น ขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์ของผู้ส่งออกเพิ่มสูงขึ้น และจากมาตรการที่เข้มงวดในการเฝ้าระวังการระบาดของโรค โดยเฉพาะการขนส่งทางบกจากชายแดนไทยไป สปป.ลาว และเวียดนาม เพื่อไปยังจีนซึ่งเป็นตลาดปลายทาง ในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ที่ด่านโหย่วอี้กวนมีปัญหาการจราจรติดขัด มีรถขนสินค้ารอผ่านด่านเข้าไปยังจีนเป็นจำนวนมาก ทำให้การขนส่งล่าช้าส่งผลต่อคุณภาพผลผลิตเมื่อถึงตลาดปลายทาง ผู้ส่งออกบางรายต้องปรับเปลี่ยนเส้นทางการขนส่งจากทางบกเป็นทางเรือแทน

ในปี 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงนามพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดในการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ผ่านประเทศที่สามระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ร่วมกับกระทรวงการศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเปิดด่านนำเข้าผลไม้จากไทยไปจีนเพิ่มเติม ส่งผลให้มีด่านนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 16 ด่าน ประกอบด้วย ด่านของไทย 6 ด่าน ได้แก่ เชียงของ มุกดาหาร นครพนม บ้านผักกาด บึงกาฬ หนองคาย และด่านของจีน 10 ด่าน ได้แก่ โหย่วอี้กว่าน โม่ฮาน ตงซิง เหอโข่ว หลงปัง เทียนเป่า สุยโข่ว และด่านรถไฟผิงเสียง ด่านรถไฟโม่ฮาน ด่านรถไฟเหอโข่ว ซึ่งผู้ส่งออกจะมีทางเลือกในการใช้เส้นทางขนส่งเพิ่มขึ้น ช่วยลดความแออัดจากการขนส่งผลไม้ไทยไปจีนในเส้นทางเดิม และสามารถลดต้นทุนการขนส่งผลไม้ได้

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านแรงงานมีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการผลผลิตของเกษตรกรและโรงคัดบรรจุ ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมามักประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยว และแรงงานในโรงคัดบรรจุ ในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมากและออกสู่ตลาดพร้อมกันหลายพื้นที่ ทำให้ผลผลิตกระจุกตัว การส่งออกและการกระจายผลผลิตไปยังตลาดปลายทางทั้งในและต่างประเทศเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตและราคาจำหน่าย ทั้งนี้ เกษตรกรและผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ ควรมีการวางแผนการจัดการแรงงานในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด และภาครัฐควรมีการผ่อนปรนการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามเขตจังหวัดหรือพื้นที่ในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตตามความเหมาะสม

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2560 - 2565

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2560	417,000	228,011	547
2561	421,394	185,844	441
2562	426,679	352,800	827
2563	430,074	336,861	783
2564*	424,690	270,441	637
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.57**	**9.81**	**9.18**
2565*	422,272	342,463	811

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 **การบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2565**

ปี	การบริโภคภายในประเทศ (ตันสด)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	28,543	205,561	7,445.79
2561	16,835	186,268	7,289.34
2562*	71,017	281,783	11,567.51
2563	44,714	292,147	15,040.17
2564*	14,637	255,804	17,063.99
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.53**	**9.28**	**26.91**
2565*	51,464	291,000	18,920.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 **การส่งออกมังคุดแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2565**

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มังคุดสด		มังคุดแช่แข็ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2560	205,487	7,436.17	74	9.62	205,561	7,445.79
2561	186,091	7,269.98	177	19.36	186,268	7,289.34
2562*	281,512	11,541.99	271	25.52	281,783	11,567.51
2563	291,951	15,020.92	196	19.25	292,147	15,040.17
2564*	255,759	17,059.92	45	4.07	255,804	17,063.99
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**9.29**	**26.95**	**-8.54**	**-15.85**	**9.28**	**26.91**
2565*	290,855	18,906.00	145	14.00	291,000	18,920.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 **ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่ง และราคาส่งออกมังคุด ปี 2560 - 2564**

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/] เกรดคละ	ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ[2/] มังคุดผิวมัน	ราคาส่งออก[3/]	
			มังคุดสด	มังคุดแช่แข็ง
2560	40.10	39.28	36.19	130.55
2561	43.57	52.89	39.07	109.26
2562	29.02	33.83	40.84	94.12
2563	39.63	35.47	51.45	97.96
2564*	48.77	42.09	66.70	90.44
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.01**	**-2.58**	**16.16**	**-8.09**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] กรมการค้าภายใน
[3/] จากการคำนวณ

13
มันฝรั่ง

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มลดลง โดยลดลงจาก 110.15 ล้านไร่ ผลผลิต 373.77 ล้านตัน ในปี 2560 เหลือ 106.64 ล้านไร่ ผลผลิต 367.14 ล้านตัน ในปี 2564 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.86 และ 0.34 ต่อปี ตามลำดับเนื่องจากพื้นที่ปลูกของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย ยูเครน รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มลดลง

จีนเป็นประเทศที่มีการผลิตมันฝรั่งมากที่สุดในโลก โดยปี 2564 ผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 25.97 ของผลผลิตมันฝรั่งโลก พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในมณฑลกานซู่ มณฑลกุ้ยโจว มณฑลซานตงมณฑลอันฮุย มณฑลเจ้อเจียง และมณฑลฟูเจี้ยน โดยเฉพาะมณฑลฟูเจี้ยนซึ่งมีการเพาะปลูกในเชิงพาณิชย์ในช่วงที่ผ่านมาจีนมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนเกษตรกรในการลงทุนเพาะปลูกมันฝรั่งโดยเฉพาะมันฝรั่งสายพันธุ์ที่มีคุณภาพโดยในช่วงปี 2560 - 2564 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.70 และ 1.85 ต่อปี ตามลำดับโดยพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 30.39 ล้านไร่ ผลผลิต 88.54 ล้านตัน ในปี 2560 เป็น 31.05 ล้านไร่ ผลผลิต 95.35 ล้านตัน ในปี 2564

อินเดียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสองของโลก โดยช่วงปี 2560-2564 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งของอินเดียมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.03 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.79 ต่อปีโดยพื้นที่ลดลงจาก 13.62 ล้านไร่ในปี 2559 เหลือ 13.54 ล้านไร่ ในปี 2564 สำหรับผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 48.61 ล้านตัน ในปี 2559 เป็น 51.82 ล้านตัน ในปี 2564

รัสเซียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสามของโลก โดยช่วงปี 2560 - 2564 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งของรัสเซียมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.92 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.51 ต่อปี โดยพื้นที่ลดลงจาก 8.35 ล้านไร่ ในปี 2559 เป็น 7.17 ล้านไร่ ในปี 2564 สำหรับผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 21.75 ล้านตัน ในปี 2559 เป็น 22.39 ล้านตัน ในปี 2564

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2560-2564ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.73 ต่อปี โดยลดลงจาก 13.33ล้านตันในปี 2560 เหลือ 12.98 ล้านตัน ในปี 2564 โดยฝรั่งเศสเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับหนึ่งของโลกซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.93 ต่อปีรองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เยอรมนีและเบลเยียม ซึ่งเนเธอร์แลนด์ และเบลเยียม มีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.78 และ 3.89 ต่อปี ตามลำดับในขณะเยอรมนีมีแนวโน้มการส่งออกลดลงเฉลี่ย 0.03 ต่อปี

(2) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.81 ต่อปี โดยมีเบลเยียมเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับหนึ่งของโลก ซึ่งมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.27 ต่อปี รองลงมาได้แก่เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนีซึ่งเยอรมนีมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.64 ต่อปี ในขณะที่ประเทศผู้นำเข้ารายอื่น ๆ มีแนวโน้มการนำเข้าลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560-2564 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งเพิ่มขึ้นจาก 37,858 ไร่ ผลผลิต 107,103 ตัน ในปี 2560 เป็น 39,965 ไร่ ผลผลิต 119,897 ตัน ในปี 2564 โดยแยกเป็นพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์บริโภคลดลงจาก 2,376 ไร่ ผลผลิต 6,023 ตัน ในปี 2560 เหลือ1,041 ไร่ ผลผลิต 3,292 ตัน ในปี 2564 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 16.87 และ 11.70 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์โรงงานเพิ่มขึ้นจาก 35,482 ไร่ ในปี 2560 เป็น 38,924 ไร่ ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.49 และ 4.64 ต่อปี ตามลำดับ

แหล่งเพาะปลูกมันฝรั่งที่สำคัญ 5 อันดับแรกอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดตาก เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และพะเยา เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกและมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น ซึ่งเหมาะสำหรับการเพาะปลูกมันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกมันฝรั่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดสกลนคร และนครพนม ซึ่งมีการนำมันฝรั่งไปส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูก

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560 - 2564 ความต้องการใช้มันฝรั่งในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่งมีแผนการขยายการผลิตมากยิ่งขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.45 และ 8.69 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 5,106 ตัน มูลค่า 456.93 ล้านบาท ในปี 2560 เป็นปริมาณ 5,376 ตัน มูลค่า 644.29 ล้านบาทในปี 2564 ตลาดส่งออกหลักของไทย คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่นเมียนมาร์ มาเลเซีย และลาว เป็นต้น

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.12 และ 0.01 ต่อปี ตามลำดับ โดยปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 149,776 ตัน มูลค่า 4,229.82 ล้านบาท ในปี 2560 เป็นปริมาณ 166,365 ตัน มูลค่า 4,246.72 ล้านบาท ในปี 2564เนื่องจากผลผลิตมันฝรั่งและ ผลิตภัณฑ์บางชนิดผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศโดยประเทศนำเข้าหลักของไทย ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และจีน

(4) ราคา

ปี 2560 - 2564 ราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานที่เกษตรกรขายได้ลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.28 ต่อปี โดยลดลงจากกิโลกรัมละ 11.76 บาท ในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 11.29 บาท ในปี 2564 ส่วนราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 17.50 บาทในปี 2560 เป็นกิโลกรัมละ 20.46 บาท ในปี 2564

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่ามีพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งรวม 41,253 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 3.22 เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมีความต้องการใช้มันฝรั่งเพิ่มขึ้นทำให้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมากขึ้น และคาดว่ามีผลผลิต 127,016 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 5.94

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้มันฝรั่งพันธุ์โรงงานจะขยายตัวเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผู้ประกอบแปปรูปมันฝรั่งมีแผนในการขยายการส่งออกมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการวัตถุดิบมากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการส่งออกจะขยายเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากแผนการขยายการส่งออกของผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่ง

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูแล้งที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 12 - 13 บาท ส่วนมันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูฝนราคากิโลกรัมละ 14 - 15 บาท ซึ่งคาดว่าราคาจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาประกันขั้นต่ำในการทำสัญญารับซื้อ

2.2 ปัจจัยและนโยบายภาครัฐที่มีผลต่อปริมาณการผลิตและการพัฒนามันฝรั่งของไทย

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สนับสนุนงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลัก (G0) เพื่อนำไปขยายการผลิตเป็นหัวพันธุ์ขยาย (G1) และให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการขยายการผลิตหัวพันธุ์รับรอง (G2) ต่อไป เพื่อทดแทนการนำเข้าส่งผลให้เกษตรกรสามารถซื้อหัวพันธุ์ในราคาที่ถูกกว่าการนำเข้าจากต่างประเทศสามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรได้

(2) การทดสอบมันฝรั่งสายพันธุ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของไทย ซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่อไรเพิ่มขึ้น สามารถทดแทนการนำเข้ายังทำได้จำกัด ทั้งนี้ภาคเอกชนได้มีการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์รวมถึงวิธีการเพาะปลูกใหม่ ๆ โดยมีแผนจะนำเข้าสายพันธุ์มันฝรั่งจากต่างประเทศที่มีภูมิอากาศใกล้เคียงกับประเทศไทยเข้ามาทดลองปลูก

(3) หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร โดยพื้นที่แปลงใหญ่มันฝรั่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก พะเยา และลำพูน

ตารางที่ 1 **การผลิตมันฝรั่งโลกปี 2560 - 2564**

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)						ผลผลิต (ล้านตัน)					
	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก
2560	30.39	13.62	8.35	8.27	2.64	**110.15**	88.54	48.61	21.75	22.21	20.45	**373.77**
2561	30.08	13.44	8.21	8.25	2.59	**109.87**	90.32	48.53	22.39	22.50	20.61	**368.17**
2562	30.72	13.58	7.74	8.18	2.38	**108.38**	91.88	50.19	22.07	20.27	19.18	**370.44**
2563	30.89	13.56	7.17	8.09	2.26	**107.51**	93.60	51.00	22.23	19.36	18.57	**368.79**
2564*	31.05	13.54	7.17	8.09	2.15	**106.64**	95.35	51.82	22.39	18.50	17.99	**367.14**
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.70**	**-0.03**	**-3.92**	**-0.58**	**-5.36**	**-0.86**	**1.85**	**1.79**	**0.51**	**-5.03**	**-3.54**	**-0.34**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), November 2021

ตารางที่ 2 **ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	2.04	2.33	2.34	2.35	2.46	**3.93**
เนเธอร์แลนด์	1.81	1.79	2.25	2.03	2.14	**4.78**
เยอรมนี	2.00	1.92	1.88	1.98	1.97	**-0.03**
เบลเยียม	0.98	1.00	1.05	1.09	1.13	**3.89**
อียิปต์	0.81	0.72	0.68	0.56	0.50	**-11.44**
อื่น ๆ	5.71	5.56	5.24	5.05	4.83	**-4.19**
รวม	**13.33**	**13.32**	**13.45**	**13.05**	**12.98**	**-0.73**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: International Trade Centre, November 2020, พิกัดที่ใช้คือ 070110, 070190, 071010

ตารางที่ 3 **ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เบลเยียม	2.17	2.63	3.13	3.06	3.44	**11.27**
เนเธอร์แลนด์	1.75	1.81	1.86	1.63	1.60	**-2.78**
เยอรมนี	0.61	0.61	0.76	0.68	0.72	**4.64**
อิตาลี	0.62	0.64	0.68	0.62	0.62	**-0.28**
สหรัฐอเมริกา	0.50	0.49	0.41	0.50	0.49	**-0.05**
อื่น ๆ	8.56	8.45	8.20	7.11	6.70	**-6.39**
รวม	**14.21**	**14.63**	**15.05**	**13.60**	**13.46**	**-1.81**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2020, พิกัดที่ใช้คือ 070110, 070190, 071010

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มันฝรั่งของไทยปี 2560 - 2565

ปี	มันฝรั่งรวม			มันฝรั่งพันธุ์บริโภค			มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน		
	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก
2560	37,858	107,103	2,829	2,376	6,023	2,535	35,482	101,080	2,849
2561	37,513	108,291	2,887	2,050	5,421	2,644	35,463	102,870	2,901
2562	45,689	127,935	2,800	2,761	8,416	3,048	42,928	119,519	2,784
2563	43,206	126,864	2,936	1,683	5,230	3,108	41,523	121,634	2,929
2564	39,965	119,897	3,000	1,041	3,292	3,162	38,924	116,605	2,996
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.53**	**3.91**	**1.35**	**-16.87**	**-11.70**	**6.22**	**3.49**	**4.64**	**1.11**
2565*	41,253	127,016	3,079	958	3,049	3,183	40,295	123,967	3,076

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 **บัญชีสมดุลสินค้ามันฝรั่งปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ[1/]	รวม
2560	107,103	149,776	**256,879**	5,106	251,773	**256,879**
2561	108,291	166,475	**274,766**	5,101	269,665	**274,766**
2562	127,935	178,334	**306,269**	5,086	301,183	**306,269**
2563	126,864	166,365	**293,229**	5,314	287,915	**293,229**
2564*	119,897	172,877	**308,436**	5,376	303,069	**308,436**
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.91**	**2.90**	**4.40**	**1.45**	**4.46**	**4.40**

หมายเหตุ:* ประมาณการ [1/] จากการคำนวณ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2560 - 2564**

ปี	มันฝรั่งสด หรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	126	4.35	4,980	452.58	5,106	456.93
2561	16	0.92	5,085	511.04	5,101	511.96
2562	4	0.17	5,082	540.24	5,086	540.65
2563	37	1.43	5,144	586.18	5,314	592.68
2564*	22	0.87	5,194	637.01	5,376	644.29
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-23.21**	**-24.34**	**0.96**	**8.55**	**1.45**	**8.69**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2560 - 2564

ปี	มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	58,297	806.76	91,479	3,423	149,776	4,229.82
2561	62,500	770.55	103,975	3,505	166,475	4,275.68
2562	72,347	796.76	105,987	3,729	178,334	4,525.57
2563	55,831	622.08	102,370	3,413.41	166,365	4,246.72
2564*	55924	622.08	102,370	3,413.41	166,365	4,246.72
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.94**	**-7.08**	**2.12**	**-0.32**	**2.12**	**0.01**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ปี 2560 - 2564

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้	
	มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน (บาท/กิโลกรัม)	มันฝรั่งพันธุ์บริโภคเกรด A (บาท/กิโลกรัม)
2560	11.76	17.50
2561	12.20	16.67
2562	13.53	14.67
2563	12.87	17.03
2564	11.29	20.46
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.28**	**3.40**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

14
กล้วยไม้

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของโลกมีแนวโน้มลดลงจากปริมาณ 34,534 ตัน มูลค่า 6,838 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 29,370 ตัน 5,267 ล้านบาท ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.90 และ 5.43 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 กระทบต่อการผลิตและระบบการขนส่งสินค้า ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2564 คือ เนเธอร์แลนด์ รองลงมา ได้แก่ ไทย ไต้หวัน และสิงคโปร์ ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก มีแนวโน้มลดลงจากปริมาณ 39,691 ตัน มูลค่า 8,007 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 24,353 ตัน 5,832 ล้านบาท หรือลดลงอัตราเฉลี่ยร้อยละ 15.27 และ 9.80 ต่อปี ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2564 คือ ญี่ปุ่น รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม จีน และอิตาลี ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 พื้นที่ปลูกและผลผลิตกล้วยไม้ตัดดอก มีแนวโน้มลดลงอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.17 และร้อยละ 5.41 ต่อปี ตามลำดับ โดยลดลงจาก 21,334 ไร่ ปริมาณผลผลิต 46,015 ตัน ในปี 2560 เป็น 20,570 ไร่ ปริมาณ 38,795 ตัน ในปี 2564 ตามลำดับ

แหล่งปลูกที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี กรุงเทพมหานคร และกาญจนบุรี เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศและแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการปลูกกล้วยไม้และมีระยะทางใกล้กับตลาดขายส่งที่กรุงเทพฯ รวมทั้งมีความสะดวกในการขนส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2560 - 2564 ความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศมีแนวโน้มลดลง ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.27 ต่อปี โดยลดลงจาก 21,811 ตัน ในปี 2560 เป็น 16,105 ตัน ในปี 2564 โดยปี 2564 เฉลี่ยลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 4.90 ซึ่งความต้องการใช้ภายในประเทศมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41.50 ของผลผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้มีมูลค่าเป็นอันดับสองของโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้เขตร้อน ได้แก่ สกุลหวาย สกุลมอคคารา และสกุลออนซิเดียม ตลาดกล้วยไม้ตัดดอกของไทยที่ส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ แบ่งตามความนิยมของแต่ละตลาด ได้แก่ ตลาดเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ต้องการกล้วยไม้ตัดดอกสีอ่อน สีชมพู ช่อยาว ตลาดจีนและอินเดียต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม ขาว และชมพู ตลาดยุโรป เช่น อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาว ช่อยาว สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย

ต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาว สำหรับประเทศคู่แข่งกล้วยไม้เขตร้อนของไทย ได้แก่ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ทั้งนี้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ทำให้หลายประเทศมีความต้องการใช้ดอกกล้วยไม้ลดลงจากมาตรการปิดประเทศ รวมทั้งมาตรการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศทำให้การส่งออกสินค้ากล้วยไม้ไปยังหลายประเทศชะลอตัว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งสอดคล้องกับปริมาณการนำเข้าดอกกล้วยไม้ของประเทศที่ลดลง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังสามารถส่งออกดอกกล้วยไม้ไปยังประเทศเวียดนามและเมียนม่าร์เพิ่มขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปริมาณ 4.68 ตัน มูลค่า 0.56 ล้านบาท ในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 5.13 ตัน 5.79 ล้านบาทในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นอัตราเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 4.28 และ 63.77 ตามลำดับ โดยแหล่งที่ประเทศไทยมีการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมาก ได้แก่ เวียดนาม ไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี

(4) ราคา

ปี 2560 - 2564 ราคากล้วยไม้ตัดดอก (ขนาดก้านช่อยาว 55 - 60 เซนติเมตร) ที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.54 ต่อปี โดยในปี 2563 ราคาเฉลี่ยลดลงร้อยละ 42.03 และในปี 2564 ราคาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มมาจากปีก่อนหน้าเฉลี่ยร้อยละ 36.84

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ จะเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.73 ร้อยละ 1.64 และร้อยละ 0.90 ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 20,570 ไร่ ปริมาณ 38,795 ตัน และ 1,886 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2564 เป็น 20,721 ไร่ ปริมาณ 39,432 ตัน และ 1,903 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2565 โดยคาดว่าเมื่อสถานการณ์โควิด 19 เริ่มคลี่คลายแต่ละประเทศฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกและนำเข้า อาทิ การขนส่ง มาตรการทางการค้า และอัตราแลกเปลี่ยน ที่มีเสถียรภาพ เข้าสู่ภาวะปกติ ผู้ผลิตและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปรับปรุงระบบการผลิต โดยเพิ่มเทคโนโลยีและสร้างผลิตภาพผ่านงานวิจัย ทั้งการปรับปรุงพันธุ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด และศัตรูพืช

ปี 2564 เกษตรกรประสบปัญหาปริมาณฝนตกชุก และศัตรูพืชบางส่วน ทำให้ปริมาณผลผลิตภายในประเทศลดลงและปัญหาการส่งออกชะลอตัว ราคาผลผลิตตกต่ำ การบริโภคในประเทศจึงลดลง ดังนั้นจึงควรสนับสนุนการผลิตตามรูปแบบการบริโภคสินค้ากล้วยไม้ภายในประเทศ ที่มีลักษณะอื่น ๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งหาตลาดการส่งออกใหม่โดยเฉพาะประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น แต่ควรมีการพัฒนาคุณภาพพันธุ์ระดับสูงหรือเกรดเอเพื่อรักษามูลค่าในตลาดต่างประเทศควบคู่ไป

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 คาดว่าความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศน่าจะทรงตัว ประมาณร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งหมด หรือ 15,000 - 20,000 ตัน

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกน่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา หากการฟื้นฟูเศรษฐกิจในต่างประเทศสามารถปรับตัวเป็นไปตามการคาดการณ์ รวมทั้งเกษตรกรสามารถปรับตัวและหาช่องทางตลาดใหม่เพื่อรองรับผลผลิต โดยความต้องการของตลาดต่างประเทศหลักอยู่ที่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน รวมทั้งต้องเพิ่มตลาดในประเทศภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม สิงคโปร์ เมียนม่าร์ และฟิลิปปินส์ ซึ่งปริมาณการส่งออกโดยเฉลี่ยปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 3.76 หากการส่งออกสามารถปรับตัวได้เป็นปกติปริมาณการส่งออกคาดว่าน่าจะอยู่ที่ 20,000 - 23,000 ตัน

(3) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการมุ่งผลิตกล้วยไม้คุณภาพ ความต้องการของผู้บริโภคปรับตัวสูงขึ้น และภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) ต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ย และสารเคมี มีความผันผวน

(2) แรงงานที่มีทักษะในการจัดการและการผลิตสินค้ายังไม่เพียงพอ ทั้งยังต้องการความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปัญหาแรงงานต่างด้าวจากสถานการณ์โควิด 19

(3) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการจัดการผลผลิต

(4) ความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมี อินทรีย์วัตถุ และการบำรุงรักษาผลผลิตตามระบบการเพาะปลูก

(5) การประสบกับโรคระบาด โรคเน่าดำ ไร เพลี้ย ตามฤดูกาล

(6) การขาดเทคโนโลยีการผลิตที่ช่วยเพิ่มผลิตภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีในการปรับปรุงพันธุ์ให้ทนต่อสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การสร้างมูลค่าเพิ่ม การปรับปรุงคุณภาพการผลิต และการเก็บรักษา

(7) ขาดการพัฒนาสายพันธุ์หรือดัดแปลงพันธุ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

(8) แหล่งผลิตบางพื้นที่ไม่เหมาะสมในการเพาะปลูก ประสบปัญหาด้านทรัพยากร เช่น ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และมลพิษ รวมถึงมลภาวะที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชน

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

(1) ข้อมูลการวิเคราะห์แนวโน้มการตลาดในต่างประเทศ และการติดตามสถานการณ์การตลาดในต่างประเทศ เช่น ความต้องการสินค้าในต่างประเทศ ปริมาณอุปสงค์อุปทานในตลาดต่างประเทศ ยังไม่เพียงพอ

(2) การศึกษาความต้องการในตลาดต่างประเทศเพิ่มเติม ตลาดใหม่ในภูมิภาค และ การขยายตลาดในต่างประเทศ ทั้งด้านปริมาณ แหล่งจำหน่าย และรูปแบบการนำไปใช้ในสินค้าที่แตกต่างในแต่ละประเทศ

(3) การศึกษาระบบการจัดการโลจิสติกที่มีประสิทธิภาพ การวางระบบและวางแผนในการลดต้นทุนการขนส่งสินค้า

(4) การปฏิบัติตามมาตรฐานการส่งออก - นำเข้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถรักษาคุณภาพของสินค้าตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ 1 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ตัน / มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	4,294	2,727	4,481	2,973	3,941	2,410	3,820	2,026	3,509	2,011	-4.06	-5.55
ไทย	24,209	2,230	23,720	2,321	23,067	2,160	21,872	1,389	21,096	1,399	-3.77	-10.07
ไต้หวัน	1,671	790	1,843	922	2,093	1,132	2,123	1,007	2,259	1,256	5.65	8.90
สิงคโปร์	544	310	445	308	452	266	279	171	279	161	-16.51	-12.73
เวียดนาม	279	143	219	147	249	148	239	146	206	145	-8.07	-0.46
นิวซีแลนด์	1,897	280	0	243	0	205	193	118	253	200	-	-19.30
อื่น ๆ	1,640	358	1,659	348	2,045	378	1,608	296	1,708	292	0.50	-5.53
รวมของโลก	**34,534**	**6,838**	**32,367**	**7,262**	**31,847**	**6,699**	**30,134**	**5,153**	**29,370**	**5,267**	**-3.90**	**-5.43**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: UN Comtrade Database, November 2021 และกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 2 **ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ตัน / มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	5,439	2,091	5,378	2,012	5,409	1,938	4,659	1,732	4,902	1,790	-3.45	-4.50
เวียดนาม	937	439	986	438	1,152	442	1,145	439	1,201	447	6.67	0.38
จีน	6,862	505	7,113	511	6,748	471	5,450	384	5,539	443	-6.71	-5.33
อิตาลี	1,990	680	1,766	633	1,774	515	1,191	349	1,313	352	-11.53	-17.41
เยอรมนี	605	326	727	432	372	304	436	318	411.3	279	-12.04	-5.99
สหรัฐอเมริกา	2,079	975	2,113	938	1,850	709	780	268	1,858	208	-11.50	-35.23
อื่น ๆ	21,779	2,991	21,265	3,013	9,394	2,488	6,280	1,868	9,129	2,313	-25.61	-9.45
รวมของโลก	**39,691**	**8,007**	**39,348**	**7,977**	**26,699**	**6,867**	**19,941**	**5,358**	**24,353**	**5,832**	**-15.27**	**-9.80**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: UN Comtrade Database, November 2021

ตารางที่ 3 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่กล้วยไม้ตัดดอกของไทย ปี 2560 - 2564

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2560	21,334	46,015	2,157
2561	21,631	48,147	2,226
2562	21,521	48,794	2,267
2563	20,674	38,804	1,877
2564*	20,570	38,795	1,886
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.17**	**-5.41**	**-4.29**
2565*	20,721	39,432	1,903

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 บัญชีสมดุลของสินค้ากล้วยไม้ ปี 2560 - 2564

หน่วย: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ[1/]	รวม
2560	46,015	4.68	46,020	24,209	21,811	46,020
2561	48,147	3.81	48,151	23,720	24,434	48,151
2562	48,794	8.10	48,802	23,087	25,715	48,802
2563	38,804	4.82	38,808	21,872	16,936	38,808
2564*	38,795	5.13	38,800	22,695	16,105	38,800
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-5.42**	**4.28**	**-5.42**	**-2.08**	**-9.27**	**-5.42**

หมายเหตุ: * ประมาณการ [1/] จากการคำนวณ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 **การส่งออกและการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก ปี 2560 - 2564**

ปี	การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก		การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2560	24,209	2,222	4.68	0.56
2561	23,717	2,287	3.81	3.12
2562	23,087	2,160	8.10	7.56
2563	21,872	1,367	4.82	4.05
2564*	22,695	1,506	5.13	5.79
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-2.08**	**-12.12**	**4.28**	**63.77**

หมายเหตุ: *ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทยไปยังประเทศต่างๆ ปี 2560 - 2564

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	3,880.19	555.08	3,885.82	508.25	3,614.46	499.30	2,603.51	395.51	2,701.66	435.65	-10.64	-7.09
เวียดนาม	3,112.20	131.24	2,797.84	286.96	2,913.01	323.61	8,528.36	313.87	8,849.88	345.73	37.78	22.47
สหรัฐอเมริกา	2,601.52	608.57	2,639.04	605.41	2,501.54	529.94	1,059.12	203.49	1,099.05	224.15	-23.17	-26.57
สาธารณรัฐประชาชนจีน	7,971.18	178.74	8,237.06	198.85	8,241.10	188.62	5,957.60	132.91	6,182.21	146.40	-7.99	-7.71
อิตาลี	1,238.36	167.57	1,126.93	170.88	1,072.68	153.42	556.73	81.19	577.72	89.43	-19.99	-18.13
อื่น ๆ	5,405.57	581.69	5,030.27	516.68	4,744.05	465.53	3,166.02	240.56	3,285.38	264.97	-13.57	-20.84
รวม	**24,209.01**	**2,222.87**	**23,716.96**	**2,287.03**	**23,086.83**	**2,160.43**	**21,871.36**	**1,367.52**	**22,695.91**	**1,506.33**	**-2.08**	**-12.12**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 **ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของไทยจากประเทศต่างๆ ปี 2560 - 2564**

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	0.02	0.02	2.34	2.85	5.37	6.38	2.77	3.53	2.89	4.33	174.98	199.49
ไต้หวัน	-	-	0.27	0.15	1.34	0.84	0.73	0.36	2.06	1.42	-	-
สาธารณรัฐเกาหลี	-	-	-	-	0.01	0.00	1.14	0.14	0.11	0.02	-	-
เนเธอร์แลนด์	4.35	0.41	1.19	0.13	1.25	0.19	0.18	0.02	0.07	0.01	-63.75	-60.54
สิงคโปร์	-	-	-	-	-	-	0.00	0.00	-	-	-	-
อื่น ๆ	0.31	0.12	-	-	0.14	0.15	-	-	-	-	-	-
รวม	**4.68**	**0.56**	**3.81**	**3.12**	**8.10**	**7.56**	**4.82**	**4.05**	**5.13**	**5.79**	**4.28**	**63.77**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคากล้วยไม้ตัดดอกที่เกษตรกรขายได้ ปี 2560 - 2564

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (ขนาดก้านช่อยาว 55 - 60 ซม.)	
	บาท/ช่อ	บาท/กิโลกรัม
2560	2.66	87.78
2561	2.34	77.22
2562	2.95	97.35
2563	1.71	56.43
2564*	2.34	77.22

หมายเหตุ: * ประมาณการ
อัตราแปลง: ดอกกล้วยไม้ 33 ช่อ เท่ากับ 1 กิโลกรัม
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มปศุสัตว์และประมง

15 ไก่เนื้อ

16 ไข่ไก่

17 สุกร

18 โคเนื้อ

19 โคนม

20 กุ้ง

21 ปลาป่น

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

15
ไก่เนื้อ

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 ด้านการผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.36 ต่อปี โดยในปี 2564 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 99.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 99.08 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.02 ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงเป็นผู้ผลิตเนื้อไก่อันดับ 1 ของโลก มีปริมาณการผลิต 20.31 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ บราซิล 14.35 ล้านตัน จีน 14.00 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 10.93 ล้านตัน โดยสหรัฐอเมริกา และบราซิล มีการผลิตเนื้อไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.27 และร้อยละ 3.39 เมื่อเทียบกับปี 2563 ในขณะที่จีนและสหภาพยุโรป มีการผลิตเนื้อไก่ลดลงร้อยละ 4.11 และร้อยละ 0.82 ตามลำดับ

1.1.2 ด้านการตลาด

(1) การบริโภค

ปี 2560 - 2564 การบริโภคเนื้อไก่ของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.34 ต่อปี โดยในปี 2564 การบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 96.59 ล้านตัน ลดลงเล็กน้อยจาก 96.75 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.16 ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงเป็นประเทศที่มีการบริโภคเนื้อไก่มากที่สุด คือ 16.99 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 14.45 ล้านตัน บราซิล 10.30 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 9.70 ล้านตัน โดยสหรัฐอเมริกาและจีนมีการบริโภคเนื้อไก่ลดลงร้อยละ 0.03 และร้อยละ 5.00 เมื่อเทียบกับปี 2563 ในขณะที่บราซิล และสหภาพยุโรป มีการบริโภคเนื้อไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.90 และร้อยละ 0.55 ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.83 ต่อปี โดยในปี 2564 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 13.00 ล้านตัน ลดลงจาก 13.06 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.52 บราซิลยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก ส่งออกได้ปริมาณ 4.06 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.42 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 1.78 ล้านตัน ตามลำดับ โดยบราซิลและสหรัฐอเมริกา มีการส่งออกเนื้อไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.65 และร้อยละ 1.33 เมื่อเทียบกับปี 2563 ในขณะที่สหภาพยุโรป มีการส่งออกลดลงร้อยละ 12.69

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.31 ต่อปี โดยในปี 2564 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 10.45 ล้านตัน ลดลงเล็กน้อยจาก 10.70 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 2.35 ซึ่งญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อไก่มากเป็นอันดับ 1 ของโลก คือ 1.03 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ เม็กซิโก 0.89 ล้านตัน จีน 0.88 ล้านตัน สหราชอาณาจักร 0.63 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 0.54 ล้านตัน ตามลำดับ โดยญี่ปุ่นและเม็กซิโกมีการนำเข้าเนื้อไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 และร้อยละ 5.70 เมื่อเทียบกับปี 2563 ในขณะที่จีน สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรปมีการนำเข้าลดลงร้อยละ 12.41 ร้อยละ 5.87 และร้อยละ 17.56 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 ด้านการผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตไก่เนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.33 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการผลิตไก่เนื้อ 1,553.25 ล้านตัว หรือ 2.30 ล้านตัน ลดลงจาก 1,574.38 ล้านตัว หรือ 2.33 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 1.34 เนื่องจากความต้องการบริโภคที่ชะลอตัว ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

1.2.2 ด้านการตลาด

(1) การบริโภค

ปี 2560 - 2564 การบริโภคเนื้อไก่ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.30 ต่อปี โดยปี 2564 มีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ 1.36 ล้านตัน ลดลงจาก 1.43 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 4.79 โดยปริมาณการบริโภคมีสัดส่วนร้อยละ 69.89 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.90 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยส่งออกเนื้อไก่รวมปริมาณ 0.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.90 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 4.17 โดยตลาดส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 49.92) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 14.26) จีน (ร้อยละ 10.99) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 9.90) และสหภาพยุโรป (ร้อยละ 6.95)

การส่งออกไก่สดแช่แข็ง ในปี 2564 ส่งออกปริมาณ 0.39 ล้านตัน มูลค่า 29,447 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.35 ล้านตัน มูลค่า 28,332 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 14.37 และร้อยละ 10.43 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 45.62) จีน (ร้อยละ 25.97) และกลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 17.07)

การส่งออกเนื้อไก่แปรรูป ส่งออกปริมาณ 0.54 ล้านตัน มูลค่า 71,173 ล้านบาท ลดลงจาก 0.55 ล้านตัน มูลค่า 75,558 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 1.51 และร้อยละ 5.80 ตามลำดับ ตลาดส่งออกเนื้อไก่แปรรูปที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 53.08) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 24.22) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 11.07) และกลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 4.68)

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 1.41 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 34.22 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 35.44 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 3.44 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ความต้องการบริโภคทรงตัว รวมทั้งมีการปิดโรงงานแปรรูปไก่ชั่วคราว ทำให้การส่งออกชะลอตัว และมีผลผลิตออกสู่ตลาดปริมาณมาก

2) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งและราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.45 และร้อยละ 1.58 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยกิโลกรัมละ

74.60 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 81.14 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 8.06 และราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปเฉลี่ยกิโลกรัมละ 132.30 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 138.34 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 4.36

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 100.90 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 99.10 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 1.81 การผลิตเนื้อไก่ของโลกขยายตัวตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับสถานการณ์โรคโควิด 19 ในหลายประเทศเริ่มคลี่คลายและมีการผ่อนคลายมาตรการมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ทั้งสหรัฐอเมริกา บราซิล จีนและสหภาพยุโรป ขยายการผลิตเพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 98.36 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 96.59 ล้านตัน ในปี 2564 ร้อยละ 1.82 ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภค 17.22 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 14.76 ล้านตัน บราซิล 10.54 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 9.89 ล้านตัน โดยคาดว่าบราซิลมีปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 2.38 เมื่อเทียบกับปี 2564

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 13.34 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 13.00 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 2.64 ผู้ผลิตรายเดิม (บราซิล สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป) ยังคงเป็นผู้ครองตลาด โดยบราซิลยังคงเป็นประเทศที่ส่งออกเนื้อไก่มากที่สุด คือ 4.18 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.06 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 3.08 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และไทย ตามลำดับ ซึ่งไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของโลกมีปริมาณ 10.79 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 10.45 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 3.25 โดยญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อไก่มากที่สุด คือ 1.04 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ เม็กซิโก 0.91 ล้านตัน จีน 0.90 ล้านตัน ตามลำดับ โดยแหล่งนำเข้าเนื้อไก่ที่สำคัญของญี่ปุ่น ได้แก่ บราซิลและไทย

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตไก่เนื้อของไทยยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร และความต้องการบริโภคที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยคาดว่าไทยจะผลิตไก่เนื้อปริมาณ 1,569.85 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 1,553.25 ล้านตัว ของปี 2564 ร้อยละ 1.07

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของไทยมีปริมาณ 1.37 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.36 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.90 เนื่องจากเนื้อไก่เป็นอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภค และเป็นอาหารโปรตีนที่มีราคาถูกกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ โดยการบริโภคในประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69.89 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

การส่งออกเนื้อไก่ของไทยในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นสอดรับกับปริมาณความต้องการบริโภคของตลาด โดยเฉพาะญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร จีน และสหภาพยุโรป ที่มีแนวโน้มนำเข้าเนื้อไก่จากไทยเพิ่มขึ้น จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19

ในปี 2565 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่รวมมีปริมาณ 945,000 ตัน มูลค่า 103,487 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 932,673 ตัน มูลค่า 100,620 ล้านบาท ของปี 2564 ร้อยละ 1.32 และร้อยละ 2.85 ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นการส่งออกไก่สดแช่แข็งปริมาณ 400,000 ตัน มูลค่า 31,287 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 394,724 ตัน มูลค่า 29,447 ล้านบาท ของปี 2564 ร้อยละ 1.34 และร้อยละ 6.25 ตามลำดับ และเป็นการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปริมาณ 545,000 ตัน มูลค่า 72,200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 537,949 ตัน มูลค่า 71,173 ล้านบาท ของปี 2564 ร้อยละ 1.31 และร้อยละ 1.44 ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2565 คาดว่าราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) ราคาส่งออก

ปี 2565 คาดว่าราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2564

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตหรือการส่งออกของไทย

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจภายหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรของโลกทำให้ความต้องการบริโภคอาหารจากเนื้อสัตว์โดยเฉพาะเนื้อไก่ปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีไขมันต่ำ รวมทั้งยังมีราคาถูกเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ๆ

(2) การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะญี่ปุ่น ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสินค้าอาหารจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีทั้งในด้านคุณภาพและราคา และไทยมีระยะทางที่ใกล้กว่าประเทศคู่แข่งอย่างสหรัฐอเมริกา และบราซิล รวมทั้งแรงงานไทยมีฝีมือและประณีต ทำให้ผลิตภัณฑ์ไก่สดของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่ง

(3) การดำเนินการเรื่อง Compartment และ Traceability สามารถสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตเนื้อไก่ของไทยให้ประเทศคู่ค้ายอมรับ ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมป้องกัน และเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์

ที่เข้มงวด ทำให้ไทยไม่มีรายงานการพบโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 13 ปี นับจากวันที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2551

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) ประเทศไทยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์สัตว์ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนต้นทุนการผลิตไก่เนื้อของไทยโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศคู่แข่ง อาทิ บราซิล และสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะต้นทุนด้านอาหารสัตว์

(2) ประเทศต่าง ๆ มีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่มิใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) มาใช้มากขึ้น โดยนำประเด็นทางสังคมต่าง ๆ มากำหนดเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งประเทศคู่ค้าอาจนำประเด็นดังกล่าวมาใช้กีดกันการค้าระหว่างกัน หากไทยไม่ได้มีการเตรียมการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง ก็อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกเนื้อไก่ของไทยได้

(3) ค่าเงินบาท เนื่องจากสินค้าไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของไทย โดยไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก ทั้งนี้ หากค่าเงินบาทมีการแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะทำให้สินค้าไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของไทยมีราคาแพง ส่งผลให้ความสามารถในแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่งลดลง

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
สหรัฐอเมริกา	18,938	19,361	19,941	20,255	20,310	**1.87**	20,548
บราซิล	13,612	13,355	13,690	13,880	14,350	**1.45**	14,720
จีน	11,600	11,700	13,800	14,600	14,000	**6.16**	14,300
สหภาพยุโรป	10,331	10,618	10,836	11,020	10,930	**1.51**	11,100
รัสเซีย	4,680	4,684	4,668	4,680	4,600	**-0.35**	4,650
เม็กซิโก	3,400	3,485	3,600	3,725	3,815	**3.01**	3,900
ไทย	2,990	3,170	3,300	3,250	3,280	**2.12**	3,380
อาร์เจนตินา	2,150	2,068	2,171	2,215	2,290	**1.97**	2,300
ตุรกี	2,137	2,157	2,138	2,136	2,170	**0.21**	2,230
ญี่ปุ่น	1,661	1,685	1,723	1,765	1,765	**1.69**	1,780
เปรู	1,465	1,582	1,763	1,728	1,750	**4.54**	1,770
ประเทศอื่น ๆ	18,144	18,968	19,577	19,825	19,843	**2.26**	20,219
รวมทั้งหมด	**91,108**	**92,833**	**97,207**	**99,079**	**99,103**	**2.36**	**100,897**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
สหรัฐอเมริกา	15,826	16,185	16,702	16,994	16,989	**1.92**	17,221
จีน	11,475	11,595	13,952	15,211	14,450	**7.60**	14,760
บราซิล	9,638	9,588	9,756	10,010	10,300	**1.77**	10,545
สหภาพยุโรป	9,175	9,347	9,448	9,642	9,695	**1.42**	9,885
ประเทศอื่น ๆ	42,878	43,764	44,825	44,892	45,160	**1.30**	45,945
รวมทั้งหมด	**88,992**	**90,479**	**94,683**	**96,749**	**96,594**	2.34	**98,356**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน
ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
บราซิล	3,977	3,770	3,939	3,875	4,055	**0.67**	4,180
สหรัฐอเมริกา	3,137	3,244	3,259	3,376	3,421	**2.16**	3,387
สหภาพยุโรป	1,894	2,004	2,148	2,033	1,775	**-1.15**	1,825
ไทย	827	925	961	941	990	**3.84**	1010
ตุรกี	351	413	402	440	470	**6.69**	515
จีน	436	447	428	388	425	**-1.91**	440
ยูเครน	264	318	407	428	430	**13.57**	440
ประเทศอื่น ๆ	1,273	1,327	1,485	1,583	1,430	**4.17**	1,542
รวมทั้งหมด	**12,159**	**12,448**	**13,029**	**13,064**	**12,996**	**1.83**	**13,339**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน
ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ**

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
ญี่ปุ่น	1,056	1,074	1,076	1,005	1,025	**-1.25**	1,035
เม็กซิโก	804	820	875	842	890	**2.32**	910
จีน	311	342	580	999	875	**36.90**	900
สหราชอาณาจักร	795	779	714	664	625	**-6.21**	675
สหภาพยุโรป	738	733	760	655	540	**-7.11**	610
ฟิลิปปินส์	266	321	366	335	530	**15.27**	540
ซาอุดิอาระเบีย	711	629	601	618	520	**-6.23**	540
UAE	439	421	482	429	415	**-0.93**	445
แอฟริกาใต้	508	521	485	434	395	**-6.63**	385
อิรัก	577	529	494	468	380	**-9.13**	380
ประเทศอื่น ๆ	3,890	3,905	4,089	4,254	4,256	**2.69**	4,371
รวมทั้งหมด	**10,095**	**10,074**	**10,522**	**10,703**	**10,451**	**1.31**	**10,791**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 5 **การผลิต การบริโภค และส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทย**

ปี	ผลผลิต (ล้านตัว)	ผลผลิต (ตัน)	บริโภค (ตัน)	ส่งออก (ตัน)		
				ไก่สด	ไก่แปรรูป	รวม
2560	1,488.06	2,105,307	1,346,937	225,636	532,734	758,370
2561	1,503.35	2,126,940	1,287,458	279,050	560,432	839,482
2562	1,538.50	2,273,413	1,588,795	312,498	589,984	902,482
2563	1,574.38	2,326,433	1,431,073	349,169	546,192	895,360
2564	1,553.25	2,295,204	1,362,531	394,724	537,949	932,673
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**1.33**	**2.66**	**1.30**	**14.37**	**-0.06**	**4.90**
2565 [1/]	1,569.85	2,319,739	1,374,739	400,000	545,000	945,000

หมายเหตุ: [1/] คาดคะเน [2/] ตั้งแต่ 2561 ปรับน้ำหนักไก่เฉลี่ยที่ใช้ในการคำนวณเพิ่มขึ้นจาก 2.25 เป็น 2.35 ก.ก./ตัว

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[1/]
ไก่สดแช่แข็ง ปริมาณ (ตัน)	225,636	279,050	312,498	349,169	394,724	**14.37**	400,000
มูลค่า (ล้านบาท)	20,176	22,382	24,731	28,332	29,447	**10.43**	31,287
เนื้อไก่แปรรูป ปริมาณ (ตัน)	532,734	560,432	589,984	546,192	537,949	**-0.06**	545,000
มูลค่า (ล้านบาท)	76,102	78,016	80,300	75,558	71,173	**-1.65**	72,200
รวมทั้งหมด ปริมาณ (ตัน)	758,370	839,482	902,482	895,360	932,673	**4.90**	945,000
มูลค่า (ล้านบาท)	96,278	89,202	105,031	103,891	100,620	**2.44**	103,487

หมายเหตุ: [1/] คาดคะเน
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[1/]
ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	37.28	34.4	36.85	35.44	34.22	**-1.41**	N/A
ราคาส่งออก							
ไก่สดแช่แข็ง (บาท/กก.)	89.42	80.21	79.14	81.14	74.60	**-3.45**	78.22
เนื้อไก่แปรรูป (บาท/กก.)	142.85	139.21	136.11	138.34	132.30	**-1.58**	132.48

หมายเหตุ: [1/] คาดคะเน
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

16
ไข่ไก่

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 ภาพรวมการผลิตไข่ไก่ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.44 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 14,813.64 ล้านฟอง ลดลงจาก 15,079.95 ล้านฟอง ของปี 2563 ร้อยละ 1.77 ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่โดยการปรับสมดุลผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ ของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ (Egg Board)

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการบริโภคไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.32 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณการบริโภคไข่ไก่ 14,552.87 ล้านฟอง ลดลงจาก 14,858.52 ล้านฟอง ของปี 2563 ร้อยละ 2.06 เนื่องจากมาตรการ Lockdown เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและบริการชะลอตัว

(2) การส่งออก

การส่งออกไข่ไก่แบ่งออกเป็น การส่งออกไข่ไก่สด และผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

1) การส่งออกไข่ไก่สด

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกไข่ไก่สดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 11.85 ต่อปี โดยในปี 2564 การส่งออกไข่ไก่สดมีปริมาณ 260.77 ล้านฟอง มูลค่า 790.05 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 221.43 ล้านฟอง มูลค่า 655.84 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 17.77 และร้อยละ 20.46 ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2564 มีการผลักดันการส่งออกเพื่อระบายผลผลิตภายในประเทศ โดยตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ฮ่องกงและสิงคโปร์ มีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 51.38 และร้อยละ 36.75 ของปริมาณการส่งออกไข่ไก่สด ตามลำดับ

2) การส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.46 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 4,583.66 ตัน มูลค่า 438.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 3,581.71 ตัน มูลค่า 361.03 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 27.97 และร้อยละ 21.49 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกมากที่สุด คือ ไข่เหลวรวม ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 55.48 และร้อยละ 31.69 ของปริมาณการส่งออกไข่เหลวรวม ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 17.04 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 6,448.07 ตัน มูลค่า 821.25 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 4,818.11 ตัน มูลค่า 513.91 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 33.83 และร้อยละ 59.81 ตามลำดับ

โดยผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจะใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในประเทศและส่งออก ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีการนำเข้ามากที่สุด คือ ไข่ขาวผง โดยแหล่งนำเข้าที่สำคัญ คือ อิตาลีและเนเธอแลนด์ โดยมีสัดส่วนการนำเข้าร้อยละ 33.10 และร้อยละ 22.51 ของปริมาณนำเข้าไข่ขาวผงทั้งหมด

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.91 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยฟองละ 2.84 บาท สูงขึ้นจากฟองละ 2.82 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 0.70 ซึ่งเป็นผลจากมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ภายในประเทศ

2) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 0.78 และร้อยละ 1.82 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 ราคาส่งออกไข่ไก่สดเฉลี่ยฟองละ 3.03 บาท สูงขึ้นจากฟองละ 2.96 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 2.36 และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่เฉลี่ยตันละ 95,691.31 บาท ลดลงจากตันละ 100,797.13 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 5.07

3) ราคานำเข้า

ปี 2560 - 2564 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 9.61 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ เฉลี่ยตันละ 127,363.85 บาท ลดลงจากตันละ 106,661.59 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 19.41

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าจะมีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 15,004.93 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 14,813.64 ล้านฟอง ของปี 2564 ร้อยละ 1.29 ตามความต้องการบริโภคที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มไก่ไข่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าปริมาณการบริโภคไข่ไก่จะเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากมาตรการเปิดประเทศของรัฐบาล ประกอบกับภาครัฐและภาคเอกชน มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ โดยการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของไข่ไก่และปริมาณการบริโภคไข่ไก่ที่เหมาะกับทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2564 เนื่องจากต้องรักษาระดับราคาไข่ไก่ในประเทศ และรักษาตลาดส่งออก รวมทั้งประเทศคู่ค้าที่สำคัญ อาทิ สิงคโปร์ มีความต้องการนำเข้าไข่ไก่จากไทยเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากโรงงานแปรรูปไข่ไก่ภายในประเทศยังไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเพื่อการส่งออกบางประเภทยังต้องใช้ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จากกลุ่มประเทศที่สหภาพยุโรปให้การรับรองให้ใช้เป็นส่วนประกอบได้

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2564 เนื่องจากมีการจัดทำแผนการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่ที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ในประเทศ รวมทั้งมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ทำให้ความต้องการบริโภคขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

(1) สภาพอากาศที่แปรปรวน มีผลต่อสุขภาพของไก่ไข่ อาจทำให้มีภูมิคุ้มกันลดลง และเป็นโรคได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้อัตราการให้ไข่ลดลงได้

(2) หน่วยงานจากภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การจัดงานวันไข่โลก เพื่อประชาสัมพันธ์คุณประโยชน์ของไข่ไก่และรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคไข่ไก่มากขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรควรมีการจัดการฟาร์มที่ดี รวมทั้งมีการวางแผนการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ไขปัญหาผลผลิตเกินความต้องการบริโภค

(3) การส่งออกไข่ไก่สดไปยังตลาดสิงคโปร์ ซึ่งเป็นตลาดที่มีศักยภาพ มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไข่ไก่ของไทยมีคุณภาพดี จึงเป็นที่ต้องการจากประเทศคู่ค้า

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคไข่ไก่ของไทย ปี 2560 - 2565

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565*
ปริมาณการผลิต[1/] (ล้านฟอง)	14,892.12	15,645.86	15,018.74	15,079.95	14,813.64	**0.44**	15,004.93
ปริมาณการส่งออก[2/] (ล้านฟอง)	127.73	301.25	270.80	221.43	260.77	**11.88**	N/A
ปริมาณการบริโภค[3/] (ล้านฟอง)	14,764.39	15,344.61	14,747.94	14,858.52	14,552.87	**0.32**	N/A

หมายเหตุ: * ข้อมูลคาดคะเน

ที่มา: [1/] , [3/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 2 การส่งออกไข่ไก่ และผลิตภัณฑ์ ปี 2560 - 2564

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไข่ไก่สด						
ปริมาณ (ล้านฟอง)	127.73	301.25	270.80	221.43	260.77	**11.85**
มูลค่า (ล้านบาท)	380.88	997.04	750.73	655.84	790.05	**10.96**
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	3,739.26	5,139.84	4,477.43	3,581.71	4,583.66	**0.46**
มูลค่า (ล้านบาท)	385.03	537.53	489.73	361.03	438.62	**-1.36**

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ ปี 2560 - 2564

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	3,245.65	3,944.06	4,021.36	4,818.11	6,448.07	**17.04**
มูลค่า (ล้านบาท)	552.27	647.38	547.53	513.91	821.25	**5.79**

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2560 - 2564

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ฟอง) [1/]	2.65	2.68	2.79	2.82	2.84	**1.91**
ราคาส่งออก[2/] (เอฟ.โอ.บี.)						
ไข่ไก่สด (บาท/ฟอง)	2.98	3.31	2.77	2.96	3.03	**-0.78**
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	102,969.18	104,581.87	109,378.31	100,797.13	95,691.31	**-1.82**
ราคานำเข้า[2/] (ซี.ไอ.เอฟ.) ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	170,155.62	164,139.61	136,154.97	106,661.59	127,363.85	**-9.61**

หมายเหตุ: * คาดคะเน
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] กรมศุลกากร

17
สุกร

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตเนื้อสุกรของโลกลดลงในอัตราร้อยละ 2.44 ต่อปี โดยในปี 2564 การผลิตเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 106.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีปริมาณ 95.76 ล้านตัน ร้อยละ 10.81 เนื่องจากประเทศที่ได้รับความเสียหายจากการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ในปีที่ผ่านมา ได้ขยายการเลี้ยงสุกรพร้อมกับมีมาตรการควบคุมการระบาดของโรค ASF ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้มีปริมาณผลผลิตเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในจีน และเวียดนาม ซึ่งมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 26.58 และร้อยละ 4.99 ตามลำดับ โดยในปี 2564 จีนยังคงเป็นผู้ผลิตสุกรรายใหญ่ที่สุด มีปริมาณการผลิต 46.00 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 23.68 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 12.56 ล้านตัน และบราซิล 4.33 ล้านตัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของโลกลดลงในอัตราร้อยละ 2.47 ต่อปี โดยในปี 2564 การบริโภคเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 105.25 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีปริมาณ 95.06 ล้านตัน ร้อยละ 10.71 เนื่องจากจีนซึ่งเป็นประเทศผู้บริโภคสุกรรายใหญ่ มีปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้น โดยในปี 2564 จีนบริโภคเนื้อสุกร 50.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 41.52 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 21.38 และประเทศอื่นๆ ที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เม็กซิโก เวียดนาม และสหภาพยุโรป มีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.02 ร้อยละ 8.19 ร้อยละ 7.33 และร้อยละ 3.10 ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกเนื้อสุกรของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.42 ต่อปี โดยในปี 2564 การส่งออกเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 12.50 ล้านตัน ลดลงจาก 12.55 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.45 เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกสุกรที่สำคัญของโลกมีปริมาณการส่งออกลดลง โดยเฉพาะสหภาพยุโรป มีการส่งออกเนื้อสุกร 5.00 ล้านตัน ลดลงจาก 5.17 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 3.23 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา มีปริมาณการส่งออก 3.27 ล้านตัน ลดลงจาก 3.30 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 1.12

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าเนื้อสุกรของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.76 ต่อปี โดยในปี 2564 การนำเข้าเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 11.63 ล้านตัน ลดลงจาก 11.73 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.81 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าสุกรที่สำคัญของโลกมีปริมาณการนำเข้าลดลง โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีการนำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุด มีปริมาณการนำเข้า 4.50 ล้านตัน ลดลงจาก 5.28 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 14.79 รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น มีปริมาณการนำเข้า 1.40 ล้านตัน ลดลงจาก 1.41 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.85

ในขณะที่ฟิลิปปินส์มีปริมาณการนำเข้า 0.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.17 ล้านตัน หรือคิดเป็น 1.99 เท่า ของปี 2563 เนื่องจากมาตรการลดภาษีนำเข้าสุกรชั่วคราวเพื่อแก้ปัญหาสุกรขาดแคลนจากการระบาดของโรค ASF

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตสุกรของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 1.66 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณการผลิตสุกร 18.58 ล้านตัว ลดลงจาก 19.91 ล้านตัว ของปี 2563 ร้อยละ 6.67 เนื่องจากภาวะโรคในสุกร และสถานการณ์น้ำท่วมในหลายพื้นที่ ทำให้ผลผลิตสุกรเสียหายและเกษตรกรเร่งขายผลผลิต ประกอบกับมาตรการปิดด่านชายแดนจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เกษตรกรชะลอการเลี้ยงเพื่อลดความเสี่ยง ส่งผลให้ปริมาณการผลิตสุกรในภาพรวมลดลง

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของไทย ลดลงในอัตราร้อยละ 3.52 ต่อปี ซึ่งสุกรที่ผลิตได้ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลักประมาณร้อยละ 92 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด โดยในปี 2564 มีปริมาณการบริโภคสุกร 1.28 ล้านตัน ใกล้เคียงกับปี 2563 เนื่องจากมาตรการ Lockdown เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและบริการชะลอตัว

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 87.48 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง ปริมาณ 16,691 ตัน มูลค่า 2,048.95 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 26,338 ตัน มูลค่า 3,274.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.63 และร้อยละ 37.43 ตามลำดับ โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ฮ่องกง สปป.ลาว เมียนมา และกัมพูชา

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ลดลงในอัตราร้อยละ 8.37 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ปริมาณ 5,375 ตัน มูลค่า 1,146.93 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 8,299 ตัน มูลค่า 1,687.57 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.23 และร้อยละ 32.04 ตามลำดับ โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮ่องกง และสิงคโปร์

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกสุกรพันธุ์และสุกรมีชีวิต เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 41.16 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยส่งออกสุกรพันธุ์และสุกรมีชีวิต ปริมาณ 1,351,527 ตัว มูลค่า 9,344.20 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 2,424,514 ตัว มูลค่า 15,862.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.26 และร้อยละ 41.09 ตามลำดับ โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา และสปป. ลาว

ทั้งนี้ ปริมาณการส่งออกในภาพรวมลดลงเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเฉพาะมาตรการปิดด่านชายแดนเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากต่อการส่งออกสุกรพันธุ์และสุกรมีชีวิต

(3) การนำเข้า

ปี 2560-2564 ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ลดลงในอัตราร้อยละ 10.88 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรปริมาณ 290 ตัน มูลค่า 81.54 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563

ซึ่งนำเข้าปริมาณ 345 ตัน มูลค่า 89.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.76 และร้อยละ 8.48 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากประเทศอิตาลี จีน และเดนมาร์ก

ปี 2560-2564 ปริมาณการนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) ลดลงในอัตราร้อยละ 2.55 ต่อปี โดยในปี 2564 ไทยนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร ปริมาณ 30,632 ตัน มูลค่า 603.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 26,755 ตัน มูลค่า 488.32 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.74 และร้อยละ 28.75 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากประเทศเยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์และเดนมาร์ก

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560- 2564 ราคาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.96 ต่อปี โดยราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ปี 2564 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.71 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 71.87 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 1.17 เนื่องจากผลผลิตสุกรที่เสียหายจากปัญหาโรคระบาดในสุกรและสถานการณ์น้ำท่วมในหลายพื้นที่ ประกอบกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากภาวะวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ปรับตัวสูงขึ้นมาก ในขณะที่ความต้องการบริโภคยังคงทรงตัว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็งสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 20.91 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 122.76 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 124.33 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 1.26 ส่วนราคาเนื้อสุกรแปรรูป ปี 2560-2564 ลดลงในอัตราร้อยละ 3.11 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแปรรูปเฉลี่ยกิโลกรัมละ 213.37 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 203.35 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 4.93

3) ราคานำเข้า

ปี 2560 - 2564 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร และตับ ลดลงในอัตราร้อยละ 4.31 ต่อปี และร้อยละ 4.83 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.69 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 17.36 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 7.65 ส่วนราคานำเข้าตับเฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.91 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 19.02 บาท ปี 2563 ร้อยละ 15.19

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณ 104.18 ล้านตัน ลดลงจาก 106.10 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 1.81 เนื่องจากจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตสุกรรายใหญ่ มีปริมาณการผลิตลดลงซึ่งเป็นผลมาจากราคาสุกรปรับตัวลดลง ในขณะที่ราคาต้นทุนอาหารสัตว์ยังคงปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขาดทุนจนต้องชะลอการเลี้ยง จึงมีปริมาณการผลิตลดลงเหลือ 43.75 ล้านตัน จาก 46.00 ล้านตัน ของปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 4.89 ถึงแม้ว่าปริมาณการผลิตของประเทศอื่นๆ จะเพิ่มขึ้น อาทิ เวียดนามซึ่งฟื้นตัวจากความเสียหายของโรค ASF และสามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้ง บราซิลและเม็กซิโกที่มีการขยายการผลิต

ตามความต้องการภายในประเทศและการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างไรก็ตาม การลดลงของผลผลิตสุกรของจีนยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้ผลผลิตสุกรของโลกลดลง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 103.32 ล้านตัน ลดลงจาก 105.25 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 1.83 โดยปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ลดลงร้อยละ 3.95 ร้อยละ 1.43 และร้อยละ 0.64 ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 12.77 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 12.50 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 2.14 เนื่องจากความต้องการสุกรที่เพิ่มขึ้นของประเทศในเอเชียตะวันออก ซึ่งมีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอาหาร โดยสหภาพยุโรปเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุด คือ 5.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.00 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 2.00 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.36 ล้านตัน แคนาดา 1.57 ล้านตัน และบราซิล 1.38 ล้านตัน

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 11.89 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 11.63 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 2.20 โดยที่จีนยังคงเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุด คือ 4.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.50 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 5.56 รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น 1.43 ล้านตัน และเม็กซิโก 1.13 ล้านตัน ในขณะที่ฟิลิปปินส์และเวียดนามมีปริมาณการนำเข้าลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยฟิลิปปินส์มีปริมาณการนำเข้า 0.38 ล้านตัน ลดลงจาก 0.50 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 25.00 เนื่องจากสิ้นสุดมาตรการลดภาษีนำเข้าสุกรชั่วคราวเพื่อแก้ไขปัญหาสุกรขาดแคลนจากการระบาดของโรค AFS สำหรับเวียดนามมีปริมาณการนำเข้า 0.25 ล้านตัน ลดลงจาก 0.30 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 16.67 เนื่องจากสถานการณ์การผลิตสุกรในประเทศมีการฟื้นตัวหลังประสบปัญหาการระบาดของโรค ASF อย่างไรก็ตาม การนำเข้าเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นของจีนยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้การนำเข้าเนื้อสุกรของโลกเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตสุกรมีปริมาณ 18.46 ล้านตัว ลดลงเล็กน้อยจาก 18.58 ล้านตัว ของปี 2564 ร้อยละ 0.66 เนื่องจากสถานการณ์น้ำท่วมและภาวะโรคระบาดในปี 2564 ส่งผลให้พ่อแม่พันธุ์สุกรเสียหาย เกษตรกรจึงต้องใช้ระยะเวลาในการเพิ่มสุกรพันธุ์เข้าเลี้ยงใหม่ เพื่อให้มีปริมาณผลผลิตรองรับกับความต้องการบริโภค

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าการบริโภคสุกรมีปริมาณ 1.27 ล้านตัน ลดลงจาก 1.28 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.89 เนื่องจากผลผลิตสุกรที่ลดลงจะส่งผลให้ราคามีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อสุกรแปรรูป จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหรือใกล้เคียงกับปี 2564 เนื่องจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอาหารของประเทศคู่ค้า ในขณะที่การส่งออกสุกรมีชีวิตคาดว่าจะทรงตัว เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการนำเข้าสุกรมีชีวิตไม่มากนัก เนื่องจากมีการฟื้นตัวของผลผลิตหลังสถานการณ์การระบาดของโรค ASF

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรและส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) จะใกล้เคียงกับปี 2564

(4) ราคา

ปี 2565 คาดว่าราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564 เนื่องจากผลผลิตที่คาดว่าจะลดลงจะส่งผลให้ราคาสุกรมีชีวิตเริ่มปรับตัวสูงขึ้น ส่วนราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2564

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 โรคระบาดในสุกร แม้ว่าในปัจจุบันการจัดการฟาร์มสุกรจะมีประสิทธิภาพและสามารถควบคุมโรคระบาดได้ดีขึ้น แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาดในสุกร เช่น โรคท้องร่วงติดต่อในสุกร (Porcine Epidemic Diarrhea: PED) และโรคระบบทางเดินหายใจและระบบสืบพันธุ์ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome: PRRS) เป็นต้น การยกระดับความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มสุกร (Farm biosecurity) เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันโรคส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับประเทศไทยยังไม่ได้รับการรับรองให้ปลอดโรค FMD จึงเป็นข้อจำกัดการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปไปต่างประเทศ

2.3.2 ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ ต้นทุนอาหาร คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 ของต้นทุนการผลิต ซึ่งราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น อาทิ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เมล็ดถั่วเหลือง และกากถั่วเหลือง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสุกรเพิ่มสูงขึ้น

2.3.3 การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ความต้องการสุกรทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น จะเป็นปัจจัยบวกด้านราคาที่จะจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณการผลิตสุกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2560 - 2565

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
จีน	54,518	54,040	42,550	36,340	46,000	**-7.10**	43,750
สหภาพยุโรป*	22,758	23,156	22,996	23,219	23,680	**0.82**	23,660
สหรัฐอเมริกา	11,611	11,943	12,543	12,845	12,559	**2.32**	12,519
บราซิล	3,725	3,763	3,975	4,125	4,325	**3.98**	4,450
รัสเซีย	2,959	3,155	3,324	3,611	3,700	**5.99**	3,710
เวียดนาม	2,741	2,811	2,430	2,467	2,590	**-2.41**	2,720
แคนาดา	1,958	1,955	2,000	2,115	2,150	**2.69**	2,150
เม็กซิโก	1,267	1,321	1,408	1,451	1,495	**4.34**	1,560
เกาหลีใต้	1,280	1,329	1,364	1,403	1,375	**1.99**	1,365
ญี่ปุ่น	1,272	1,284	1,279	1,306	1,320	**0.91**	1,325
สหราชอาณาจักร	902	926	960	980	1,040	**3.47**	1,020
อื่น ๆ	6,062	6,233	6,200	5,893	5,869	**-1.20**	5,951
รวม	**111,053**	**111,916**	**101,029**	**95,755**	**106,103**	**-2.44**	**104,180**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน
* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 2 **ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
จีน	55,812	55,295	44,866	41,521	50,400	**-4.79**	48,410
สหภาพยุโรป*	19,297	19,654	18,894	18,211	18,780	**-1.30**	18,660
สหรัฐอเมริกา	9,541	9,747	10,066	10,034	9,799	**0.83**	9,659
รัสเซีย	3,296	3,202	3,363	3,468	3,528	**2.18**	3,550
บราซิล	2,951	3,043	3,116	2,949	3,032	**0.23**	3,073
เวียดนาม	2,743	2,869	2,493	2,687	2,884	**0.35**	2,965
ญี่ปุ่น	2,729	2,774	2,714	2,732	2,730	**-0.15**	2,735
เม็กซิโก	1,983	2,116	2,159	2,052	2,220	**1.97**	2,295
เกาหลีใต้	1,926	2,001	2,011	1,976	1,919	**-0.20**	1,985
สหราชอาณาจักร	1,626	1,625	1,554	1,461	1,500	**-2.64**	1,450
ฟิลิปปินส์	1,801	1,883	1,806	1,281	1,499	**-7.25**	1,374
อื่น ๆ	6,614	6,858	6,833	6,691	6,954	**0.76**	7,164
รวม	**110,319**	**111,067**	**99,875**	**95,063**	**105,245**	**-2.47**	**103,320**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 3 **ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
สหภาพยุโรป*	3,617	3,671	4,266	5,167	5,000	**10.40**	5,100
สหรัฐอเมริกา	2,555	2,666	2,867	3,302	3,265	**7.30**	3,359
แคนาดา	1,290	1,277	1,284	1,544	1,550	**5.73**	1,565
บราซิล	776	722	861	1,178	1,295	**16.34**	1,380
เม็กซิโก	169	177	234	344	375	**25.34**	390
สหราชอาณาจักร	300	307	338	348	300	**1.26**	310
ชิลี	162	190	223	295	280	**16.58**	270
รัสเซีย	30	37	68	156	185	**66.15**	170
จีน	207	202	135	100	100	**-19.41**	90
ออสเตรเลีย	38	41	33	34	40	**-0.84**	40
อาร์เจนตินา	3	8	9	28	35	**85.27**	25
อื่น ๆ	79	67	49	58	73	**-2.98**	67
รวม	**9,226**	**9,365**	**10,367**	**12,554**	**12,498**	**9.42**	**12,766**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน
* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
จีน	1,501	1,457	2,451	5,281	4,500	**41.67**	4,750
ญี่ปุ่น	1,473	1,480	1,493	1,412	1,400	**-1.48**	1,425
เม็กซิโก	885	972	985	945	1,100	**4.15**	1,125
สหราชอาณาจักร	1,024	1,006	932	829	760	**-7.59**	740
เกาหลีใต้	645	753	694	554	550	**-6.06**	600
ฮ่องกง	447	411	331	378	400	**-3.01**	435
สหรัฐอเมริกา	506	473	429	410	502	**-1.58**	519
ฟิลิปปินส์	239	283	222	167	500	**9.95**	375
แคนาดา	218	228	242	273	260	**5.47**	270
เวียดนาม	33	78	73	225	300	**72.87**	250
ออสเตรเลีย	215	216	269	201	205	**-1.66**	210
อื่น ๆ	1,348	1,221	1,242	1,050	1,153	**-4.53**	1,187
รวม	**8,534**	**8,578**	**9,363**	**11,725**	**11,630**	**9.76**	**11,886**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 5 **ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคสุกร ปี 2560 - 2565**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
ปริมาณการผลิต[1/] (ล้านตัว)	19.76	20.80	20.48	19.91	18.58	**-1.66**	18.46
(ล้านตัน)	1.48	1.56	1.54	1.49	1.39	**-1.66**	1.38
ปริมาณส่งออก[2/] (ตัน)	10,882	10,365	15,155	34,637	22,067	**29.96**	n.a.
ปริมาณการบริโภค[3/] (ล้านตัน)	1.42	1.50	1.47	1.28	1.28	**-3.52**	1.27

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: [1/] , [3/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 **การส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง เนื้อสุกรแปรรูป และสุกรมีชีวิต ปี 2560 - 2564**

รายการ		2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อสุกรแช่เย็น	ปริมาณ (ตัน)	2,393	2,388	7,186	26,338	16,691	**87.48**
แช่แข็ง	มูลค่า: ล้านบาท	146.77	178.08	779.07	3,274.52	2,048.95	**126.69**
เนื้อสุกรแปรรูป	ปริมาณ (ตัน)	8,489	7,977	7,969	8,299	5,375	**-8.37**
	มูลค่า: ล้านบาท	1,950.46	1,919.14	2,057.16	1,687.57	1,146.93	**-11.22**
สุกรพันธุ์และ	ปริมาณ (ตัว)	415,865	815,385	750,061	2,424,514	1,351,527	**41.16**
สุกรมีชีวิตอื่น ๆ	มูลค่า: ล้านบาท	1,911.95	3,184.90	3,570.75	15,862.54	9,344.20	**61.27**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 **การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) ปี 2560 - 2564**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	501	366	358	345	290	**-10.88**
มูลค่า (ล้านบาท)	111.64	105.80	101.08	89.09	81.54	**-7.69**
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	34,139	27,901	32,516	26,755	30,632	**-2.55**
มูลค่า (ล้านบาท)	733.37	569.55	637.34	488.32	603.70	**-5.29**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 **ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2560 - 2564**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	59.01	55.68	66.52	71.87	72.71	6.96
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	61.33	74.57	108.41	124.33	122.76	20.91
เนื้อสุกรแปรรูป	229.76	240.58	258.15	203.35	213.37	-3.11
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร	21.48	20.41	19.60	17.36	18.69	-4.31
ตับ	25.23	23.54	20.88	19.02	21.91	-4.83

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

18
โคเนื้อ

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตเนื้อโคของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.51 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณการผลิต 57.78 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีปริมาณการผลิต 57.66 ล้านตัน ร้อยละ 0.20 ผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา โดยผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.38 ในขณะที่ บราซิล และสหภาพยุโรป ผลิตลดลงร้อยละ 5.94 และ ร้อยละ 0.62 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.87 ต่อปี ประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมาได้แก่ จีน และบราซิล โดยการบริโภคเนื้อโคในปี 2564 มีปริมาณ 55.99 ล้านตัน ลดลงเล็กน้อยจากปี 2563 ที่มีการบริโภคปริมาณ 56.07 ล้านตัน ร้อยละ 0.13

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.67 ต่อปี บราซิลมีการส่งออกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อินเดีย สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย โดยในปี 2564 มีการส่งออกเนื้อโค 11.72 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีการส่งออก 11.24 ล้านตัน ร้อยละ 4.33 ซึ่งประเทศผู้ส่งออกหลัก ได้แก่ บราซิล อินเดีย และสหรัฐอเมริกา มีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.42 20.72 และ 15.68 ตามลำดับ สำหรับออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป มีการส่งออกลดลงร้อยละ 12.42 และร้อยละ 3.93 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.99 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการนำเข้าเนื้อโค 9.91 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีการนำเข้า 9.70 ล้านตัน ร้อยละ 2.20 โดยประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ จีน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.84 ในขณะที่สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น มีการนำเข้าลดลง ร้อยละ 4.68 และ ร้อยละ 2.04 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 การผลิตโคเนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.18 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณการผลิตโคเนื้อ 1.26 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีปริมาณการผลิต 1.24 ล้านตัว ร้อยละ 1.61 ซึ่งเป็นผลจากนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของภาครัฐ

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคเนื้อโคของไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราเพียงร้อยละ 0.06 ต่อปี โดยในปี 2564 คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคโคเนื้อ 1.26 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 212.18 พันตัน ซึ่งใกล้เคียงกับปี 2563 ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

(2) การส่งออก

ปี 2560 - 2564 การส่งออกโคมีชีวิตของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.50 ต่อปี โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย และสปป.ลาว (ส่งต่อไปยังจีน) ในปี 2564 การส่งออกโคมีชีวิตมีปริมาณ 202,953 ตัว มูลค่า 3,612.36 ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 304,367 ตัว มูลค่า 5,409.01 ล้านบาท ร้อยละ 33.32 เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินในประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีการปิดด่านชายแดนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้ง สปป.ลาวได้มีนโยบายห้ามนำเข้าโคมีชีวิตเพื่อการส่งออกจากไทย

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 37.65 ต่อปี โดยในปี 2564 การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 72.26 ตัน มูลค่า 19.60 ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งส่งออกปริมาณ 321.63 ตัน มูลค่า 32.87 ล้านบาท ร้อยละ 77.53 และ 40.39 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2560 - 2564 การนำเข้าโคมีชีวิตของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 12.39 ต่อปี โดยในปี 2564 การนำเข้าโคมีชีวิตมีปริมาณ 5,256 ตัว มูลค่า 447.22 ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 62,605 ตัว มูลค่า 1,144.33 ล้านบาท ร้อยละ 91.60 และร้อยละ 60.92 ตามลำดับ เนื่องจากมาตรการปิดด่านชายแดนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 15.68 ต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเนื้อโคจากประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ส่วนผลิตภัณฑ์นำเข้าจากประเทศอินเดีย นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย โดยในปี 2564 การนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณ 23,403.55 ตัน มูลค่า 4,538.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 19,505.93 ตัน มูลค่า 3,373.55 ล้านบาท ร้อยละ 15.68 และร้อยละ 9.41 ตามลำดับ เนื่องจากการลดภาษีนำเข้าเนื้อโคจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เหลือร้อยละ 0 ส่งผลให้เนื้อนำเข้าราคาลดลง ผู้ประกอบการจึงมีการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มากขึ้น

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2560 - 2564 ราคาโคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.38 ต่อปี โดยในปี 2564 โคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 96.45 บาท สูงขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 93.37 บาท ร้อยละ 3.30 เนื่องจากยังคงมีความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่องทั้งจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ

2) ราคาส่งออก

ปี 2560 - 2564 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 9.89 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2563 ร้อยละ 0.16 ส่วนราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงในอัตราร้อยละ 16.82 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปี 2563 1.65 เท่า

3) ราคานำเข้า

ปี 2560 - 2564 ราคานำเข้าโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 45.71 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคานำเข้าโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2563 คิดเป็น 3.66 เท่า ส่วนราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงในอัตราร้อยละ 3.32 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 12.13

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตเนื้อโคจะมีปริมาณ 58.12 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.59 ผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ บราซิล จีน และอินเดีย ซึ่งผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.11 ร้อยละ 2.49 และร้อยละ 3.66 ตามลำดับ ส่วนสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ผลผลิตลดลง ร้อยละ 2.98 และร้อยละ 0.15 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2565 คาดว่าจะมีการบริโภคเนื้อโค 56.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.59 โดยประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุดยังคงเป็นสหรัฐอเมริกา 12.26 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 10.23 ล้านตัน และบราซิล 7.12 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าจะมีการส่งออกเนื้อโค 11.91 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 1.58 โดยบราซิลเป็นผู้ส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 2.66 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ อินเดีย 1.60 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 1.48 ล้านตัน และออสเตรเลีย 1.42 ล้านตัน ซึ่งบราซิล อินเดีย และออสเตรเลีย มีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.11 3.23 และ 10.08 ตามลำดับ ในขณะที่สหรัฐอเมริกาส่งออกลดลง ร้อยละ 4.26

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่าจะมีการนำเข้าเนื้อโคของโลก 10.09 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 1.85 โดยประเทศผู้นำเข้าหลัก ได้แก่ จีน และญี่ปุ่น มีการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.33 และร้อยละ 2.45 ตามลำดับ สำหรับสหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าลดลงร้อยละ 0.62 และ 3.36 ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่ามีปริมาณการผลิต 1.32 ล้านตัว หรือ 221.76 พันตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 3.86 เนื่องจากปีที่ผ่านมาเกิดการระบาดของโรคลัมปี สกินในโคเนื้อ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โดยกรมปศุสัตว์ได้มีมาตรการที่เข้มงวดในการควบคุมโรค โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายสัตว์ตามแนวชายแดน รวมทั้งให้การช่วยเหลือเกษตรกร โดยการพ่นยาฆ่าเชื้อ พ่นสารกำจัดแมลง พร้อมทั้งเร่งจัดหาวัคซีนป้องกันโรคลัมปี สกินให้แก่โคเนื้อ ดังนั้น จึงคาดว่าสถานการณ์โรคลัมปีสกินจะมีแนวโน้มคลี่คลายลง ส่งผลให้ปริมาณการผลิตโคเนื้อเพิ่มขึ้น เพราะราคาเนื้อโคยังอยู่ในเกณฑ์ดี และเป็นที่ต้องการอย่างมากของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(1) ความต้องการบริโภค

โคเนื้อที่ผลิตได้จะใช้บริโภคในประเทศเกือบทั้งหมด โดยปี 2565 คาดว่าการบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการบริโภคเนื้อโคที่เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2565 คาดว่าการส่งออกโคมีชีวิต และเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ จะเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากยังคงมีความต้องการบริโภคจากต่างประเทศ

(3) การนำเข้า

ปี 2565 คาดว่ามีการนำเข้าโคมีชีวิตใกล้เคียงกับปี 2564 และการมีการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการลดภาษีนำเข้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2565 คาดว่าราคาจะสูงขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากยังคงมีความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศอย่างต่อเนื่อง

2) ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2565 คาดว่าราคาส่งออกโคมีชีวิต และราคาเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ คาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2564

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการค้าของไทย

2.3.1 การผลิต

ปัจจุบันการผลิตโคเนื้อของไทย ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมโดยจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น ได้แก่

- โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2559-2565) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 28 เมษายน 2564 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 397 ราย จัดซื้อแม่โคเนื้อเป้าหมาย 1,975 ตัว ลูกเกิดสะสม 8,590 ตัว เพศผู้ 4,434 ตัว เพศเมีย 4,156 ตัว
- โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2560-2567) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 28 เมษายน 2564 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 3,511 ราย จัดซื้อแม่โคเป้าหมาย 17,500 ตัว ลูกเกิดสะสม 36,728 ตัว เพศผู้ 18,071 ตัว เพศเมีย 18,178 ตัว
- โครงการโคบาลบูรพา (พ.ศ. 2560-2565) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 ได้ส่งมอบโคเนื้อแก่เกษตรกรเรียบร้อยแล้ว 6,000 ราย จำนวน 30,000 ตัว ลูกเกิด จำนวน 3,560 ตัว จำหน่ายลูกโคเพศผู้ 490 ตัว มูลค่า 11,774,983 บาท

นอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้อนุมัติโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดโคเนื้อรองรับ FTA 161.78 ล้านบาท (พ.ศ.2563 - 2570) โดยมีผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2564 ดังนี้

1. กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตโคและระบบโลจิสติกส์ครบวงจรห่วงโซ่อุปทาน วิสาหกิจชุมชน 4 กลุ่ม เช่น ถ่ายทอดเทคโนโลยีพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ให้เงินกู้สำหรับการก่อสร้าง/ปรับปรุงคอกกลาง ซื้อลูกโคเนื้อหย่านมเข้าเลี้ยงในคอกกลางเลี้ยงขุนต้นน้ำ/กลางน้ำของเกษตรกรในเครือข่าย และซื้อโคเนื้อจากคอกกลางเลี้ยงขุนต้นน้ำ/กลางน้ำ จำนวน 60 ตัว/เดือน เข้าเลี้ยงในคอกกลางโคขุน

2. กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการแปรรูปและขยายโอกาสทางการตลาด บริษัท พรีเมียมบีฟ จำกัด เช่น การปรับปรุงระบบไฟฟ้า สร้างห้องผลิต ห้องเย็น จัดหาครุภัณฑ์ ปรับปรุงฟาร์มโค เป็นต้น

ซึ่งการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวข้างต้น จะช่วยเพิ่มผลผลิตโคเนื้อเพื่อรองรับความต้องการบริโภคทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้

2.3.2 การนำเข้าและส่งออก

ปัจจัยบวก

1) จีนมีความต้องการบริโภคเนื้อโคจำนวนมาก โดยโครงการรถไฟ สปป.ลาว-จีน ซึ่งจะเริ่มใช้ในปี 2565 เป็นการสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้มีการส่งออกไปยังจีนได้เพิ่มขึ้น และทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำลง ซึ่งไทยมีโอกาสส่งออกโคมีชีวิตและเนื้อโคไปยังมณฑลต่าง ๆ ของจีนทางรถไฟได้มากขึ้น แต่ต้องเร่งเจรจาในการปลดล็อคปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออกไปยังจีน

2) แผนการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC ได้บรรจุโครงการโรงฆ่ามาตรฐานการส่งออกในเขต EEC และโครงการศูนย์ตัดแต่งเนื้อโคเพื่อการส่งออก เพื่อสนับสนุนการผลิตเนื้อโคขุน Premium ส่งออกทางท่าเรือแหลมฉบังผ่านฮ่องกงไปยังประเทศจีน

3) ไทยมีโอกาสส่งออกเนื้อโคไปยังประเทศเวียดนามได้ เนื่องจากเวียดนามกำลังเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีการย้ายฐานการผลิตจากจีนมายังเวียดนาม

ปัจจัยลบ

1) การเปิดเขตการค้าเสรี FTA ไทย-ออสเตรเลีย และไทย-นิวซีแลนด์ ส่งผลให้ราคาเนื้อโคนำเข้าต่ำกว่าราคาเนื้อโคคุณภาพในประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ผลิตเนื้อโคคุณภาพที่ส่งเนื้อโคไปขายยังภัตตาคาร และร้านอาหารต่าง ๆ

2) สถานการณ์การระบาดของโรคลัมปี สกิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการนำเข้า-ส่งออก

ตารางที่ 1 **ปริมาณการผลิตเนื้อโคของโลก ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
สหรัฐอเมริกา	11,943	12,256	12,385	12,389	12,684	**1.32**	12,306
บราซิล	9,550	9,900	10,200	10,100	9,500	**0.10**	9,700
สหภาพยุโรป	6,951	7,067	6,964	6,883	6,840	**-0.58**	6,830
จีน	6,346	6,440	6,670	6,720	6,830	**1.91**	7,000
อินเดีย	4,230	4,240	4,270	3,760	4,100	**-1.81**	4,250
อื่น ๆ	17,284	17,815	18,153	17,808	17,823	**0.61**	18,031
รวม	**56,304**	**57,718**	**58,642**	**57,660**	**57,777**	0.51	**58,117**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน
ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 2 **ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของโลก ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
สหรัฐอเมริกา	12,052	12,181	12,409	12,531	12,615	**1.20**	12,259
จีน	7,237	7,808	8,826	9,486	9,810	**8.36**	10,229
บราซิล	7,801	7,925	7,929	7,609	6,997	**-2.55**	7,120
สหภาพยุโรป	6,582	6,753	6,698	6,521	6,475	**-0.68**	6,470
อินเดีย	2,444	2,729	2,776	2,476	2,550	**-0.21**	2,650
อื่น ๆ	17,797	18,052	17,738	17,446	17,547	**-0.62**	17,598
รวม	**53,913**	**55,448**	**56,376**	**56,069**	**55,994**	**0.87**	**56,326**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน
ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 3 **ปริมาณการส่งออกเนื้อโคของโลก ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
บราซิล	1,803	2,021	2,314	2,539	2,575	**9.87**	2,655
อินเดีย	1,786	1,511	1,494	1,284	1,550	**-4.36**	1,600
สหรัฐอเมริกา	1,297	1,433	1,373	1,339	1,549	**2.91**	1,483
ออสเตรเลีย	1,416	1,582	1,739	1,473	1,290	**-2.54**	1,420
สหภาพยุโรป	761	736	701	713	685	**-2.39**	700
อื่น ๆ	2,997	3,356	3,758	3,889	4,075	**7.92**	4,051
รวม	**10,060**	**10,639**	**11,379**	**11,237**	**11,724**	**3.67**	**11,909**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคของโลก ปี 2560 - 2565**

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
จีน	902	1,369	2,177	2,782	3,000	**36.51**	3,250
สหรัฐอเมริกา	1,358	1,360	1,387	1,516	1,445	**2.36**	1,436
ญี่ปุ่น	793	840	853	832	815	**0.45**	835
เกาหลีใต้	468	515	550	549	595	**5.59**	575
ฮ่องกง	524	521	356	513	460	**-2.72**	400
อื่น ๆ	3,562	3,771	3,775	3,505	3,595	**-0.55**	3,597
รวม	**7,607**	**8,376**	**9,098**	**9,697**	**9,910**	**6.99**	**10,093**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 5 **ปริมาณการผลิต การส่งออก การนำเข้า และการบริโภคเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2560 - 2565**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
การผลิต [1/](ล้านตัว)	0.980	1.127	1.193	1.236	1.263	**6.18**	1.316
(พันตันน้ำหนักซาก)	164.64	189.34	200.42	207.65	212.18	**6.18**	221.09
ส่งออก[2/] (พันตัน)	0.106	0.096	0.084	0.322	0.072	**4.49**	n.a.
นำเข้า[2/] (พันตัน)	12.186	13.067	13.676	19.506	23.404	**18.60**	n.a.
การบริโภค[1/] (ล้านตัว)	1.260	1.261	1.262	1.263	1.263	**0.06**	1.264
(พันตันน้ำหนักซาก)	211.680	211.848	212.016	212.016	212.184	**0.06**	212.352

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน
ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 **การส่งออก การนำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2560 - 2564**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
การส่งออก						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	187,832	252,001	318,904	304,367	202,953	**3.50**
มูลค่า (ล้านบาท)	2,180.05	4,103.20	5,840.72	5,409.01	3,612.36	**36.06**
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	106.07	96.21	84.26	321.63	72.26	**37.65**
มูลค่า (ล้านบาท)	33.70	45.18	29.72	32.87	19.60	**-4.82**
การนำเข้า						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	119,387	136,959	85,616	62,605	5,256	**-12.39**
มูลค่า (ล้านบาท)	1,705.78	2,058.15	1,329.61	1,144.33	447.22	**-15.08**
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	12,185.64	13,067.07	13,676.15	19,505.93	23,403.55	**15.68**
มูลค่า (ล้านบาท)	2,534.75	2,752.18	2,869.91	3,373.55	4,538.60	**9.41**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 **ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2560-2564**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/] (บาท/กก.)	**96.35**	**90.09**	**89.02**	**93.37**	**96.45**	**0.38**
ราคาส่งออก [2/]						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	11,606.38	16,282.48	18,314.98	17,771.34	17,798.98	**9.89**
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	317.71	469.60	352.72	102.20	271.17	**-16.82**
ราคานำเข้า [2/]						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	14,287.82	15,027.49	15,529.92	18,278.57	85,087.06	**45.71**
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	208.01	210.62	209.85	172.95	193.93	**-3.32**

ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] จากการคำนวณข้อมูลในตารางที่ 6

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

19
โคนม

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 จำนวนโคนมในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ร้อยละ 0.35 ต่อปี โดยในปี 2564 มีจำนวนโคนมรวม 138.69 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 137.20 ล้านตัว ของปี 2563 ร้อยละ 1.09 ประเทศที่มีการเลี้ยงโคนมมากที่สุด คือ ประเทศอินเดีย มีจำนวนโคนมรวม 58.00 ล้านตัว รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 22.40 ล้านตัว และบราซิล 16.40 ล้านตัว ตามลำดับ

ปี 2560 - 2564 ผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.50 ต่อปี โดยผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2564 มีปริมาณรวม 540.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 534.00 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 1.30 ประเทศที่มีผลผลิตน้ำนมดิบมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีผลผลิตน้ำนมดิบรวม 158.50 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 103.51 ล้านตัน และอินเดีย 96.00 ล้านตัน ตามลำดับ

ปี 2560 - 2564 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.77 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณรวม 5.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.00 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.80 โดยประเทศที่ผลิตนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณรวม 1.76 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 1.27 ล้านตัน และอินเดีย 0.68 ล้านตัน ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคน้ำนมในประเทศที่สำคัญของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.43 ต่อปี โดยในปี 2564 มีความต้องการบริโภค 193.38 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 190.58 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 1.47 อินเดียเป็นประเทศที่บริโภคน้ำนมสูงที่สุด คือ 83.00 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 33.50 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 21.00 ล้านตัน ตามลำดับ

ความต้องการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลกในช่วงปี 2560 - 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.40 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการบริโภครวม 4.13 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.98 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 3.77 ประเทศที่มีการบริโภคสูงสุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณการบริโภค 0.95 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ อินเดีย 0.68 ล้านตัน และจีน 0.50 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก นมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมส่งออกที่สำคัญ ในช่วงปี 2560 - 2564 การส่งออกนมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.61 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการส่งออกรวม 2.52 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.38 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 5.88 ประเทศที่ส่งออกนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา 0.89 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 0.81 ล้านตัน และนิวซีแลนด์ 0.40 ล้านตัน ตามลำดับ

(3) การนำเข้า ในช่วงปี 2560 - 2564 การนำเข้านมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.95 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณนำเข้ารวม 1.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.38 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 12.32 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด คือ จีน นำเข้าปริมาณ 0.48 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่

เม็กซิโก 0.35 ล้านตัน และอินโดนีเซีย 0.21 ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ หรือนำมาทำเป็นน้ำนมเพื่อใช้บริโภค

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2560 - 2564 จำนวนโคนมทั้งหมดของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.73 ต่อปี โดยในปี 2564 (ณ วันที่ 1 มกราคม) มีจำนวน 745,871 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 724,901 ตัว ของปี 2563 ร้อยละ 2.89 และจำนวนแม่โครีดนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.82 ต่อปี โดยในปี 2564 มีแม่โครีดนม 320,215 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 312,954 ตัว ของปี 2563 ร้อยละ 2.32 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในช่วงปี 2560-2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.06 ต่อปี โดยในปี 2564 มีผลผลิต 1,374,491 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,342,181 ตัน ของปี 2563 ร้อยละ 2.41 เนื่องจากจำนวนแม่โครีดนมเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเลี้ยงโคนมในปัจจุบันมีการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบตามมาตรฐานฟาร์มที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเลี้ยงมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยในการเลี้ยงโคให้มีประสิทธิภาพ เช่น เครื่องผสมอาหาร TMR (Total Mixed Ration) ทำให้โคกินอาหารที่มีคุณภาพ ส่งผลให้มีน้ำนมดิบเพิ่มขึ้น และมีเครื่องรีดนมระบบปิด PIPE LINE ช่วยทำให้รีดนมเร็วขึ้น ลดจำนวนแรงงานและระยะเวลาในการรีดนมได้ ทำให้ได้น้ำนมดิบปริมาณมากขึ้นด้วย

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ผลผลิตน้ำนมดิบของไทยใช้สำหรับแปรรูปภายในประเทศทั้งหมด โดยใช้ในอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่มและนมโรงเรียน ปี 2560 - 2564 ความต้องการบริโภคนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.76 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณ 1,250,272 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,225,615 ตัน ของปี 2563 ร้อยละ 2.01

(2) การส่งออกผลิตภัณฑ์นม ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่มาจากการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมเพื่อใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์นมประเภทอื่น ๆ แล้วส่งออก สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ นมพร้อมดื่ม นมเปรี้ยว โยเกิร์ต เนยที่ได้จากนม และนมข้นหวาน เป็นต้น และเป็นการส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น กัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ โดยในปี 2564 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมปริมาณ 214,877 ตัน มูลค่า 9,132 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563 ที่ส่งออก 1,544,975 ตัน มูลค่า 13,009 ล้านบาท ร้อยละ 86.09 และร้อยละ 29.80 ตามลำดับ

(3) การนำเข้าผลิตภัณฑ์นม ในแต่ละปีไทยนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมในปริมาณมาก โดยในปี 2564 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมปริมาณ 267,609 ตัน มูลค่า 25,982 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่นำเข้า 252,330 ตัน มูลค่า 21,101 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.06 และ 23.13 ตามลำดับ ซึ่งนมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมนำเข้าที่สำคัญ เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ผลิตนมพร้อมดื่ม นมข้น ขนมปัง ไอศกรีม โยเกิร์ต นมข้นหวาน ลูกกวาด และช็อกโกแลต เป็นต้น โดยในปี 2564 มีการนำเข้านมผงขาดมันเนย 65,702 ตัน มูลค่า 6,574 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่นำเข้า 62,518 ตัน มูลค่า 5,714 ล้านบาท ร้อยละ 5.09 และร้อยละ 15.05 ตามลำดับ

(4) ราคา ในปี 2564 ราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.16 บาท เท่ากับปี 2563 โดยราคากลางรับซื้อน้ำนมดิบหน้าโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมอยู่ที่ 19 บาทต่อกิโลกรัม

2. แนวโน้ม ปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าการผลิตนมของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญจะขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จากจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบของโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2565 คาดว่าการบริโภคน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

(2) การส่งออก ปี 2565 คาดว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกหลักมีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) การนำเข้า ปี 2565 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลักยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจีน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นหลังจากฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนแม่โคที่รีดนมได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดกลางและฟาร์มขนาดใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการฟาร์มให้เป็นระบบมีมาตรฐาน มีการปลดแม่โครีดนมที่ให้ผลผลิตน้อยและสุขภาพไม่ดีออกจากฟาร์ม รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเลี้ยงโคนม เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยง ส่งผลให้อัตราการให้นมและคุณภาพน้ำนมดิบเพิ่มขึ้นด้วย โดยในปี 2565 คาดว่ามีจำนวนโคนมทั้งหมด (ณ วันที่ 1 มกราคม) 765,887 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 745,871 ตัว ของปี 2564 ร้อยละ 2.68 และมีจำนวนแม่โครีดนม 324,350 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 320,215 ตัว ของปี 2564 ร้อยละ 1.29 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2565 คาดว่ามีปริมาณ 1,394,608 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,374,491 ตัน ของปี 2564 ร้อยละ 1.46

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2565 คาดว่าความต้องการบริโภคนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดต่างประเทศยังคงมีความต้องการผลิตภัณฑ์นมของไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 คาดว่ามีปริมาณ 1,261,487 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,250,272 ตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.90

(2) การส่งออก - การนำเข้า ปี 2565 คาดว่าการส่งออก - การนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจะมีปริมาณลดลง

(3) ราคา ปี 2565 คาดว่าราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นจากปี 2564 หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คลี่คลายในทิศทางที่ดีขึ้น เนื่องจากโดยปกติเกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้น เพื่อให้ขายได้ในราคาที่สูงขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

2.3.1 ต้นทุนการผลิตน้ำนมของเกษตรกรปรับตัวสูงขึ้น และราคาอาหารสัตว์มีแนวโน้มสูงขึ้น รวมทั้งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการรักษาและป้องกันโรคโคนม ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตน้ำนมโคของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัญหาด้านโรคต่าง ๆ เช่น ปัญหาเต้านมอักเสบ ทำให้คุณภาพน้ำนมดิบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรได้รับ และโรคปากและเท้าเปื่อยซึ่งยังพบการระบาดอยู่เป็นระยะ ๆ แม้จะมีมาตรการเพื่อควบคุมและป้องกัน แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดโรคในฟาร์มเกษตรกรได้ทั้งหมด รวมทั้งโรคอุบัติใหม่ในโคกระบือ (โรคลัมปี สกิน) ซึ่งทำให้ผลผลิตลดลง ส่งผลให้เกษตรกรสูญเสียรายได้

ตารางที่ 1 **จำนวนโคนมในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัว

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	54.00	52.48	54.60	56.45	58.00	**2.18**
สหภาพยุโรป	23.53	23.31	22.91	22.63	22.40	**-1.27**
บราซิล	16.26	16.30	16.50	16.20	16.40	**0.11**
สหรัฐอเมริกา	9.41	9.40	9.34	9.39	9.50	**0.19**
รัสเซีย	7.08	6.82	6.71	6.58	6.50	**-2.04**
เม็กซิโก	6.55	6.55	6.50	6.55	6.60	**0.15**
อื่น ๆ	20.67	19.92	19.53	19.40	19.29	**-1.63**
รวม	**137.49**	**134.77**	**136.08**	**137.20**	**138.69**	**0.35**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น
ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 2 **ปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	153.40	154.58	155.20	157.50	158.50	**0.85**
สหรัฐอเมริกา	97.76	98.69	99.08	101.25	103.51	**1.41**
อินเดีย	83.63	89.80	92.00	93.80	96.00	**3.25**
จีน	30.39	30.75	32.01	34.40	34.60	**3.79**
รัสเซีย	29.97	30.40	31.15	31.65	31.80	**1.60**
บราซิล	23.62	23.75	24.26	23.51	24.00	**0.21**
อื่น ๆ	90.23	91.76	90.74	91.90	92.51	**0.52**
รวม	**509.01**	**519.72**	**524.45**	**534.00**	**540.93**	**1.50**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น
ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 3 **ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	1.725	1.735	1.760	1.820	1.760	**0.88**
สหรัฐอเมริกา	1.078	1.067	1.107	1.227	1.270	**4.79**
อินเดีย	0.570	0.600	0.635	0.660	0.680	**4.58**
นิวซีแลนด์	0.402	0.410	0.375	0.370	0.390	**-1.62**
บราซิล	0.158	0.155	0.158	0.149	0.155	**-0.78**
ออสเตรเลีย	0.187	0.201	0.150	0.155	0.165	**-4.97**
อื่น ๆ	0.613	0.592	0.595	0.622	0.619	**0.69**
รวม	**4.733**	**4.760**	**4.780**	**5.003**	**5.039**	**1.77**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 4 **ปริมาณการบริโภคน้ำนมในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	72.19	77.00	79.00	81.00	83.00	**3.35**
สหภาพยุโรป	33.55	33.50	33.30	33.50	33.50	**-0.03**
สหรัฐอเมริกา	22.07	21.62	21.25	21.20	21.00	**-1.18**
จีน	12.81	12.70	13.20	13.00	14.02	**2.06**
บราซิล	9.99	10.76	10.90	11.01	11.10	**2.36**
รัสเซีย	7.50	7.32	7.27	7.20	7.12	**-1.21**
อื่น ๆ	23.86	23.91	23.87	23.67	23.65	**-0.28**
รวม	**181.96**	**186.81**	**188.79**	**190.58**	**193.38**	**1.43**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 5 ปริมาณการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.985	1.127	0.979	0.993	0.954	**-1.89**
อินเดีย	0.576	0.572	0.601	0.636	0.680	**4.48**
จีน	0.276	0.299	0.358	0.355	0.501	**14.61**
สหรัฐอเมริกา	0.430	0.369	0.422	0.402	0.378	**-1.71**
เม็กซิโก	0.351	0.347	0.340	0.318	0.350	**-0.93**
อินโดนีเซีย	0.146	0.161	0.187	0.196	0.209	**9.57**
อื่น ๆ	1.099	1.085	1.069	1.077	1.061	**-0.77**
รวม	**3.863**	**3.960**	**3.956**	**3.977**	**4.133**	**1.40**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น
ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	0.606	0.712	0.701	0.810	0.890	**9.39**
สหภาพยุโรป	0.780	0.816	0.962	0.829	0.810	**0.92**
นิวซีแลนด์	0.401	0.358	0.373	0.356	0.400	**-0.11**
ออสเตรเลีย	0.157	0.155	0.128	0.129	0.150	**-2.71**
เบลารุส	0.109	0.121	0.124	0.123	0.125	**2.95**
แคนาดา	0.072	0.066	0.047	0.039	0.025	**-23.22**
อื่น ๆ	0.093	0.149	0.118	0.090	0.123	**0.55**
รวม	**2.218**	**2.377**	**2.453**	**2.376**	**2.523**	**2.61**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น
ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 7 **ปริมาณการนำเข้านมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2560 - 2564**

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เม็กซิโก	0.331	0.360	0.361	0.309	0.350	**16.31**
จีน	0.247	0.280	0.344	0.336	0.480	**-0.41**
อินโดนีเซีย	0.147	0.162	0.188	0.197	0.210	**9.52**
แอลจีเรีย	0.162	0.167	0.126	0.148	0.140	**4.57**
ฟิลิปปินส์	0.157	0.159	0.177	0.179	0.185	**-4.04**
รัสเซีย	0.126	0.095	0.088	0.060	0.050	**-20.61**
อื่น ๆ	0.170	0.167	0.163	0.153	0.139	**-4.78**
รวม	**1.340**	**1.390**	**1.447**	**1.382**	**1.554**	**2.95**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2021

ตารางที่ 8 **จำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบของไทย ปี 2560 - 2565**

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564[2/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565[2/]
โคนมทั้งหมด ณ 1 ม.ค. (ตัว)	645,305	671,535	696,325	724,901	745,871	**3.73**	765,887
แม่โครีดนม ณ 1 ม.ค. (ตัว)	285,976	297,147	307,875	312,954	320,215	**2.82**	324,350
ผลผลิตน้ำนมดิบ (ตัน)	1,210,482	1,279,900	1,318,151	1,342,181	1,374,491	**3.06**	1,394,608
อัตราการให้นมของแม่โค (กก./ตัว/วัน)	11.57	11.80	11.73	11.75	11.76	**0.28**	11.78
การบริโภคนม (ตัน)	1,150,325	1,215,672	1,229,802	1,225,615	1,250,272	**1.76**	1,261,487

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 ปริมาณและมูลค่านมและผลิตภัณฑ์นมส่งออกของไทย ปี 2560 - 2564

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท
2560	9,710	540	267,253	9,774	276,963	10,314
2561	12,398	549	297,904	10,428	310,302	10,977
2562	9,965	455	307,550	11,530	317,515	11,985
2563	5,213	402	1,539,762	12,607	1,544,975	13,009
2564[1/]	5,022	363	284,330	11,588	289,352	11,951
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-19.63**	**-10.47**	**19.32**	**5.45**	**18.44**	**4.75**

หมายเหตุ: [1/] ประมาณการ
พิกัดศุลกากร 0401-0406 และ 2202.99.10.000
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่านมและผลิตภัณฑ์นมนำเข้าของไทย ปี 2560 - 2564

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท
2560	64,345	5,204	173,092	15,378	237,437	20,581
2561	66,914	4,399	183,491	15,941	250,405	20,340
2562	68,313	5,042	190,918	15,487	259,231	20,529
2563	62,518	5,714	189,811	15,387	252,330	21,101
2564[1/]	63,815	6,404	180,812	16,756	244,627	23,160
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.84**	**7.00**	**1.22**	**1.37**	**0.68**	**2.77**

หมายเหตุ: [1/] ประมาณการ
พิกัดศุลกากร 0401-0406 และ 2202.99.10.000
ที่มา: กรมศุลกากร

20
กุ้ง

1. สถานการณ์ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.22 โดยจีนเป็นผู้ผลิตอันดับหนึ่งของโลก ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก รองลงมา คือ อินโดนีเซีย เวียดนาม เอกวาดอร์ อินเดีย และไทย โดยในปี 2564 มีปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกรวม 5.60 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 5.59 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.18

ประเทศผู้ผลิตกุ้งทั่วโลกต่างประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ต้องมีการประกาศล็อกดาวน์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ส่งผลให้อุตสาหกรรมกุ้งของทุกประเทศได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอินเดียที่ประสบปัญหาพายุไซโคลนและน้ำท่วมหนักในรัฐเบงกอลตะวันตก และรัฐโอริสา ซึ่งเป็นแหล่งเลี้ยงสำคัญ ประกอบกับต้นทุนค่าอาหารกุ้งที่ปรับตัวสูงขึ้น การขาดแคลนแรงงานในการเพาะเลี้ยงและแปรรูป และปัญหา ค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้นเกือบ 4-5 เท่า ขณะที่จีนผลิตได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากจีนกำหนดให้ผู้ผลิตลูกพันธุ์กุ้งต้องรับรองคุณภาพก่อนจำหน่าย ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความมั่นใจและกลับมาเลี้ยงกุ้งมากขึ้น ส่วนเอกวาดอร์และเวียดนามผลิตได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย อินโดนีเซียมีความได้เปรียบเรื่องแหล่งเลี้ยงที่มีศักยภาพจำนวนมาก สำหรับไทยผลผลิตลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากยังคงประสบปัญหาเรื่องโรค ประกอบกับราคากุ้งตกต่ำ จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายการเพาะเลี้ยง

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ปริมาณการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.48 ต่อปี แต่มูลค่ามีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.62 ต่อปี เนื่องจากมีการแข่งขันด้านราคาของผู้ส่งออกมากขึ้น โดยในปี 2564 การส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกมีปริมาณทั้งสิ้น 3.28 ล้านตัน มูลค่า 24,577.50 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 และร้อยละ 2.13 ตามลำดับ ความต้องการกุ้งในตลาดโลกยังคงมีอย่างต่อเนื่อง จากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวดีขึ้นในหลายประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่มีอัตราการว่างงานลดลง โดยประเทศผู้ส่งออกกุ้งปริมาณมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือ เอกวาดอร์ รองลงมา ได้แก่ อินเดีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ยังคงมาตรการล็อกดาวน์ทั่วโลก ส่งผลต่อระบบโลจิสติกส์ ทำให้การส่งออกกุ้งได้รับผลกระทบโดยส่งออกล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งอุตสาหกรรมกุ้งของเอเชียส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์ปรับตัวสูงขึ้นหลายเท่า แต่เอกวาดอร์มีความได้เปรียบในเรื่องระยะทางการขนส่งในตลาดสหรัฐอมริกา และตลาดยุโรป ขณะที่เวียดนาม และอินโดนีเซีย มีการส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปมากขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่วนอินเดียมีปริมาณการส่งออกลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้อุตสาหกรรมกุ้งของอินเดีย

ได้รับผลกระทบตลอดห่วงโซ่การผลิต สำหรับไทยการส่งออกกุ้งในตลาดโลกทั้งปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 8.08 ต่อปี และร้อยละ 8.01 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 5 ของโลก

(2) การนำเข้า

กลุ่มประเทศและประเทศที่นำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโลก ได้แก่

1) สหรัฐอเมริกา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2560 - 2564) มีแนวโน้มปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.67 ต่อปี และร้อยละ 1.45 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งสหรัฐอเมริกาบริโภคกุ้งมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก โดยในปี 2564 มีการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 810 พันตัน มูลค่า 7,156.46 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 749 พันตัน มูลค่า 6,657.31 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ของปี 2563 ร้อยละ 8.14 และร้อยละ 7.50 ลำดับ ซึ่งสหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งจากอินเดีย มากเป็นอันดับหนึ่ง มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 33.33 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมดของสหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 22.84 และไทยมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 5.19 โดยการนำเข้าจากไทย มีแนวโน้มลดลงทั้งปริมาณและมูลค่าร้อยละ 12.87 และร้อยละ 11.89 ตามลำดับ เนื่องจากมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า ทำให้ราคากุ้งของไทยสูงกว่าคู่แข่งอื่น ทำให้ผู้ซื้อหันไปนำเข้าจากแหล่งอื่นที่มีราคาถูกกว่าแทน

2) จีน การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของจีนในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ทั้งปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 49.46 ต่อปี และร้อยละ 38.88 ต่อปี ตามลำดับ การนำเข้ากุ้งของจีนเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดเป็นตลาดนำเข้ากุ้งใหญ่อันดับสามของโลก ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของประชากรที่มีจำนวนมาก โดยในปี 2564 การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของจีนมีปริมาณ 575 พันตัน มูลค่า 3,202.63 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจาก 605 พันตัน มูลค่า 3,449.22 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ของปี 2563 ร้อยละ 4.96 และร้อยละ 7.15 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากเอกวาดอร์มากที่สุด ร้อยละ 52 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด เนื่องจากมีราคาถูก รองลงมา คือ อินเดีย ร้อยละ 17.39 และเวียดนาม ร้อยละ 6.09 สำหรับไทยมีส่วนแบ่งตลาดในจีน ร้อยละ 3.65 โดยจีนเป็นตลาดหลักในการส่งออกกุ้งมีชีวิตของไทย

3) ญี่ปุ่น ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ทั้งปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่นมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.67 ต่อปี และร้อยละ 4.98 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2564 นำเข้าปริมาณ 210 พันตัน มูลค่า 2,098.81 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปริมาณ 212 พันตัน มูลค่า 2,112.76 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ของปี 2563 ร้อยละ 0.94 และร้อยละ 0.66 ตามลำดับ โดยยังคงนำเข้าจากเวียดนามมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 24.29 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมด เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตที่อยู่ใกล้ทำให้มีความสะดวกในการขนส่ง รองลงมา ได้แก่ อินเดีย มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 17.14 และอินโดนีเซีย มีส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ 16.66 ส่วนไทยมีปริมาณการส่งออกเป็นอันดับ 4 มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 13.81 อย่างไรก็ตาม ตลาดญี่ปุ่นต้องการกุ้งแปรรูปและผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายโดยเฉพาะอาหารพร้อมรับประทาน ซึ่งเวียดนาม และอินโดนีเซียมีพัฒนาการแปรรูปกุ้งเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ดีขึ้น

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.62 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับตัวในการเลี้ยงดีขึ้น ทำให้สถานการณ์การเลี้ยงค่อย ๆ

ฟื้นตัว แม้จะมีปัญหาเรื่องโรคอยู่บ้าง โดยในปี 2564 มีปริมาณผลผลิตกุ้ง 383,000 ตัน ลดลงจาก 386,000 ตัน ของปีที่ 2563 ร้อยละ 0.78 ทั้งนี้ผลผลิตกุ้งต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากราคายังทรงตัวในระดับต่ำไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายการเพาะเลี้ยง ประกอบกับยังมีปัญหาเรื่องโรคในบางพื้นที่โดยเฉพาะ โรคขี้ขาว (Enterocytozoon hepatopenaei: EHP) และปัญหาการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกษตรกรชะลอการเลี้ยง ซึ่งไทยมีสัดส่วนการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม ร้อยละ 95.56 และสัดส่วนการเลี้ยงกุ้งกุลาดำร้อยละ 4.44 ของผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมด

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ปี 2564 ความต้องการบริโภคกุ้งภายในประเทศมีปริมาณ 55,000 ตัน ลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 8.33 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ทำให้รัฐบาลต้องมีการประกาศล็อกดาวน์ รวมทั้งมีมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ทำให้ความต้องการบริโภคกุ้งภายในประเทศลดลง ซึ่งผลผลิตกุ้งที่ใช้ในประเทศคิดเป็นร้อยละ 14.40 ของผลผลิตกุ้งทั้งหมด สำหรับผลผลิตส่วนใหญ่หรือร้อยละ 85.60 ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อส่งออก

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 8.04 ต่อปี และร้อยละ 9.55 ต่อปี ตามลำดับ โดยเป็นการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งและผลิตภัณฑ์กุ้งแปรรูปประเภทต่าง ๆ ในปี 2564 การส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ของไทย มีปริมาณ 155 พันตัน มูลค่า 48,411.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 149 พันตัน มูลค่า 44,467.09 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 4.03 และร้อยละ 8.87 ตามลำดับ แบ่งเป็นการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งปริมาณ 84 พันตัน มูลค่า 23,270.33 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 81 พันตัน มูลค่า 21,878.88 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 3.70 และร้อยละ 6.34 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกกุ้งแปรรูปในปี 2564 มีปริมาณ 67 พันตัน มูลค่า 23,016.21 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 64 พันตัน มูลค่า 21,836.58 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 4.69 และร้อยละ 5.40 ตามลำดับ การส่งออกกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นจากความต้องการอาหารแปรรูปในช่วงล็อกดาวน์ ซึ่งไทยมีศักยภาพในการแปรรูปกุ้งเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของตลาด โดยตลาดส่งออกหลักของไทย คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ และเมียนมา

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.78 ต่อปี และร้อยละ 3.96 ต่อปี ความต้องการนำเข้าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากกุ้งที่ผลิตได้ในประเทศมีไม่เพียงพอและปริมาณไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับราคานำเข้ากุ้งถูกกว่าราคากุ้งในประเทศ โดยในปี 2564 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 43.50 พันตัน มูลค่า 5,638.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 24.81 พันตัน มูลค่า 3,069.67 ล้านบาท ของปี 2563 ร้อยละ 75.33 และร้อยละ 83.68 ตามลำดับ โดยนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งคิดเป็นร้อยละ 99.56 ส่วนใหญ่ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อส่งออก และกุ้งแปรรูปร้อยละ 0.41

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ (ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 6.30 ต่อปี เนื่องจากราคากุ้งในประเทศเป็นไปตามราคากุ้งในตลาดโลก ซึ่งราคากุ้งของไทยลดลงอย่างต่อเนื่องจากการแข่งขันด้านราคาของประเทศผู้ผลิตกุ้งรายใหญ่ โดยปี 2564 มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 139 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 140.08 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 0.77 สาเหตุจากประเทศผู้ส่งออกหันมาแข่งขันด้านราคามากขึ้น

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในรูปเงินบาทมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.60 ต่อปี และร้อยละ 2.32 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งและราคากุ้งแปรรูปในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 0.93 ต่อปี และร้อยละ 0.65 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ราคาส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ สูงขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 2.37 และร้อยละ 0.99 ตามลำดับ ขณะที่ราคากุ้งแปรรูปในรูปเงินบาทปรับตัวสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 0.53 ส่วนในรูปเงินเหรียญสหรัฐลดลง ร้อยละ 0.83

อย่างไรก็ตาม ในปี 2564 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยอยู่ที่ 31.4568 บาทต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเงินบาทอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากปี 2563 ร้อยละ 1.37 แต่ไม่ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออกกุ้งของไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากเมื่อเทียบกับผู้ส่งออกอื่นเงินบาทยังคงแข็งค่าและทำให้ไทยเสียเปรียบคู่แข่ง

3) ราคานำเข้า ซี.ไอ.เอฟ. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2560 - 2564) ส่วนใหญ่ไทยนำเข้ากุ้งในรูปกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง โดยราคานำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและเงินเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 1.80 ต่อปี และร้อยละ 0.16 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2564 ราคานำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ สูงขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 6.81 และร้อยละ 5.36 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 ปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก ในภาพรวมคาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดโลก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของโลกเริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะอินเดียคาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด 19 มีทิศทางดีขึ้น ทำให้แรงงานกลับสู่ภาคการผลิตได้ตามปกติ ขณะที่อินโดนีเซียและเวียดนาม ผลผลิตเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ส่วนไทยผลผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตกุ้งของโลกจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโรค ราคา และสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด - 19 เป็นหลัก

2.1.2 การตลาด

ปี 2565 คาดว่าความต้องการบริโภคกุ้งเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลักหลายประเทศเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว และมีการรับมือกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ได้ดีขึ้น ทำให้มีความต้องการใช้กุ้งเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคในตลาดโลกยังคงต้องการสินค้ากุ้งที่มีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้ผู้ค้าอาจจะไม่สามารถปรับราคาให้สูงขึ้นได้

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 คาดว่าผลผลิตกุ้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณ 384,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.26 เมื่อเทียบกับปี 2564 อย่างไรก็ตาม ผลผลิตกุ้งยังคงขึ้นกับปัจจัยเรื่องโรค และราคาเป็นหลัก หากราคายังทรงตัว เกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในการลงกุ้ง ส่งให้ผลผลิตเพิ่มไม่มากนัก

2.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค คาดว่าความต้องการบริโภคในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากภาครัฐมีมาตารการผ่อนคลายการล็อคดาวน์ และมีการเปิดประเทศเพื่อรับนักท่องเที่ยว ทำให้ภาคการท่องเที่ยวเริ่มกลับสู่ภาวะปกติ โดยจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะกลับมาท่องเที่ยวในไทยเพิ่มมากขึ้น

(2) การส่งออก การส่งออกกุ้งของไทยคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม การส่งออกยังคงต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะต้นทุนของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งอื่น รวมทั้งข้อกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า รวมทั้งปัญหาเรื่องการขนส่ง จากการปรับค่าระวางเรือสูงขึ้น รวมทั้งการแข็งค่าของเงินบาท ยังคงเป็นอุปสรรคในการแข่งขันของไทย

(3) การนำเข้า คาดว่าไทยจะนำเข้ากุ้งในปริมาณที่เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์การผลิตกุ้งของไทยคาดว่ายังไม่เพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อส่งออก โดยผู้ประกอบการส่งออกมีการขอนำเข้ากุ้งจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาถูกกว่ากุ้งในประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการของไทยสามารถแข่งขันกับคู่แข่งอื่น และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรมกุ้งทั้งระบบของไทยในตลาดโลก

(4) ราคา ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ใน ปี 2565 คาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยราคากุ้งจะยังคงทรงตัวในระดับต่ำต่อไป เนื่องจากราคาในตลาดโลกยังคงมีความผันผวน และประเทศผู้ส่งออก จะมีการแข่งขันด้านราคา ส่งผลให้ราคาในประเทศลดลงด้วย อย่างไรก็ตาม หากผู้ส่งออกมีการรับซื้อกุ้งในราคาไม่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตร จะทำให้ราคากุ้งในประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.3.1 การผลิต

การเลี้ยงกุ้งของไทยยังคงเผชิญกับปัญหาหรือปัจจัยเดิม คือ ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าคู่แข่ง โดยเฉพาะค่าอาหารกุ้งซึ่งมีสัดส่วนในต้นทุนการผลิตประมาณร้อยละ 60 ในปี 2564 ราคาอาหารกุ้งปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 4 ส่งผลให้ต้นทุนรวมการผลิตกุ้งของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังคงมีปัญหาการสะสมโรคจากการเลี้ยงในพื้นที่เดิมมานาน รวมทั้งค่าแรงของไทยยังสูงกว่าประเทศคู่แข่ง และมาตรฐานการผลิตต่าง ๆ ที่ผู้นำเข้ากำหนด ล้วนส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐได้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกุ้งไทย โดยมีคณะทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมกุ้งทั้งระบบ เน้นให้การช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน อาทิ การลดต้นทุนการผลิตที่สนับสนุนให้เกษตรกรหันมาใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar cell) และการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น

2.3.2 การตลาด

ราคากุ้งในตลาดโลกยังคงมีความผันผวนซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ และราคามีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อไป ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ในประเทศลดต่ำลงด้วย นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะค่าระวางเรือที่ปรับตัวสูงขึ้น และการแข็งค่าของเงินบาท ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลกลดลง

ด้านการตลาด ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเน้นส่งเสริมการบริโภคกุ้งในประเทศให้มากขึ้น โดยภาครัฐสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการ หันมาทำตลาดกุ้งทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงกุ้งคุณภาพให้มากขึ้น ส่วนตลาดต่างประเทศภาครัฐจะเปิดการเจรจาหรือการจับคู่ทางธุรกิจ โดยใช้โอกาสจากการขนส่งระบบรางระหว่าง จีน และ สปป.ลาว เพื่อขยายตลาดจีนเป็นรายมณฑล ทำให้อุตสาหกรรมกุ้งไทยมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก ปี 2559 - 2564

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563*	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565*
จีน	1.748	1.836	1.900	1.645	1.680	**-1.87**	1.700
อินโดนีเซีย	0.886	0.871	0.888	0.883	0.892	**0.27**	0.895
เวียดนาม	0.702	0.765	0.838	0.755	0.780	**2.00**	0.800
เอกวาดอร์	0.460	0.560	0.680	0.685	0.672	**10.07**	0.690
อินเดีย	0.642	0.681	0.759	0.618	0.587	**-2.72**	0.600
ไทย	0.359	0.374	0.396	0.386	0.383	**1.62**	0.384
ประเทศอื่น ๆ	0.664	0.672	0.760	0.626	0.606	**-2.47**	0.586
รวม	**5.461**	**5.759**	**6.221**	**5.598**	**5.600**	**0.22**	**5.655**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: Fisheries and Aquaculture Statistics, Global Aquaculture Production 1950-2018, Food and Agriculture Organization of the United Nations, November 2020.

ตารางที่ 2 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งในตลาดโลกแยกตามประเทศผู้ส่งออกปี 2560 - 2565**

ปริมาณ: ล้านตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2565*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เอกวาดอร์	0.440	3,059.41	0.509	3,266.47	0.648	3,917.04	0.653	3,653.49	0.659	3,683.81	**11.15**	**4.95**	0.670	3,752.00
อินเดีย	0.576	4,963.66	0.618	4,709.33	0.673	4,935.22	0.580	4,306.15	0.550	4,086.50	**-1.55**	**-4.67**	0.590	4,425.00
เวียดนาม	0.398	3,792.25	0.315	3,478.40	0.351	3,284.43	0.349	3,191.30	0.378	3,618.31	**-0.01**	**-1.78**	0.380	3,659.85
อินโดนีเซีย	0.180	1,745.76	0.197	1,742.12	0.208	1,719.85	0.239	2,040.18	0.245	2,100.68	**8.44**	**5.42**	0.248	2,132.80
ไทย	0.212	2,074.04	0.185	1,818.15	0.176	1,680.14	0.149	1,432.91	0.155	1,538.98	**-8.08**	**-8.01**	0.158	1,542.60
จีน	0.215	2,288.25	0.217	2,419.44	0.165	1,834.70	0.160	1,664.83	0.120	1,279.27	**-13.68**	**-14.25**	0.121	1,285.02
ประเทศอื่น ๆ	1.160	8,869.26	1.211	8,985.06	1.207	8,439.00	1.083	7,774.97	1.070	8,269.95	**-2.70**	**-2.81**	1,133	8,282.73
รวม	**3.181**	**26,792.63**	**3.252**	**26,418.97**	**3.428**	**25,810.38**	**3.213**	**24,063.85**	**3.277**	**24,577.50**	**0.48**	**-2.62**	**3.300**	**25,080.00**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: International Trade Centre, October 2020

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหรัฐอเมริกาปี 2560 - 2565

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2565*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
อินเดีย	215	2,249.94	249	2,297.16	283	2,461.09	272	2,438.70	270	2,386.01	**5.59**	**1.79**	275	2,430.19
อินโดนีเซีย	118	1,212.96	132	1,248.44	133	1,166.49	161	1,460.98	185	1,682.19	**11.60**	**8.45**	186	1,691.28
เอกวาดอร์	72	589.68	76	544.66	83	570.69	126	813.24	150	1,073.71	**21.82**	**17.34**	151	1,080.87
เวียดนาม	56	654.28	59	642.81	61	655.17	66	718.77	70	746.42	**5.74**	**3.82**	71	745.00
ไทย	75	836.88	51	577.72	43	492.75	41	477.38	42	488.95	**-12.87**	**-11.89**	43	500.59
เม็กซิโก	29	355.11	25	289.89	30	311.26	26	270.26	26	321.33	**-1.78**	**-2.66**	26	320.00
อาร์เจนตินา	13	123.55	11	122.74	13	149.90	17	193.34	19	211.60	**12.69**	**16.54**	19	210.00
จีน	47	349.70	51	355.89	21	114.92	11	59.39	8	43.34	**-39.80**	**-44.93**	12	65.02
ประเทศอื่น ๆ	43	391.07	44	377.78	37	291.60	29	225.25	40	202.92	**-5.46**	**-16.72**	32	157.69
รวม	**668**	**6,763.17**	**698**	**6,457.09**	**704**	**6,213.87**	**749**	**6,657.31**	**810**	**7,156.46**	**4.67**	**1.45**	**815**	**7,200.64**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก(Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: International Trade Centre, October 2020

ตารางที่ 4 **ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนปี 2560 - 2565**

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2565*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เอกวาดอร์	15	109.21	77	483.58	323	1,849.84	319	1,689.64	299	1,497.43	**109.72**	**91.32**	320	1,664.00
อินเดีย	11	72.27	35	211.49	156	906.43	105	607.30	100	605.77	**73.55**	**70.01**	90	540.00
เวียดนาม	5	34.14	19	132.45	45	283.35	33	206.67	35	208.95	**55.95**	**50.20**	37	222.00
อาร์เจนตินา	21	141.27	38	288.51	35	254.27	26	182.90	24	183.68	**-1.12**	**0.69**	17	125.80
ไทย	13	141.37	25	254.86	39	374.68	19	215.79	21	294.04	**7.09**	**13.86**	23	287.50
ประเทศอื่น ๆ	54	357.73	60	437.35	124	793.02	103	546.92	96	412.76	**54.47**	**23.24**	113	616.70
รวม	**119**	**855.99**	**254**	**1,808.24**	**722**	**4,461.59**	**605**	**3,449.22**	**575**	**3,202.63**	**49.46**	**38.88**	**600**	**3,456.00**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: International Trade Centre, October 2021

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่นปี 2560 - 2565

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ประเทศ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2565*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	57	661.44	54	606.61	56	589.86	54	568.57	51	538.27	**-2.20**	**-4.66**	52	524.16
อินเดีย	35	353.47	36	332.05	38	335.71	38	313.96	36	315.17	**1.11**	**-2.81**	37	296.00
อินโดนีเซีย	30	349.61	31	351.45	32	340.19	32	327.98	35	361.31	**3.46**	**-0.03**	35	341.60
ไทย	38	411.87	39	426.99	37	394.73	30	328.30	29	311.68	**-7.72**	**-7.88**	30	323.10
อาร์เจนตินา	22	181.51	15	145.08	16	149.82	17	148.17	15	161.30	**-6.21**	**-2.13**	16	169.28
จีน	17	134.99	15	127.82	13	104.51	13	94.41	12	80.45	**-8.05**	**-12.52**	12	79.20
ประเทศอื่น ๆ	36	454.44	32	399.70	32	382.98	28	331.37	32	330.63	**-3.62**	**-7.91**	29	300.70
รวม	**235**	**2,547.33**	**222**	**2,389.70**	**224**	**2,297.80**	**212**	**2,112.76**	**210**	**2,098.81**	-2.67	-4.98	**211**	**2,034.04**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030627 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: International Trade Centre, October 2021

ตารางที่ 6 **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยปี 2560 - 2565**

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาท

รายการ	2560		2561		2562		2563		2564*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2565*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ส่งออก	**212.31**	**69,859.78**	**185.35**	**58,302.11**	**176.48**	**51,721.76**	**149.48**	**44,467.09**	**155.46**	**48,411.26**	**-8.04**	**-9.56**	**158.38**	**49,363.35**
กุ้งทำพันธุ์	0.06	277.50	0.05	492.39	0.03	459.25	0.03	726.34	0.03	972.38	**-17.28**	**33.60**	0.03	991.50
กุ้งมีชีวิต	10.74	2,051.31	12.90	2,488.34	15.79	3,322.62	4.93	1,025.29	4.67	1,152.34	**-23.11**	**-18.45**	4.75	1,175.01
กุ้งแช่เย็น แช่แข็ง	116.49	35,412.18	100.74	29,749.32	92.85	25,530.85	80.59	21,878.88	83.73	23,270.33	**-8.46**	**-10.84**	85.31	23,727.98
กุ้งแปรรูป	85.02	32,118.79	71.66	25,572.06	67.81	22,409.04	63.93	21,836.58	67.03	23,016.21	**-5.73**	**-7.91**	68.29	23,468.86
นำเข้า	**31.30**	**4,053.20**	**27.33**	**4,027.70**	**27.58**	**3,627.13**	**24.81**	**3,069.67**	**43.50**	**5,638.45**	**5.78**	**3.96**	**50.00**	**6,485.96**
กุ้งทำพันธุ์	0.003	21.47	0.003	39.48	0.004	35.28	0.002	32.05	0.01	32.60	**22.17**	**6.47**	0.01	37.48
กุ้งมีชีวิต	0.007	14.10	0.006	11.29	0.006	1.06	0.013	1.15	0.002	0.69	**-15.91**	**-56.48**	0.0003	0.79
กุ้งแช่เย็น แช่แข็ง	31.07	4,003.56	27.19	3,948.63	27.26	3,494.29	24.43	2,950.91	43.31	5,587.38	**5.73**	**3.83**	49.78	6,427.25
กุ้งแปรรูป	0.22	14.07	0.13	28.30	0.31	96.50	0.36	85.56	0.18	17.78	**6.37**	**17.05**	0.21	20.44

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ไม่รวมกุ้งก้ามกรามที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017– 2021)
ที่มา: กรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ราคากุ้งขาวแวนนาไมเฉลี่ย ปี 2560 - 2565

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ [1/] กุ้งขาว ขนาด 70 ตัว/กก.	ราคาตลาดกลาง [2/] กุ้งขาว ขนาด 70 ตัว/กก.
	(บาท/กก.)	(บาท/กก.)
2560	185.15	177.10
2561	151.27	147.72
2562	144.18	139.35
2563	140.08	140.49
2564 *	139.00	138.00
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**-6.30**	**-5.34**
2565 *	143.00	142.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

[1/] ราคาที่เกษตรกรขายได้ จากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] ราคาตลาดกลาง จากตลาดทะเลไทย จ.สมุทรสาคร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ราคาส่งออก-นำเข้ากุ้งของไทย ปี 2560 - 2565

ปี	ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.)				ราคานำเข้า (ซี.ไอ.เอฟ.)		อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/เหรียญสหรัฐฯ)	
	กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง		กุ้งแปรรูป		กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง			
	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	ซื้อ	ขาย
2560	303.99	9,025.05	377.78	11,215.78	128.86	3,778.80	33.6829	34.1008
2561	295.31	9,209.21	356.85	11,128.33	145.22	4,469.28	32.0668	32.4929
2562	274.97	8,932.18	330.47	10,735.05	128.18	4,106.25	30.7842	31.2158
2563	271.48	8,748.19	341.57	11,006.78	120.79	3,839.34	31.0327	31.4611
2564*	277.92	8,834.97	343.37	10,915.60	129.01	4,045.04	31.4568	31.8934
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-2.60**	**-0.93**	**-2.32**	**-0.65**	**-1.80**	**-0.16**	**-1.68**	**-1.65**
2565*	278.14	8,691.88	343.66	10,739.38	129.11	4,085.76	32.0000	31.6000

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

21
ปลาป่น

1. สถานการณ์ ปี 2564

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.13 ต่อปี ในปี 2564 ผลผลิตปลาป่นโลกมีปริมาณ 4.79 ล้านตัน ลดลงจาก 4.83 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 0.84 โดยเปรูเป็นประเทศผู้ผลิตปลาป่นรายใหญ่ของโลกมีผลผลิตปลาป่น 1.03 ล้านตัน ลดลงจาก 1.11 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 7.21 เนื่องจากเปรูมีประกาศโควตาจับปลาซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาป่นลดลงเหลือ ปริมาณ 2.04 ล้านตัน ลดลงจากปริมาณ 2.30 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 11.30 รวมทั้งมีการประกาศโควตาล่าช้า และจากผลกระทบที่เกิดจากการระบาดของโรคโควิด 19 จึงมีข้อจำกัดของการใช้เรือจับปลาเพียงร้อยละ 60 และใช้แรงงานลดลง ทำให้การจับปลาของเปรูมีแนวโน้มลดลง ส่วนประเทศผู้ผลิตสำคัญ ได้แก่ เวียดนาม สหภาพยุโรป (27) ชิลี จีนและไทย มีแนวโน้มผลิตปลาป่นใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มลดลงเพียงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.003 ต่อปี โดยในปี 2564 มีการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของโลกปริมาณ 5.39 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.13 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 5.07 เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ในช่วงปลายปีที่คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้มีความต้องการใช้ปลาป่นเพื่อผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

ปี 2564 ภาคปศุสัตว์และประมงมีการขยายตัว ส่งผลให้ความต้องการใช้ปลาป่นของโลกขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตาม โดยโรงงานอาหารสัตว์ยังคงใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบหลักในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เนื่องจากเป็นแหล่งโปรตีนที่ย่อยได้ง่าย อุดมไปด้วยกรดอะมิโน 22 ชนิดที่สัตว์และสัตว์น้ำไม่สามารถสร้างเองได้ และประกอบไปด้วยน้ำมันปลาร้อยละ 8-12 ซึ่งประกอบด้วยกรดไขมันโอเมกา-3 มากกว่าวัตถุดิบชนิดอื่นทำให้ปลาป่นยังคงเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สำคัญเมื่อเทียบกับวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่น

(2) การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.64 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณส่งออก 2.80 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2.75 ล้านตัน ของปี 2563 ร้อยละ 1.82 ประเทศผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก คือ เปรู รองลงมา คือ ชิลี เวียดนาม สหภาพยุโรป (27) และ โมรอคโค ตามลำดับ ส่วนไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 6 โดยเปรูเป็นประเทศที่ส่งออกปลาป่นอันดับหนึ่งของโลกคิดเป็นร้อยละ 37.09 ของการส่งออกปลาป่นโลก เนื่องจากเปรูมีการบริหารจัดการทรัพยากรประมงที่ดี ทำให้ทรัพยากรประมงทะเลยังมีความอุดมสมบูรณ์สูง

(3) การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.87 ต่อปี โดยในปี 2564 มีปริมาณนำเข้า 3.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 3.11 ล้านตัน

ของปี 2563 ร้อยละ 7.07 ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ คือ จีน สหภาพยุโรป (27) ญี่ปุ่น ตุรกี และเวียดนาม ตามลำดับ โดยจีนนำเข้าปลาป่นจากเปรูมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง

(4) ราคา

ราคาปลาป่นของโลกอ้างอิงจากราคาซื้อขายปลาป่นของเปรูซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.) ปลาป่นคุณภาพโปรตีนร้อยละ 60 ขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.77 ต่อปี โดยในปี 2564 ราคาปลาป่น เอฟ.โอ.บี. เปรู เฉลี่ยกิโลกรัมละ 41.64 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 36.31 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 14.68 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้การค้าปลาป่นทำได้ยากขึ้น จากมาตรการควบคุมด้านสุขอนามัย มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม และมาตรการป้องกันตามมาตรฐานของโรคโควิด 19 รวมทั้งผลผลิตปลาป่นจากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกลดลง ค่าขนส่งที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ อีกทั้งระยะเวลาการขนส่งมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ล้วนทำให้ต้นทุนปลาป่นสูงขึ้น

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปริมาณผลผลิตปลาป่นของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.93 ต่อปี สำหรับในปี 2564 ผลผลิตปลาป่นมีปริมาณ 0.34 ล้านตัน ปริมาณผลผลิตใกล้เคียงกับปี 2563 ปริมาณการจับปลาเป็ดของไทยจะลดลงจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งเกิดอุปสรรคด้านการขนส่ง การขาดแคลนแรงงานภาคประมง ซึ่งส่วนใหญ่ไทยต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวและมาตรการป้องกันที่เข้มงวดในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้โรงงานลดกำลังการผลิตปลาป่นลง แต่ปลาป่นที่เป็นผลพลอยได้จากโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำมีปริมาณเพิ่มขึ้นทดแทนปริมาณปลาเป็ดที่ได้จากการจับ

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศ ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราร้อยละ 1.44 ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของภาคปศุสัตว์และประมงของไทย ในปี 2564 ความต้องการใช้ปริมาณ 0.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 3.57 โดยเฉพาะภาคปศุสัตว์และประมงของไทยที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ปลาป่นปรับตัวเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

การส่งออกปลาป่นของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 4.38 ในปี 2564 ไทยส่งออกปลาป่น 0.13 ล้านตัน ลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 23.53 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในวงกว้าง ประกอบกับการตรวจสอบสินค้าที่เข้มงวดของประเทศผู้นำเข้า ทำให้การขนถ่ายสินค้าเกิดความล่าช้า เกิดปัญหาการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ส่งผลให้ต้นทุนค่าขนส่งระหว่างประเทศปรับตัวสูงขึ้น โดยตลาดส่งออกปลาป่นของไทยที่สำคัญ ได้แก่ จีน เวียดนาม ญี่ปุ่น และเมียนมา ตามลำดับ

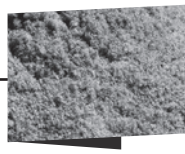

(3) การนำเข้า

การนำเข้าปลาป่นของไทย ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560-2564) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 1.27 ต่อปี ในปี 2564 มีการนำเข้าปลาป่น ปริมาณ 0.07 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 40 เนื่องจากไทยมีการนำเข้าปลาป่นเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยเฉพาะอาหารกุ้งเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศมากขึ้น จึงต้องนำเข้าวัตถุดิบปลาป่นจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมา และเวียดนาม เพิ่มขึ้น

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2564) อุตสาหกรรมปลาป่นของไทยส่วนใหญ่ใช้ปลาเป็ดสดเป็นวัตถุดิบในการผลิต ซึ่งราคามีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.20 ต่อปี ในปี 2564 ราคาปลาเป็ดสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.13 บาท ลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 12.52 ส่วนราคาปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 1 มีแนวโน้มลดลง ในอัตราร้อยละ 3.42 ต่อปี ในปี 2564 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 34.02 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 32.01 บาท ของปี 2563 ร้อยละ 6.28 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เป็นวงกว้าง โรงงานปลาป่นมีมาตรการป้องกันที่เข้มงวดในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งการขาดแคลนแรงงานทำให้โรงงานลดกำลังการผลิตปลาป่นลง ส่งผลให้ราคาปลาเป็ดในประเทศลดลงด้วย

2. แนวโน้มปี 2565

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2565 ผลผลิตปลาป่นของโลกคาดว่าจะมีปริมาณ 4.83 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.79 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.84 เนื่องจากปริมาณสต๊อกปลาป่นโลกยังคงตึงตัว ในขณะที่ความต้องการใช้ปลาป่นในอาหารสัตว์มีอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสินค้าทดแทน เช่น เนื้อป่น กระดูกป่น มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นเช่นกัน หรือวัตถุดิบทางการเกษตรที่ให้โปรตีนทดแทน เช่น ราคากากถั่วเหลือง มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นมาก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 ความต้องการใช้ปลาป่นของโลก คาดว่าจะมีปริมาณ 5.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.39 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.19 เนื่องจากภาคปศุสัตว์และประมงมีแนวโน้มที่จะขยายตัว

(2) การส่งออก

ปี 2565 การส่งออกปลาป่นโลก คาดว่าการส่งออกจะมีปริมาณ 2.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.80 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.71 เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกประสบปัญหาค่าขนส่งระหว่างประเทศ ปัญหาการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ค่าระวางขนส่งที่สูงขึ้นหลายเท่าตัว และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การส่งออกขยายตัวเพียงเล็กน้อย

(3) การนำเข้า

ปี 2565 การนำเข้าปลาป่นโลก คาดว่าการนำเข้าจะมีปริมาณ 3.34 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.33 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 0.30 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการใช้ปลาป่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

(4) ราคา

ปี 2565 ราคาปลาป่น เอฟ.โอ.บี. เปรู 60 % ในตลาดโลก คาดว่าจะราคากิโลกรัมละ 38.86 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 41.64 บาท ของปี 2564 ร้อยละ 6.68 เนื่องจากผลผลิตปลาป่นของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2565 ผลผลิตปลาป่นของไทยคาดว่าจะมีปริมาณ 0.35 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.34 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 2.94 เนื่องจากอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและภาคปศุสัตว์มีแนวโน้มขยายตัวจากการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจภายหลังจากการระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มคลี่คลาย จากการผ่อนคลายมาตรการล็อคดาวน์ และเปิดประเทศของรัฐในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2564

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2565 ความต้องการใช้ปลาป่นของไทย คาดว่าจะมีปริมาณ 0.29 ล้านตัน ความต้องการใช้ใกล้เคียงกับปี 2564

(2) การส่งออก

ปี 2565 การส่งออกปลาป่นของไทย คาดว่าการส่งออกจะมีปริมาณ 0.15 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.13 ล้านตัน ของปี 2564 ร้อยละ 15.38 การส่งออกปลาป่นของไทยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการมีมาตรการการรับมือกับโรคโควิด 19 ที่เคร่งครัด และสถานการณ์เริ่มกลับสู่ภาวะปกติ

(3) การนำเข้า

ปี 2565 การนำเข้าปลาป่นของไทย คาดว่าการนำเข้าจะมีปริมาณ 0.07 ล้านตัน ใกล้เคียงกับปี 2564 เนื่องจากยังมีความต้องการใช้ปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์น้ำเพื่อส่งออก

(4) ราคา

ปี 2565 ราคาปลาเป็ดสด คาดว่าจะมีราคากิโลกรัมละ 7.26 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 7.13 บาท ของปี 2564 ร้อยละ 1.82 เนื่องจากโรงงานปลาป่นเริ่มกลับมาเปิดทำการตามปกติ รวมทั้งแรงงานได้รับการจัดสรรวัคซีนอย่างทั่วถึงมากขึ้น ทำให้ปัญหาด้านแรงงานได้รับการจัดการดีขึ้น ส่วนราคาขายส่งปลาป่นโปรตีนต่ำกว่า 60 % เบอร์ 2 กิโลกรัมละ 25.81 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 29.02 บาท ของปี 2564 ร้อยละ 11.06 และราคาขายส่งปลาป่นโปรตีนสูงกว่า 60 % เบอร์ 1 กิโลกรัมละ 31.16 บาท ราคาลดลงจากกิโลกรัมละ 34.02 บาท ร้อยละ 8.41

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 การผลิต สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คาดว่าจะยังคงมีอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจโลกต่อภาคการผลิต การขนส่ง การบริโภค และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยเช่นเดียวกัน โดยการผลิตปลาป่นมีแนวโน้มที่จะทรงตัว เป็นผลสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่รุนแรงมาตั้งแต่ปี 2563 - 2564 ทำให้แรงงานในภาคประมงลดลง และการกลับเข้าสู่แรงงานในภาคประมงล่าช้า เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวจาก เมียนมา และกัมพูชา จากการถูกกำกับ

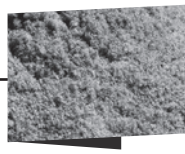

ด้วยมาตรการของรัฐในเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเข้มงวด และการเข้าถึงวัคซีนที่ยังไม่ทั่วถึง เป็นปัจจัยที่อาจทำให้การทำประมงและการผลิตปลาป่นของไทยยังคงทรงตัว

2.3.2 การส่งออก ในปี 2564 ผู้ส่งออกยังประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ต่อเนื่องจากปี 2563 ผู้ประกอบการส่งออกปลาป่นต้องประสบอุปสรรคทางการค้า ดังนี้

(1) ระบบการตรวจคัดกรองสินค้าที่เข้มข้นขึ้นภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มาตรการทางสุขอนามัยในโรงงาน และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ทำให้ระยะเวลาการขนส่งยาวขึ้น

(2) ค่าขนส่งระหว่างประเทศ (Freight) ที่เพิ่มสูงขึ้นในต่างประเทศหลายเท่าตัว การขาดแคลนเรือและตู้คอนเทนเนอร์ขนส่ง เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลต่อต้นทุนของผู้ประกอบการส่งออก

(3) ค่าใช้จ่ายในการจัดฉีดวัคซีน ค่าสถานที่กักตัว และค่าตรวจเชื้อ RT-PCR ให้กับแรงงานก่อนส่งออก ส่งผลให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนในการส่งออกสูงขึ้น

(4) จีนมีการพิจารณาว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานระดับชาติของปลาป่นในเดือน พฤษภาคม 2565 ซึ่งหมายความว่าอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในอุตสาหกรรมปลาป่น ดังนั้นต้องติดตามข้อกำหนดที่จะแก้ไขใหม่ของจีน ผู้ประกอบการส่งออกปลาป่นของไทยควรติดตามข้อกำหนดที่อาจมีการแก้ไขใหม่และพร้อมปรับตัวให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อเพิ่มโอกาสในการส่งออกไปยังจีน ซึ่งเป็นผู้นำเข้าปลาป่นรายใหญ่ของโลก

ตารางที่ 1 **การผลิต การค้าและการใช้ปลาป่นของโลก ปี 2560 - 2565**

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
สต็อกต้นปี	0.27	0.26	0.26	0.26	0.23	**-3.16**	0.23
ผลผลิต	4.77	4.81	4.67	4.83	4.79	**0.13**	4.83
นำเข้า	3.07	3.04	3.09	3.11	3.33	**1.87**	3.34
ความต้องการใช้	5.37	5.17	5.22	5.13	5.39	**-0.003**	5.40
ส่งออก	2.64	2.63	2.63	2.75	2.80	**1.64**	2.82
สต็อกปลายปี	0.26	0.26	0.26	0.23	0.22	**-4.46**	0.22

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย World Markets and Trade

** ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 2 ประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ 7 อันดับแรกของโลก ปี 2560 - 2565

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565***
เปรู	1.00	1.07	0.91	1.11	1.03	**0.96**	1.11
เวียดนาม	0.45	0.47	0.46	0.46	0.46	**0.22**	0.47
สหภาพยุโรป (27)	0.42	0.44	0.41	0.40	0.40	**-1.91**	0.41
ชิลี	0.37	0.35	0.41	0.37	0.37	**0.56**	0.38
จีน	0.40	0.36	0.35	0.35	0.35	**-2.91**	0.36
ไทย**	0.32	0.35	0.35	0.34	0.34	**0.93**	0.35
สหรัฐอเมริกา	0.25	0.25	0.26	0.26	0.25	**0.39**	0.26
อื่น ๆ	1.56	1.52	1.52	1.54	1.59	**0.51**	1.57
รวม	**4.77**	**4.81**	**4.67**	**4.83**	**4.79**	**0.13**	**4.91**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดย World Markets and Trade
** ประมาณการโดยสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย
*** ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2021

ตารางที่ 3 ประเทศผู้ส่งออกปลาป่นที่สำคัญ 10 อันดับแรกของโลก ปี 2560 – 2565

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
เปรู	1.00	1.07	0.90	1.10	1.02	**0.67**	1.11
ชิลี	0.23	0.19	0.27	0.21	0.21	**-0.82**	0.22
เวียดนาม	0.18	0.17	0.19	0.22	0.21	**5.82**	0.23
สหภาพยุโรป (27)	0.18	0.17	0.19	0.19	0.19	**2.22**	0.20
โมรอคโค	0.11	0.16	0.16	0.15	0.16	**7.09**	0.18
สหรัฐอเมริกา	0.14	0.17	0.14	0.13	0.14	**-2.65**	0.13
ไอซ์แลนด์	0.13	0.08	0.07	0.10	0.12	**0.63**	0.10
ไทย***	0.12	0.13	0.12	0.17	0.13	**4.38**	0.15
เม็กซิโก	0.11	0.10	0.10	0.10	0.10	**-0.46**	0.10
รัสเซีย	0.07	0.08	0.09	0.09	0.08	**3.92**	0.09
อื่น ๆ	0.38	0.36	0.38	0.38	0.39	**1.07**	0.39
รวม	**2.65**	**2.68**	**2.61**	**2.84**	**2.75**	**1.33**	**2.90**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยUnited States Department of Agriculture, 2021
** ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
*** ข้อมูลกรมศุลกากร
ที่มา: United States Department of Agriculture, 2021

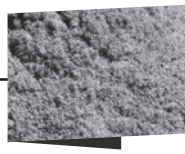

ตารางที่ 4 **ปริมาณการผลิต ความต้องการใช้ การนำเข้าและส่งออกปลาป่นของไทย ปี 2560 - 2565**

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
ผลผลิต[1/]	0.32	0.35	0.35	0.34	0.34	**0.93**	0.35
ความต้องการใช้[1/]	0.27	0.28	0.28	0.28	0.29	**1.44**	0.29
นำเข้า[2/]	0.06	0.06	0.05	0.05	0.07	**1.27**	0.07
ส่งออก[2/]	0.12	0.13	0.12	0.17	0.13	**4.38**	0.15

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย

** ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปลาป่น หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 23012010000 23012020000 23012090001 23012090090 และ 23099013000 ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: [1/] ผลผลิตและความต้องการใช้จากสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย

[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 **ราคาเฉลี่ยปลาเป็ดและปลาป่นในประเทศ ณ ระดับตลาดต่าง ๆ และราคาปลาป่นตลาดต่างประเทศ ปี 2560 - 2565**

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2560	2561	2562	2563	2564**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2565**
ราคาปลาเป็ดสด	8.29	8.35	8.17	8.15	7.13	**-3.20**	7.26
ขายส่งโปรตีนต่ำกว่า60% เบอร์ 2*	31.64	31.13	25.91	26.11	29.02	**-3.43**	25.81
ขายส่งโปรตีนสูงกว่า60% เบอร์ 1*	37.33	37.65	32.37	32.01	34.02	**-3.42**	31.16
เอฟ.โอ.บี. เปรู 60 %*	37.97	40.43	34.03	36.31	41.64	**0.77**	38.86

หมายเหตุ: *กรมการค้าภายใน

**ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: กรมการค้าภายใน

ราคาปลาเป็ดสด จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้มปี 2565

บทความพิเศษ

แรงจูงใจของเกษตรต่อ
การเข้าร่วมโครงการ
ประกันภัยสินค้าเกษตร

กองทุน FTA ภาคเกษตร
ลุยปรับโฉมโคนมไทย
รองรับการค้าเสรี

ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ
รับมือของเกษตรกรต่อ
การเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศ

แรงจูงใจของเกษตรต่อการเข้าร่วมโครงการประกันภัยสินค้าเกษตร

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือน
และประกันภัยสินค้าเกษตร

ภาคการเกษตร เป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญ เพราะทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงดูประชากรโลก แต่เป็นภาคการผลิตที่มีความเปราะบางต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติมากกว่าภาคเศรษฐกิจอื่นๆ รัฐบาลทุกสมัยต่างก็ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายที่จะช่วยเหลือและสร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกรในหลากหลายรูปแบบ เช่น มาตรการเยียวยาและการช่วยเหลือผ่านสินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งต้องใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก และตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา ภาครัฐร่วมมือกับภาคเอกชนเริ่มมีโครงการประกันภัยข้าวนาปีเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงินของเกษตรกรในการจัดการความเสี่ยงด้วยตนเอง โดยรัฐอุดหนุนเบี้ยประกันถึง 70% แต่เกษตรกรเข้าร่วมไม่ถึง 2% ของพื้นที่นาทั้งหมด ต่อมา เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2559 มีมติเห็นชอบตามแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการประกันภัยการเกษตร ตามที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจเสนอ โดยมีประเด็นสำคัญ อาทิ ให้อุดหนุนเบี้ยประกันภัยแทนการจ่ายเงินชดเชย ใช้ระบบธนาคารพาณิชย์เข้ามาช่วยในการดำเนินงานระบบการประกันภัยการเกษตร สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเพื่อให้เข้าร่วมทำประกันภัย ทำให้สถานการณ์การเข้าถึงการประกันภัยของเกษตรกรไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น คือ การประกันภัยข้าวนาปี ในปี 2559 รัฐตั้งพื้นที่เป้าหมาย 30 ล้านไร่ สนับสนุนเบี้ยประกัน ร้อยละ 60 โดยชาวนาที่เป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. จะได้รับประกันภัยข้าวนาปีฟรี ปรากฏว่าพื้นที่เอาประกัน 27 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมาย และในปี 2563 พื้นที่เป้าหมาย 45.7 ล้านไร่ พื้นที่เอาประกัน 44.4 ล้านไร่ คิดเป็นถึงร้อยละ 97 ของพื้นที่เป้าหมาย จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าการเข้าถึงการประกันภัยสินค้าของเกษตรกรมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นการสนับสนุนเบี้ยประกันภัยเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งความคาดหวังในอนาคต คือ ขยายการประกันภัยไปสู่สินค้าอื่นๆ ครอบคลุมพืช ปศุสัตว์ และประมง

ปัจจุบันประเทศไทยใช้ระบบประกันภัยแบบครอบคลุมหลายภัย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2564 ได้กำหนดให้การประกันภัยข้าวนาปี คุ้มครองภัยธรรมชาติ 7 ภัย ได้แก่ ภัยน้ำท่วม/ฝนตกหนัก ภัยแล้ง/ฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง ลมพายุ/พายุไต้ฝุ่น ภัยอากาศหนาว/น้ำค้างแข็ง ลูกเห็บ ไฟไหม้ และช้างป่า มีจำนวนเงินคุ้มครองพื้นฐาน 1,260 บาทต่อไร่ และศัตรูพืชหรือโรคระบาด มีจำนวนเงินคุ้มครองพื้นฐาน 630 บาท ต่อไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งจะได้รับการอุดหนุนค่าเบี้ยประกันภัย เมื่อเกษตรกรเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและมีการประกาศเขตภัยพิบัติในการให้ความช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตาม การประกันภัยทางการเกษตรของไทย ยังมีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การประกาศเขตภัยพิบัติและความเสียหายรายแปลงมีความล่าช้า ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่การเกิดภัยอย่างแท้จริง และบางครั้ง ไม่สามารถสะท้อนความเสียหายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งขั้นตอนการตรวจสอบพื้นที่ความเสียหายมีความล่าช้าใช้เวลานานกว่าเกษตรกรจะได้รับเงินค่าสินไหมทดแทน เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถจูงใจให้เกษตรกรทั่วไปหันมาทำการประกันภัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงของตนเองได้ ดังนั้น หากมีเทคนิคหรือเครื่องมือที่พิสูจน์ความเสียหายที่ได้รับการยอมรับทั้งผู้เอาประกันและผู้รับประกัน จะเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจทำประกันภัยเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยตัวเองอีกทางหนึ่ง และเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการประกันภัยการเกษตรโดยมีเทคนิคหรือเครื่องมือในการตรวจสอบความเสียหายให้เป็นที่ยอมรับของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบริหารจัดการงบประมาณของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจึงจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาและพัฒนาเทคนิค แนวทางในการตรวจสอบความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติให้แก่เกษตรกรซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืนต่อไป

จากการทบทวนงานวิจัย/ข้อมูลการประกันภัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใน 9 จังหวัด (ราชบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก สุพรรณบุรี ชัยนาท นครสวรรค์ สุรินทร์ และอุบลราชธานี) **พบว่า ประเด็นปัญหาสำคัญคือ ความล่าช้าในการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและกระบวนการพิสูจน์และส่งหลักฐานความเสียหายเพื่อนำไปใช้อนุมัติการเบิกจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่เกษตรกรผู้เอาประกัน** ซึ่งแนวทางการประเมินความเสียหายที่ควรนำมาใช้คือ การประกันภัยที่ใช้การประมวลผลเชิงภาพ (Picture-Based Insurunce หรือ PBI) ควบคู่ไปกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการใช้ข้อมูลมหัต (Big Data) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลผู้เอาประกันและความเสี่ยงรายแปลง โดยใช้ข้อมูลเชิงภาพมาช่วยในการประเมินความเสียหาย เป็นการใช้แอปพลิเคชั่นสำหรับโทรศัพท์มือถือที่สามารถบันทึกภาพแปลงที่เอาประกันพร้อมด้วยพิกัดตำแหน่ง (Geo Tag) เพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรที่ทำประกันภัยข้าวนาปี เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น เกษตรกรสามารถถ่ายรูปแปลงที่ได้รับความเสียหาย แล้วส่งผ่านระบบไปยังคณะกรรมการประเมินความเสียหายได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้ ผลการนำเครื่องมือ PBI ได้ไปทดลองในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท อ่างทอง และนครสวรรค์ เกษตรกรที่ร่วมทดลองมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินด้วย PBI สามารถช่วยลดระยะเวลาในการประเมินความเสียหาย เพิ่มความแม่นยำในการประเมินความเสียหาย ลดระยะเวลาในการดำเนินงาน และสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการประกันภัยข้าวนาปีให้แก่เกษตรกรได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า PBI จะเป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้ แต่การนำมาปรับใช้ในภาคเกษตรยังมีข้อจำกัด คือ เกษตรกรที่มีอายุมาก ไม่มีทักษะด้านเทคโนโลยี หรือถ่ายภาพได้แต่ความละเอียดไม่พอ สัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และหากเกิดภัยพิบัติรุนแรงอาจไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่เพื่อถ่ายรูปได้ และประเด็นที่จะต้องพิจารณาควบคู่เพื่อให้การประกันภัยข้าวนาปี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่

1) การลดบทบาทของภาครัฐในฐานะผู้ดำเนินการในห่วงโซ่อุปทานการประกันภัยพืชผล แต่ยังคงรักษาบทบาทของการเป็นผู้สนับสนุนและการคอยกำกับดูแล เพื่อให้ตลาดประกันภัยข้าวนาปีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากขึ้น

2) การเปลี่ยนรูปแบบการให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติมาเป็นการใช้ระบบการประกันภัย

3) การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนประกันภัยพืชผล เพื่อช่วยเหลือบริษัทประกันภัยในกรณีที่เกิดความเสียหายขนาดใหญ่เกินกว่าที่บริษัทประกันภัยแต่ละแห่งจะยอมรับได้

4) การพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบความเสียหายแบบ PBI สามารถพัฒนาต่อยอดจากแอปพลิเคชั่น “มะลิซ้อน” ที่สมาคมประกันวินาศภัยไทย ได้นำมาใช้ในการประเมินความเสียหายในปี 2564

5) เพิ่มช่องทางในการซื้อประกันภัย เช่น การขายกรมธรรม์ผ่านร้านขายปัจจัยการผลิตทางการเกษตร หรือสหกรณ์การเกษตร เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการทำประกันภัยของเกษตรกร

6) ครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นผู้สูงวัย หรือผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงแอปพลิเคชั่นได้ ควรมีตัวแทนชุมชนที่ช่วยในการลงทะเบียนและช่วยบันทึกข้อมูลความเสียหาย

7) นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการทำประกันในทุกขั้นตอน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินความเสียหาย ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และลดระยะเวลาในการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

8) ต้องติดตามประเมินผลการนำระบบ PBI ไปใช้ แล้วนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบกลายเป็นส่วนหนึ่งในการคุ้มครองเกษตรกรจากภัยพิบัติ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ท้ายที่สุดนี้ จะเห็นว่าระบบประกันภัยในภาคเกษตรมีความเกี่ยวข้องและทำความร่วมมือกันหลายภาคส่วน โดยเฉพาะการร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันภัยในภาคเกษตรอย่างยั่งยืน โดยเกษตรกรเองต้องมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญและตัดสินใจทำประกันภัยด้วยความสมัครใจ ซึ่งนอกจากอัตราค่าเบี้ยประกันภัยและค่าสินไหมทดแทนที่เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อประกันแล้ว หากเกษตรกรมีความเชื่อมั่นในระบบประกันภัยก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยในการตัดสินใจซื้อประกันภัยในที่สุด

93

กองทุน FTA ภาคเกษตร ลุยปรับโฉมโคนมไทย รองรับการค้าเสรี

ส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

การส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2505 ตั้งแต่ที่ได้มีการจัดตั้งฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ค ปัจจุบันการเลี้ยงโคนมได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเกือบ 60 ปี แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมยังคงประสบปัญหาต่างๆ ที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูง สภาพภูมิอากาศและสภาพคอกไม่เหมาะสม ปัญหาทางด้านสุขภาพของโคนม และการควบคุมโรค ปัญหาความสมบูรณ์ของพันธุ์ องค์ประกอบของน้ำนมต่ำ และปัญหาด้านการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้แล้วเกษตรกรยังต้องเผชิญกับการแข่งขันทางการค้าจากการนำเข้านมผงและผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ เนื่องด้วยนมผงมีราคาถูกกว่าน้ำนมดิบในประเทศ อีกทั้ง รัฐบาลได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand – Australia Free Trade Agreement: TAFTA) และข้อตกลงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership: TNZCEP) ซึ่งข้อตกลงการค้าทั้ง 2 ฉบับมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยประเทศไทยจะทยอยลดภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์นมจากทั้งสองประเทศลงเหลือร้อยละศูนย์ ในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งผลจากการเปิดเขตการค้าเสรีดังกล่าวโดยรวมแล้วประเทศไทยจะได้รับผลประโยชน์ แต่ในอีกด้านต้องยอมรับว่า โคนมและผลิตภัณฑ์นมของไทยจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมโคนมและผลิตภัณฑ์นมมากกว่าประเทศไทยมาก ต้นทุนการผลิตต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรไทย ดังนั้น เมื่อเปิดเสรีทางการค้าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมของไทยจะต้องเผชิญกับการแข่งขันกับผู้ผลิตจากทั้งสองประเทศที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น

แนวทางหนึ่งที่ภาครัฐแนะนำในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ การยกระดับการจัดการฟาร์มของเกษตรกรเพื่อให้ได้มาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบ ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์พัฒนาโคนมและผลิตภัณฑ์นมปี 2560-2569 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “อุตสาหกรรมโคนมไทยทั้งระบบ ได้มาตรฐานสากลภายใน 10 ปี” โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตน้ำนมโคและอุตสาหกรรมโคนมให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งการพัฒนาฟาร์มโคนมให้มีมาตรฐานฟาร์มเพื่อให้ได้น้ำนมดิบคุณภาพ ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต คุณภาพของน้ำนมดิบและความปลอดภัยของผู้บริโภคน้ำนม และราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรได้รับ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติที่ตรงตามมาตรฐาน จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านคุณภาพและการจัดการการผลิตน้ำนมดิบ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ หรือที่รู้จักกันในนาม “กองทุน FTA” เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้เกษตรกรมีระบบฟาร์มโคนมที่ได้มาตรฐาน นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จึง**จับมือกับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) จัดตั้งฟาร์มโคนมประสิทธิภาพสูง (Thai-Denmark Smart Dairy Farm)** ที่มีระบบการผลิตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นฟาร์มสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการฟาร์มที่ทันสมัย ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมนำไปปรับใช้สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตโคนม รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านกิจการโคนม ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น **โดยกองทุนฯ ได้สนับสนุนเงินช่วยเหลือ เป็นจำนวน 55.90 ล้านบาท**

โครงการจัดตั้งฟาร์มโคนมประสิทธิภาพสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นฟาร์มสำหรับใช้ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการฟาร์มให้มีความสะดวกและเหมาะสมกับการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรยุคใหม่ที่สอดคล้องกับหลักการดูแลสวัสดิภาพสัตว์ เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมของประเทศ ที่ใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการฟาร์ม และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติและการสร้างบุคลากรมืออาชีพด้านการเลี้ยงโคนม ซึ่งจัดตั้งฟาร์มโคนมสาธิตในพื้นที่ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี ของ อ.ส.ค. มีจำนวนแม่โครีดนมไม่น้อยกว่า 100 ตัว โดยมีเป้าหมายการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานในฟาร์มประสิทธิภาพสูง สำหรับนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ปีละไม่น้อยกว่า 680 คน

โดยเงินที่กองทุนฯ สนับสนุนจะถูกนำไปใช้สำหรับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานของเกษตรกร และบุคลากรด้านกิจการโคนม และนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาแม่โคคุณภาพดี การจัดสร้างโรงเรือนและระบบสาธารณูปโภค การจัดหาเครื่องจักรและอุปกรณ์สมัยใหม่เพื่อใช้ผลิต และการจัดการฟาร์ม อาทิ เครื่องรีดนมอัตโนมัติ Cooling Tank และ Software ในการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ตลอดจนการใช้จ่ายเพื่อความปลอดภัยในการควบคุมป้องกันโรคในฟาร์ม อย่างไรก็ดี ปัจจุบันฟาร์มดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างและทดลองระบบ โดยจะเปิดให้ใช้งานในปี 2565 ซึ่งกองทุนฯ และ อ.ส.ค. มีความตั้งใจและมุ่งหวังให้ฟาร์มดังกล่าว **เป็นฟาร์มสาธิตการเลี้ยงโคนมเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย สะดวก และง่ายในการจัดการ** มีอัตราการให้ผลผลิตน้ำนมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 20 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน และมีองค์ประกอบน้ำนมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการรับซื้อ **สามารถเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการบริหารจัดการฟาร์มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพน้ำนมดิบ ที่จะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเชิงพาณิชย์ได้อย่างยั่งยืน**

ข้อมูลสำหรับติดต่อ (contact)

กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
50 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4727
โทรสาร. 0-2561-4726
Email: fta.oae@gmail.com
Website: www.กองทุนปรับโครงสร้างภาคเกษตร.com

ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจรับมือของเกษตรกร ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นางนิติภา วรพันธ์ตระกูล
นายชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง

เป็นที่ทราบกันดีว่า การทำนาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรชาวไทย มีการใช้พื้นที่เพื่อการปลูกข้าวมากถึงร้อยละ 46 ของพื้นที่เกษตร โดย “น้ำ” เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำในภาคเกษตรทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลตามปกติและจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งจากภาคครัวเรือน การผลิตในอุตสาหกรรม และภาคการเกษตรกร โดยพบว่า การปลูกข้าวมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณร้อยละ 50 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของภาคเกษตร จากปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำในภาคเกษตร ภาครัฐโดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนให้เกษตรกร อาทิ การจ่ายชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากภัยพิบัติ การประกันภัยข้าวนาปี การขยายพื้นที่ชลประทาน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งน้ำ การส่งเสริมให้ปลูกพืชชนิดอื่นที่ใช้น้ำน้อยทดแทนข้าวนาปรัง ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

ปี 2563 ภาครัฐคาดการณ์ว่าจะเกิดปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำในช่วงการปลูกข้าวนาปรัง จึงมีการประกาศเตือนถึงสถานการณ์ภัยแล้งที่จะเกิดขึ้นและขอความร่วมมือจากเกษตรกรให้งดหรือจำกัดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง พร้อมกับการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยชนิดอื่นที่มีความเสี่ยงต่อความเสียหายน้อยกว่าทดแทน โดยกำหนดเป้าหมายพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ปี 2563 จำนวน 4.54 ล้านไร่ แต่จากข้อมูลกรมการข้าว กรมชลประทาน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรระบุว่า กลับพบว่าเกษตรกรปลูกข้าวนาปรังจำนวน 7.32 ล้านไร่ เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ถึง 2.78 ล้านไร่ เมื่อปริมาณน้ำมีน้อยกว่าปกติทำให้ประสบภัยแล้งและมีพื้นที่เสียหาย 1.78 ล้านไร่ เกษตรกรได้รับผลกระทบ 1.8 แสนราย **ทำให้เกิดคำถามว่าเหตุใดเกษตรกรยังคงตัดสินใจเลือกปลูกข้าวฤดูนาปรังทั้งที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลผลิตเสียหาย** มากกว่าการปลูกพืชไร่ที่ใช้น้ำน้อยซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายต่ำกว่า ดังนั้น เพื่อตอบคำถามดังกล่าว สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกปลูกพืชในฤดูการปลูกข้าวนาปรังของเกษตรกร ว่าเกษตรกรจะเลือกปลูกพืชชนิดใดระหว่างข้าวนาปรังและพืชไร่ที่ใช้น้ำน้อย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ทำการทดลองในสนามที่ประดิษฐ์ขึ้น (Artefactual field experiment) ในรูปแบบของการให้เกษตรกรเล่นเกม ภายใต้สถานการณ์ที่มีการให้ข้อมูล 1) การพยากรณ์อากาศฤดูเพาะปลูกข้าวนาปรัง และ 2) การยกเลิกมาตรการชดเชยความเสียหายจากภัยแล้งสำหรับข้าวนาปรัง

การศึกษาดังกล่าวได้เลือกพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี เป็นสนามทดลอง เนื่องจากตามรายงานการศึกษาของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ระบุว่าเป็นจังหวัดที่มีความเปราะบางสูงด้านพื้นที่ภัยแล้งและพื้นที่น้ำท่วม รวมทั้งเป็นจังหวัดที่มีความเปราะบางทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร ในปี 2561 อยู่ในระดับต่ำ และได้เลือกพื้นที่อำเภอทัพทันเพื่อสุ่มเกษตรกรเข้าเล่นเกม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งปลูกข้าว และในฤดูนาปรังมีปริมาณน้ำชลประทานจำกัด เกษตรกรต้องวางแผนการปลูกพืชและเลือกพืชที่จะปลูกให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำ การศึกษานี้ แบ่งเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่มีการให้ข้อมูลใด ๆ กลุ่มที่ 2 ให้ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ (ปริมาณน้ำฝนในฤดูเพาะปลูก) กลุ่มที่ 3 ให้ข้อมูลการยกเลิกมาตรการชดเชยความเสียหายจากภัยแล้งข้าวนาปรัง และกลุ่มที่ 4 ให้ข้อมูลการพยากรณ์อากาศร่วมกับข้อมูลการยกเลิกมาตรการชดเชยความเสียหายจากภัยแล้งข้าวนาปรัง การเล่นเกมจะสมมติให้เกษตรกรมีพื้นที่ทำนาเท่ากัน คือ คนละ 5 ไร่ คุณสมบัติของที่ดินและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของทุกคนเหมือนกันทุกประการ จากนั้น ให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกปลูกพืชในที่ดินของตนในแต่ละไร่ระหว่าง ข้าวนาปรังที่ให้ผลตอบแทนมากเมื่อฤดูเพาะปลูกเป็นภาวะฝนปกติ แต่จะให้ผลตอบแทนน้อยเมื่อเมื่อฤดูเพาะปลูกเป็นภาวะฝนแล้ง และพืชไร่ที่ใช้น้ำน้อย (ในที่นี้กำหนดให้เป็นถั่วเขียว) ที่ให้ผลตอบแทนน้อยกว่าการปลูกข้าวนาปรัง เมื่อฤดูเพาะปลูกเป็นภาวะฝนปกติ แต่จะให้ผลตอบแทนมากกว่าข้าวนาปรังเมื่อฤดูเพาะปลูกเป็นภาวะฝนแล้ง ให้เกษตรกรทำการตัดสินใจเลือกปลูกพืชทั้งหมด 12 รอบ แต่ละรอบเสมือนเป็นรอบของการเพาะปลูกฤดูนาปรังในแต่ละปี หรือรวม 12 ฤดูเพาะปลูก โดยก่อนที่เกษตรกรจะทำการตัดสินใจเลือกปลูกพืชในแต่ละรอบหรือฤดูการเพาะปลูก จะมีการ ให้ / ไม่ให้ข้อมูล ตามการแบ่งกลุ่มการศึกษา ตาม**ภาพที่ 1**

กลุ่มที่ 1 **กลุ่มควบคุม** • ไม่ให้ข้อมูลข่าวสารใด ๆ แก่เกษตรกร	**กลุ่มที่ 2** • ให้ข้อมูลข่าวสารพยากรณ์อากาศแก่เกษตรกร
กลุ่มที่ 3 • ให้ข้อมูลข่าวสารยกเลิกการชดเชยภัยแล้งจากภาครัฐสำหรับเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรัง	**กลุ่มที่ 4** • ให้ข้อมูลข่าวสารพยากรณ์อากาศแก่เกษตรกร • ให้ข้อมูลข่าวสารยกเลิกการชดเชยภัยแล้งจากภาครัฐสำหรับเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรัง

ภาพที่ 1 แสดงการแบ่งกลุ่มเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับข้อมูลพยากรณ์อากาศในฤดูเพาะปลูกข้าวนาปรัง หรือ กลุ่มที่ 2 และ 3 มีความโน้มเอียงของการตัดสินใจเลือกปลูกถั่วเขียวมากกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อมูลการยกเลิกมาตรการชดเชยความเสียหายจากภัยแล้งข้าวนาปรัง แสดงให้เห็นว่า **หากเกษตรกรทราบปริมาณน้ำก่อนฤดูเพาะปลูกจะทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนเลือกปลูกพืชตามชนิดที่เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำ อันจะส่งผลให้ลดความสูญเสียจากภาวะภัยแล้ง** และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากปล่อยก๊าซมีเทนในช่วงของการขังน้ำในกระบวนการปลูกข้าว ซึ่งสอดคล้องตามแนวทางของการทำการเกษตรแบบเท่าทันภูมิอากาศ (Climate Smart Agriculture: CSA) ที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก (Pillar) ได้แก่ 1) เพิ่มผลิตภาพการผลิตและรายได้เกษตรกรอย่างยั่งยืน 2) เกษตรกรปรับตัวรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและมีความสามารถที่จะฟื้นตัวจากผลกระทบที่เกิดจากภาวะฝนแล้ง/น้ำท่วม 3) การผลิตที่ลดก๊าซเรือนกระจก

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพฤติกรรมการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และจะเลือกผลิตสินค้าที่มีความเสี่ยงต่ำหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ โดย**พฤติกรรมที่เกษตรกรแสดงออกจะขึ้นกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศที่ถูกต้องก่อนการเพาะปลูก** การที่เกษตรกรยังคงทำนาปรังทั้งที่ภาครัฐขอความร่วมมือและประกาศเตือนถึงสถานการณ์ภัยแล้ง เป็นไปได้ว่าเกษตรกรไม่แน่ใจในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะเกิดขึ้นและกระทบต่อผลผลิตจริงหรือไม่ นอกจากนี้ ผลของการศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นถึงช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร โดยพบว่า เกษตรกรจะติดตามข่าวสารด้านการผลิตและนโยบายภาครัฐจากเจ้าหน้าที่เกษตรเป็นหลัก ด้านการตลาดส่วนใหญ่จะติดตามจากในชุมชนและเพื่อนบ้าน ส่วนข้อมูลสภาพภูมิอากาศจะติดตามจากโทรทัศน์เป็นหลัก เนื่องจากสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย

ดังนั้น **หากจะให้เกษตรกรมีพฤติกรรมการปรับตัวเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำเป็นต้องให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตของเกษตรกร** ผ่านช่องทางที่เกษตรกรสามารถติดตามได้สะดวก เช่น โทรทัศน์ แอปพลิเคชั่น โซเชียลมีเดียต่างๆ การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่เกษตรของรัฐในระดับพื้นที่ ซึ่งถือเป็นผู้มีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและมีความใกล้ชิดกับเกษตรกร และเกษตรกรสามารถมีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ง่าย โดยชุดข้อมูลที่เกษตรกรได้รับต้องมีความถูกต้อง และต่อเนื่อง ทั้งนี้ ช่องทางการสื่อสาร หรือเทคโนโลยีการสื่อสารที่นำมาใช้ต้องเหมาะสมกับเกษตรกร และสภาพพื้นที่ อย่างไรก็ดี ด้วยเทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีความสะดวกและรวดเร็ว แต่**ประเด็นสำคัญอยู่ที่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องที่เกษตรกรควรรับรู้ก่อนการผลิต ซึ่งเป็นโจทย์ที่ภาครัฐต้องเร่งสร้างให้เกิดขึ้น** เพื่อให้เกษตรกรได้นำข้อมูลไปใช้เพื่อการวางแผนการผลิตของตนเอง ช่วยให้เกษตรกรปรับตัวรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
นายธวัชชัย เดชาเชษฐ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
นางสาวกาญจนา ขวัญเมือง	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตร
นายเอกราช ตรีลพ	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการผลิตและการตลาด
นายกฤช เอี่ยมฐานนท์	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม
นางอภิญญา นะมาตร์	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว
นางสาวสิริลักษณ์ พัฒนพันธุ์	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชไร่นาและธัญพืช
นางสาวณัฐวณี ยมโชติ	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน
นางมุทิตา รุธิรโก	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง
นางอัญชนา แก้วเฉย	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและประกันภัยสินค้าเกษตร
นางสายรัก ไชยลังกา	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยี ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม
นางสาวสุกัลยา กาเซ็ม	ผู้อำนวยการส่วนเสริมสร้างนวัตกรรมด้านวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
นางหัทยา ทับสวัสดิ์	ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

คณะผู้จัดทำ

ข้าว
นางสาวปองวดี จรังรัตน์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
นางจิตรา เดชโคบุตร

มันสำปะหลัง
นางสาวส่องสกณ บุญเกิด

ถั่วเหลือง
นางสาวจรินทิพย์ จงใจรักษ์
นางสาวภัทรวดี จันทร์มา

อ้อยโรงงาน
นางสาวสุดารินทร์ รอดมณี

ปาล์มน้ำมัน
นางอภิญญา นะมาตร์
นางสาวยุพยง นามวงษา

ยางพารา
นายทินกร เพชรสูงเนิน
นางสาวณัฐวณี ยมโชติ

กาแฟ
นางสาวณัฐวณี ยมโชติ
นายกฤษณะ เขมะวนิช

สับปะรด
นายปิติ รุ่งเรือง

ลำไย
นางสาวอัจฉรา ไอยรากาญจนกุล

ทุเรียน
นายณัฐพงศ์ คำบุรี

มังคุด
นางสาวพรรณนิภา เทพพรมวงศ์

มันฝรั่ง
นายปริญญา คำพะวงศ์

กล้วยไม้
นายณภัทร อุ่ยเจริญ

ไก่เนื้อ/ไข่ไก่/สุกร
นางสาวจุฑามาศ สังข์อุดม

โคเนื้อ/โคนม
นางสาวปุณณภา พิสกุล

กุ้ง/ปลาป่น
นางสาวรักชนก ทุยเวียง
นางวรมา นพรัตน์

คณะผู้จัดทำ

แรงจูงใจของเกษตรต่อการเข้าร่วมโครงการประกันภัยสินค้าเกษตร
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและประกันภัยสินค้าเกษตร

กองทุน FTA ภาคเกษตร ลุยปรับโฉมโคนมไทยรองรับการค้าเสรี
ส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจรับมือของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
นางนิติภา วรพันธ์ตระกูล
นายชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง

ผู้ประสานการจัดทำเอกสาร
นางสาวปฐมา ฤทธิเรืองเดช นางสาวสุรีพร ยองรัมย์ นางสาวรติกานต์ ประคำทอง

จัดทำโดย

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์/โทรสาร

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว โทรศัพท์ 0-2579-0611 โทรสาร 0-2940-7341
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชไร่นาและธัญพืช โทรศัพท์ 0-2579-7554 โทรสาร 0-2940-6349
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน โทรศัพท์ 0-2579-0612 โทรสาร 0-2561-4736
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0-2561-3448 โทรสาร 0-2579-0910
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและประกันภัยสินค้าเกษตร โทรศัพท์ 0-2579-2982 โทรสาร 0-2579-7564
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยี ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม โทรศัพท์ 0-2579-6580 โทรสาร 0-2579-3589
ส่วนเสริมสร้างนวัตกรรมด้านวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร โทรศัพท์ 0-2940-7309 โทรสาร 0-2940-7309
ส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร โทรศัพท์ 0-2561-4727 โทรสาร 0-2561-4726

E-mail: baer@oae.go.th
www.oae.go.th

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
www.oae.go.th